बजेट तथा कार्यक्रमको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन
(आर्थिक वर्ष २०८१/८२)

कर्णाली प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

कर्णाली प्रदेश, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

२०८१, फागुन

मन्तव्य

कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७४ को दफा २० बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समीक्षा अवधिमा बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत प्राप्त अनुदानहरूको कार्यान्वयन स्थिति तथा राजस्व सङ्कलनको अवस्थाका साथै बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या र चुनौतीहरू तथा आगामी दिनमा गर्नुपर्ने सुधारका कार्यहरूसहित यो अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

कर्णाली प्रदेशको सन्तुलित र तीव्र आर्थिक विकास गरी समृद्ध कर्णाली निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका साथै निजी क्षेत्र र अन्य सरोकारवालासँग समन्वय र सहकार्य गर्ने गरी चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट निर्माण भएको थियो। अर्धवार्षिक अवधिमा बजेटमा उल्लिखित कार्यक्रमहरूमध्ये बजेटको ठुलो हिस्सा विनियोजन भएका मन्त्रालयमा प्राविधिक जनशक्तिको अभाव, कर्णाली प्रदेशको कठिन भौगोलिक अवस्था र बजेट खर्चको लागि थुप्रै कार्यविधि तथा मापदण्डहरू निर्माण र स्वीकृति प्राप्त गर्नुपर्ने कारणले समीक्षा अवधिको बजेट कार्यान्वयन तोकिएको लक्ष्य बमोजिम हुन सकेको छैन। गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पहिलो ६ महिनाको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा सार्वजनिक खर्चमा केही वृद्धि र राजस्व प्राप्तिमा भने उल्यख्य वृद्धि भएको छ। आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिमा बजेट कार्यान्वयनमा सुधार आई लक्षित प्रगति हासिल हुने अपेक्षा गरेको छु।

समपूरक र विशेष अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजना छनोटका लागि अनलाईनमा आधारित सफ्टवेयर कार्यान्वयनमा रहेको छ।त्यस्तै कर्णाली प्रदेश बेरुजु व्यवस्थापन सूचना प्रणाली बेरुजुको सम्परीक्षण र अभिलेख व्यवस्थापनको संरचना भइ सञ्चालनमा रहेको छ। आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा रहेको छ। यस प्रकारको सुधारबाट प्रदेशको सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन तथा विनियोजन कुशलता अभिवृद्धिसँगै प्रभावकारी तथा कार्यान्वयनयोग्य बजेट निर्माण हुने तथा वित्तीय अनुशासनमा सुधार आउने विश्वास लिएको छु। यस प्रदेशको बजेट प्रणालीको संस्थागत विकासको लागि मन्त्रालय निरन्तर प्रयासरत रहेको छ। यसबाट बजेट प्रणाली थप व्यवस्थित, वस्तुपरक, पारदर्शी, कार्यान्वयनयोग्य र नतिजामुखी हुने विश्वास गरेको छु। आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिको लागि कार्ययोजना तयार गरी बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा कटिबद्ध भइ लाग्न सम्बद्ध सबै पक्षलाई अनुरोध गर्दछु।

अन्त्यमा, यो प्रतिवेदन तयारीका लागि आवश्यक तथ्याङ्क र सूचना उपलब्ध गराई सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबै मन्त्रालय, निकाय र प्रतिवेदन तयारीको कार्यमा संलग्न हुनुहुने यस मन्त्रालयका सबै कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

राजीव बिक्रम शाह
मन्त्री
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

कर्णाली प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

मन्तव्य

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको समष्टितग आर्थिक परिसूचक, राजस्व परिचालन, खर्च व्यवस्थापनको अवस्था र आर्थिक, सामाजिक विकासका प्रमुख सूचक र आगामी समयमा बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीति समेत समावेश गरी प्रदेश सरकारको अर्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ।

यस प्रतिवेदनमा चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेशका सबै मन्त्रालय र निकायहरूको विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था र हालसम्मका उपलब्धिहरूको बारेमा संक्षिप्त चर्चा गरिएको छ। आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको प्रगति विवरणलाई विश्लेषण गर्दा आगामी दिनका प्रयासहरू थप घनिभूत गर्नुपर्ने देखिएको छ। सबै विषयगत मन्त्रालय र निकायहरूको मन्त्रालयस्तरीय समीक्षा, माननीय मुख्यमन्त्रीज्यू तथा विभागीय मन्त्रीज्यूहरूको समुपस्थितिमा समय-समयमा भएका छलफल र सो क्रममा प्राप्त सुझावहरूको आधारमा सबै निकायहरूको बाँकी अवधिमा कार्यसम्पादन प्रभावकारी हुने अपेक्षा गरेको छु।

अन्त्यमा, बजेटको अर्धवार्षिक समीक्षाले यस सम्बन्धी सूचना र तथ्याङ्कको आधारमा अध्ययन अनुसन्धान र जानकारी राख्न चाहने सबैको लागि यो प्रतिवेदन अत्यन्तै उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु। यो प्रतिवेदन तयार गर्न आवश्यक सूचना एवम् तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सबै विषयगत मन्त्रालय र निकाय तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

रविलाल शर्मा
प्रदेश सचिव

विषयसूची

कार्यकारी सारांश... १
बजेट प्रणाली र वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार १
बजेट कार्यान्वयन र व्यवस्थापनमा तत्काल गर्नुपर्ने सुधार.. २
परिच्छेद-एकः समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति.. ३
१.१ राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक अर्थतन्त्र... ३
परिच्छेद-दुईः बजेट खर्च र स्रोत परिचालनको विश्लेषण.. ६
२.१ समष्टिगत खर्च स्थिति ६
२.२ लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसक्नुका कारणहरू... १०
२.३ चालु आर्थिक वर्षको समीक्षा अवधिको मन्त्रालयगत/निकायगत खर्च विवरण........................ ११
परिच्छेद-तीनः क्षेत्रगत र मन्त्रालयगत उपलब्धि विश्लेषण १२
३.१ प्रदेश सभा सचिवालय १२
३.२ प्रदेश लोक सेवा आयोग १६
३.३ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय.. २१
३.४ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय २६
३.५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय.. ३२
३.६ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय... ४३
३.७ जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय ४९
३.८ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय ५५
३.९ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय.. ६२
३.१० भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय.. ६९
३.११ सामाजिक विकास मन्त्रालय ७५
३.१२ कर्णाली प्रदेश योजना आयोग.. ८४
परिच्छेद-चारः बजेट प्रणाली तथा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा भएका सुधारका प्रयास.................... ९०
४.१ वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयन र वित्तीय हस्तान्तरण... ९१
४.२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने अख्तियारी र मार्गदर्शन....... ९२
४.३ हालसम्म गरिएका प्रयास १००
    ४.३.१ समपूरक र विशेष अनुदान सम्बन्धी प्रणाली.. १००
    ४.३.२ प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) मा सुधार.............................. १०१
    ४.३.३ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा गरिएका अन्य सुधार १०१
परिच्छेद-पाँचः स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण तथा खर्चको स्थिति....................................... १०२
५.१ स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण १०२
५.२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी मार्गदर्शन.. १०७
५.३ वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा भएका उपलब्धि र समीक्षा ११२
५.४ वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या... ११२
५.५ समाधानका उपाय.. ११४

परिच्छेद-छ : बजेट कार्यान्वयन र स्रोत व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने प्रयास ११६
६.१ तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू ११६
६.१.१ बजेट कार्यान्वयन ११६
६.१.२ राजस्व व्यवस्थापन ११७
६.२ दीर्घकालमा गर्नुपर्ने कार्य ११८
६.२.१ बजेट तर्जुमा ११८
६.२.२ बजेट कार्यान्वयन ११८
६.२.३ स्रोत व्यवस्थापन ११९
६.२.४ वित्तीय उत्तरदायित्व र जवाफदेहिताको परिपालना १२०
६.२.५ सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने कार्य १२०
६.२.६ सूचना प्रविधिको प्रयोग १२१
अनुसूचीहरू १२२-१४०

कार्यकारी सारांश

१. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ का सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीति बमोजिम आ.व. २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको ६ महिना पूरा भएको छ।

२. चालु आर्थिक वर्षको कुल विनियोजन रु. ३१ अर्ब ४१ करोड ४१ हजार मध्ये पहिलो ६ महिनाको अवधिमा समग्रमा रु. ४ अर्ब ७५ करोड ४६ लाख ६३ हजार अर्थात १५.१४ प्रतिशत खर्च भएको छ।

३. समीक्षा अवधिमा कुल खर्च मध्ये चालु तर्फ रु. ३ अर्ब ८ करोड ५३ लाख ३ हजार खर्च भएको छ। पुँजीगत तर्फ रु. १ अर्ब ६६ करोड ९३ लाख ६० हजार खर्च भएको छ। जुन विनियोजित रकमको क्रमशः २१.११ प्रतिशत र ७.६ प्रतिशत हुन आउँछ।

४. चालु आर्थिक वर्षमा सङ्घीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण, ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदानमा कुल रु. १६ अर्ब ३ करोड ८८ लाख वित्तीय हस्तान्तरण प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा समीक्षा अवधिमा रु. ५ अर्ब ८० करोड ६७ लाख १२ हजार अर्थात ३६.२० प्रतिशत प्राप्त भएको छ। गत आ.व. मा वार्षिक रु. १६ अर्ब २७ करोड ३९ लाख वित्तीय हस्तान्तरण प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा समीक्षा अवधिमा रु. ६ अर्ब २३ करोड ५४ लाख ७५ हजार अर्थात ३८.३२ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो।

५. चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण, ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदानमा कुल रु. ४ अर्ब ८३ करोड ३५ लाख ८१ हजार वित्तीय हस्तान्तरण गरिने अनुमान गरिएकोमा समीक्षा अवधिसम्म कुल रु. १ अर्ब २७ करोड ४७ लाख ८५ हजार अर्थात कुल विनियोजनको २६.३७ प्रतिशत हस्तान्तरण भएको छ।

६. गत आ.व. को सोही अवधिमा कुल रु. ४ अर्ब ८० करोड ५७ लाख ४० हजार वित्तीय हस्तान्तरण गरिने अनुमान गरिएकोमा समीक्षा अवधिसम्म कुल रु. १ अर्ब ६६ लाख २८ हजार अर्थात कुल विनियोजनको २०.९८ प्रतिशत हस्तान्तरण भएको छ।

७. चालु आ.व. को यस अवधिमा ससर्त अनुदान तर्फ रु. ८५ करोड ६४ लाख ९१ हजार, वित्तीय समानीकरण तर्फ रु. ३४ करोड ५४ लाख ६५ हजार, विशेष अनुदान तर्फ रु. ३ करोड ६४ लाख ६२ हजार र समपूरक अनुदान तर्फ रु. ३ करोड ६५ लाख ६७ हजार हस्तान्तरण गरिएको छ। जुन कुल विनियोजनको क्रमशः २८.०३ प्रतिशत, ४३.१६ प्रतिशत, १२.१५ प्रतिशत र ५.३९ प्रतिशत हुन आउँछ।

बजेट प्रणाली र वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार

१. कर्णाली प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट प्रदेश र स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।

२. आयोजनाहरूको बहुवर्षीय खरिद प्रकृयालाई व्यवस्थित र परिणाममुखी बनाउन आधार र मापदण्ड सहितको बहुवर्षीय ठेक्का बन्दोबस्त सम्बन्धी निर्देशिका रहेको छ। उक्त निर्देशिका संशोधन गरी समयानुकूल बनाइएको छ।

३. प्रदेश सरकारको बेरुजुको अभिलेख अद्यावधिक, सोको फर्स्योट र सम्परीक्षणलाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाउन प्रदेश बेरुजु व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Province Beruju Management Information System) प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

४. कर्णाली प्रदेश वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७८ बमोजिम मन्त्रालयहरूको वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने परिपाटीको विकास भएको छ।

५. कर्णाली प्रदेश आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि, २०७९ बमोजिम विषयगत मन्त्रालयले आफ्नो आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्माण गरी लागु गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

६. कर्णाली प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८ (पहिलो संशोधन) कार्यान्वयनमा रहेको छ।

बजेट कार्यान्वयन र व्यवस्थापनमा तत्काल गर्नुपर्ने सुधार

१. सङ्घीय सरकारबाट प्रदेशलाई हस्तान्तरण गर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदान बापतको तेस्रो किस्ता सम्म प्राप्त गर्नुपर्ने रकम ६३.२५ प्रतिशत भन्दा बढी हस्तन्तरण नगर्ने निर्णय तथा निर्देशन भएको, गत आर्थिक वर्षमा समानीकरण अनुदान बापत प्रदेश सरकारलाई ७४.२३ प्रतिशत अनुदान प्राप्त भएकोले प्रदेश सरकारको चालु आ.व. को बजेट संशोधन, समायोजन वा कुनै अनुदान संकेतमा रोक्का वा कटौति गर्नुपर्ने।

२. समीक्षा अवधिसम्म बजेट खर्चको आधारमा आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिको लागि संशोधित कार्ययोजना बनाई बजेट कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाउन नियमित रूपमा छलफल गरी समस्याहरू समाधान गर्ने।

३. अध्ययन र पूर्वतयारी बिना बजेट विनियोजन गरिएका आयोजना कार्यान्वयनमा जान नसक्ने भएमा सोको एकिन गरी आयोजना वा कार्यक्रममा विनियोजित बजेट समर्पण गर्ने वा प्रचलित कानुनबमोजिम विगतको भुक्तानी दिनुपर्ने बाँकीको व्यवस्थापन गर्न रकमान्तर प्रस्ताव गर्ने तर नयाँ कार्यक्रमको लागि रकम प्रस्ताव नगर्ने।

४. चालु आर्थिक वर्षमा सिर्जित दायित्व आगामी आर्थिक वर्षमा नसार्ने गरी समयमै भुक्तानी व्यवस्थापन गर्ने।

५. सङ्घीय सरकारबाट ससर्त अनुदानमा सञ्चालित आयोजनामा थप रकम आवश्यक पर्ने भए सोको विवरण तयार गरी सङ्घीय अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने।

६. राजस्व परिचालनका सम्बन्धमा स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समन्वय र सम्पर्क गरी आफ्ना क्षेत्राधिकारका कर उठाउने र राजस्व बाँडफाँट भइ आउनुपर्ने रकमको अनुमान गर्ने।

७. आ.व. २०८०/८१ मा स्थानीय तहमा हस्तान्तरित ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदानतर्फ खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्न लगाउने।

परिच्छेद-एक

समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

१.१ राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक अर्थतन्त्र

१.१ विश्व अर्थतन्त्रमा सुधार हुँदै गएको छ। कृषि, यातायात तथा भण्डारण, आवास तथा भोजन, वित्तीय तथा बिमा र पेशागत वैज्ञानिक क्षेत्रमा भएको वृद्धिले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालको आर्थिक वृद्धि ३.८७ प्रतिशत रहेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो वृद्धि १.९५ प्रतिशत रहेको थियो।

१.२ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा) रु. ५७ खर्ब ४ अर्ब ८४ करोड रहेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ५३ खर्ब ४८ अर्ब ५३ करोड रहेको थियो।

१.३ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्णाली प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (उपभोक्ताको मूल्यमा) रु. २ खर्ब ४४ अर्ब रहेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. २ खर्ब २९ अर्ब १५ करोड रहेको थियो।

१.४ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालको आर्थिक वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा) ३.८७ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा) ३.३९ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो वृद्धिदर (उपभोक्ताको मूल्यमा) १.९६ प्रतिशत रहेको थियो।

१.५ विगत ६ वर्षमा (आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८०/८१ सम्म) कर्णाली प्रदेशको औषत आर्थिक वृद्धिदर रहेको ४.२ प्रतिशत रहेको छ।

१.६ आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कर्णाली प्रदेशको अंश ३.९४ प्रतिशत रहेको थियो भने आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस्तो अंश बढेर ४.२८ प्रतिशत पुगेको छ।

१.७ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्णाली प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः २९.५ प्रतिशत, ९.७ प्रतिशत र ६०.८ प्रतिशत रहेको छ भने आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो योगदान क्रमशः २९.३ प्रतिशत, १०.२ प्रतिशत र ६०.५ प्रतिशत रहेको थियो।

१.८ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालमा कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.० प्रतिशत रहेको छ भने गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.७५ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः २.७६ र २.१३ प्रतिशत रहेको थियो।

१.९ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्णाली प्रदेशमा कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर २.१७ प्रतिशत र गैर कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ३.६७ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ०.५८ र ३.५० प्रतिशत रहेको थियो।

१.१० आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्णाली प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक, द्वितीयक र सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर क्रमशः २.२ प्रतिशत, ०.३ प्रतिशत र ४.७ प्रतिशत रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा यस्तो वृद्धिदर क्रमशः ०.६ प्रतिशत, ०.३ प्रतिशत र ४.५ प्रतिशत रहेको थियो।

१.११ प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन बढ्दै गएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालको प्रतिव्यक्ति कुल राष्ट्रिय उत्पादन १ हजार ४ सय ३४ अमेरिकी डलर रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १ हजार ६६ अमेरिकी डलर रहेको छ।

१.१२ जनगणना २०६८ अनुसार नेपालीको औषत आयु ६६.६ वर्ष रहेको थियो भने जनगणना २०७८ अनुसार नेपालीको औषत आयु ७१.३ वर्ष रहेको छ। पुरुष र महिलाको औषत आयु क्रमशः ६८.२ र ७३.८ वर्ष रहेको छ।

१.१३ सबैभन्दा बढी औषत आयु भएको प्रदेश कर्णाली (७२.५ वर्ष) रहेको छ भने सबैभन्दा कम औषत आयु भएको प्रदेश लुम्बिनी (६९.५ वर्ष) रहेको छ।

१.१४ कर्णाली प्रदेशमा पुरुष र महिलाको औषत आयु क्रमशः ६९.२ र ७५.५ वर्ष रहेको छ।

१.१५ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण चौथो (२०७९/८०) अनुसार नेपालमा निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसङ्ख्या २०.२७ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा सो जनसङ्ख्या २६.६९ प्रतिशत रहेको छ।

१.१६ सबैभन्दा कम गरिबी गण्डकी प्रदेशमा (११.८८ प्रतिशत) रहेको छ भने सबैभन्दा बढी गरिबी सुदूरपश्चिम प्रदेशमा (३४.१६ प्रतिशत) रहेको छ।

१.१७ नेपालमा गरिबीको विषमता ४.५२ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा गरिबीको विषमता ६.२५ प्रतिशत रहेको छ।

१.१८ नेपालमा गरिबीको गहनता दर १.४८ रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा गरिबीको गहनता दर २.१६ रहेको छ।

१.१९ कर्णाली प्रदेशको शहरी क्षेत्रमा गरिबीको दर २३.२६ प्रतिशत रहेको छ भने ग्रामीण क्षेत्रमा गरिबीको दर ३०.८६ प्रतिशत रहेको छ।

१.२० बहुआयामिक गरिबी दर राष्ट्रिय औषतमा १७.४० प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशको बहुआयामिक गरिबी दर ३९.५ प्रतिशत छ।

१.२१ कर्णाली प्रदेशका सबै स्थानीय तहमा वाणिज्य बैङ्कको शाखा पुगेको छ।

१.२२ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालको जनसङ्ख्या २ करोड ९१ लाख ६४ हजार ५ सय ७८ रहेको छ भने दश वर्षको अवधिमा नेपालको जनसङ्ख्या १०.०८ प्रतिशतले बढेको छ। नेपालको जनसङ्ख्याको वार्षिक औषत वृद्धिदर ०.९२ प्रतिशत रहेको छ।

१.२३ नेपालको कुल जनसङ्ख्यामा १ करोड ४२ लाख ५३ हजार ५ सय ५१ अर्थात ४८.८७ प्रतिशत पुरुष र १ करोड ४९ लाख ११ हजार २७ अर्थात ५१.१३ प्रतिशत महिला रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९५.५९ रहेको छ।

१.२४ कर्णाली प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या १६ लाख ८८ हजार ४ सय १२ रहेको छ भने दश वर्षको अवधिमा कर्णाली प्रदेशको जनसङ्ख्या ७.५१ प्रतिशतले बढेको छ। यस प्रदेशको वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर ०.७० प्रतिशत रहेको छ।

१.२५ कर्णाली प्रदेशको कुल जनसङ्ख्यामा ८ लाख २३ हजार ७ सय ६१ अर्थात ४८.७९ प्रतिशत पुरुष र ८ लाख ६४ हजार ६ सय ५१ अर्थात ५१.२१ प्रतिशत महिला रहेको छ भने लैङ्गिक अनुपात ९५.२७ रहेको छ ।

१.२६ कर्णाली प्रदेशका जिल्लाहरू मध्ये सबैभन्दा बढी लैङ्गिक अनुपात हुम्ला जिल्लामा १०१.३७ र सबैभन्दा कम दैलेख जिल्लामा ९१.८२ रहेको छ।

१.२७ कर्णाली प्रदेशका १० जिल्लाहरू मध्ये सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या सुर्खेतमा र सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या डोल्पामा रहेको छ। विगत १० वर्षमा सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वृद्धि सुर्खेत जिल्लामा भएको छ भने दैलेख र सल्यानमा जनसङ्ख्या घटेको छ।

१.२८ कर्णाली प्रदेशमा परिवारको सङ्ख्या ३ लाख ६६ हजार २ सय ५५ रहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार कर्णाली प्रदेशमा परिवारको सङ्ख्या २ लाख ९८ हजार ३ सय ५९ रहेको थियो।

१.२९ नेपालको कुल जनसङ्ख्या मध्ये ६६.२ प्रतिशत सहरी जनसङ्ख्या र ३३.८ प्रतिशत ग्रामीण जनसङ्ख्या रहेको छ। कर्णाली प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये सहरी जनसङ्ख्या ५२.१ प्रतिशत र ग्रामीण जनसङ्ख्या ४७.९ प्रतिशन रहेको छ।

१.३० कर्णाली प्रदेशका २५ वटा नगरपालिका मध्ये सबैभन्दा बढी वीरेन्द्रनगर नगरपालिकामा १ लाख ५३ हजार ८ सय ६३ र सबैभन्दा कम ठुलीभेरी नगरपालिकामा ९ हजार ८ सय ६१ जनसङ्ख्या रहेको छ।

१.३१ नेपालमा महिला परिवारमूली भएका परिवार ३१.५५ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा महिला परिवार मूली भएका परिवार ३२.०७ प्रतिशत रहेको छ।

१.३२ नेपालमा घरको छाना खर/पराल/छवाली भएको परिवार ३.९ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा घरको छाना खर/पराल/छवाली भएको परिवार ६.५ प्रतिशत रहेको छ।

१.३३ नेपालमा खाना पकाउन इन्धनको रुपमा अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार ५१.० प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा खाना पकाउन इन्धनकोरुपमा अक्सर काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार ८२.२ प्रतिशत रहेको छ।

१.३४ नेपालमा बत्ती बाल्न अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ९२.२ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा बत्ती बाल्न अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ४९.६ प्रतिशत रहेको छ। त्यस्तै कर्णाली प्रदेशमा बत्ती बाल्न अक्सर सोलार/सौर्य ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार ४७.९ प्रतिशत रहेको छ।

१.३५ नेपालमा मोबाइल फोन (साधारण) प्रयोग गर्ने परिवार ७३.२ प्रतिशत रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशमा मोबाइल फोन (साधारण) प्रयोग गर्ने परिवार ८२.२ प्रतिशत रहेको छ।

१.३६ नेपालमा अन्य लिङ्गी (यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यक) को सङ्ख्या २९२८ रहेको छ, जुन कुल जनसङ्ख्याको ०.०१ प्रतिशत हुन आउँछ। कर्णाली प्रदेशमा अन्य लिङ्गीको सङ्ख्या ८१ (२.८ प्रतिशत) रहेको छ।

१.३७ नेपालको (५ वर्ष वा सो भन्दा माथि) कुल साक्षरता दर ७६.२ प्रतिशत रहेको छ। जसमा पुरुष साक्षरता दर ८३.६ प्रतिशत र महिला साक्षरता दर ६९.४ प्रतिशत रहेको छ।

१.३८ कर्णाली प्रदेशको (५ वर्ष वा सो भन्दा माथि) कुल साक्षरता दर ७६.१ प्रतिशत रहेको छ। जसमा पुरुष साक्षरता दर ८३.३ प्रतिशत र महिला साक्षरता दर ६९.४ प्रतिशत रहेको छ।

१.३९ कर्णाली प्रदेशका १० जिल्ला मध्ये सबैभन्दा बढी साक्षरता दर भएको जिल्ला सुर्खेत (८२.७ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम साक्षरता दर भएको जिल्ला हुम्ला (६३.८४ प्रतिशत) रहेको छ।

१.४० कर्णाली प्रदेशका ७९ वटा स्थानीय तहमध्ये सबैभन्दा बढी साक्षरता दर भएको स्थानीय तह वीरेन्द्रनगर नगरपालिका (८७.१६ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम साक्षरता दर भएको स्थानीय तह शे-फोक्शुण्डो गाउँपालिका (४५.०३ प्रतिशत) रहेको छ।

१.४१ विगत १० वर्षमा कर्णाली प्रदेशका ७९ स्थानीय तह मध्ये ५५ स्थानीय तहको जनसङ्ख्या बढेको छ भने २४ स्थानीय तहको जनसङ्ख्या घटेको छ।

१.४२ कर्णाली प्रदेशका ७९ स्थानीय तहमध्ये सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वृद्धिदर भएको स्थानीय तह वीरेन्द्रनगर नगरपालिका (वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर ४.०९ प्रतिशत) र सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या घटेको स्थानीय तह भैरवी गाउँपालिका (वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर-१.१८ प्रतिशत) रहेको छ।

१.४३ नेपालमा मातृमृत्यु दर (प्रति लाखमा) १५१ रहेको छ भने कर्णाली प्रदेशको मातृ मृत्युदर १७२ रहेको छ।

१.४४ नेपालमा ५ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका बालबालिकाको सङ्ख्या ३० लाख ७ हजार ६ सय ४८ रहेकोमा ७४.० प्रतिशतले जन्म दर्ता गरेका छन्। त्यस्तै कर्णाली प्रदेशमा ५ वर्ष वा सो भन्दा कम उमेरका बालबालिकाको सङ्ख्या २ लाख ४ हजार ६ सय ३८ रहेकोमा ८७.३ प्रतिशतले जन्म दर्ता गरेका छन्।

१.४५ कर्णाली प्रदेशका १० जिल्ला मध्ये सबैभन्दा बढी जन्मदर्ता भएको जिल्ला कालिकोट (९४.४ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम जन्मदर्ता भएको जिल्ला सुर्खेत (७६.८ प्रतिशत) रहेको छ।

१.४६ नेपालको कुल जनसङ्ख्या मध्ये २.२२ प्रतिशतमा कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता रहेको छ। कर्णाली प्रदेशको कुल जनसङ्ख्या मध्ये ३.१२ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता रहेको छ।

१.४७ कर्णाली प्रदेशका १० जिल्लामध्ये सबैभन्दा बढी अपाङ्गता भएको जिल्ला जाजरकोट (४.९४ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम अपाङ्गता भएको जिल्ला जुम्ला (२.२९ प्रतिशत) रहेको छ।

परिच्छेद-दुई
बजेट खर्च र स्रोत परिचालनको विश्लेषण

२.१ समष्टिगत खर्च स्थिति

कर्णाली प्रदेश सरकारको चालु आर्थिक वर्षमा क्षेत्रगत नीति र कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि पुँजीगत तर्फ रु. १८ अर्ब ७८ करोड ३१ लाख ६८ हजार (५९.८० प्रतिशत) र चालु तर्फ रु. ७ अर्ब ७९ करोड ३२ लाख ९२ हजार (२४.८१ प्रतिशत) र वित्तीय हस्तान्तरणतर्फ रु. ४ अर्ब ८३ करोड ३५ लाख ८१ हजार अर्थात (१५.३९ प्रतिशत) बजेट तर्जुमा गरिएको थियो।

तालिका १- आ.व. २०७९/८० देखि २०८१/८२ को बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक स्थिति (रु. हजारमा)

शीर्षक	विनियोजन			पहिलो ६ महिनाको खर्च			खर्च प्रतिशत		
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
चालु	१३१०८३२०	१३८३६४६५	१२६२६८७३	२४८८३७२	२९०२४२४	३०८५३०३	१८.९८	२०.९८	**२४.४३**
पुँजीगत	१९८६३६२३	१९५७९३९५	१८७८३१६८	१७६६३०९	१४८०१२६	१६६९३६०	८.८९	७.५६	**८.८९**
जम्मा	३२९७१९४३	३३४१५८६०	३१४१००४१	४२५४६८१	४३८२५५०	४७५४६६३	१२.९०	१३.१२	**१५.१४**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चालु आ.व. मा कुल विनियोजन मध्ये समीक्षा अवधिमा चालुतर्फ रु. ३ अर्ब ८ करोड ५३ लाख अर्थात २४.४३ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ रु. १ अर्ब ६६ करोड ९३ लाख ६० हजार अर्थात ८.८९ प्रतिशत खर्च भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही अवधिमा कुल विनियोजन मध्ये समीक्षा अवधिमा चालुतर्फ रु. २ अर्ब ९० करोड २४ लाख २४ हजार अर्थात २०.९८ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ रु. १ अर्ब ४८ करोड १ लाख २६ हजार अर्थात ७.५६ प्रतिशत खर्च भएको थियो। तलको चित्र नं १ मा आ.व. २०८०/८१ र आ.व. २०८१/८२ को चालु र पुँजीगत खर्चको तुलनात्मक विवरण देखाइएको छ।

तलको चित्र अनुसार चालु खर्चको भार बढी देखिएको छ। चालु प्रकृतिका खर्चहरू, विषयगत मन्त्रालयका वित्तीय कार्यक्रमहरूमा विनियोजित रकम र स्थानीय तहमा पुँजीगत कार्यको लागि हस्तान्तरण हुने रकम समेत चालु खर्चमा लेखाङ्कन हुने भएकोले पुँजीगत खर्चको अंश कम देखिएको छ। गत वर्षभन्दा यस वर्षको समीक्षा अवधिमा चालु र पुँजीगत खर्चको रकम र प्रतिशतमा बढोत्तरी भएको छ।

चित्र १- आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनाको चालु र पुँजीगत खर्चको तुलनात्मक स्थिति (प्रतिशतमा)

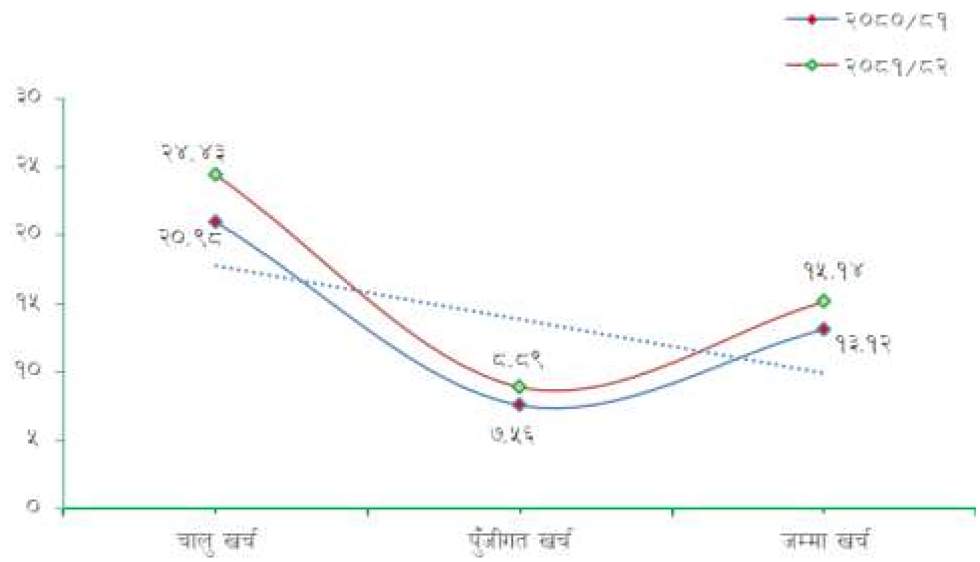

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

कर्णाली प्रदेश सरकारको बजेटको ठुलो अंश विनियोजन हुने विषयगत मन्त्रालयहरूमा प्राविधिक जनशक्तिको अभावमा तोकिएको समयमा आयोजनाको ठेक्का लगायतका खरिद कार्य हुन नसकेको कारण अपेक्षित बजेट खर्च हुन सकेन। साथै चालु आर्थिक वर्षमा अधिकांश कार्यक्रमहरू कार्यविधि तथा मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने, बढी लागतका आयोजनाहरूको बहुवर्षीय ठेक्का स्वीकृति प्रदान र अन्य प्रकृयागत ढिलाईको कारण खर्च कम भएको छ।

तालिका २- विषयगत मन्त्रालयको आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को सुरू बजेट विनियोजनको तुलनात्मक आवस्था (रु. हजारमा)

क.सं.	मन्त्रालय/कार्यालय	आ.व. २०८०/८१ मा सुरु विनियोजन			आ.व. २०८१/८२ मा सुरु विनियोजन			परिवर्तन (प्रतिशतमा)		
		जम्मा बजेट	चालु	पुँजीगत	जम्मा बजेट	चालु	पुँजीगत	जम्मा बजेट	चालु	पुँजीगत
१	प्रदेश व्यवस्थापिका	१५०९१८	१३९२६८	११६५०	१४५०००	१३६३५०	८६५०	-३.९२	-२.१०	-२५.७५
२	प्रदेश लोक सेवा आयोग	१०९९९५	९९०९५	१०९००	९९०००	९७०००	२०००	-१०.००	-२.११	-८१.६५
३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१७६२९	१७१७९	४५०	१७७००	१७२००	५००	०.४०	०.१२	११.११
४	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१८७४३०५	५७३८२३	१३००४८२	३८१२९०	३२०७५२	६०५३८	-७९.६६	-४४.१०	-९५.३४
५	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	१९२७४०	१७३२९०	१९४५०	१७५३५५	१६२२०६	१३१४९	-९.०२	-६.४०	-३२.४०
६	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२१४१२७३	९४६३२९	११९४९४४	१९४४७८६	८२९८२५	१११४९६१	-९.१८	-१२.३१	-६.६९
७	जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	३५३९७३८	२७२५८८	३२६७१५०	२८६८४१६	२५९४१३	२६०९००३	-१८.९७	-४.८३	-२०.१४
८	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२११२७०५	१५१२०९०	६००६१५	१८६७२१६	१३७२०६६	४९५१५०	-११.६२	-९.२६	-१७.५६

९	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	३४४०२१	२७२५२१	७१५००	२९६४४०	२५२३००	४४१४०	-१३.८३	-७.४२	-३८.२७
१०	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	१०११४२६१	२७८७१८	९८३५५४३	१०४६५४३९	२८७२१५	१०१७८२२४	३.४७	३.०५	३.४८
११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	५९४०६८५	३१७७१२६	२७६३५५९	५७२४३१८	२९९६४६५	२७२७८५३	-३.६४	-५.६९	-१.२९
१२	कर्णाली प्रदेश योजना आयोग	४०९९७	३९९९७	१०००	४२०००	४१०००	१०००	२.४५	२.५१	०.००
१३	अर्थ - वित्तीय व्यवस्था	२५००००	२५००००		२५००००	२५००००				
१४	अर्थ - विविध	१७५००००	१२५००००	५०००००	२२९९५००	७९९५००	१५०००००	३१.४०	-३६.०४	२००.००
१५	स्थानीय तह	४८००४४०	४८००४४०		४८३३५८१	४८३३५८१		०.६९	०.६९	
	जम्मा	३३३७९७०७	१३८०२४६४	१९५७७२४३	३१४१००४१	१२६५४८७३	१८७५५१६८	-५.९०	-८.३१	-४.२०

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २ अनुसार समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको आ.व. २०८०/८१ र आ.व. २०८१/८२ मा सबैभन्दा कम खर्च श्रावण महिनामा भएको छ। आ.व. २०८०/८१ मा सबैभन्दा बढी खर्च पौष महिनामा भएको छ भने र २०८१/८२ मा सबैभन्दा बढी खर्च असोज महिनामा भएको छ।

चित्र २- कर्णाली प्रदेश सरकारको आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ मा मासिक खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

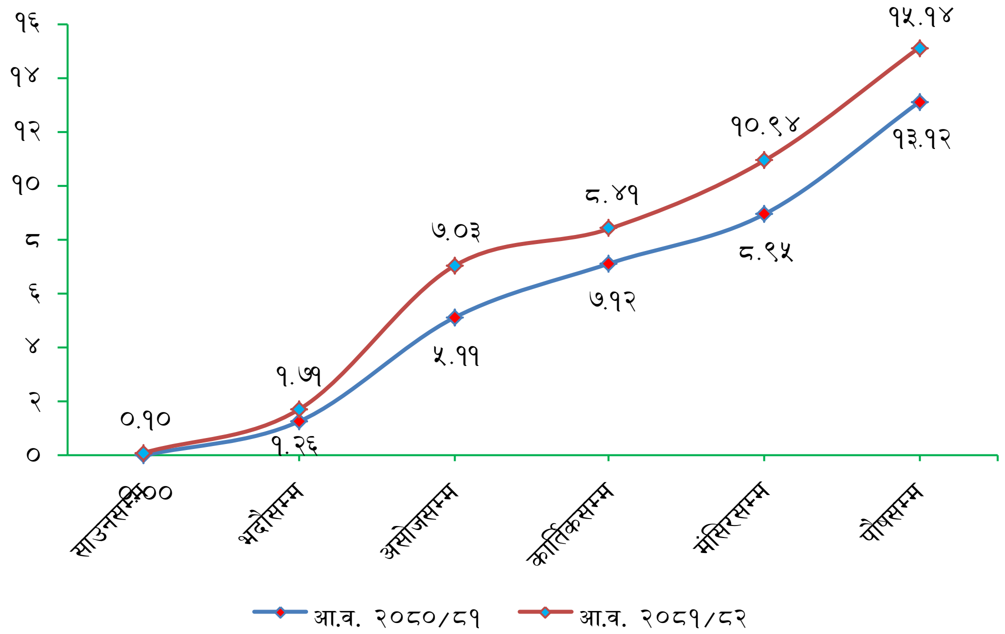

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

२.२ लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसक्नुका कारणहरू

१. आयोजना छनोट प्रणाली वस्तुगत तथा वैज्ञानिक हुन नसक्नु।

२. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने स्थानमा स्थानीय समुदायबिच नै विवाद सिर्जना हुनु।

३. परियोजना मूल्याङ्कन प्रभावका साथै वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार नभइ आयोजनाको ठेक्का गरी सम्झौता गर्ने र कार्य प्रारम्भ गर्दा अवरोध सिर्जना हुनु।

४. बजेटको ठुलो अंश रहेका विशेषगरी प्राविधिक जनशक्ति हुने मन्त्रालयहरूमा दरबन्दी अनुसार कर्मचारी पदपुर्ति हुन नसक्नु।

५. सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबिचमा समन्वयको कमीले दोहोरोपना हुने र कार्यान्वयन गर्न जटिलता उत्पन्न भएको।

६. वास्तविक आवश्यकताका आधारमा आयोजना छनोट नहुने र छनोट भएका आयोजनाहरूमा सानो-सानो बजेट छर्ने प्रवृतिले कार्यान्वयनमा समस्या भएको जसले गर्दा योजनाहरू लामो समयसम्म क्रमागत आयोजनाको रूपमा रहिरहने।

७. स्पष्ट कार्यविधिको अभाव तथा अन्तर मन्त्रालय समन्वयको अभावले गर्दा बजेट कार्यान्वयनमा समस्या भएको।

८. गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशाला नहुँदा जोखिम मोलेर निर्माणाधीन आयोजनाहरूको मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको।

९. बहुवर्षीय आयोजनाहरूमा स्रोत सुनिश्चितता गरेको रकमलाई भन्दा नयाँ आयोजनाहरूमा रकम विनियोजन गर्ने प्रवृत्ति।

१०. खरिद प्रकृया लामो तथा झन्झटिलो हुनु। भौगोलिक अवस्थिति, निर्माण सामग्रीको आपूर्ति सहज नहुनु।

११. निर्माण व्यवसायीहरूले समयमै काम नगर्ने प्रवृत्ति हावी हुनु।

१२. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड तयारीको कार्यले बढी समय खर्चिनु परेको र सोही बमोजिम अवण्डा रकमको समयमा बाँडफाँट हुन नसकेकोले खर्च न्यून भएको।

१३. पुँजीगत प्रकृतिका निर्माण सम्बन्धी आयोजनाहरूको समयमै ठेक्का र खरिद सम्झौता प्रचलित कानुन बमोजिम हुन नसकेको कारण आयोजना कार्यान्वयन हुन नसकेको।

१४. कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र विषयगत मन्त्रालयको अनुगमन संयन्त्र प्रभावकारी हुन नसक्नु।

१५. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाको क्रममा योजनाबद्ध रूपमा प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमहरू छनोट नभइ विभिन्न स-साना कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन हुने प्रवृत्तिले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसकेको।

१६. मातहत कार्यालयहरूबाट कार्यान्वयन हुने कार्यक्रमहरूको बजेट विषयगत मन्त्रालयमा राख्ने र ढिलो विनियोजन गर्ने प्रवृत्तिले गर्दा समयमै बजेट कार्यान्वयनमा जान नसक्ने।

१७. कतिपय आयोजनाहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार नगरी बजेट विनियोजन भएको कारण समयमै बोलपत्र आव्हान लगायतका कार्यहरू हुन नसकेको।

१८. आयोजनाको लागत बढी हुने तर विनियोजन न्यून भएका कतिपय आयोजनालाई बहुवर्षीय वा स्रोत सुनिश्चितताको लागि विषयगत मन्त्रालयहरूले स्वीकृति प्राप्तिको लागि समयमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगमा प्रस्ताव नगर्ने र प्रक्रियागत कारणले ढिलाई हुने कारण बजेट खर्च हुन सकेको छैन।

१९. स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने ससर्त अनुदानका कार्यक्रमहरू स्थानीय तहको समन्वयमा छनोट नभएको कारण कार्यान्वयनमा स्थानीय तहहरूको अपनत्व न्यून भइ अपेक्षित रूपमा वित्तीय तथा भौतिक प्रगति हुन नसकेको।

२०. बजेट कार्यान्वयनको क्रममा अन्तरनिकाय साझेदारी, समन्वय र सहकार्यमा कमी हुँदा बजेट तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुनुको साथै समयमा कार्यान्वयन वा अन्तरविरोधको समस्या हुनु।

२.३ चालु आर्थिक वर्षको समीक्षा अवधिको मन्त्रालयगत/निकायगत खर्च विवरण

१. आ.व. २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनामा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको खुद बजेट विनियोजनको तुलनामा ४०.०८ प्रतिशत खर्च भएको छ भने आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको ४.९८ प्रतिशत खर्च भएको छ।

चित्र ३- कर्णाली प्रदेश सरकारको २०८१/८२ मा मन्त्रालयगत खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

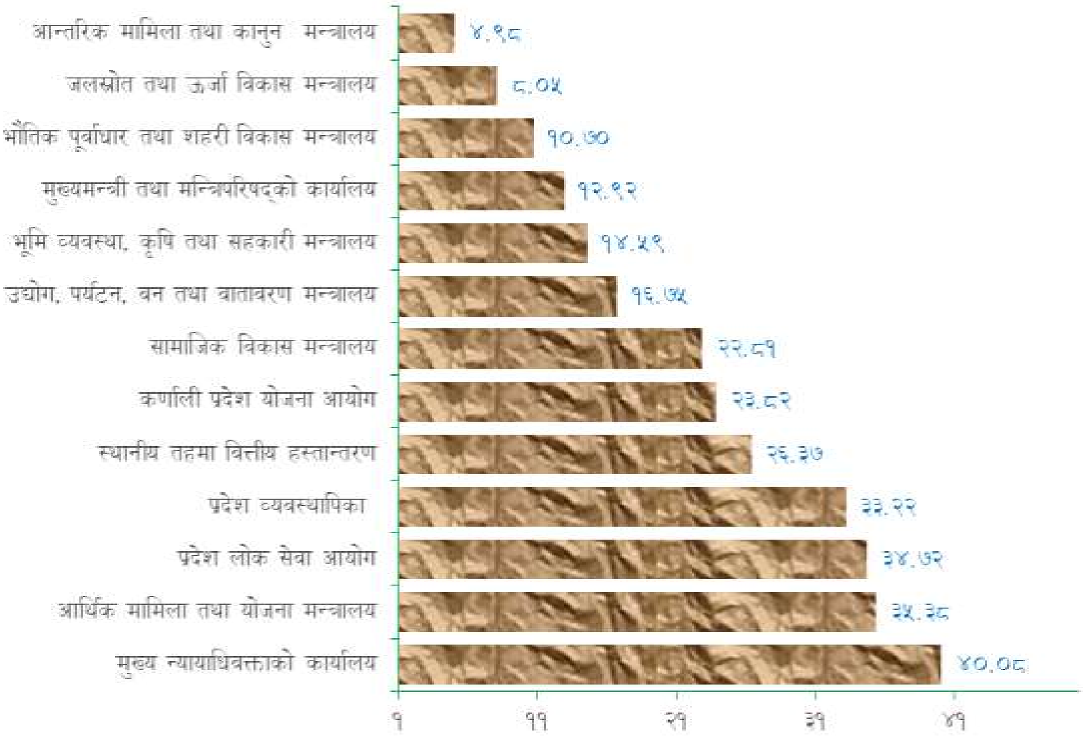

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

परिच्छेद-तीन

क्षेत्रगत र मन्त्रालयगत उपलब्धि विश्लेषण

३.१ प्रदेश सभा सचिवालय

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको धारा ५६ उपधारा (२) बमोजिम राज्यशक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको र धारा १७५ बमोजिम पहिलो हुने निर्वाचित र समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट निर्वाचित सदस्यबाट प्रदेश सभाको गठन हुने प्रावधान बमोजिम संविधानको अनुसूची-४ मा उल्लिखित कर्णाली प्रदेशको १० जिल्ला (सुर्खेत, दैलेख, जाजरकोट, सल्यान, रुकुम-पश्चिम, कालिकोट, जुम्ला, मुगु, हुम्ला र डोल्पा) का ४० जना माननीय सदस्यहरु रहने कर्णाली प्रदेश सभा गठन हुने प्रावधान छ। पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणालीबाट निर्वाचित २४ जना, समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीबाट निर्वाचित १६ जना गरी जम्मा ४० जना माननीय प्रदेश सभा सदस्यहरुको प्रतिनिधित्व रहेको छ। यस प्रदेश सभाको पहिलो बैठक २०७५ साल माघ २१ गते बसेको थियो।

शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त अनुसार कर्णाली प्रदेशको व्यवस्थापिकाको रुपमा कर्णाली प्रदेशसभाले प्रदेश कानुन निर्माणको जिम्मेवारी पाएको छ। यसको प्रमुख कार्य संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम प्रदेशमा कानुन निर्माण गर्ने हो। यसका अतिरिक्त सरकार निर्माणसँग सम्बन्धित कार्यहरु गर्नुका साथै प्रदेश सरकारलाई जनता र प्रदेशसभा प्रति जवाफदेही बनाउनु प्रदेशसभाको अभिन्न कार्यको रुपमा रहेको छ। कर्णाली प्रदेशसभा अन्तर्गत चार वटा विषयगत समितिहरु रहेका छन्। विषयगत समितिमार्फत सरकारको जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व अभिवृद्धि गरी सुशासन कायम गर्ने जिम्मेवारी रहेको छ। प्रदेशसभाको कामकारवाहीलाई प्रशासनिक एवम् व्यवस्थापकीय रुपमा सहयोग गर्न प्रदेशसभा सचिवालय रहेको छ।

२. दीर्घकालीन सोच

जनमुखी र जवाफदेही प्रदेशसभा।

३. ध्येय

३.१ जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाको हैसियतले जनचाहना अनुरूपको कानुन निर्माण गर्ने,

३.२ प्रदेश सरकारलाई पारदर्शी, जवाफदेही र उत्तरदायी बनाउने कार्यमा सहयोग गर्ने।

४. कार्यक्षेत्र

प्रदेश सरकारसँग सम्बद्ध सम्पूर्ण विषयहरु नै प्रदेश सभाको कार्यक्षेत्र रहेको छ। यसका साथै प्रदेश सभाको प्रमुख कार्य सरकार निर्माण गर्नु, प्रादेशिक कानुन बनाउनु, प्रदेश सरकारको काम कारबाहीको निगरानी गर्नु र प्रादेशिक जनसरोकारका विषय प्रदेश सभामा छलफल गर्नु रहेको छ। नेपालको संविधानको भाग १३ मा प्रदेश कार्यपालिका, भाग १४ मा प्रदेश व्यवस्थापिका, भाग १५ मा प्रदेश व्यवस्थापन कार्यविधि र भाग १६ मा प्रदेश आर्थिक कार्यप्रणाली सम्बन्धी व्यवस्थामा उल्लेख भए अनुसार प्रदेश सभाले आवश्यक कानुन बनाउनुपर्ने हुन्छ।

प्रदेश सभाले संविधानको विभिन्न भागमा उल्लेख भएका माथिका विषयको कानुनका साथसाथै संविधानको अनुसूची ६, ७ र ९ मा उल्लेख भएका एकल र साझा अधिकारका विषयमा पनि कानुन बनाउनुपर्ने हुन्छ।

तालिका ३- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	१४०२०४	२८९९२	२०.६८	१३९२६८	४७१७३	३३.८७	१३६३५०	४४८६५	३२.९०
पुँजीगत	३१७६५	५९०६	१८.५९	११६५०	८९८	७.७१	८६५०	३३०७	३८.२४
जम्मा	**१७१९७९**	**३४८९८**	**२०.२९**	**१५०९१८**	**४८०७१**	**३१.८५**	**१४५०००**	**४८१७२**	**३३.२२**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ४- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

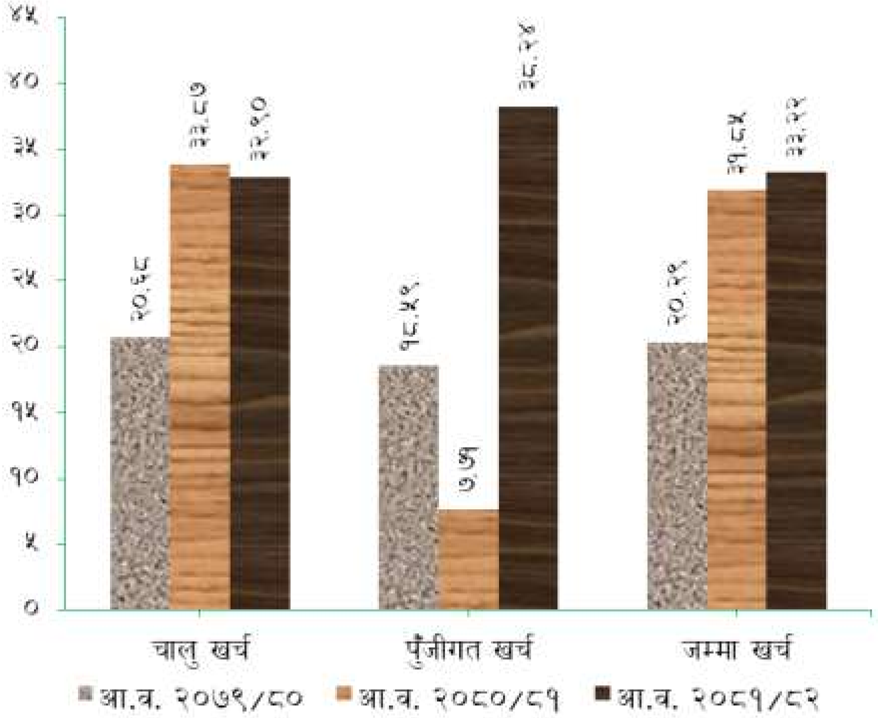

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ५- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

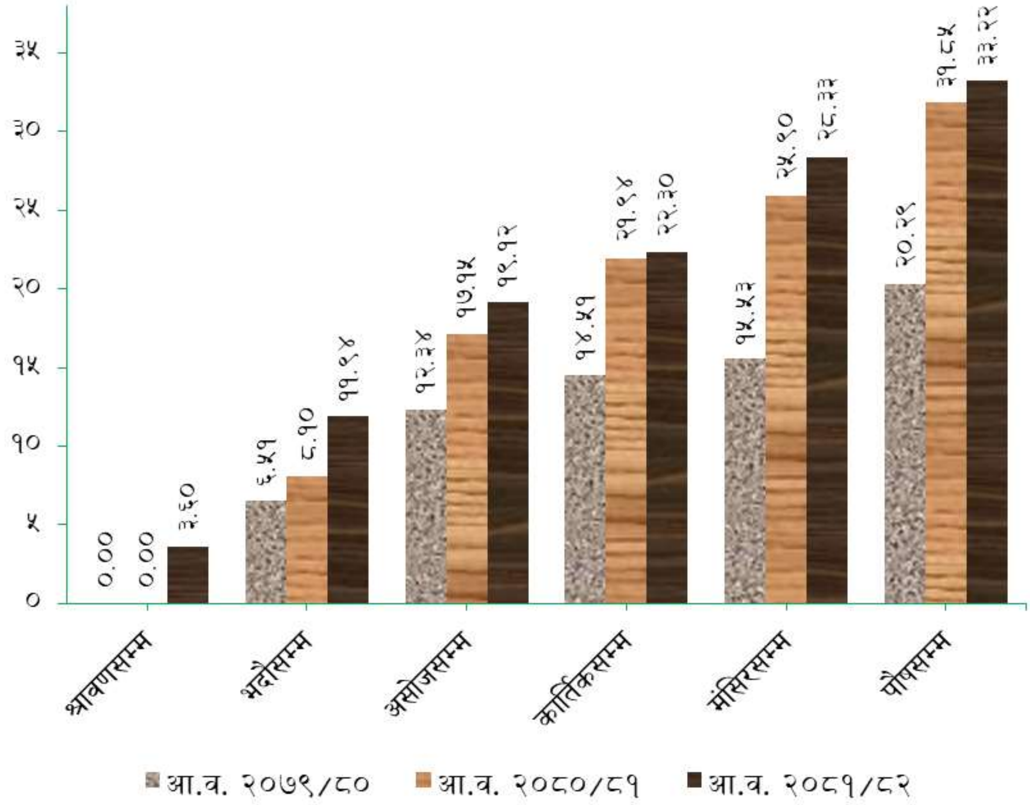

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु

५.१ प्रथम कार्यकालमा पारित भएको विधेयक सङ्ख्या : ५३ वटा ,

५.२ दोस्रो कार्यकालको चौथो अधिवेशनसम्म पारित विधेयक सङ्ख्याः ७ वटा,

५.३ दर्तामात्र भएका विधेयकको सङ्ख्या (एक): कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा (पहिलो संशोधन) विधेयक २०८१,

५.४ टेबल भएको विधेयकः आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,

५.५ सामान्य छलफल समाप्त भएको विधेयकः कर्णाली प्रदेश लोकमार्ग सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,

५.६ समितिमा दफावार छलफलका क्रममा रहेका विधेयकहरुः

- ❖ कर्णाली प्रदेश खेलकुद विकास ऐन २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ कर्णाली प्रदेशको विद्युत सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ कर्णाली प्रदेश प्रहरी सेवा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ दलित समुदायको सशक्तिकरण र जीवनस्तर प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ कर्णाली प्रदेश सवारी तथा यातायात सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,२०८१।

६. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरु

६.१ दरबन्दी अनुसार कर्मचारीको पदपूर्ति नहुनु,

६.२ आवश्यकतानुसार कर्मचारीको उत्प्रेरणा, मनोबल तथा क्षमता अभिवृद्धिमा लगानी गर्न नसकिनु,

६.३ कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कार्यविधिको अभाव।

७. तत्काल गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्रहरु

७.१ जनशक्ति व्यवस्थापन,

७.२ कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि,

७.३ समग्र बजेट व्यवस्थापनको वस्तुनिष्ठता र कार्यान्वयनयोग्यता आदि।

८. बजेट तथा कार्यक्रम समयमै गर्ने उपायहरु

८.१ कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणलाई यथार्थपरक बनाउने,

८.२ प्रथम चौमासिक तथा अर्धवार्षिक प्रगति समीक्षा गरी बाँकी कार्यक्रमको पुनः कार्ययोजना बनाई जिम्मेवारी बाँडफाँटसहित यथासमयमै सम्पन्न गर्ने आदि।

३.२ प्रदेश लोक सेवा आयोग

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको भाग २३ धारा २४४ मा प्रत्येक प्रदेशमा प्रदेश लोक सेवा आयोग रहने र प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार प्रदेश कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था गरिएको छ। प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोजनका लागि सङ्घीय संसदले कानुन बनाइ आधार र मापदण्ड निर्धारण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी आधार र मापदण्ड निर्धारण गर्न प्रदेश लोक सेवा आयोग (आधार र मापदण्ड निर्धारण) ऐन, २०७५ जारी गरिएको छ। यस ऐनमा प्रदेश लोक सेवा आयोगको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी आधार र मापदण्ड निर्धारण गरी प्रदेश निजामती सेवा, प्रदेश प्रहरी सेवा, प्रदेशका अन्य सरकारी सेवा, प्रदेश सङ्गठित संस्थाको सेवा, स्थानीय सरकारी सेवा र स्थानीय तहको सङ्गठित संस्थाको सेवाको पदमा उपयुक्त उम्मेदवारको छनोटमा स्वच्छता तथा निष्पक्षता कायम गरी योग्यता प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गर्दै सार्वजनिक प्रशासनलाई सक्षम, सुदृढ र सेवामुखी बनाउने कुरा उल्लेख छ। यसको लागि प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७५ जारी भएको छ।

यस आयोगको कार्य सञ्चालनका लागि प्रमुख आधारको रूपमा रहेको प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७५ मा प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेशको गठन तथा पदाधिकारीहरूको नियुक्ति र पदावधि समाप्तिको सम्बन्धमा व्यवस्था गरिएको छ। यस ऐनमा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार, आयोगले लिने परीक्षाहरू सञ्चालनको तरिका एवम् आयोगले दिने परामर्शको व्यवस्था गरिएको छ। साथै लोक सेवा आयोगले पदपूर्तिमा अपनाएको सिद्धान्त र मापदण्डलाई प्रदेश लोक सेवा आयोगले समेत अवलम्बन गर्नुपर्ने र नगरेमा आयोगले गरेका काम कारबाहीहरू स्वतः बदरभागी हुने व्यवस्था पनि गरिएको छ। प्रदेश लोक सेवा आयोगले आफ्नो कामकारबाही सञ्चालनको सिलसिलामा सहयोग लिन चाहेमा प्रदेश सरकार मार्फत लोक सेवा आयोगसँग अनुरोध गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ। त्यसैगरी आयोगको परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धी कामको लागि सरकारी निकाय, शिक्षण संस्था र अन्य संस्थाले भवन, जनशक्ति उपलब्ध गराइ सहयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।

२. दिर्घकालीन सोच

"योग्यता, निष्पक्षता र स्वच्छता, प्रदेश लोक सेवा आयोगको प्रतिवद्धता"

३. लक्ष्य

योग्यता, निष्पक्षता र स्वच्छताको मूल मर्मलाई आत्मसात् गर्दै प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवाका पदमा उपयुक्त उम्मेदवार छनोटमा स्वच्छता तथा निष्पक्षता कायम गरी योग्यता प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गर्दै सार्वजनिक प्रशासनलाई सक्षम, सुदृढ र सेवामुखी बनाउनु।

४. उद्देश्य

प्रदेश लोक सेवा आयोगको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

(क) प्रदेश सेवाका रिक्त पदको पदपूर्तिको लागि उपयुक्त उम्मेदवार छनोट गर्ने।

(ख) प्रदेश सेवाको पदमा नियुक्ति, बढुवा र विभागीय कारवाही गर्दा अपनाउनुपर्ने विषयमा परामर्श दिने।

५. कार्यक्षेत्र

५.१ प्रदेश सेवा र स्थानीय सेवाको पदमा कर्मचारी नियुक्तिका लागि उपयुक्त उम्मेदवारको छनोट गर्न परीक्षा सञ्चालन गर्ने,

५.२ प्रदेश प्रहरी सेवाको पदपूर्तिका लागि लिइने लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्ने,

५.३ प्रदेश प्रहरी सेवाको पदमा नियुक्ति र बढुवा गर्दा अपनाउनु पर्ने सिद्धान्तको विषयमा आयोगको परामर्श लिनु पर्ने,

५.४ प्रदेश सेवाको पदमा नियुक्ति, बढुवा र विभागीय कारबाही गर्दा अपनाउनु पर्ने सिद्धान्तको विषयमा आयोगको परामर्श लिनुपर्ने,

५.५ प्रदेश सेवाको पदमा स्थायी नियुक्ति गर्दा आयोगको परामर्श लिनुपर्ने।

५.६ देहायका विषयमा आयोगको परामर्श लिनु पर्नेछः-

(क) प्रदेश सेवाको सर्त सम्बन्धी कानुनको विषयमा,

(ख) प्रदेश सेवाको पदमा ६ महिना भन्दा बढी समयका लागि नियुक्ति गर्दा उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा,

(ग) कुनै एक प्रकारको प्रदेश निजामती सेवा वा स्थानीय सरकारी सेवाको पदबाट अर्को प्रकारको प्रदेश निजामती सेवा वा स्थानीय सरकारी सेवाको पदमा वा प्रदेशका अन्य सरकारी सेवाबाट प्रदेश निजामती सेवा वा स्थानीय सरकारी सेवाको पदमा सरुवा वा बढुवा गर्दा उम्मेदवारको उपयुक्तताको विषयमा,

(घ) प्रदेश निजाती सेवाका कर्मचारीलाई दिइने विभागीय सजायको विषयमा।

तालिका ४- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	१०१६४८	३४६६८	३४.११	९९२०५	२५६११	२५.८२	९७०००	३४३७७	३५.४४
पुंजीगत	१३८००	३०८४	२२.३५	१०९००	३०५०	२७.९८	२०००	०	०
जम्मा	**११५४४८**	**३७७५२**	**३२.७०**	**११०१०५**	**२८६६१**	**२६.०३**	**९९०००**	**३४३७७**	**३४.७२**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ६- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

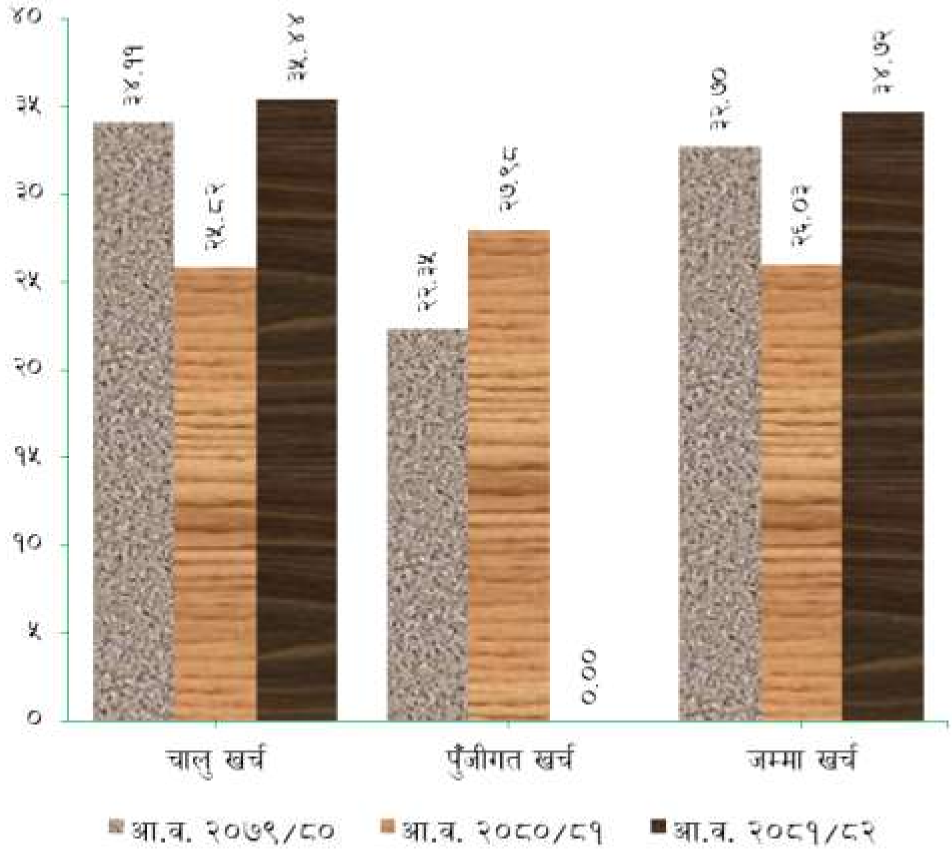

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ७- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

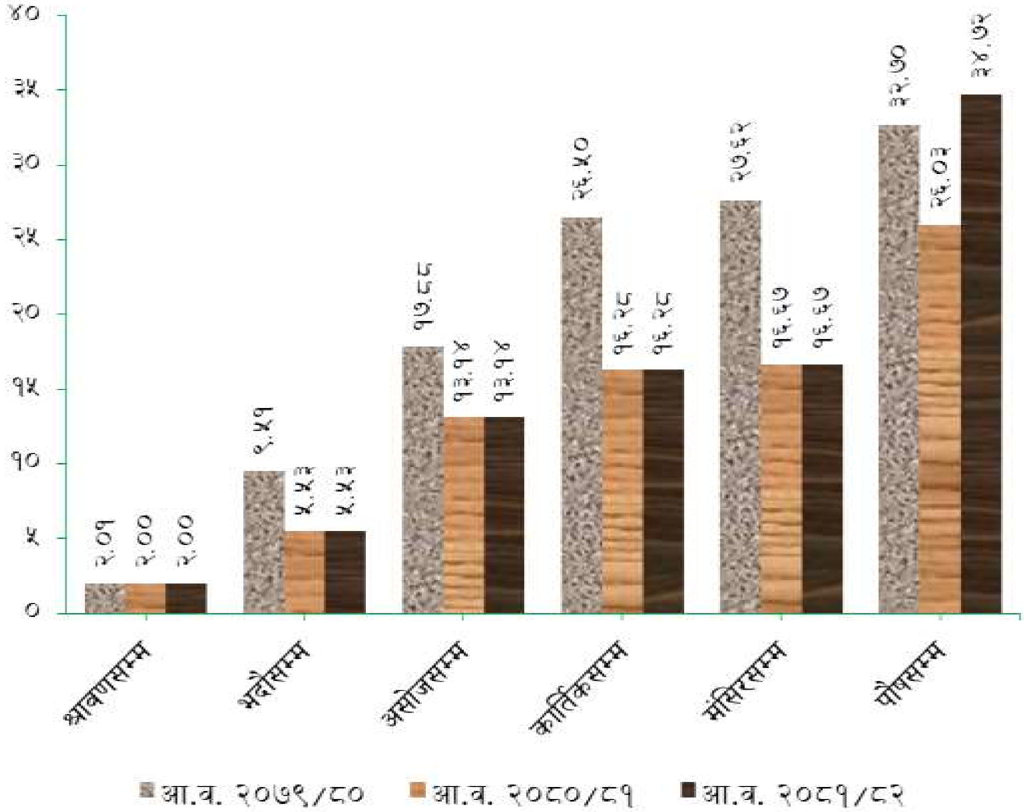

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

तालिका ५- समीक्षा अवधिसम्म राजस्वको लक्ष्य/सङ्कलनको अवस्था

सि.नं.	राजस्व शीर्षक	जम्मा राजस्व सङ्कलन (रु. हजारमा)		
		आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०८१/८२
१	१४२२४-परीक्षा शुल्क	३७६९२	५३३१	४८५०.६
२	१४२२९-अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२९८.८	४.५	३८
३	१५१११-बेरुजु			२१७.४
	जम्मा	**३७९९०.८**	**५३३६.५**	**५१०६**

स्रोतः प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश।

६. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

६.१ आयोगको चौथो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी माननीय प्रदेश प्रमुख समक्ष पेस गरिएको,

६.२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० भएका सातौं तहका विज्ञापनको लिखित परीक्षा सञ्चालन गरिएको,

६.३ प्रदेश निजामती सेवा अन्तर्गत नवौं तहका प्राविधिक/अप्राविधिक पदको ज्येष्ठता र कार्यसम्पादन कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवा र कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवाका दरखास्त फारामहरु बढुवा समितिको सचिवालय, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको पठाइएको,

६.४ प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवाको स्वास्थ्य सेवाका विभिन्न समूह तथा उपसमूहका आठौं तहका पदहरूको खुला तथा समावेशी प्रतियोगितात्मक परीक्षाको विज्ञापन प्रकाशन गरिएको,

६.५ प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवाका सातौं तहका (प्राविधिक/अप्राविधिक) पदहरुको ज्येष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवा, कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनद्वारा हुने बढुवा, आन्तरिक अन्तर सेवा/ आन्तरिक अन्तर समूह र खुला तथा समावेशी प्रतियोगितात्मक परीक्षाको विज्ञापन प्रकाशन गरिएको,

६.६ पाठ्यक्रम परिमार्जन (सातौं तहः २२ वटा, पाँचौं तहः २२ वटा र चौथो तहः २ वटा) गरिएको,

६.७ विभिन्न सेवा, समूहको परीक्षाको लागि कच्चा प्रश्नपत्र सङ्कलन र परिमार्जन गरिएको,

६.८ प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवाको विभिन्न सेवा, समूह र पदमा जम्मा ५१७ (पाँच सय सत्र) जनालाई नियुक्तिका लागि सिफारिस गरिएको।

७. आगामी दिनमा बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन सुझावहरु

७.१ बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत हुँदा निकायको आवश्यकता र गाम्भिर्यता आत्मसाथ गरी विनियोजन गर्नुपर्ने,

७.२ निकायहरुबिच समन्वय र सहकार्यको स्तरमा बढोत्तरी हुनुपर्ने,

७.३ कानुनी बाधा अड्चन हटाउन समय समयमा तालिम गोष्ठी आदि कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने,

७.४ सरकारी कार्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकासमा बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने,

७.५ कर्मचारीहरुको मनोवल वृद्धि विकास हुने किसिमका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने।

३.३ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको धारा १६०(१) मा महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा एक मुख्य न्यायाधिवक्ता रहने र मुख्य न्यायाधिवक्ताको नियुक्ति सम्बन्धित मुख्यमन्त्रीको सिफारिसमा प्रदेश प्रमुखबाट हुने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएको वा प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार रहेको संविधान वा कानुनको व्याख्या सम्बन्धी कुनै जटिल संवैधानिक वा कानुनी प्रश्न समावेश भएको वा प्रदेशको सन्दर्भमा सार्वजनिक महत्व वा सार्वजनिक सरोकारको मुद्दामा प्रदेश सरकारको तर्फबाट अदालतमा उपस्थित भइ बहस पैरवी र प्रतिरक्षा गर्ने, प्रदेश सरकार, प्रदेश सरकारको कार्यालय वा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको अधिकारीले कुनै संवैधानिक वा कानुनी प्रश्नमा राय माग गरेमा कानुनी राय दिने। प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न गराउन प्रदेश सरकारका मन्त्रालय वा कार्यालयलाई पत्राचार गर्ने तथा आदेश वा फैसला कार्यन्वयनको अनुगमन गर्ने। प्रदेशको कार्यक्षेत्रको कुनै विषयमा तत्काल कानुन बानाउनु पर्ने वा भइरहेको कानुन संशोधन गर्नुपरेमा त्यसको कारण खुलाई प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने। प्रदेश सरकारका मन्त्रालय वा कार्यालयबाट अदालतमा प्रस्तुत हुने लिखित जवाफ लगायतका कानुनी लिखतमा स्तर कायम गर्न आवश्यक समन्वय गर्ने। प्रदेशभित्र रहेका हिरासत, थुनुवा कक्ष तथा कारागारमा रहेका थुनुवा तथा कैदी उपर मानवोचित व्यवहार भए नभएको सम्बन्धमा निरीक्षण गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक सुझाव प्रदान गर्ने लगायतका काम, कर्तव्य र अधिकार मुख्य न्यायाधिवक्तामा निहित छन्। मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट उपलब्ध गराइएका सरकारी वकिल र प्रदेश सरकारबाट समायोजन भइ आएका जनशक्तिबाट कार्यालयमा कार्यसम्पादन हुदै आएको छ। मुख्य न्यायाधिवक्तामा निहित अधिकारहरू मातहतका अधिकृत कर्मचारीहरूलाई सुम्पन सक्ने कानुनी व्यवस्था समेत रहेको छ।

२. दीर्घकालीन सोच

संवैधानिक एवम् कानुनी विषयमा प्रदेश सरकार र प्रदेश सरकारले तोकेको अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिने, प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएको वा प्रदेश सरकारको हक हित वा सरोकार रहेको मुद्दामा प्रदेश सरकारको तर्फबाट उपस्थित भइ सम्बन्धित अदालतमा वहस पैरवी र प्रतिरक्षा गर्ने, मानव अधिकारको संरक्षण गर्दै कानुनी शासनको सुनिश्चितता कायम गर्नु समेत दीर्घकालीन सोच रहेको छ।

३. लक्ष्य

संवैधानिक र कानुनी विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान, प्रशिक्षण, अन्तरक्रिया, छलफल गर्ने र प्रहरी हिरासत र कारागारमा रहेका थुनुवा तथा कैदीहरुको मानव अधिकारको अवस्था बारे जानकारी लिइ सुधारका लागि सङ्घ तथा प्रदेश सरकार समक्ष अनुरोध गर्ने।

४. कार्यक्षेत्र

४.१ प्रदेश सरकारसँग सम्बन्धित संविधान वा कानुनको व्याख्या सम्बन्धी कुनै जटिल संवैधानिक वा कानुनी प्रश्न समावेश भएको वा सार्वजनिक महत्त्व वा सार्वजनिक सरोकारको विचाराधीन मुद्दामा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको तर्फबाट उपस्थित भइ बहस पैरवी तथा प्रतिरक्षा गर्ने,

४.२ प्रदेश सरकार र मातहतका निकायका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन प्रदेश स्थित मन्त्रालय, सचिवालय, विभाग वा कार्यालयलाई पत्राचार गरी कानुन कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने, गराउने,

४.३ प्रचलित प्रदेश कानुनको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै कठिनाई आइपरेमा वा प्रदेशको कार्यक्षेत्रको कुनै विषयमा तत्काल कानुन बनाउनु पर्ने वा भइरहेको कानुन संशोधन गर्न वा बनिरहेको कानुन लागु गर्नुपर्ने देखिएमा प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

४.४ प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, सचिवालय, विभाग वा अन्य प्रदेश सरकारका कार्यालयबाट अदालतमा प्रस्तुत हुने लिखित जवाफ लगायतका कानुनी मस्यौदामा स्तर कायम गर्न त्यस्ता कार्यालयबिच आवश्यक समन्वय गर्ने र त्यस्ता कार्यालयलाई आवश्यक निर्देशन दिने,

४.५ प्रदेशस्थित हिरासत थुनुवा कक्षमा रहेका थुनुवालाई आफन्तसँग वा कानुन व्यवसायी मार्फत् भेटघाट गर्न नदिएको वा मानवोचित व्यवहार नभएको उजुरी परेमा वा जानकारी हुन आएमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग समन्वय गरी सम्बन्धित अधिकारीलाई आवश्यक निर्देशन दिने,

४.६ प्रदेश सरकारको सरोकारमा पर्ने मुद्दामा प्रतिरक्षाको माग भइ आएमा प्रतिरक्षा गर्ने,

४.७ प्रदेश सरकारको हक हित वा सार्वजनिक हितमा असर पर्नेगरी भएको निर्णय वा आदेश विरुद्ध मुद्दा दायर, पुनरावेदन वा पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन वा उपचार प्राप्त गर्न कुनै अधिकारी तोकिएको रहेनछ भने मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको कर्मचारीले गर्न सक्नेछ,

४.८ प्रदेश कानुन बमोजिम स्थापित संस्था वा निकायले गरेको कुनै निर्णय वा काम कारवाहीबाट प्रदेश सरकारको हकहित प्रतिकूल भएको वा संविधान वा प्रचलित कानुनको उल्लङ्घन वा सार्वजनिक हित विपरित भएको छ भन्ने लागेमा कानुनी उपचार प्राप्त गर्न सक्ने,

४.९ बहस, पैरवी तथा प्रतिरक्षा सम्बन्धी फैसला/आदेशको कार्यान्वयन भए नभएको अवलोकन गर्ने।

तालिका ६- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	१६३३६	५९२४	३६.२६	१७३७९	६७०३	३८.५७	१७२००	७०९४	४१.२५
पुँजीगत	२३००	४६३	२०.१३	४५०	८६	१९.११	५००	०	०
जम्मा	१८६३६	६३८७	३४.२७	१७८२९	६७८९	३८.०८	१७७००	७०९४	४०.०८

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ८- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण
(प्रतिशतमा)

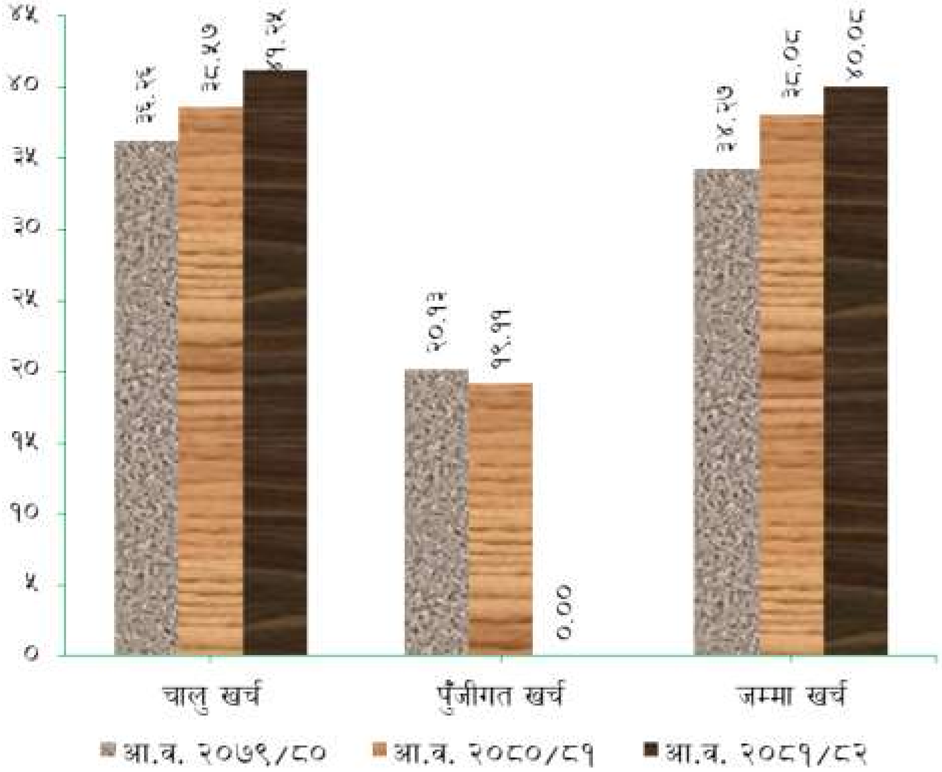

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ९- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

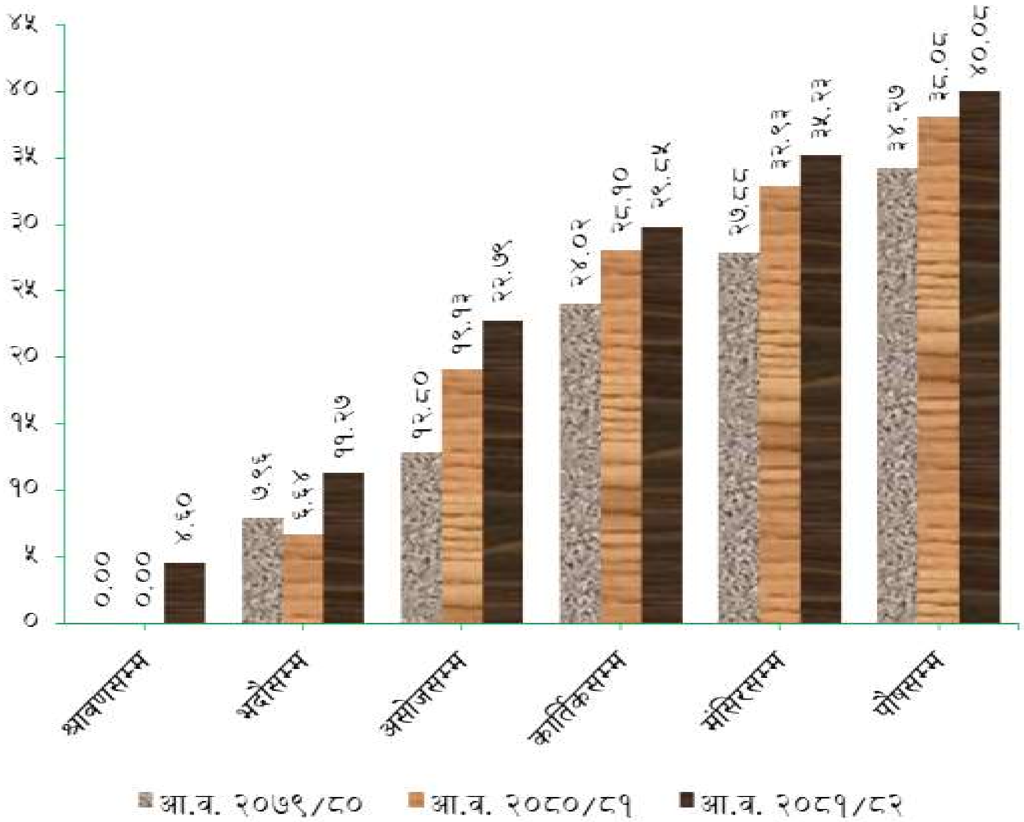

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

५.१ प्रदेशभित्र कारागार तथा हिरासत कक्ष निरीक्षण,

५.२ विभिन्न क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन,

५.३ लिखित जवाफ एवम् कानुन सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम,

५.४ सर्वोच्च, उच्च र जिल्ला अदालतमा परेका रिट प्रतिरक्षा।

६. बजेट कार्यान्वयनवाट हासिल भएका प्रमुख उपलव्धिहरु

६.१ प्रदेश भित्रका कारागार तथा हिरासत कक्ष निरीक्षणबाट त्यहाँको भौतिक, कैदीबन्दीको सङ्ख्या, सेवा सुविधाको बारेमा जानकारी भइ सुझाव सहित मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश भएको,

६.२ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुलाई कानुन निर्माण सम्वन्धी प्रशिक्षण प्रदान गरी क्षमता विकास भएको।

७. समस्या/चुनौतीहरू

७.१ तहगत, निकायगत र कार्यगत समन्वय प्रभावकारी हुन नसक्दा मुद्दाको प्रतिरक्षामा कठिनाई,

७.२ क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमको व्यबस्था नहुदा कार्य सम्पादनमा जटिलता,

७.३ भौगोलिक विविधता, विकटता र मौसमी प्रतिकूलताका कारण समयमा कार्यक्रम सम्पन्न हुन नसक्नु,

७.४ कार्यालयको स्वामित्वमा आफ्नो जग्गा र भवन नहुनु।

८. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन समयमै गर्ने उपायहरू

८.१ तहगत, निकायगत र कार्यगत समन्वय प्रभावकारी हुनुपर्ने,

८.२ क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्ने,

८.३ कार्यालयको स्वामित्वमा आफ्नो जग्गा र भवनको व्यवस्था हुनुपर्ने।

३.४ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान बमोजिम सङ्घीयता कार्यान्वयनसँगै प्रदेश सरकारको सर्वोच्च प्रशासकीय निकायको रुपमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय रहेको छ। वि.सं. २०७४ साल फागुन ३ गते प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को गठन भएसँगै यस कार्यालयले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को प्रशासकीय निकायको रुपमा कार्य गर्दै आएको छ। प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्ने संवैधानिक जिम्मेवारी पूरा गर्न यस कार्यालयको स्थापना भएको हो।

यस कार्यालयको प्रदेश मन्त्रिपरिषद्, प्रदेश निजामती तथा अन्य सरकारी सेवा, सुशासन, मानव अधिकार, प्रदेश सरकारका निकायहरुबिच समन्वय, निर्देशन र सुपरिवेक्षण, अन्तर-सरकार समन्वय लगायतका कार्यजिम्मेवारी रहेको छ।

२. दीर्घकालीन सोच

स्वच्छ, सक्षम, जवाफदेही र सुशासनयुक्त प्रशासन र शासन।

३. उद्देश्य

प्रदेश शासकीय र प्रशासकीय सक्षमता तथा जवाफदेहिता मार्फत् सार्वजनिक सेवामा प्रभावकारिता ल्याउने।

४. कार्यक्षेत्र

प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम यस कार्यालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्ः-

४.१ प्रदेश मन्त्रिपरिषद् तथा मुख्यमन्त्रीको कार्यालय सम्बन्धी,
४.२ प्रदेशभित्रको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन,
४.३ प्रदेश सरकारको कार्यविभाजन तथा कार्यसञ्चालन,
४.४ प्रदेश सरकारको नीति तर्जुमा, स्वीकृति, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
४.५ प्रदेश सरकारको कार्यसम्पादन नियमावली तर्जुमा र कार्यान्वयन,
४.६ प्रदेश मन्त्रालयहरुको कार्यको समन्वय, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र नियन्त्रण,
४.७ प्रदेश मन्त्रिपरिषद्का निर्णयको कार्यान्वयन र अनुगमन,
४.८ प्रदेश मन्त्रिपरिषद्मा पेश हुने नियम र आदेशको तर्जुमा, स्वीकृति तथा प्रमाणीकरण,
४.९ प्रदेशभित्रको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, शान्ति सुव्यवस्था एवम् प्रशासनिक गतिविधिहरुको अद्यावधिक जानकारी र सम्बोधन,
४.१० मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन,
४.११ सुशासन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र प्रशासन सुधार तथा प्रदेशका कानुन कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,
४.१२ संवैधानिक निकाय तथा आयोग, प्रदेश लोक सेवा आयोग र अन्य सङ्घीय तथा प्रादेशिक आयोगसँगको सम्पर्क र समन्वय,
४.१३ सङ्घीय सरकारको स्वीकृति बमोजिम द्विपक्षीय वा बहुपक्षीयस्तरमा भएका सन्धि, सम्झौता वा सहमति कार्यान्वयन र प्रदेशमा कार्यरत विकास साझेदारहरूको समन्वय तथा अनुगमन,
४.१४ प्रदेश प्रमुखको निर्देशन कार्यान्वयन र प्रतिवेदन,
४.१५ राष्ट्रिय समन्वय परिषद् र सङ्घ तथा अन्य प्रदेश र स्थानीय तहसँगको समन्वय र अन्तरसम्वन्ध,
४.१६ प्रदेशस्तरका आयोग तथा निकायहरुको गठन एवम् सञ्चालन र पदाधिकारीहरुको नियुक्ति एवम् सेवा, सुविधा सम्बन्धी नीति तथा कानुनको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
४.१७ निर्वाचन कार्यमा सहयोग र समन्वय,
४.१८ प्रदेशस्तरीय मानव संसाधन विकास योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,

४.१९ प्रदेश निजामती सेवा र अन्य प्रदेश सरकारी सेवा सञ्चालन सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा एवम् कार्यान्वयन र अभिलेख व्यवस्थापन,

४.२० प्रदेशस्तरका सरकारी निकायको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण र व्यवस्थापन परीक्षण,

४.२१ प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सञ्चालन, प्रदेशस्तरीय तालिम, नीति तथा मापदण्ड निर्धारण र स्तरीकरण तथा राष्ट्रिय र प्रदेशस्तरका तालिम केन्द्रसँगको सम्पर्क एवम् समन्वय,

४.२२ प्रदेशका पदाधिकारी तथा कर्मचारीको वैदेशिक अध्ययन तथा भ्रमण सम्बन्धी,

४.२३ प्रदेशस्तरमा सार्वजनिक सेवा वितरणको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण र सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सेवा प्रवाहको अनुगमन,

४.२४ गाउँपालिका र नगरपालिकाको कर्मचारी र कार्यालयको व्यवस्था सम्बन्धी कानुन तर्जुमा,

४.२५ प्रदेशिक नीति अनुसन्धान र नीति प्रयोगशाला सञ्चालन सम्बन्धी।

तालिका ७- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	५०५८६२	७२९००	१४.४१	५७३८९६	७६९३७	१३.३७	२९२७५२	३६५५	१५.५८
पुँजीगत	१६७७३७	४४५३	२.६५	१४०१४७४	१६५११	१.१८	८८५३८	४५६०६	४.१३
जम्मा	६७३५९९	७७३५३	११.४८	१९७७०७०	९३४४८	४.७३	३८१२९०	४९२६१	१२.९२

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १०- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

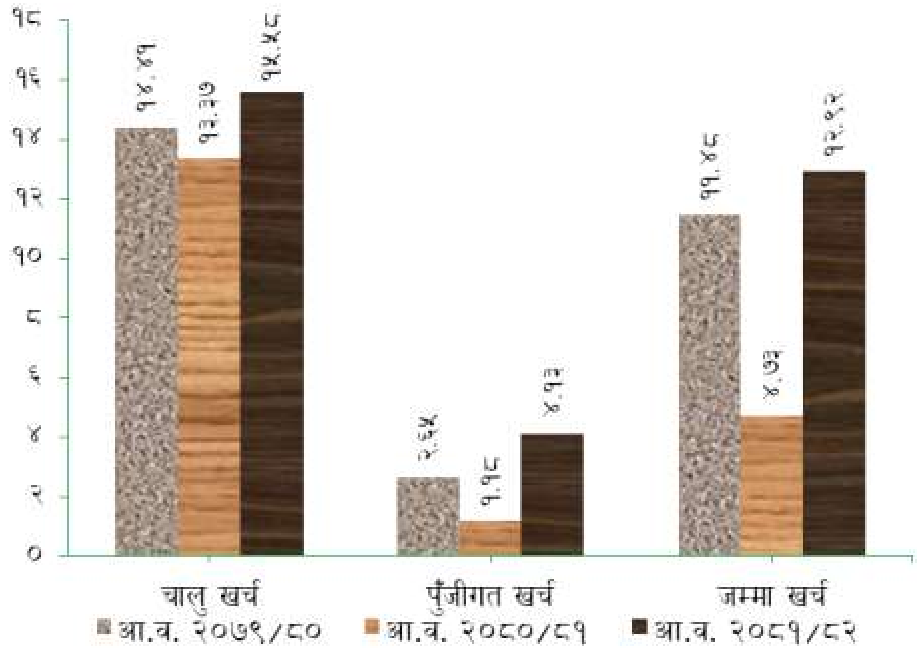

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ११- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

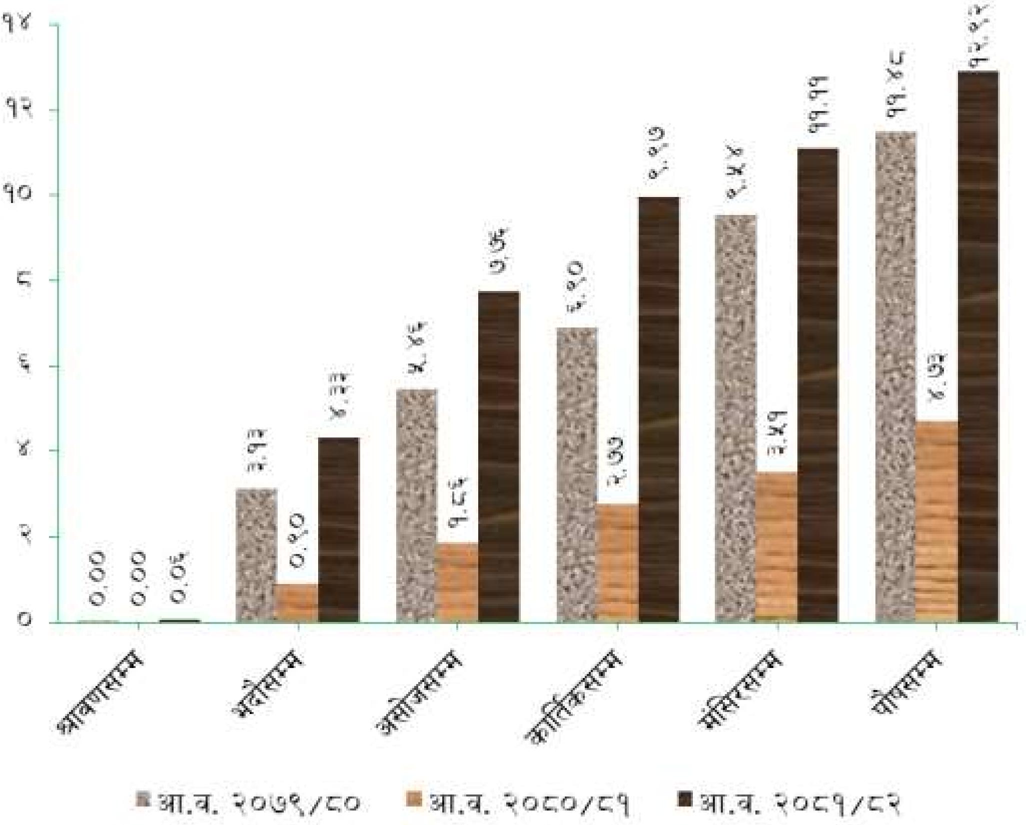

५. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पौषसम्म सम्पादन भएका महत्त्वपूर्ण कार्यहरु

५.१ कर्णाली प्रदेश मुख्यमन्त्री रोजगार नियमावली, २०८१ को मस्यौदा तर्जुमा गरी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको राय/सुझाव प्राप्त भएको,

५.२ बैङ्क खाता छोरीको सुरक्षा जीवनभरिको कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा ऐन तर्जुमा गर्न आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा सैद्धान्तिक स्वीकृतिको लागि पठाइएकोमा सहमति प्राप्त भएको,

५.३ व्यवस्थापन परीक्षण निर्देशिका र सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण निर्देशिकाको मस्यौदा तयार भइ स्वीकृतिको चरणमा रहेको,

५.४ स्थानीय सेवा सञ्चालनसम्बन्धी ऐन र नियमावली तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा रहेको। प्रदेश कर्मचारी अभिलेखालय स्थापनाका लागि सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको कार्य भइरहेको,

५.५ व्यवस्थापन परीक्षण निर्देशिका तर्जुमा गरी स्वीकृतिको चरणमा रहेको,

५.६ हाम्रा कुरा हाम्रा मुख्यमन्त्री कार्यक्रम सुचारू रहेको, माननीय मुख्यमन्त्रीज्यूको नेतृत्वमा ९ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूसँग अन्तरक्रिया र छलफल सम्पन्न भएको,

५.७ कर्णाली प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट प्रदेश तथा स्थानीय तहका कर्मचारीलाई प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,

५.८ कर्मचारी अभिलेख सम्बन्धीः आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को प्रदेश र स्थानीय तहका जम्मा २३ हजार २६० पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको सम्पत्ति विवरण सङ्कलन गरी व्यवस्थित अभिलेखीकरण गरिएको,

५.९ प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट सिफारिस भइ प्रदेश तथा स्थानीय तहमा नियुक्ति तथा पदस्थापन भएका १ हजार २६५ कर्मचारीहरुको वैयक्तिक विवरण (सिटरोल) रुजु तथा दर्ता कार्य भइरहेको,

५.१० आ.व. २०८०/८१ को वार्षिक समीक्षा गरी ९ बुँदे साझा प्रतिवद्धता र सो को पहिलो प्रगति समीक्षा मिति २०८१/०६/०४ गते सम्पन्न गरिएको,

५.११ कर्णाली सेवा पुरस्कार वितरण सम्बन्धी कार्य सम्पन्न भएको,

५.१२ कर्णाली प्रदेश अनुगमन प्रणालीमा कार्यालयको सबै स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमहरु तथा कार्यान्वयन माइलस्टोनहरु प्रविष्ट गरिएको,

५.१३ कर्णाली प्रदेश सरकारको आ.व २०८०/८१ को वार्षिक प्रगति समीक्षा पुस्तिका तयार भएको,

५.१४ जम्मा ६१ वटा स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन भएको,

५.१५ मानव अधिकार तथा कानुनी सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

५.१६ दैलेख, कालिकोट र जुम्ला जिल्लाका विभिन्न ५ वटा स्थानमा कार्यक्रम सञ्चालन भएको,

५.१७ कक्षा १० देखि १२ सम्मका विद्यार्थी तथा महिला, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक लगायत गरी करीब ६०७ जना लाभान्वित भएका,

५.१८ मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयनको समीक्षा, अनुगमन समिति गठनमा सहजीकरण र बैठक सञ्चालन भएको

५.१९ तपशितका कानुनहरुको मस्यौदा तर्जुमा भएको:-

- ❖ कर्णाली प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०८१,
- ❖ कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८० लाई संशोघन गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा पुरस्कार वितरण कार्यविधि, २०८१,
- ❖ कर्णाली प्रदेशका निजामती कर्मचारीलाई तालिम, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण र छात्रवृत्ति बाँडफाँट गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड, २०८१
- ❖ कर्णाली प्रदेश सवारी तथा यातायात सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक,
- ❖ कर्णाली प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व विधेयक, २०८१
- ❖ कर्णाली प्रदेशस्तरका केही सार्वजनिक लिखत प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०८१
- ❖ कानुन व्यवसायीको सेवा प्राप्त गर्ने मापदण्ड, २०८१,
- ❖ विपद साहसिक पुरस्कार वितरण कार्यविधि, २०८१,
- ❖ कर्णाली प्रदेश विज्ञापन वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१
- ❖ कर्णाली प्रदेशस्तरीय अपाङ्गता निर्देशन समिति सञ्चालन कार्यविधि, २०८१,
- ❖ सहयोगापेक्षी मानव संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१,
- ❖ कर्णाली प्रदेश पत्रकारिता पुरस्कार वितरण कार्यविधि, २०८१,
- ❖ भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त सामुदायिक विद्यालय तथा सरकारी स्वास्थ्य संस्थाको भवन पुन:र्निर्माण कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८१,
- ❖ द्वन्द्व पिडित घाइते अपाङ्ग उपचार खर्च कार्यविधि, २०८१,
- ❖ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको बार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन एकीकृत कार्यविधि, २०८१,
- ❖ कृषि तथा सहकारी सम्बन्धी कार्यक्रम (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०८१,
- ❖ स्वास्थ्य आपूर्ति श्रृखला व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१

५.२० दैलेख, जुम्ला र डोल्पा जिल्लाका स्थानीय तहको जनप्रतिनिधिलाई कानुन तर्जुमा र स्थानीय तहको काम, कर्तव्य, अधिकार सम्बन्धी तीन दिने अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन,

५.२१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय विपक्षी भएको विभिन्न १६ वटा रिट निवेदनको लिखित जवाफ पेश गरेको,

५.२२ एउटा रिट निवेदनमा अन्तरिम आदेश खारेज गर्न सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा निवेदन पेश गरेको,

५.२३ सरुवा सहमति ७५, अध्ययन विदा पूर्वस्वीकृति १९, असाधारण विदा स्वीकृति-४, अनिवार्य अवकाश र राजीनामा स्वीकृति ५ लगायतका विभिन्न प्रशासनिक कार्य भएका,

५.२४ मानव अधिकार सम्बन्धी पाँचौं राष्ट्रिय कार्ययोजना (आ.व. २०७७/०७८-२०८१/०८२) तथा विश्वव्यापी आवधिक पुनरावलोकन (तेस्रो चक्र) बाट प्राप्त सिफारिस कार्यान्वयन कार्ययोजना (२०७८-२०८२) को प्रतिवेदन सबै मन्त्रालय तथा जिल्ला समन्वय समितिबाट सङ्कलन गरी सोको एकीकृत प्रतिवेदन प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाएको,

५.२५ अनुसन्धान विधि तथा पद्धति सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न।

६. कार्य सम्पादनको क्रममा देखिएका समस्या/चुनौतीहरु

६.१ कर्मचारी अभिलेख व्यवस्थापन **(PIS),**

६.४ हाम्रा कुरा हाम्रा मुख्यमन्त्रीः प्राप्त गुनासो फर्स्योटको संयन्त्र, फोकल पर्सन क्षमता विकास,

६.५ प्रदेश र स्थानीय तहको नीति, योजना तथा कार्यक्रममा तादात्म्यता कायम गर्न,

६.६ प्रदेश समन्वय परिषद्को निर्णय कार्यान्वयन र सोको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,

६.७ कर्मचारीको क्षमता विकास (सार्वजनिक खरिद, कार्यालय व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि र सेवाकालीन तालिम).

६.८ आयोजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,

६.९ सङ्घ र स्थानीय तहसँगको र अन्तरनिकाय समन्वय र सहकार्य,

६.१० मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई दिगो र उत्पादनमुखी रोजगारसँग जोड्ने,

६.११ सफ्टवयेर प्रणालीहरुको सञ्चालन,

६.१२ दातृ निकाय तथा गैरसरकारी संस्थाः योजना तर्जुमा एकद्धार प्रणाली र अभिलेख,

६.१३ व्यवस्थापन परीक्षण गर्न र सोको सुझावहरु कार्यान्वयन गर्न,

६.१४ सम्पत्ति विवरण अभिलेख व्यवस्थापन (स्थान र संरक्षण),

६.१५ कार्यसम्पादन सम्झौताको निरन्तरता र कार्यान्वयनः लक्ष्य प्रगतिबिच आबद्धता।

७. तत्काल गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्र/उपायहरु

७.१ कार्यविधि निर्माण गर्दा वस्तुगत विश्लेषण गरी गर्नुपर्ने,

७.२ अनुगमन प्रणालीलाई यथार्थपरक बनाउन विवरण प्रविष्टिमा जोड दिनुपर्ने,

७.३ मन्त्रालयहरूको शासकीय अनुगमन मूल्याङ्कन गरी बजेट कार्यान्वयनमा अवरोध पुऱ्याउने तत्व पहिचान गरी त्यस्ता तत्वलाई तत्काल हटाउनु पर्ने,

७.४ प्रदेश मन्त्रालयगत समन्वय र सहकार्यलाई थप चुस्त बनाउनु पर्ने,

७.५ नियमित रुपमा मासिक बैठक बसी मासिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्नु पर्ने,

७.६ स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार वित्तीय प्रगति बढाउनु पर्ने,

७.७ आयोजना/कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अवस्थाका सम्बन्धमा वस्तुनिष्ठ एकीकृत अनुगमन गर्ने,

७.८ बजेट तर्जुमा गर्दा अवण्डा बजेट राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्ने।

८. प्रमुख चुनौतीहरू

८.१ नीतिगत मार्गदर्शनः नेतृत्व,

८.२ सुशासन कायमः नीतिगत तथा मार्गदर्शन,

८.३ विषयगत मन्त्रालय तथा स्थानीय तह मार्फत योजना कार्यक्रम कार्यान्वयनः उत्तर हैन प्रश्न सिर्जना, सहजीकरण, प्रतिवेदन लिने, नेतृत्व प्रदान गर्ने, समीक्षा गर्ने, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,

८.४ अभिभावकत्वः बृहत अवधारणा।

३.५ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

वि.सं. २०७४ माघ २४ गते प्रदेश सरकारको स्थापनासँगै आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको स्थापना भएको हो। यस मन्त्रालयको मुख्य जिम्मेवारी आर्थिक मामिला र योजना गरी दुईवटा प्रमुख विषयहरु रहेका छन्। यसै सन्दर्भमा वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्ने, आर्थिक नीति तथा सोको लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गर्ने, आर्थिक तथा वित्तीय अनुशासन कायम राख्दै सार्वजनिक खर्चलाई प्रभावकारी बनाउने र स्रोत परिचालन भरपर्दो र दिगो बनाउने उद्देश्यमा केन्द्रित रही मन्त्रालयले कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ।

सङ्घीयताको अभ्यासको प्रारम्भिक चरणमा नयाँ-नयाँ सिकाई तथा अनुभव, नीतिगत तथा कानुनी अन्योलता, समन्वयको उपयुक्त संयन्त्रको अभाव र जनशक्तिको अभाव लगायतका समस्याहरु बाबजुत प्रदेश स्थापनाको छोटो अवधिमा नै कानुनी र संरचनात्मक ठोस आधारहरु तयार भइ समृद्धिको दिशामा अगाडि बढेको छ। आगामी दिनमा नेपाल सरकारबाट निर्धारण भएका समृद्धिका ११ र सुखका २३ गन्तव्य सूचकको आधारमा आफ्नै मौलिक विशेषता तथा नागरिकको अपेक्षाबमोजिम "समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी" को दीर्घकालीन सोच बमोजिम प्रदेशको समृद्धि र सन्तुलित विकासमा मन्त्रालयले महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने मन्त्रालयको रणनीति छ।

२. दीर्घकालीन सोच

समृद्ध कर्णाली सुखारी कर्णालीवासीको सपना साकार पार्ने।

३. लक्ष्य

प्रदेशको सर्वाङ्गीण विकासको लागि आर्थिक नीति तथा योजना तर्जुमा गरी आवश्यक साधन स्रोतको व्यवस्था सहित वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै प्रदेशवासीको समृद्धिको चाहना पूरा गर्ने।

४. कार्यक्षेत्र

प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम यस मन्त्रालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

४.१ प्रदेशको आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण तथा आर्थिक नीतिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
४.२ प्रदेशस्तरको आर्थिक स्रोतको बाँडफाँट, लगानी प्रक्षेपण र वित्तीय व्यवस्थापन,
४.३ प्रदेशस्तरको आर्थिक स्थायित्व र मूल्य स्थिरता सम्बन्धी नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
४.४ सङ्घको स्वीकृतिमा वैदेशिक सहयोग, वैदेशिक ऋण र अनुदान प्राप्ति, उपयोग, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन,
४.५ प्रदेशस्थित सरकारी सम्पत्तिको एकीकृत विवरण र सरकारी बाँकी रकमको लगत तथा असुल उपर,
४.६ प्रदेशस्तरीय विकास नीति, प्राथमिकता, आवधिक तथा क्षेत्रगत योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,
४.७ राष्ट्रिय तथा अन्तर प्रदेश विकास योजनाको समन्वय र ससर्त अनुदानको सदुपयोग,
४.८ प्रदेश राजस्व सम्बन्धी नीति तथा कानुनको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
४.९ प्रदेश सार्वजनिक खर्च सम्बन्धी नीतिको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा स्थानीय तह अनुदान,
४.१० सङ्घीय नीति अनुरुप सह-वित्तीयकरण,
४.११ प्रदेश आर्थिक कार्यविधि सम्बन्धी नीति तथा कानुनको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन,
४.१२ प्रदेश विनियोजन ऐन तथा प्रदेशको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियमन र आर्थिक अनुशासन तथा वित्तीय सुशासनको लेखाजोखा,
४.१३ प्रदेश सञ्चित कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र प्रदेश लेखा नियन्त्रण एवम् व्यवस्थापन,
४.१४ प्रदेश पूरक अनुमान तथा पेश्की खर्च र प्रदेश आकस्मिक कोष सम्बन्धी,
४.१५ प्रदेश सरकारी लगानी र लाभांशको लेखा व्यवस्थापन,

४.१६ प्रदेशगत विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कार्य सञ्चालन कोष र अन्य सरकारी कोष तथा सम्पत्तिको एकीकृत विवरण र लेखापरीक्षण,

४.१७ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर, पर्यटन शुल्क, कृषि आयमा कर, सेवा शुल्क, दस्तुर र दण्ड जरिवाना सङ्कलन, बाँडफाँट र उपयोग सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.१८ सङ्घीय कानुन अनुसार प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी र शुल्क सङ्कलन, नियमन र हस्तान्तरण,

४.१९ राजस्व चुहावट नियन्त्रण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.२० सङ्घसँगको अन्तर सरकारी वित्तीय सम्पर्क, सम्बन्ध र सहकार्य,

४.२१ तथ्याङ्क, सूचना प्रणाली तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड एवम् योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा सङ्घ र स्थानीय तहसँग सहयोग, समन्वय र सहकार्य,

४.२२ बिमा र बिमा व्यवसायको सञ्चालन, व्यवस्थापन, प्रवर्द्धन तथा विस्तार र नियमन,

४.२३ प्रदेशस्तरका सार्वजनिक संस्थान, वित्तीय संस्था, समिति, प्रतिष्ठान तथा कम्पनी आदिको सञ्चालन, व्यवस्थापन, सुधार र नियमन,

४.२४ आर्थिक विकासमा निजी, सहकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्य।

सङ्घीय सरकारबाट आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनाको अवधिमा प्राप्त भएको अनुदानको तुलनात्मक विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ। आ.व. २०८०/८१ मा सङ्घीय सरकारबाट समीक्षा अवधिमा रु. ६ अर्ब २३ करोड ५४ लाख ७५ हजार र आ.व. २०८१/८२ को सोही अवधिमा रु. ५ अर्ब ८० करोड ६७ लाख १२ हजार प्राप्त भएको छ।

तालिका ८- सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानको लक्ष्य र पौष महिनासम्मको प्राप्तिको विवरण (रु. हजारमा)

क्र.सं.	अनुदानको प्रकार	आ.व २०७९/८०			आ.व २०८०/८१			आ.व २०८१/८२		
		सुरु विनियोजन	पौषसम्म प्राप्ति	प्राप्ति (प्रतिशतमा)	सुरु विनियोजन	पौषसम्म प्राप्ति	प्राप्ति (प्रतिशतमा)	सुरु विनियोजन	पौषसम्म प्राप्ति	प्राप्ति (प्रतिशतमा)
१	समानीकरण	१०७२६४००	५३६३१००	५०.००	१०१६४१००	५०८२०५०	५०.००	१०३६६३००	५१८३१५०	५०.००
२	ससर्त	५६९६७००			४७५०३००	११५३४२५	२४.२८	३७१५०००	६२३५६२	१६.७८
३	विशेष	६६८०००			५९७९००			६७२५००		
४	समपूरक	१२१५०००			७६१६००			१२८५०००		
	जम्मा	१८३०६१००	५३६३१००	२९.३०	१६२७३९००	६२३५४७५	३८.३२	१६०३८८००	५८०६७१२	३६.२०

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

तालिका ९- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	१६११०६	५०६९७	३१.४७	१७४३५७	५२७३५	३०.६३	१६२२०६	५२८१८	३२.५६
पुँजीगत	५६९८५	११९८६	२१.०३	१९४५०	२८८५	१४.८३	१३१४९	९२२७	७०.१७
जम्मा	२१८०९१	६२६८३	२८.७४	१९३८०७	५५६२०	२८.७०	१७५३५५	६२०४५	३५.३८

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनाको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको खर्चको तुलनात्मक विवरण तलको चित्रमा दिइएको छ। आ.व. २०८०/८१ को समीक्षा अवधिसम्म जम्मा २८.२७ प्रतिशत खर्च भएको थियो भने आ.व. २०८१/८२ को सोही अवधिमा ३५.३८ प्रतिशत खर्च भएको छ।

चित्र १२- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिकअवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

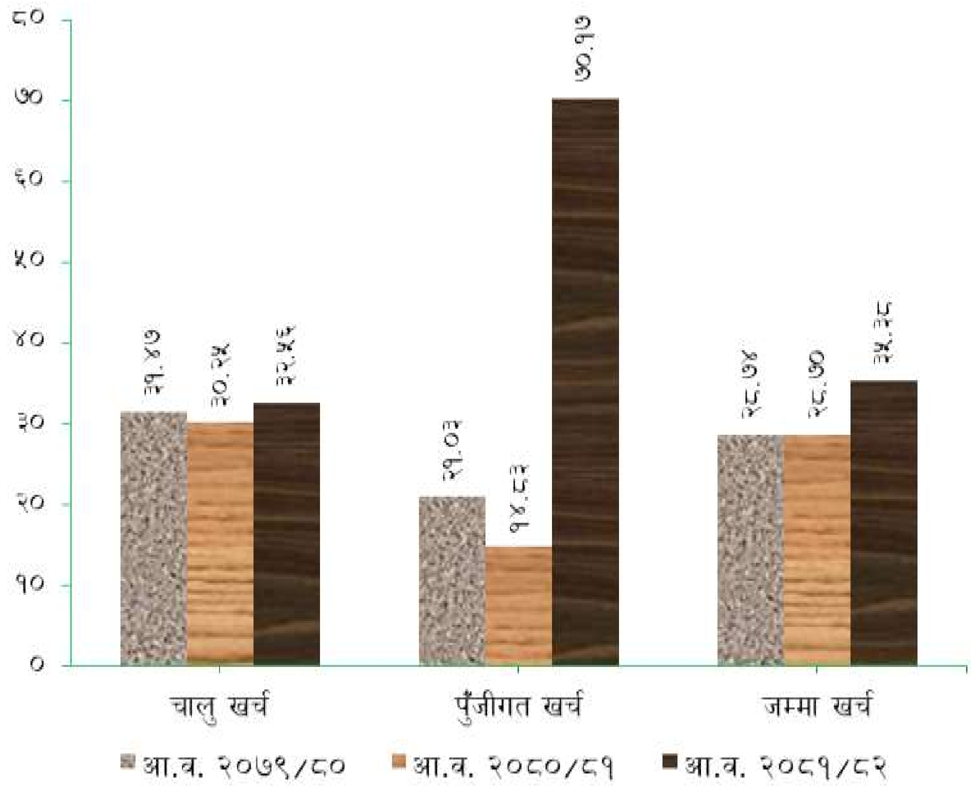

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १३- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

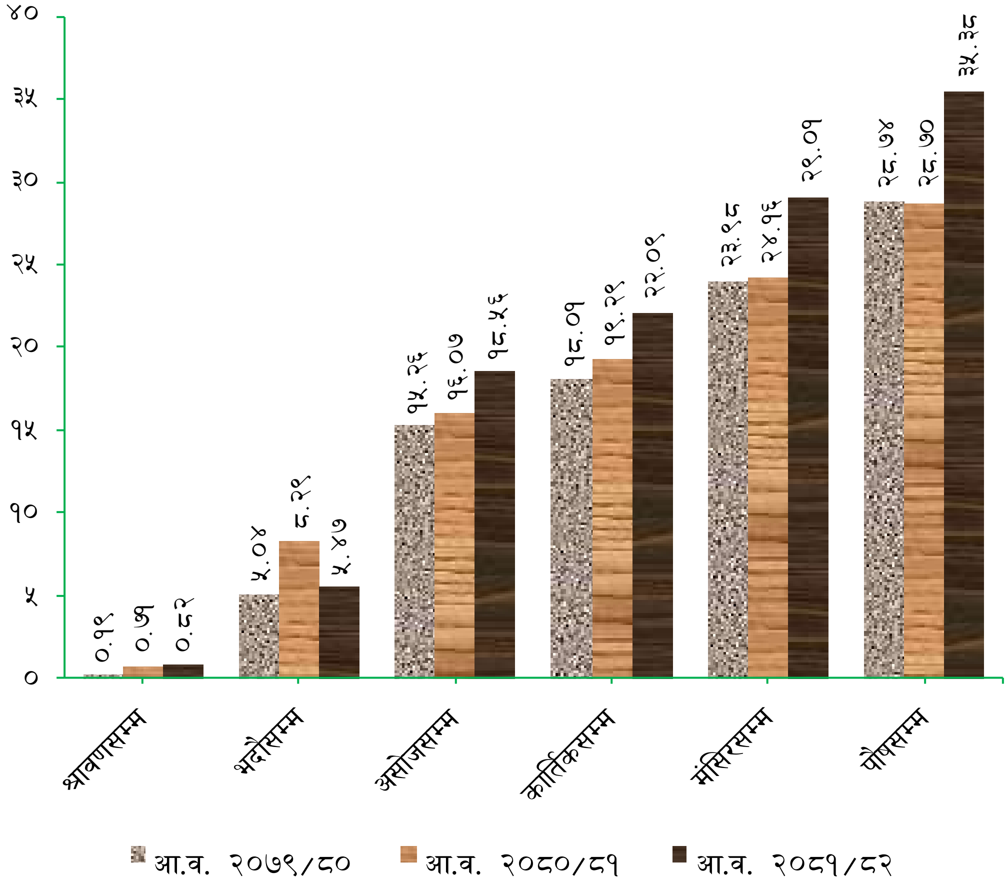

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनाको शीर्षकगत रुपमा आन्तरिक राजस्व सङ्कलनको तुलनात्मक विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ। आ.व. २०८१/८२ को समीक्षा अवधिमा सबैभन्दा बढी राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर शीर्षकमा रु. ४ करोड ७५ लाख ५७ हजार सङ्कलन भएको भएको छ।

तालिका १०- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिमा आन्तरिक राजस्व सङ्कलनको तुलनात्मक स्थिति (रु. हजारमा)

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८० को तुलनामा २०८०/८१ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)	२०८०/८१ को तुलनामा २०८१/८२ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)	२०७९/८० को तुलनामा २०८१/८२ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)
१	११३१५-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२६६७५	३८६१४	४७५५७	४४.७६	२३.१६	७८.२८
२	११४५१-सवारी साधन कर (साना सवारी)			८०			
३	११४५२-वस्तुको उपयोग तथा उपयोगको अनुमतिमा लाग्ने कर	१	५७	३०		-४७.७२	
४	११४५६-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर			४६३१८			

५	११४७१-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर						
६	११४७२-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर			८६२			
७	११६११-व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	६३४	७१६	५४९	१२.९३	-२३.२८	-१३.३५
८	१४१५१-सरकारी सम्पतिको बहालबाट प्राप्त आय	१०	४४५	५३३		१९.७३	
९	१४१५७-बाँडफाँट भइ प्राप्त दहत्तर बहत्तरको बिक्रीबाट पाप्त हुने आय	४३९१	८९५८	११९५३		३३.४३	
१०	१४१५९-अन्य स्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँट नहुने रोयल्टी	२३८	१४२	२९२	-४०.३४		२२.६६
११	१४१९१-पर्यटन शुल्क		५४				
१२	१४२११-कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	१६६	१०३	६३६	-३७.९५		
१३	१४२१२-सरकारी सम्पतिको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	६	१४१	३८		-७३.१६	
१४	१४२१३-अन्य बिक्रीबाट प्राप्त रकम	१३४१	१४	४७	-९८.९६		-९६.५०
१५	१४२१९-अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री			१६			
१६	१४२२३-शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	३०५	२४३	१९७	-२०.३३	-१८.९३	-३५.४१
१७	१४२२४-परीक्षा शुल्क	३७७७६	५१८०	४८७७	-८६.२९	-५.८५	-८७.०९
१८	१४२२५-यातायात क्षेत्रको आम्दानी	३९१९	४०१६	५२१०	२.४८	२९.७३	३२.९४
१९	१४२२९-अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	९९६९	११२०४	१४७२५	१२.३९	३१.४२	४७.७१
२०	१४२५३-व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	६५३०	७१८३	३४५७	१०.००	-५१.८८	-४७.०७
२१	१४२५४-रेडियो/एफ.एम.सञ्चालन दस्तुर	७०१	२५६	१२२	-६३.४८	-५२.३४	-८२.५९
२२	१४२५५-टेलिभिजन सञ्चालन दस्तुर		११०				
२३	१४२५६-चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (Blue book) सम्बन्धी दस्तुर	२४४०१	३२९२६	२५४०९	३४.९४	-२२.८३	४.१३
२४	१४२६४-वन क्षेत्रको अन्य आय	१७५७	१४९१९	९८९८		-३३.६६	
२५	१४३११-न्यायिक दण्ड, जरिवाना र जफत	४०	५	१३०	-८७.५०		
२६	१४३१२-प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	२२१२	१८६७८	२६९१०		४४.०७	
२७	१४५२९-अन्य राजस्व	१४०३	७७	५६	-९४.५१	-२७.०१	-९५.९९
	कुल जम्मा	१२२४७५	१४४०४१	१९९९०२	१७.६१	३८.७८	६३.२२

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

५.१ वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०८१ मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको,

५.२ समपुरक अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ तथा विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ तर्जुमा गरी मन्त्रिपरिषद्मा पेश गरिएको,

५.३ कर्णाली प्रदेश योजना आयोगसँगको समन्वयमा आयोजना प्रस्ताव छनोट सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ तथा आयोजना बैङ्क व्यवस्थापन मापदण्ड, २०८१ मस्यौदा भइ छलफलको क्रममा रहेको,

५.४ बहुवर्षीय आयोजनाको ठेक्का सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ संशोधनको प्रक्रियामा रहेको,

५.५ विभिन्न मन्त्रालयबाट कानुन तथा कार्यविधिको तर्जुमाको सहमतिका लागि हालसम्म प्राप्त भएका सबै कानुन तथा कार्यविधिमा राय सुझाव/सहमति प्रदान गरिएको,

५.६ प्रदेशको आन्तरिक राजस्व परिचालनको अभिवृद्धिको लागि अध्ययन गर्न कार्यदल गठन भइ कार्य प्रारम्भ भएको,

५.७ लेखा समूहका कर्मचारीको डिजिटल अभिलेख व्यवस्थापन भएको,

५.८ मन्त्रालय र मातहतका कर्मचारीहरुको वार्षिक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको कार्य सम्पन्न गरिएको,

५.९ यस मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरुको प्रस्तावित सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य गर्नको लागि विवरण माग गरिएको,

५.१० मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायका कानुनी मस्यौदा उपर राय सहमति प्रदान गरिएको:-

- कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा (पहिलो संशोधन) ऐन, २०८१
- व्यवस्थापन परीक्षण निर्देशिका, २०८१
- सेवाग्राही सन्तुष्टि निर्देशिका, २०८१
- कर्णाली प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) नियमावलीको मस्यौदा,
- छोरी समृद्धि कार्यक्रम तथा कोष सञ्चालन व्यवस्था गर्न विधेयक तर्जुमाको लागि अवधारणपत्र

५.११ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायका कानुनी मस्यौदा उपर राय सहमति प्रदान गरिएको:-

- द्वन्द पिडित घाईते अपाङ्ग उपचार खर्च कार्यविधि, २०८१
- विपद् साहसिक पुरस्कार वितरण कार्यविधि, २०८१
- सहिद स्मृति भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८१
- घाईते अपाङ्ग जीवन निर्वाह भत्ता वितरण कार्यविधि, २०८१
- विपद् जोखिम विरुद्ध सामुहिक दुर्घटना बिमा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८१
- कर्णाली प्रदेश आमसञ्चार व्यवस्थापन गर्ने विधेयक तर्जुमा सम्बन्धी अवधारणपत्र

५.१२ भौतिक पूर्वाधार तथ सहरी विकास मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायको कानुनी मस्यौदा उपर राय सहमति प्रदान गरिएको:-

- भुकम्पबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्था पुनःनिर्माण कार्यविधि, २०८१

५.१३ जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायको कानुनी मस्यौदा उपर राय सहमति प्रदान गरिएको:-

- उपभोक्ता समिति मार्फत आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०८१
- कर्णाली प्रदेश खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी विधेयक, २०८१

५.१४ भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायको कानुनी मस्यौदा उपर राय सहमति प्रदान गरिएको:-

- कृषि तथा सहकारी सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८१
- कर्णाली प्रदेश विउ विजन विधेयक तर्जुमाको अवधारणपत्र,
- कर्णाली प्रदेश जलचर संरक्षण विधेयकको मस्यौदा तर्जुमाको अवधारणपत्र,
- कृषि तथा पशुपंक्षी विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०८१
- कर्णाली प्रदेश जीवनाशक विषादी विधेयकको मस्यौदा तर्जुमाको अवधारणपत्र,
- कर्णाली कृषि विकास रणनीति, २०८१

५.१५ उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायको कानुनी मस्यौदा उपर सहमति प्रदान गरिएकोः-

- एकीकृत कार्यविधि, २०८१
- लघु औद्योगिक ग्राम र कोशेली गृह सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८१
- दिगो वन व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१
- निजी वनको साल जातको रुख कटान सङ्कलन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

५.१६ सामाजिक विकास मन्त्रालयलाई कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने प्रयोजनार्थ देहायका कानुनी मस्यौदा उपर सहमति प्रदान गरिएकोः-

- सहयोगापेक्षी मानव संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१
- प्रदेश संग्रहालय तथा अभिलेखालयको सामग्री सङ्कलन कार्यविधि, २०८१
- प्रदेश अपाङ्गता अधिकार समिति गठन सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१
- मुख्यमन्त्री डिजिटल शिक्षाका लागि नमुना विद्यालय कार्यविधि, २०८१
- महिला उद्यमि पुरस्कार वितिरण कार्यविधि, २०८१
- अपाङ्गता रोकथाम पुनः स्थापना साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८१
- एकीकृत छात्रवृत्ति वितरण तथा व्यावस्थापन कार्यविधि, २०८१ (कार्यविधि पुर्ण नदेखिएकोले सामाजिक विकास मन्त्रालयमा नै फिर्ता गरिएको)
- वृत्ति मार्ग निर्देशन सेवा केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि, २०८१ (कार्यविधि अस्पष्ट भएको कारणले सामाजिक विकास मन्त्रालयमा नै फिर्ता गरिएको)
- शिक्षा क्षेत्रको विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा (मस्यौदा अस्पष्ट भएको कारण सामाजिक विकास मन्त्रालयमा नै फिर्ता गरिएको)
- कर्णाली प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान स्थापन र सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा विधेयकको अवधारणपत्र उपर राय सहमति प्रदान,
- विद्यालय पूर्वाधार विस्तार सुधार कार्यक्रम कार्यविधि, २०८१

५.१७ आ.व. २०८१/८२ को प्रदेश सरकारबाट स्थानीयतहलाई बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी ३६ बुँदे मार्गदर्शन साथै प्रदेश सरकारका मन्त्रालय वा स्थानीय तहलाई ७० बुँदे मार्गदर्शन मिति २०८१/०४/०४ गते पठाइएको,

५.१८ सामाजिक विकास मन्त्रालय र भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट बाँडफाँटको लागि प्राप्त बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धित कार्यालयलाई बाँडफाँट गरिएको,

५.१९ ससर्त अनुदान सम्बन्धी विगत तीन वर्ष र चालु आ.व. २०८१/८२ मा विनियोजन भएको बजेट विवरण राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा मिति २०८१/०६/१३ गते पठाइएको,

५.२० राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा समानीकरण अनुदान सिफारिसका सूचकको प्रगति विवरण मिति २०८१/०५/३० गते पठाइएको,

५.२१ मन्त्रालयको वार्षिक समीक्षा बैठक मिति २०८१/०४/१० गते सम्पन्न भएको,

५.२२ यस मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरुको प्रस्तावित सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्बन्धी समिति गठन कार्य अगाडि बढाईएको,

५.२३ कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको दोस्रो आवधिक योजना स्विकृतिको लागि मिति २०८१/०९/१८ मा कर्णाली प्रदेश सरकारमा स्विकृतिको लागि पठाईएको,

५.२४ विभिन्न विषयगत मन्त्रालयबाट बजेटसँग सम्बन्धित कार्यविधिको राय सहमति प्रदान गरिएको,

५.२५ बहुवर्षीय तथा स्रोत सहमतिको लागि विषयगत मन्त्रालयबाट माग भएका आयोजनाको सहमति प्रदान गरिएको,

५.२६ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि स्रोत अनुमान समितिको बैठकबाट अर्थ मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा प्रतिवेदन पेश गरिएको,

५.२७ भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयमा बाँडफाँट गर्नुपर्ने गरी विनियोजन भएको बजेट मन्त्रालय तथा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको सिफारिसमा सम्बन्धित कार्यालयमा बाँडफाँट गरिएको,

५.२८ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा बाँडफाँट गर्नुपर्ने गरी विनियोजन भएको मुख्यमन्त्री दलित आयआर्जन कार्यक्रमको रकम मन्त्रालय तथा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको सिफारिसमा बाँडफाँट गरिएको,

५.२९ कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका मालपोत कार्यालयका प्रमुखहरुसँग जुम (भर्चुअल) बैठक गरी बाँडफाँट गर्नुपर्ने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कका सम्बन्धमा अन्तरक्रिया तथा छलफल गरिएको,

५.३० आगामी आ.व. २०८२/८३ को स्रोत अनुमान समितको बैठकबाट प्रतिवेदन प्राप्त भइ नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगमा पत्राचार गरिएको।

६. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरू

६.१ गैर बजेटरी आयोजना तथा कार्यक्रमका लागि विषयगत मन्त्रालयबाट माग तथा प्रस्ताव हुने,

६.२ बहुवर्षीय तथा स्रोत सुनिश्चितता भएका आयोजनाहरुको बजेटको दायित्व व्यवस्थापन,

६.३ सङ्घीय सरकारको मध्यावधि समीक्षा मार्फत भएको बजेट अनुमान अनुसार घटि प्रस्ताव भएको आय तथा अनुदानलाई बजेटमा समायोजन तथा सन्तुलन मिलाउनु पर्ने,

६.४ बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन कार्यमा संलग्न जनशक्तिको स्थिरता र व्यवसायिक दक्षता अभिवृद्धि गर्ने,

६.५ चालु खर्चलाई मितव्ययी र नियन्त्रण गर्नुपर्ने।

७. तत्काल गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्रहरु

७.१ सङ्घीय सरकारको बजेटको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कनबाट बजेटको संशोधित अनुमान गरी बजेट सीमा (सिलिङ) घटाएको र प्रदेश सरकारले प्राप्त गर्ने अनुदान रकम समेत कटौति हुने भएकाले सोही अनुपातमा प्रदेश सरकारको बजेट समायोजन तथा खर्च कटौति गर्नुपर्ने,

७.२ विनियोजित बजेट अपेक्षा अनुसार खर्च नभएकोले सोही बजेट कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने,

७.३ स्रोत साधनको सीमितताका वाबजुत समेत विगतमा स्रोत सुनिश्चितता भएका आयोजनाहरु र चालु आ.व.मा स्रोत सुनिश्चितता प्रदान भएका आयोजनालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने,

७.४ प्रदेश सरकारबाट संशोधित बजेट अनुमान गर्ने अभ्यास नरहेको तथापी सङ्घीय अनुदानबाट घट्ने आयलाई विषयगत मन्त्रालय तथा आर्थिक मामिला मन्त्रालयको बजेट सीमाबाट समायोजन/तादात्म्यता मिलाउनु पर्ने,

७.५ चालु आ.व. को विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रही चालु खर्चलाई मितव्ययी गराई थप बजेट व्यवस्थालाई नियन्त्रण गर्नुपर्ने,

७.६ फागुन मसान्त पछि खर्च नभएका तथा हुन नसक्ने आयोजना/ कार्यक्रमको बजेट समर्पण गरी विवरण उपलब्ध गराउनुपर्ने,

७.७ विषयगत कार्यालय तथा मन्त्रालयहरूमा रहेको अवण्डा बजेट तत्काल बाँडफाँट गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा लैजानु पर्ने,

७.८ कार्यविधि निर्माण गर्दा वस्तुगत विश्लेषण गरी गर्नुपर्ने,

७.९ अनुगमन प्रणालीलाई यथार्थपरक बनाउन कार्यक्रमको विवरण अनलाइन अनुगमन प्रणालीमा प्रविष्टि गर्ने तर्फ जोड दिनुपर्ने,

७.१० मन्त्रालयहरूको शासकीय अनुगमन मूल्याङ्कन गरी बजेट कार्यान्वयनका समस्या पहिचान गरी समाधानका दीर्घकालीन उपायहरू खोजी गर्ने,

७.११ मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक नियमित रूपमा गर्नुपर्ने,

७.१२ प्रदेश मन्त्रालयगत समन्वय र सहकार्यलाई थप चुस्त बनाउनु पर्ने,

७.१३ बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना स्वीकृत गराई सोको अक्षरशः पालना गर्नुपर्ने,

७.१४ एकीकृत र बहुसरोकारवाला सम्मिलित अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने,

७.१५ बजेटको त्रैमासिक विभाजनको पालनालाई अनिवार्य बनाउने,

७.१६ बजेट कार्यान्वयनमा सरोकारवालासँग प्रभावकारी समन्वय गर्नुपर्ने,

७.१७ एउटै प्रकृतिको कार्यक्रम विभिन्न मन्त्रालयबाट सम्पादन हुँदै आएकोमा त्यसलाई एकद्वार प्रणालीबाट गर्नुपर्ने,

७.१८ प्रचलित कानुन र नीतिको पूर्ण परिपालना हुनुपर्ने र बजेट कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने निर्देशिका र मापदण्ड तयार गर्नुपर्ने,

७.१९ जिल्लास्थित प्रदेश सरकारका कार्यालयबिच समन्वय गर्नुपर्ने,

७.२० आर्थिक ऐन, नियम विपरित अबण्डा बजेट नराख्ने,

७.२१ बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सुनिश्चितताको लागि कर्णाली प्रदेशको बहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी मापदण्डको पूर्ण पालना गर्ने,

७.२२ बहुवर्षीय ठेक्का लागेका आयोजनाको प्रगति न्यून हुँदा स्रोत परिचालनमा कठिनाई भएकोले त्यस्ता आयोजनाको Payment Schedule गराई कार्यान्वयन गरिनुपर्ने,

७.२३ रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधनलाई थप व्यवस्थित बनाउनुपर्ने।

८. बाँकी अवधिमा सम्पादन गर्नुपर्ने प्रमुख कार्यहरू

८.१ आ.व. २०८२/८३ को बजेट तथा कार्यक्रमको तयारी गर्ने,

८.२ कर्णाली प्रदेश सरकारको बजेटका उद्देश्य, नीति, सिद्धान्त तथा प्राथमिकताहरू निर्धारण गर्ने,

८.३ आ.व. २०८२/८३ का लागि समपूरक र विषेश अनुदानका आयोजना/कार्यक्रमहरु स्थानीय तहबाट माग गरी छनोट गर्ने,

८.४ मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने,

८.५ कर्णाली प्रदेशको आर्थिक सर्वेक्षण तयार गर्ने,

८.६ राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन तयार गरी माननीय मन्त्रीज्यू समक्ष पेश गर्ने,

८.७ बजेट वक्तव्य लेखनको तयारी गर्ने,

८.८ विनियोजन विधेयक तथा आर्थिक विधेयकको तयारी गर्ने,

८.९ बहुवर्षीय दायित्वको व्यवस्थापन गरी बहुवर्षीय आयोजना वस्तुपरक बनाउने,

८.१० बेरुजुको लगत तयार गरी सम्परीक्षण तथा फर्स्योटको कार्ययोजना बनाइ सोही बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

८.११ लक्ष्य बमोजिम त्रैमासिक रूपमा बजेट खर्च गर्ने पद्धति सुरुआत गर्ने,

८.१२ विनियोजन कुशलता कायम गर्ने,

८.१३ बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तयार गर्ने,

८.१४ बजेट कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार गर्ने,

८.१५ कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्डलाई समसामयिक बनाउने।

३.६ उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

प्रदेशलाई औद्योगिकीकरणतर्फ उन्मुख गराई औद्योगिक विकास गर्न आवश्यक नीति, ऐन, नियम तर्जुमा गर्दै औद्योगिक क्षेत्रमा निजी, स्वदेशी, तथा विदेशी लगानी आकर्षित गर्नको लागि औद्योगिक पूर्वाधारको निर्माण गर्दै लैजाने, मौजुदा पूर्वाधारको उपयोग गर्ने, कच्चा पदार्थको प्रशोधन गरी निर्यातजन्य पदार्थको उत्पादन तथा निर्यात गर्ने, लघु, घरेलु, तथा साना उद्योगहरुको माध्यमबाट गरिबी न्यूनीकरण गरी प्रादेशिक अर्थतन्त्रलाई सबल बनाउँदै, वाणिज्य क्षेत्रलाई सबल तुल्याउँदै आन्तरिक, अन्तर प्रादेशिक तथा बाह्य व्यापारको सहजीकरण, प्रवर्द्धन र नियमन गर्दै, कर्णाली प्रदेशमा रहेको मूर्त तथा अमूर्त साँस्कृतिक तथा धार्मिक र प्राकृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण र विकास गर्दै प्रदेशको आर्थिक विकासको प्रमुख आधारको रुपमा रहेको पर्यटन क्षेत्रको माध्यमबाट रोजगारीको सृजना, आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि र समग्र प्रादेशिक आर्थिक विकास र समुन्नतिमा टेवा पुऱ्याउदै, वन, वातावरण तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षणको माध्यमबाट खेतीयोग्य भूमिको संरक्षण र उत्पादकत्वमा वृद्धि, पानी मुहान, वन्यजन्तु र जैविक विविधताको संरक्षण र वातावरणीय स्वच्छता कायम राख्दै स्रोतको दिगो उपयोग मार्फत् अर्थतन्त्रमा योगदान पुऱ्याउने लक्ष्यका साथ मिति २०७४/११/०३ गते यो मन्त्रालयको स्थापना भएको हो।

२. दीर्घकालीन सोच

दिगो वन व्यवस्थापन, उद्योग, उद्यमशीलता, पर्यटन र सन्तुलित पर्यावरण मार्फत् प्रदेशको समृद्धि।

३. लक्ष्य

व्यवस्थित वन क्षेत्र, उद्योग, उद्यमशीलता, पर्यटनको विकास र सन्तुलित पर्यावरण मार्फत् प्रदेशको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक समृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने।

४. उद्देश्य

४.१ जनसहभागितामूलक तथा वैज्ञानिक व्यवस्थापन पद्दति अवलम्बन गर्दै वन, वन्यजन्तु तथा जैविक विविधताको दिगो संरक्षण तथा व्यवस्थापनबाट वनक्षेत्रको उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,

४.२ सामुदायिक वन मार्फत वातावरणमैत्री हरित अर्थतन्त्र विकास गर्न उच्चमूल्य तथा बहुउपयोगी फलफूल, जडिबुटी र बोटबिरुवाहरू वृक्षारोपण अभियानकै रुपमा सञ्चालन गर्ने,

४.३ निजी तथा सहकारी क्षेत्रलाई वन विकास तथा विस्तारमा संलग्न गराउँदै जडिबुटी, काठ तथा लघु घरेलु उद्यमहरूको प्रवर्धन, विविधिकरण र बजारीकरण गर्ने,

४.४ प्रदेशमा रहेका सबै ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्विक स्थल, भाषा, धर्म संस्कृतिको खोज, संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने,

४.५ जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक प्रभाव कम गर्न अनुकूलनका उपायहरू अवलम्बन गर्दै हिमाली क्षेत्रमा वनबुट्यान, बीऊ र बाली संरक्षणको विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ,

४.६ स्वच्छ वातावरण जलाधार पुनरुत्थान, सार्वजनिक क्षेत्र सरसफाई गर्दै सार्वजनिक स्थल, नदी किनार, सडकछेउ, खोल्सा—खोल्सीमा बाँस, अम्रिसो, फलफुल लगायतका आयमुलक बहुउपयोगी बोट बिरूवा लगाई जैविक प्रविधि प्रयोगका सबै स्थानीय तहका केन्द्रहरूलाई हरित नगरकोरुपमा विकसित गर्ने,

४.७ हवाई यातायातको सुविधाका लागि आवश्यक समन्वयात्मक कार्य गर्ने।

५. कार्यक्षेत्र

कर्णाली प्रदेश सरकारको कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ बमोजिम मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी देहाय अनुसार रहेका छन्ः-

५.१ व्यापार/वाणिज्य र बजार प्रतिस्पर्धा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् नियमन र सिन्डिकेट तथा कार्टेलिङ नियन्त्रण,

५.२ प्रादेशिक व्यापार सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण, प्रवर्द्धन, सहजीकरण, बजार अनुगमन, समन्वय, तथ्याङ्क प्रणाली, बौद्धिक सम्पत्ति संरक्षण, अध्ययन तथा अनुसन्धान र नियमन,

५.३ ढुवानी/परिवहन प्रणाली तथा कार्गो व्यवस्थापन,

५.४ नेपाल सरकारको सहमतिमा आर्थिक तथा औद्योगिक विषयका करारजन्य सम्झौता,

५.५ व्यापारिक फर्महरूको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन,

५.६ खानी तथा खनिज पदार्थको अन्वेषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन एवम् पूर्वाधार विकास, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, लगत सङ्कलन, अभिलेखाङ्कन, अन्वेषण, उत्खनन्, प्रादेशिक प्रयोगशालाको स्थापना तथा सञ्चालन र सङ्घसँग समन्वय,

५.७ भौगर्भिक अध्ययन तथा अनुसन्धान र नक्सा सम्बन्धी कार्य,

५.८ कलकारखाना र औद्योगिकीकरण सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.९ उद्योग दर्ता, अनुमति, नवीकरण एवम् खारेजी र औद्योगिक विकास तथा औद्योगिक व्यवसायको प्रवर्द्धन र नियमन,

५.१० प्रदेशस्तरको उद्योग क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा औद्योगिक क्षेत्र र विशेष आर्थिक क्षेत्रको स्थापना, सञ्चालन र विस्तार,

५.११ औद्योगिक वस्तुको निर्यात प्रवर्द्धन,

५.१२ सार्वजनिक सेवा, अत्यावश्यक सेवा र वस्तु आपूर्ति सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.१३ उपभोक्ताको हक अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन, उपभोक्ता जागरण कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन,

५.१४ मुल्य र कालोबजारी तथा कृत्रिम अभाव नियन्त्रण एवम् नियमन,

५.१५ सङ्घीय मापदण्ड अनुसार स्टयाण्डर्ड वर्गीकरण, गुणस्तर परीक्षण र नियमन,

५.१६ अत्यावश्यक वस्तुहरुको प्रादेशिक माग र आपूर्ति सम्बन्धी सूचना सङ्कलन, विश्लेषण, प्रक्षेपण र आपूर्ति व्यवस्था, मौज्दातको व्यवस्था र आपूर्तिमा अन्तर प्रादेशिक र स्थानीय तहबिच समन्वय,

५.१७ लक्षित क्षेत्र र वर्गका लागि वस्तु र सेवामा प्रादेशिक अनुदान र नियमन,

५.१८ करार, साझेदारी र एजेन्सी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,

५.१९ सङ्घसँगको समन्वयमा कम्पनी स्थापना सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन र कम्पनी प्रशासन,

५.२० दामासाहिमा परेका उद्योग, व्यावसायिक कम्पनी तथा फर्म व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.२१ प्रदेशस्तरमा हानिकारक पदार्थहरुको नियमन तथा व्यवस्थापन,

५.२२ प्रदेशस्तरमा इन्धनको गुणस्तर अनुगमन,

५.२३ सङ्घीय कानुन बमोजिम क्यासिनो तथा चिठ्ठा दर्ता, अनुमति र नियमन,

५.२४ प्रदेशभित्रका उद्योगहरु र साना, मझौला, घरेलु तथा लघु उद्योगहरु स्थापना र प्रवर्द्धन सम्बन्धमा नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.२५ औद्योगिक तथा व्यापार प्रदर्शनीको आयोजना तथा व्यवस्थापन,

५.२६ उद्योगमा श्रममूलक प्रविधि र स्वदेशी श्रमिकको उपयोग,

५.२७ रोजगार प्रवर्द्धन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमान,
५.२८ स्वरोजगारका लागि उद्यमशीलता विकास, प्रशिक्षण, सहुलियत कर्जा र व्यवसाय प्रवर्द्धन सहायता,
५.२९ श्रमिक एवम् श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा तथा ट्रेड युनियन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन,मापदण्ड र नियमन,
५.३० श्रमशक्ति, श्रम बजार सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान र श्रमशक्ति योजना,
५.३१ औद्योगिक विवाद समाधान, श्रम सम्बन्धमा सुधार र न्यायिक निरुपण,
५.३२ कार्यस्थल सुरक्षा, कारखाना निरीक्षण तथा नियमन,
५.३३ प्रादेशिक पर्यटन विकासको नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना निर्माण, पूर्वाधार विकास, प्रवर्द्धन र नियमन,
५.३४ पर्यटक प्रहरी व्यवस्थापन,
५.३५ पर्यटकीय होटल, रिसोर्ट, लज, ट्राभल तथा ट्रेकिङ्ग एजेन्सी, गाईड, र्‍याफ्टिङ आदिको दर्ता, अनुमति, नवीकरण र नियमन,
५.३६ प्रदेशस्तरमा वन क्षेत्रको नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.३७ वन्यजन्तु र वन पैदावार ओसार-पसार सम्बन्धी नियमन र अपराध नियन्त्रण,
५.३८ वन, वनस्पति, वन्यजन्तु र जैविक विविधता सम्बन्धी प्रादेशिक सङ्ग्रहालय व्यवस्थापन,
५.३९ प्रदेशस्तरमा संरक्षण क्षेत्र र चरन क्षेत्रको व्यवस्थापन,
५.४० हात्तीसार तथा चिडियाखानाको व्यवस्थापन,
५.४१ जडिबुटी खेती, प्रविधि प्रवर्द्धन, विस्तार तथा बजारीकरण सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा तथा कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन-अनुसन्धान तथा तथ्याङ्क सङ्कलन,
५.४२ वन तथा वातावरण सम्बन्धी विषयमा प्राविधिक सूचना तथा सेवा प्रवाह,
५.४३ वन अतिक्रमण तथा वन डढेलो नियन्त्रण तथा रोकथाम सम्बन्धी नीति, समन्वय र सहयोग,
५.४४ प्रदेशस्तरका वनस्पति उद्यान तथा हर्वेरीयमहरुको व्यवस्थापन र वनस्पति पहिचान तथा अभिलेखीकरण सम्बन्धी नीति र व्यवस्थापन,
५.४५ प्रदेशस्तरमा जैविक विविधताको अध्ययन, अनुसन्धान, व्यवस्थापन, नियमन, संरक्षण एवम् लाभांश बाँडफाँट,
५.४६ प्रदेशस्तरमा जलाधार संरक्षण तथा जल उपयोग नीति, प्रविधि विकास, व्यवस्थापन,
५.४७ प्रदेशभित्र भू–स्खलन नियन्त्रण,
५.४८ प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रविधि विकास र व्यवस्थापन,
५.४९ प्रदेशस्तरमा वातावरण सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.५० प्रदेशस्तरमा वातावरणीय सूचना प्रणालीको स्थापना,
५.५१ प्रदेशस्तरमा वातावरणीय जोखिमका लागि तयारी तथा उद्धार,
५.५२ प्रदेशस्तरमा वातावरणीय प्रयोगशालाको स्थापना, सञ्चालन र व्यवस्थापन,
५.५३ प्रदेशस्तरमा ठोस, वायु, तरल, जल, ध्वनि तथा विद्युतीय लगायत प्रदुषणको मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियन्त्रण तथा फोहरमैला व्यवस्थापनमा स्थानीय तहलाई सहजीकरण,
५.५४ प्रदेशस्तरमा न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास प्रक्रिया र हरित क्षेत्र प्रवर्द्धन,
५.५५ प्रदेशस्तरमा वातावरणीय संरक्षण क्षेत्र तथा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र सम्वर्द्धन,
५.५६ प्रदेशभित्र वातावरणीय क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान, क्षमता अभिवृद्धि, वातावरणीय सुशासन तथा परीक्षण,
५.५७ भू-परिधि क्षेत्र तथा वन क्षेत्रको पहिचान, वर्गीकरण, संरक्षण र व्यवस्थापन,
५.५८ संरक्षण क्षेत्र पहिचान र व्यवस्थापकीय पद्धति निर्धारण,
५.५९ अन्तर प्रदेशीय नदी उकास तथा सडक किनार वृक्षारोपण व्यवस्थापन,
५.६० वृक्षारोपणको लागि दिगो तथा गुणस्तरीय बीऊ उत्पादन, बीऊ बगैंचा स्थापना र व्यवस्थापन,
५.६१ प्रदेशभित्र वृक्षारोपण तथा सम्भार सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.६२ प्रदेशभित्र जडिवुटि तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी व्यवस्थापन,
५.६३ बन्यजन्तु र चराचुरुङ्गी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.६४ प्रदेशस्तरमा विज्ञान प्रविधिको विकास तथा विस्तार, सो सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सर्वेक्षण र जनशक्ति विकास र उपयोग,

५.६५ वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धान एवम् विज्ञान र प्रविधिको आविष्कार, उन्नयन र विकास,

५.६६ विज्ञान सङ्ग्रहालय र प्लोटोरियमको स्थापना र सञ्चालन र ब्यवस्थापन।

तालिका ११- आ.व. २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	९३२०५०	२६७०७३	२८.६५	९९७९०९	२६२१६७	२६.२७	८२९८२५	२७३०६२	३२.९१
पुँजीगत	१२५५६४०	३३४८३	२.६७	११९४९४४	६४१८१	५.३७	१११४९६१	५२५९६	४.७२
जम्मा	**२१८७६९०**	**३००५५६**	**१३.७४**	**२१९२८५३**	**३२६३४८**	**१४.८८**	**१९४४७८६**	**३२५६५८**	**१६.७५**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १४- आ.व. २०७९/८०, २०८० र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

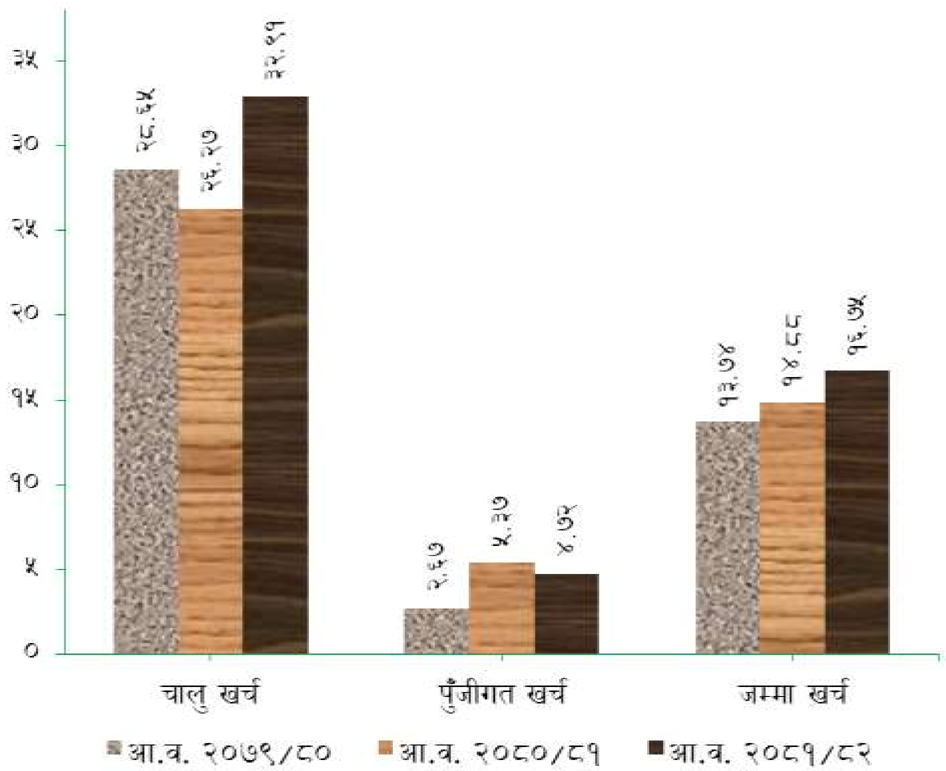

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १५- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

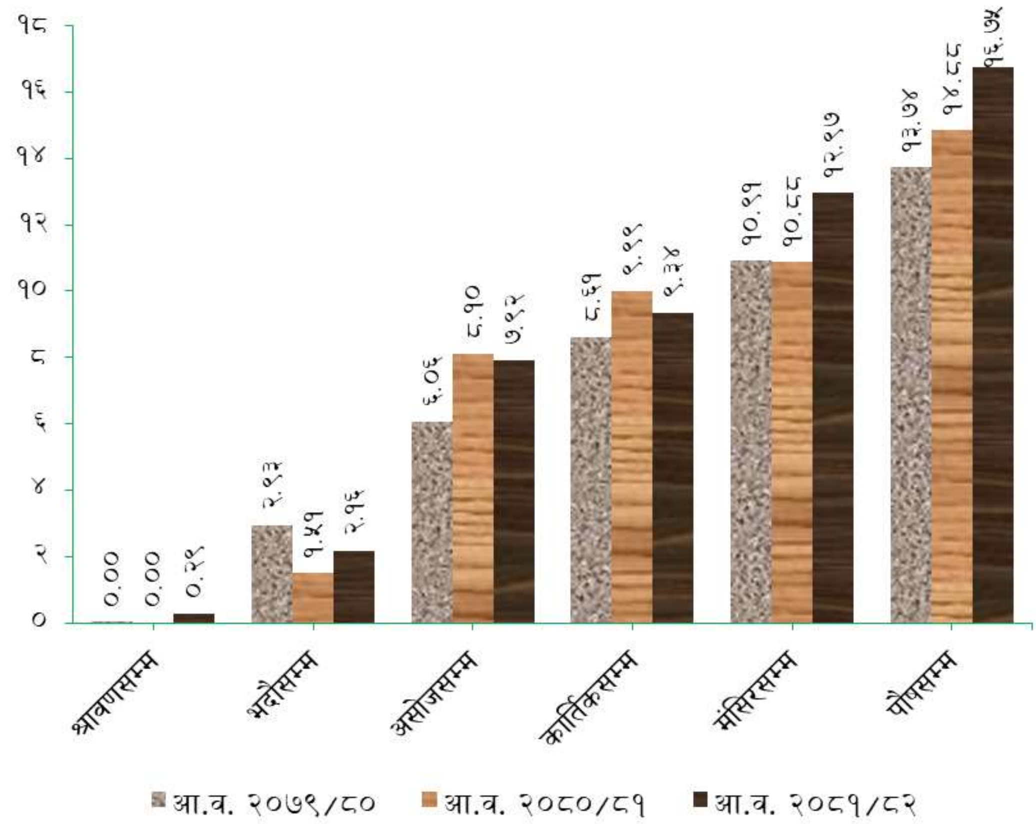

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

६. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु

६.१ ऐन/नियमावली तथा कार्यविधि तर्फः (स्वीकृत)

- ❖ खोटो सङ्कलन कार्यविधि, २०८१
- ❖ बार्षिक कार्यक्रम कार्यविधि, २०८१

६.२ मस्यौदा भइ स्वीकृतिको प्रकृयामा रहेको

- ❖ दिगो वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१
- ❖ निजी वनको साल कटान, मुछान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१
- ❖ लघु औद्योगिक ग्राम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१

६.३ छ वटा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) स्वीकृत भएको छ। प्रादेशिक औद्योगिक ग्रामको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन स्वीकृतिको चरणमा रहेको,

६.४ कर्णाली प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०८० बमोजिम कर्मचारीहरुको स्तरवृद्धि गरिएको,

६.५ वन क्षेत्रको संरक्षण, सदुपयोग तथा व्यवस्थापन भएको (३८.५७ प्रतिशत),

६.६ प्रदेशभित्रका पहिरो संवेदनशिल क्षेत्रहरु पहिचान भएको,

६.७ वनक्षेत्रमा भएको अतिक्रमण नियन्त्रण गरिएको (५ हेक्टर),।

६.८ विरुवा उत्पादन कार्य जारी रहेको,

६.९ वृक्षारोपण सम्पन्न (Including Winter Plantation) भएको (१४.८७ हेक्टर), थप क्षेत्रफलमा वृक्षारोपणका कार्यहरु भइरहेको,

६.१० तेऱ्ह वटा नयाँ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, १ वटा निजी वन गठन, दर्ता तथा हस्तान्तरण भएको,

६.११ कात्रेविहार वरिपरी कम्पाउण्ड वाल निर्माण आयोजनाको म्याद थप गरी बाँकी निर्माणको कार्य अगाडि बढाउन पहल भएको,

६.१२ पहिरो रोकथाम, नदी कटान नियन्त्रण, भू-संरक्षण लगायतका कार्यहरु गरिएको, प्राकृतिक रिचार्ज पोखरीहरु निर्माण, पानी मुहानहरुको संरक्षण तथा सिमसार क्षेत्रको व्यवस्थापन गरिएको,

६.१३ बुलबुले गुरुयोजना कार्यान्वयन मार्फत बुलबुले डक एण्ड फिस पोन्डको कार्य सञ्चालन गरिएको,

६.१४ उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालयहरुबाट सबै जिल्लाहरुमा सीप प्रतियोगिता, उद्यमशिलता विकास तथा सिप विकास तालिमहरु सञ्चालन गरिएको, मेसिनरी औजारहरु वितरण भएको तथा बजार अनुगमनका कार्यहरु तिब्र रुपमा सञ्चालन गरिएको,

६.१५ लक्षित वर्ग विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका, मेला महोत्सवमा उत्पादित वस्तुहरु प्रदर्शन गर्न उद्यमी/उद्योगिहरुलाई सहयोग गरिएको।

७. बाँकी अवधिमा सम्पादन गर्नुपर्ने प्रमुख कार्यहरु

७.१ यस मन्त्रालय मातहत कार्यान्वयनको चरणमा रहेका स्वीकृत १२ वटा बहुवर्षीय आयोजनाहरु मध्ये ३ वटा आयोजना सम्पन्न भइ सकेको साथै ४ वटा आयोजना यसै आर्थिक वर्षभित्र सम्पन्न गर्नुपर्ने गरी कार्य अगाडि बढाइएको,

७.२ वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमको कार्यान्वयन।

८. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरु

८.१ कार्यक्षेत्रगत विज्ञताको अभाव,

८.२ बहुवर्षीय प्रकृतिका कार्यक्रममा पर्याप्त श्रोतको अभाव,

८.३ अनुदानमुलक कार्यक्रममा ठोस कानुनको अभाव।

९. आगामी दिनमा बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन सुझावहरु

९.१ पर्यटन तर्फका पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरु भौतिक मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने गरी कार्यविभाजन नियमावली संशोधन हुनुपर्ने, मन्त्रालयले पर्यटन प्रवर्द्धन लगायत प्रचारप्रसारका कार्यहरु गर्दा उपयुक्त हुने,

९.२ संस्कृतिक महत्वको मन्दिर संरचना निर्माण, मर्मत, जगेर्ना लगायतका कार्य सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट गरिनुपर्ने, पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपुर्ण धार्मिक सम्पदाहरु मात्र पर्यटन मन्त्रालय मार्फत गर्ने व्यवस्था मिलाउदा प्रभावकारी हुने,

९.३ प्रादेशिक महत्वका विकास निर्माण कार्यको लागि वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने गरी निश्चित अवधिको लागि वन क्षेत्र प्रयोग गर्न दिने अधिकार प्रदेश सरकारमा रहने गरी सङ्घ समक्ष पहल गर्ने।

३.७ जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

ऊर्जा

जलविद्युत आर्थिक वृद्धि र आर्थिक रुपान्तरणको एक महत्वपुर्ण साधन हो। कर्णाली, तिला र भेरी नदीमा गरिएको सम्भाव्यता अध्ययन अनुसार जलविद्युत उत्पादन क्षमता करिव २० हजार मेगावाट रहेको र प्रथम पञ्चवर्षीय योजनामा कर्णाली समृद्धिको प्रमुख सम्वाहकको रुपमा जलविद्युतलाई अङ्गिकार गर्दै योजना अवधिमा २०० मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिइएता पनि उक्त अवधिमा ऊर्जा विकासको क्षेत्रमा ऊर्जा विकाश, विस्तार र व्यवस्थापनको एकीकृत कार्यक्रम कार्यान्वायन गर्न प्रदेशस्तरमा एउटा छुटै कार्यालय स्थापना गर्ने नीतिगत निर्णय, ग्रामीण विद्युतीकरण कार्यक्रम मार्फत केही दुर्गम बस्तीहरुमा विद्युत सेवामा पहुँच वृद्धि र सोलार मिनिग्रिड लगायत नविकरणीय ऊर्जाको क्षेत्रमा केही जिल्लामा साना आयोजना सञ्चालन बाहेक लक्ष्य अनुसारको उल्लेखनीय प्रगति हासिल हुन नसकेको अवस्था छ। कर्णाली प्रदेशबाट हालसम्म ८.५५ मेगावाट जलविद्युत मात्र राष्ट्रिय ग्रीडमा आवद्ध छ। जलविद्युत सेवाको पहुँच प्रदेशको ८४ प्रतिशत जनतामा मात्र पुगेको छ। अतः प्रदेशको सबै घरधुरीमा विद्युत सेवाको पहुँच विस्तार गर्न, कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रमा बढ्दै गएको मागलाई सम्बोधन गर्न, दिगो विकास लक्ष्य पुरा गर्न एवम् विद्युतमा आत्मनिर्भर भइ निर्यात समेत गर्न प्रदेशको अपार जलविद्युत क्षमतालाई सदुपयोग गर्न आवश्यक छ।

सिँचाइ

कर्णाली प्रदेशको खेती योग्य जमिनको २९.५ प्रतिशतमा मात्र वर्षभरी सिँचाइ सुविधा उपलब्ध छ। हिमाली, उच्च पहाडी तथा केही न्यून मात्रामा भित्री मधेश रहेको यस प्रदेशमा परम्परागत सतह सिँचाइबाट जम्मा ३० हजार ३ सय ९६ हेक्टर जमिनमा मात्र सिँचाइ सेवा उपलब्ध हुनसक्ने देखिन्छ भने थप ६९ हजार ५ सय ९७ हेक्टर जमिनमा लिफ्ट सिँचाइ प्रणाली मार्फत सिँचाइ सेवा उपलब्ध गराउनु पर्ने देखिन्छ। हालका दिनमा परम्परागत सतह सिँचाइ, नयाँ प्रविधिमा आधारित सिँचाइ, भूमिगत सिँचाइ तथा वर्षातको पानी सङ्कलन जस्ता वैकल्पिक माध्यमबाट सिंचित कृषि क्षेत्रको विस्तार हुदै आइरहेको छ। योजना अवधिमा सिँचाइ हुन बाँकी खेतीयोग्य जमीनलाई हिमाली क्षेत्रको हकमा हिउँ सङ्कलन पोखरी तथा टावर, पहाडी भूमिगत जलस्रोतको उपयोग तथा सबै स्थानमा वर्षातको पानी सङ्कलन पोखरी, मूलको पानी सङ्कलन पोखरी जस्ता वैकल्पिक उपायहरू तथा पानी भण्डारण सहितका ठुला सतह सिँचाइ आयोजनाहरु, लिफ्ट प्रविधिमा आधारित ठुला आयोजना र विगतमा निर्माण भएका र परम्परागत रुपमा कृषक समुहबाट सञ्चालन गरिएका तर बाढी, पहिरो लागायत विभिन्न कारणले सञ्चालनमा नरहेका सम्पूर्ण आयोजनालाई आवश्यक मर्मत सुधार तथा पुनस्थापन कार्यक्रम मार्फत सिँचाइ सेवा उपलब्ध गराई कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्नेतर्फ प्रयास केन्द्रित रहनेछ।

खानेपानी

मानव जीवनको लागि अत्यावश्यक सेवामा पर्ने खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा मध्ये हालसम्म यस प्रदेशमा आधारभूत खानेपानी सुविधामा ९४ प्रतिशत जनसङ्ख्याको पहुँच पुगिसकेको छ। कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्ला खुला दिसामुक्त घोषणा भइ आधारभूत सरसफाइ सुविधाको उपयोग गरिरहेका छन्। नागरिकलाई नेपालको संविधानले मौलिक हकको रुपमा व्यवस्था गरेको सेवाहरु सुनिश्चित गर्नको लागि खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा दिगो, भरपर्दो, सर्वसुलभ हुन जरुरी छ। यसरी दिगो र भरपर्दो आधारभूत खानेपानी सरसफाइ सुविधा पुऱ्याउने राष्ट्रिय लक्ष्यका साथै दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्न यस मन्त्रालयले निरन्तर प्रयासरत रहेको छ।

२. दीर्घकालीन सोच

२.१ जलविद्युतको उत्पादन तथा उपयोगबाट समृद्धि,
२.२ वैकल्पिक ऊर्जा विकास मार्फत् ऊर्जामा पहुँच विस्तार,
२.३ दिगो सिँचाइ व्यवस्थापनबाट कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि,
२.४ स्वच्छ, सुलभ र सुरक्षित खानेपानी, सफा सुग्घर वातावरण।

३. लक्ष्य

३.१ जलविद्युतको विकास गरी तीव्र आर्थिक विकास गर्ने,
३.२ वैकल्पिक ऊर्जाको उत्पादन बढाई स्वच्छ ऊर्जामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
३.३ कृषियोग्य भूमिमा बाह्रै महिना सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराउने,
३.४ आधारभूत खानेपानी र सरसफाइ सेवा सबै नागरिकहरुलाई उपलब्ध गराउने।

४. रणनीति

४.१ जल विद्युतको उत्पादन र वितरणबाट कृषि र सेवा क्षेत्रको विकास गर्नु,
४.२ न्यून कार्वन उत्सर्जन गरी वातावरण संरक्षण तथा दिगो विकासमा टेवा पुर्याउनु,
४.३ परम्परागत तथा आधुनिक सिँचाइ प्रविधिको उपयोग गरी अधिकतम् कृषियोग्य भूमिमा सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराउनु,
४.४ सबैका लागि आधारभूत खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउनुका साथै बस्तीहरुलाई सफा सुग्घर बनाई पूर्ण सरसफाई तर्फ अग्रसर बनाउनु,
४.५ सङ्घसँगको समन्वयमा ठूला जलविद्युत आयोजनाहरु निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने नीति नियम निर्माण गरी लगानी जुटाउन पहल गर्ने,
४.६ विद्युत उत्पादनलाई राष्ट्रिय प्रसारण ग्रीडमा प्रवाह गर्न प्रसारण लाइनहरु निर्माण गर्ने,
४.७ प्रदेश सरकारको अगुवाइमा प्रदेशस्तरीय जलविद्युत आयोजनाहरु सञ्चालन गर्ने,
४.८ वैकल्पिक ऊर्जाको विकास र बहुउपयोग वृद्धि गर्ने,
४.९ स्थानीयवासीमा वैकल्पिक ऊर्जाको विकास र प्रयोगको लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
४.१० सिँचाइ विकासको नीति तथा गुरुयोजना तयार गर्ने,
४.११ सिँचाइमा नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्ने,
४.१२ सिँचाइ प्रणालीको दिगो व्यवस्थापन एवम् मर्मत सम्भार सुनिश्चित गर्ने,
४.१३ आधारभूत खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने,
४.१४ सामुदायिक सहभागितामा सरसफाइलाई अभियानका रुपमा सञ्चालन गर्ने,
४.१५ मौजुदा खानेपानी सेवालाई स्तरवृद्धि गरी क्रमिक रुपमा मध्यम तथा उच्चस्तरको बनाउदै लैजाने।

५. कार्यक्षेत्र

५.१ प्रदेशस्तरको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन, सेवाको शुल्क निर्धारण, योजना, आयोजना कार्यान्वयन तथा सञ्चालन, सम्भार र नियमन,
५.२ खानेपानी तथा सरसफाइ सेवा विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.३ सर्वसाधारणलाई स्वच्छ खानेपानीको उपलव्धता र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतामा पिछडिएका वर्गको पहुँच सुनिश्चितता,

५.४ प्रदेशस्तरको ऊर्जा, विद्युत, सिँचाइ, जल उत्पन्न प्रकोप (नदी तथा पहिरो) व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान, नीति, कानुन, मापदण्ड, गुरुयोजना, योजना तथा आयोजना निर्माण, कार्यान्वयन सञ्चालन, मर्मत सम्भार, समन्वय र नियमन,

५.५ प्रदेशस्तरमा ऊर्जा, विद्युत, सिँचाइ तथा खानेपानी सम्बन्धी सेवाको गुणस्तर र सेवा शुल्कको आधार निर्धारण र नियमन,

५.६ ऊर्जा, विद्युत, सिँचाइ, खानेपानी सेवा विस्तारमा निजी क्षेत्रको सहभागिता र लगानी प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड निर्धारण र नियमन,

५.७ राष्ट्रिय जलस्रोत नीति र सङ्घीय योजना बमोजिम प्रदेश सीमा नदीका जल उपयोग सम्बन्धी आयोजनाको पहिचान, निर्माण, सञ्चालन, सम्भार र व्यवस्थापन,

५.८ प्रदेशभित्रको जलस्रोत उपयोग तथा नदी संरक्षण सम्बन्धी योजना तथा गुरुयोजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र तथा मूल्याङ्कन,

५.९ प्रदेशभित्रको जलस्रोत उपयोग हुने आयोजनाहरुको अध्ययन, सर्वेक्षण, तयारी, कार्यान्वयन, अनुगमन र सञ्चालनमा समन्वय,

५.१० प्रदेशस्तरमा जलाधार संरक्षण तथा जल उपयोग नीतिको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, प्रविधि विकास र व्यवस्थापन,

५.११ मौसम र जलमापन सञ्चार सञ्जाल व्यवस्थापन,

५.१२ जलगुण तथा वायुगुण सम्बन्धी प्रयोगशाला व्यवस्थापन।

तालिका १२- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	२५२३७८	७३२६५	२९.०३	२७२५८८	८३८१८	३०.७५	२५९४१३	८२६७७	३१.८७
पुंजीगत	३७९५४९५	३२५७८६	८.५८	३२६७१५०	२०८९७०	६.४०	२६०९००३	१४८२१३	५.६८
जम्मा	**४०४७८७३**	**३९९०५१**	**९.८६**	**३५३९७३८**	**२९२७८८**	**८.२७**	**२८६८४१६**	**२३०८९०**	**८.०५**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १६- आ.व.२०७९/८०, २०८०/८१ र २०८०/८१ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

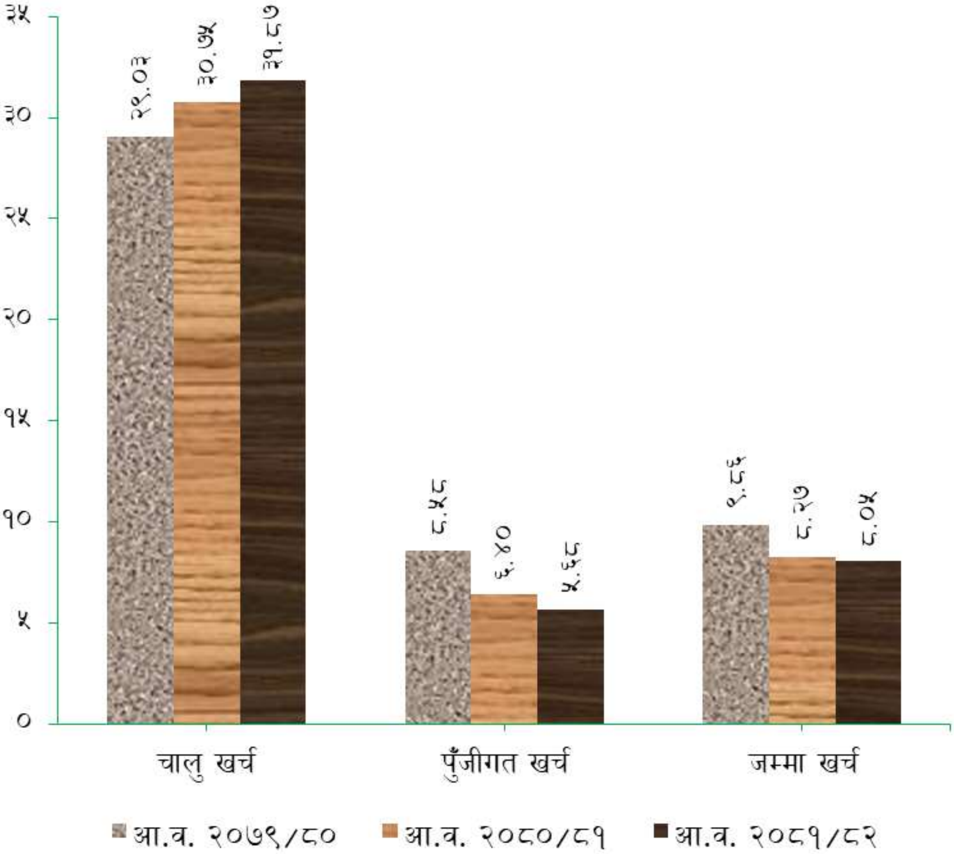

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १७- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

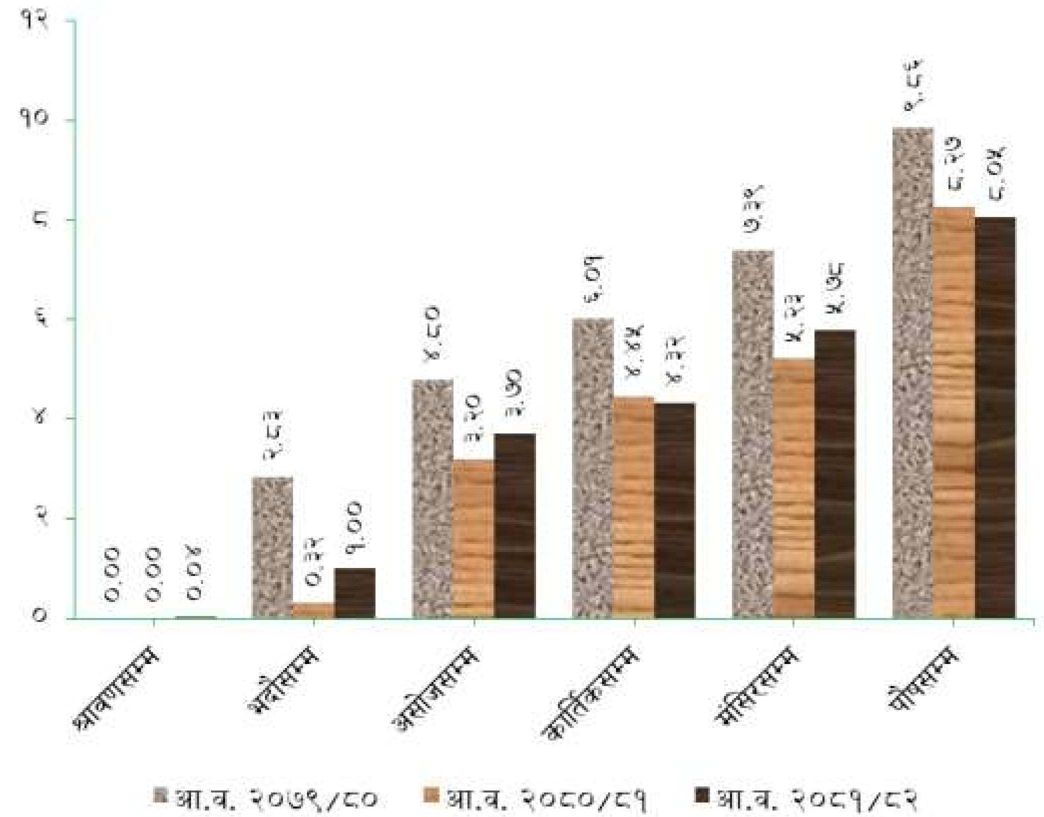

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

६. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

६.१ मातहतका कार्यालयहररूलाई आ.व. २०८०/८१ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार योजनाको कार्य सम्पन्न भएका आयोजनाहरूको मात्र भुक्तानी प्रक्रिय अगाडि बढाउन निर्देशन दिइएको,

६.२ जगदुल्ला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेडले जगदुल्ला-ए अर्ध जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजना १२० मेगावाट कम्पनीमा शेयर वापतको प्रतिवद्धता रकम रू. ४१ करोड ४९ लाख ३० हजार ३६० शेयर लगानीको प्रतिवद्धता गरिएको,

६.३ उपभोक्ता समिति मार्फत आयोजना निर्माण तथ सञ्चालन कार्यविधि, २०८१ को मस्यौदा उपर आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट सहमति प्राप्त भएको,

६.४ कर्णाली प्रदेश, सार्वजनिक लेखा समितिमा प्रतिवेदन तथा प्रमाण पेश गरिव बेरुजु सम्परीक्षण गराउन पहल गरिएको,

६.५ मन्त्रालय मातहतका निकायहरूबाट पेश हुन आए बमोजिम श्रोत सुनिश्चितता र बहुवर्षीय ठेक्का सहमतिको लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरी पठाइएको,

६.६ कर्णाली प्रदेश मन्सुन प्रतिकार्य योजना, २०८१ र विपद् पूर्व प्रतिकार्य योजना २०८१ तयार गरी कार्यान्वयनमा रहेको,

६.७ प्रथम पञ्चबर्षीय योजनाको समीक्षा सहित दोस्रो पञ्चबर्षीय योजनाको ड्राफ्ट तयार गरी योजना आयोगमा पठाई आयोगबाट स्वीकृत गरी लागु गरिएको।

७. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरू

७.१ भुगोल सुहाउँदो तथा कार्यक्रम र कार्यबोझको आधारमा कार्यालयको साङ्गठनिक संरचना बन्न नसक्नु,

७.२ ऊर्जा क्षेत्रको विकासको लागि आवश्यक कार्यालयको स्थापना र विषय विज्ञ जनशक्ति नहुँदा ऊर्जा क्षेत्रको विकास प्रभावित भएको,

७.३ बजेट तर्जुमाको स्पष्ट मापदण्ड नबन्दा र तिनै तहका सरकारको अधिकार क्षेत्र निश्चित नहुँदा, योजना तर्जुमामा दुविधा उत्पन्न भएको र प्रदेश सरकारको आवधिक योजना अनुसार बजेट कार्यक्रम नआउने विद्यमान अवस्था रहेको,

७.४ Construction Material Testing Lab को स्थापना र प्राविधिक जनशक्तिको अभावमा निर्माण कार्यको गुणस्तर जाँच गर्न नसकिएको।

८. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन समयमै गर्ने उपायहरू

८.१ कार्यक्रम र कार्य प्रकृति कार्यबोझ तथा भूगोल सुहाउँदो सङ्गठन संरचना निर्माण गर्ने,

८.२ स्वीकृत सङ्गठन संरचना अनुसार जनशक्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने,

८.३ योजना तर्जुमाको चरणमा प्रचलित कानुनको पूर्ण परिपालना गर्ने।

३.८ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको रहेको छ। राज्य शक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले गर्ने संवैधानिक व्यवस्था छ। संविधान बमोजिम सङ्घको एकल अधिकार अनुसूची-५, प्रदेशको एकल अधिकार अनुसूची-६, सङ्घ र प्रदेशको साझा अधिकार अनुसूची-७, स्थानीय तहको एकल अधिकार अनुसूची-८ र सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार अनुसूची-९ मा उल्लिखित विषयमा निहित छ। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न भए पश्चात नेपालको संविधानको भाग-१३ मा प्रदेश कार्यपालिकाको व्यवस्था भएको र सोही संवैधानिक व्यवस्था अनुरूप नेपाल सरकारको मिति २०७४/१०/१० को निर्णयानुसार भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको स्थापना भएको छ।

प्रदेशको कृषि, पशु विकास तथा खाद्य पोषण, गरिबी निवारण, सहकारी संस्था, सहकारी सङ्घ तथा सहकारी बैङ्क सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियमन, समन्वय र सहकार्य गर्ने मन्त्रालयको प्रमुख उद्देश्य रहेका छन्।

२. दीर्घकालीन सोच

प्राङ्गारिक कृषिको माध्यमबाट स्वच्छ, स्वस्थ, पोषणयुक्त खाद्य र बहुउपयोगी कृषि उपजको उत्पादन गरी आय आर्जन र रोजगारी सिर्जना गर्दै **समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी**को प्रत्याभूति दिने।

३. लक्ष्य

प्राङ्गारिक कृषि प्रणालीको माध्यमबाट कृषि पेशालाई व्यावसायिक, मर्यादित, वातावरणमैत्री र प्रतिस्पर्धी बनाई कृषकहरुको आय वृद्धि गर्ने।

उल्लिखित लक्ष्य हासिल गर्ने निम्न ३ वटा मुख्य उद्देश्यहरु रहेका छन्ः-

- ❖ कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा योगदान र टेवा पुर्‍याउने,
- ❖ तुलनात्मक लाभका कृषि तथा पशुपन्छी जन्य उपज प्रवर्द्धन गरी कृषि क्षेत्रलाई प्रतिस्पर्धी बनाउने,
- ❖ रैथाने बाली र जैविक विविधताको संरक्षण र सम्वर्द्धन गरी वातावरण मैत्री कृषिको प्रवर्द्धन गर्ने ।

४. उद्देश्य

४.१ कृषि क्षेत्रलाई मूल्यवान, व्यावसायिक र नाफामूलक कृषि उत्पादन प्रणालीमा रूपान्तरण मार्फत प्रदेश सरकारको **समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी** को मूल उद्देश्यमा टेवा पुर्‍याउने,

४.२ कर्णाली प्रदेशको विशेष सम्पदाका रूपमा रहेका कृषि जैविक विविधता, जल, जमिन र जङ्गलको संरक्षण र उपयोग गर्न एकीकृत प्रयास गरी प्रदेशको दिगो खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने,

४.३ समग्र कृषि क्षेत्रको रूपान्तरणका लागि युवा केन्द्रित सार्वजनिक निजी र सहकारी क्षेत्र बिच साझेदारी विकास गर्ने,

४.४ सङ्घ र स्थानीय तहसँग समन्वय गर्दै गुणस्तरीय उत्पादन सामग्री, प्रविधि र प्राविधिक सेवा सर्वसुलभ र सुनिश्चित गर्ने।

५. कार्यक्षेत्र

कर्णाली प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्‌बाट २०७४/११/०६ मा स्वीकृत प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ मा व्यवस्था भए अनुरूप भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको देहाय बमोजिमको कार्यक्षेत्र निर्धारण गरिएको छः-

१. भूमि व्यवस्थापन,
२. गुठी व्यवस्थापन,
३. कृषि विकास एवम् प्रवर्द्धन,
४. पशुपंक्षी विकास एवम् प्रवर्द्धन,
५. सहकारी विकास,
६. गरिबी निवारण।

५.१ कृषि, पशु विकास तथा खाद्य पोषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.२ कृषि तथा पशुपन्छीजन्य रोग किरा एवम् महामारी नियन्त्रण,
५.३ कृषि औद्योगिकीकरण र पशुपन्छी उद्योग व्यवसायको विकास तथा प्रवर्द्धन,
५.४ कृषि तथा पशु यान्त्रिकीकरण र उन्नत औजार विकास तथा विस्तार,
५.५ कृषि तथा पशु रोग निदान प्रयोगशाला व्यवस्थापन र नियमन,
५.६ कृषि उपज, कृषिजन्य वस्तु, पशुपन्छी, पशुपन्छीजन्य पदार्थ र पशु उत्पादन सामग्री तथा बिउबिजन एवम् नश्ल सम्बन्धी सेवा र प्रविधिको गुणस्तर निर्धारण, सम्बद्धता निर्धारण, स्तरीयकरण, प्रमाणीकरण र नियमन,
५.७ प्रादेशिक खाद्य सुरक्षा, खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुता र खाद्य गुणस्तर,
५.८ कृषि तथा पशुपन्छी एवम् खाद्य प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान एवम् विकास तथा प्रवर्द्धन, तथ्याङ्क प्रणालीको व्यवस्थापन र श्रोत संरक्षण,
५.९ कृषि मल, बिउ, र विषादी आपूर्ति व्यवस्था र नियमन,
५.१० कृषि प्रसार, कृषक तालिम तथा क्षमता विकास र सशक्तिकरण,
५.११ कृषि उपजको न्यूनतम् समर्थन मूल्य कार्यान्वयन,
५.१२ कृषि तथा पशुपन्छी बिमा सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,
५.१३ कृषि बजार, पूर्वाधार र कृषि फार्म केन्द्रहरूको विकास, विस्तार तथा सञ्चालन
५.१४ राष्ट्रिय नीति र मापदण्ड बमोजिम पाराभेटको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन,
५.१५ सामुहिक खेती तथा करार खेतीको कार्यान्वयन र प्रवर्द्धन,
५.१६ चरन तथा खर्क सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.१७ कृषिजन्य र पशुपन्छीजन्य औषधी, विषादि र सुक्ष्म पोषणतत्वयुक्त वस्तुको उपयोग र व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा उत्पादन, उपयोग र बिक्री वितरणको अनुमति, अनुगमन र नियमन,
५.१८ भूमि व्यवस्थापन, भूमि प्रशासन र जग्गा नाप-जाँच, भूमिसुधार, भू-उपयोग तथा चक्लाबन्दी सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्डको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
५.१९ निजी, सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको प्रादेशिक अभिलेख व्यवस्थापन,
५.२० जग्गा दर्ता, रजिष्ट्रेशन, जग्गाधनी प्रमाण-पूर्जा, दाखिल खारेज, स्वामित्व हस्तान्तरण सम्बन्धी नीति तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन,

५.२१ सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने नक्सा, भौगोलिक सूचना र अभिलेख तथा प्रदेशभित्रको नाप नक्सा र अभिलेखको व्यवस्थापन,

५.२२ नाप नक्साका नियन्त्रण विन्दुहरूको सञ्जाल स्थापना,

५.२३ क्रमबद्ध कित्ता नापी र भूमि लगत सम्बन्धी मापदण्ड र कार्यान्वयन,

५.२४ भूमिहीन सुकुम्वासी, दलित, मुक्त कमैया, हलिया, हरवा-चरवा आदि वर्गको बसोबास, जीविकोपार्जन र पुनर्स्थापना सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.२५ सरकारी जग्गा भाडामा दिने सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

५.२६ सुरक्षित बसोबास र जग्गा एकीकरण सम्बन्धी नीति कार्यान्वयन,

५.२७ गुठी तथा गुठीजग्गा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा गुठी तथा गुठी जग्गाको संरक्षण, अभिलेख व्यवस्थापन र सङ्घीय तथा स्थानीय तहसँग समन्वय,

५.२८ गरिबी निवारण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड एवम् योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण, सूचना सङ्कलन, गरिब घरपरिवार पहिचान, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण,

५.२९ सहकारी संस्था, सहकारी सङ्घ तथा सहकारी बैङ्क सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्डको तर्जुमा र कार्यान्वयन, सञ्चालन अनुमति, नियमन, तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,

५.३० सहकारी बचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी प्रादेशिक मापदण्ड निर्धारण र नियमन,

५.३१ सहकारी सम्बन्धमा सङ्घीय, अन्तर प्रादेशिक र स्थानीय तहका सङ्घ-संस्थासँग समन्वय र सहकार्य,

५.३२ सहकारी क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धन, क्षमता अभिवृद्धि र परिचालन,

५.३३ जलचर तथा जलीय जीवको संरक्षण, व्यवस्थापन, दिगो उपयोगिता र सोबाट प्राप्त लाभांशको समन्यायिक वितरण सम्बन्धी नीति, ऐन, नियम, मापदण्ड, योजना तर्जुमा र नियमन।

तालिका १३- आ.व.२०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/०८०			आ.व. २०८०/०८१			आ.व. २०८०/०८१		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	१६७४५०७	२४१३१९	१४.४१	१५४८६८३	२४८१९९	१६.०३	१३७२०६६	२४७९९६	१८.०७
पुंजीगत	७३९५८५	१४९३८	२.०२	६००६१५	२०७३४	३.४५	४९५१५०	२४३१०	४.५१
जम्मा	**२४१४०९२**	**२५६२५७**	**१०.६२**	**२१४९२९८**	**२६८९३३**	**१२.५१**	**१८६७२१६**	**२७२३०६**	**१४.५८**

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १८- आ.व.२०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

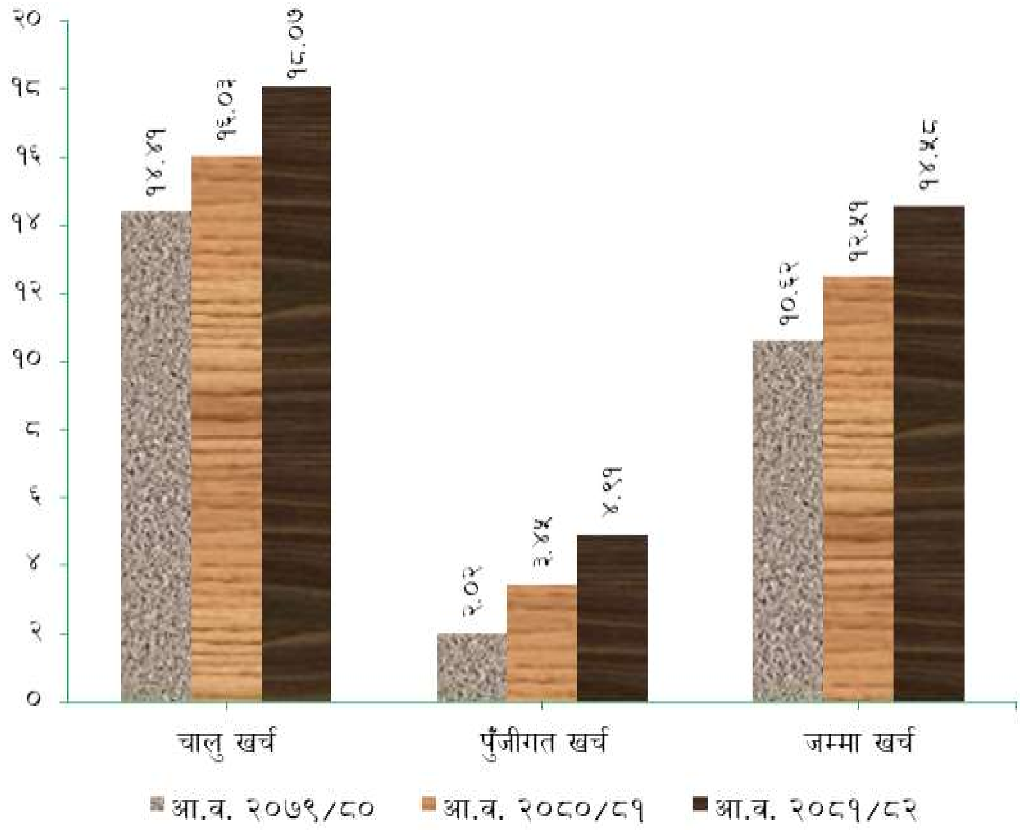

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र १९- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

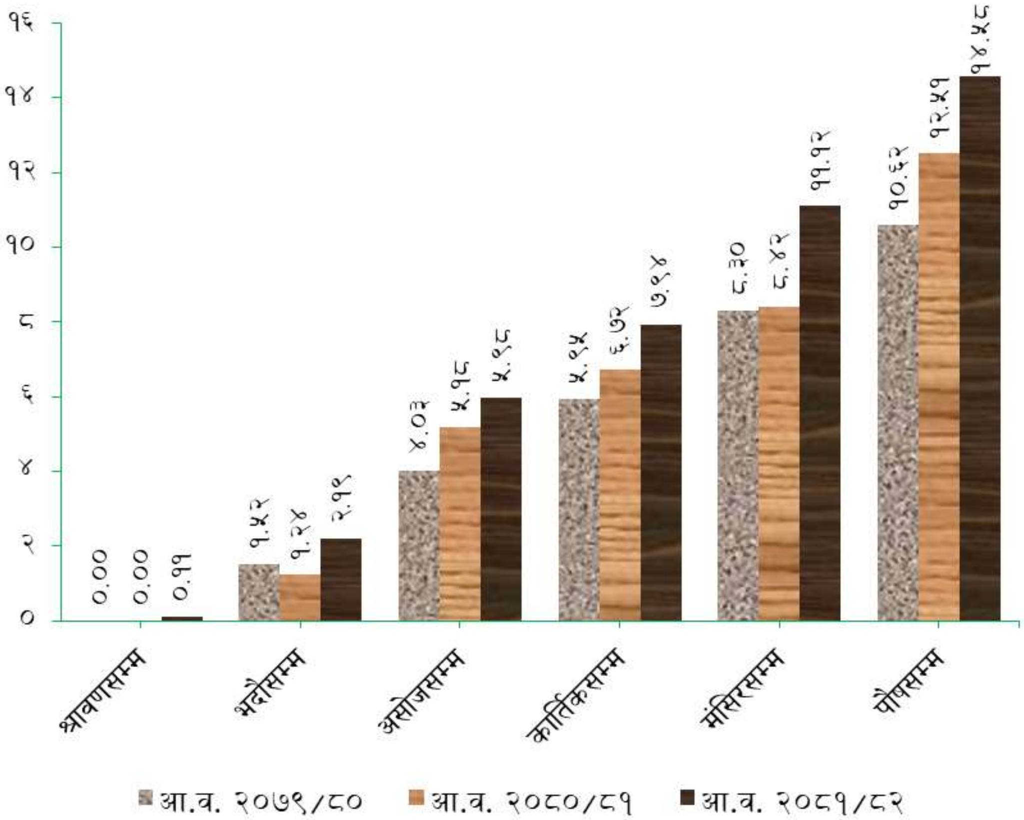

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

६. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु

सि.न.	कार्यक्रम	आ.व. २०८०/८१ को अवस्था	२०८१/८२ को लक्ष्य	कार्यान्वयन अवस्था
१	ब्याज अनुदान कार्यक्रम	रू. ८७ करोड ८३ लाख पुँजी परिचालनको ब्याज भुक्तानी, १ हजार ३५७ जना प्रत्यक्ष लाभान्वित	२४ वटा (६ वटा बैङ्क र बाँकी सहकारी)	रू. ९२ लाख भुक्तानीमार्फत ७ सहकारी सहित ६ ओटा बैङ्क मार्फत भुक्तानी भएको
२	गरिब तथा विपन्न लक्षित वर्ग विशेष कार्यक्रम	तरकारी खेती, फलफुल बगैचा स्थापना, सिँचाइ संरचना निर्माण, उन्नत जातका पशुपन्छी वितरण गरी ५२७ घरधुरी प्रत्यक्ष लाभान्वित भइ रोजगारी तर्फ ५४५ जनालाई आंशिक र ११३ जनालाई पुर्ण रोजगारी सृजना भएको छ	४८ ओटा लक्षित समुह	२४ वटा कार्यान्वियनमा गएको
३	प्राङ्गारिक कृषि उत्पादन तथा प्रमाणीकरण (अदुवा,बेसार)	प्राङ्गारिक प्रमाणीकरण कार्यबाट २५६ मे.टन प्राङ्गारिक प्रमाणीकरण अदुवा निर्यात, २० जना स्थायी र १४५ अस्थायी रोजगारी सृजना भएको	३५० मे.टन प्राङ्गारिक प्रमाणीकरण अदुवा निर्यात गर्ने	२००० कृषक अर्गानिक प्रमाणीकरणमा सहभागी भएको
४	साना सिँचाइ निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यक्रम	७८८ वटा सिँचाइ निर्माण भइ १०५० हेक्टर क्षेत्रफलमा सिँचाइ सुधार भइ नयाँ ११५ हेक्टर थप भएको र निर्माणको क्रममा १५ हजार २२० जनालाई १.५ महिना रोजगारी सृजना भएको	५६८ वटा योजना मार्फत सिँचाइ निर्माण तथा सुधार गरी थप २ हजार ५०० हे. क्षेत्रफलमा सिँचाइ सुधार गर्ने तथा थप १५० हे. मा सिँचाइ सुविधा पुग्ने	३६८ वटा सम्झौता भइ कार्यान्वियनमा गएको र ३७ वटा सम्पन्न भएको
५	स्याउ तथा ओखर विकास कार्यक्रम	१३६ हे. क्षेत्रफल विस्तार भइ ७२३ जनालाई आंसिक रोजगारी सृजना भएको	१३८ हे. क्षेत्रफलमा स्याउ तथा ओखर खेती विस्तार गर्ने।	४१ वटा कार्यक्रम कार्यान्वायनमा गएको तथा १७ वटा भुक्तानी भएको
६	प्रतिलिटर दुधमा रु. १० र रु. ५ अनुदान कार्यक्रम	२३ लाख ९२ हजार ९ सय ८८ लिटर दुधमा प्रोत्साहन बाट ३ हजार ५३ जनालाई ५ महिना र ४१२ जनालाई पुर्ण रोजगारी सृजना भएको	रू. २ करोड विनियोजन भएको	सूचना प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा गएको|
७	५० भन्दा वढी भेडापालन गर्ने कृषकहरुलाई औषधि उपचार वापत प्रोत्साहन अनुदान कार्यक्रम	४४० कृषकहरुलाई अनुदान रकम रु. ६९ लाख ३७ हजार (प्रति कृषक वार्षिक १८ हजार) (कालिकोट जुम्ला मुगु हुम्ला डोल्पा)	५०० जना	सूचना प्रकाशन गरेर स्थलगत भेरिफीकेसन भइरहेको
८	तरल नाइट्रोजन उत्पादन प्लान्ट स्थापना कार्यक्रम	तरल नाइट्रोजन उत्पादन प्लान्टको DPR तयार भएको	तरल नाइट्रोजन उत्पादन प्लान्टको स्थापना र सञ्चालन	तरल नाइट्रोजन उत्पादन प्लान्टको सम्झौता भइ कार्यादेश दिइएको
९	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५४८ हे. विभिन्न बालीको व्यवसायिक क्षेत्रफल विस्तार भइ ५७ जना स्थायी र ७३५ जनालाई अस्थायी रोजगारी सृजना भएको	६०० हे. विभिन्न बालीको व्यवसायिक क्षेत्रफल विस्तार गर्ने	सूचना प्रकाशन, स्थलगत भेरिफीकेसन र छनोट गरी कार्यान्वयन भइरहेको

१०	प्रादेशिक रिफरल भेटेरिनरी अस्पताल निर्माण	DPR तयार भएको	बहुवर्षीय आयोजनाको लागि स्रोत सुनिश्चितता गर्ने र अस्पताल भवन निर्माण प्रक्रिया सुरु गर्ने	श्रोत सुनिश्चितता भइ बोलपत्र आह्वानको तयारी भइरहेको
११	चक्लाबन्दीखेती विस्तार कार्यक्रम		१० ओटा क्रियाकलाप मार्फत कम्तिमा १५ हेक्टर क्षेत्रफलमा तरकारी र फलफुल बालीको क्षेत्र विस्तार हुने	सम्पन्न भइ भुक्तानी हुन बाँकी
१२	माटो सुधार तथा उर्वराशक्ति व्यवस्थापन कार्यक्रम	हालसम्म कर्णाली प्रदेशको विभिन्न जिल्लाबाट १४ हजार २३८ वटा माटोको नमुना परिक्षण गरिएकोमा ६४% माटो अस्वस्थ (५५% अम्लीय र ९% क्षारीय) देखिएको	प्रत्येक जिल्लामा अर्गानिक कृषि पाठशाला र कम्पोस्ट मल तयारी पाठशाला नमुनाको रुपमा १/१ सञ्चालन	पाठशाला सञ्चालन भइरहेको साथै माटो सुधारको कार्यक्रमलाई व्यापक रुपमा सञ्चालन भइरहेको
१४	गुणस्तरीय बिउको लागि बिज वृद्धि कार्यक्रम	५० हेक्टर गहुँको बिज वृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको	८५ हेक्टर गहुँको बिज वृद्धि	कार्यक्रम सञ्चालन सम्पन्न भएको

स्रोत: भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

७. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेमा समस्या/चुनौतीहरु

६.१ कार्यविधि संशोधन र थप गर्नुपर्ने,

६.२ विशेषज्ञ कर्मचारीको अवस्था: एकीकृत कृषि प्रयोगशालामा विशेषज्ञ कर्मचारीको कमी रहेको,

६.३ भौगोलिक विकटता/न्युन बजेट विनियोजनका टुक्रे कृषि सिँचाइ आयोजना कार्यान्वयन गर्न,

६.४ स्थानीय, प्रदेश र सङ्घीय सरकारबिच कार्य सञ्चालन नमर्समा एकरुपता नहुन र नीतिगत रुपमा समन्वय नहुनु।

६.५ थ्री-फेज विद्युतको अभावको कारण शीत भण्डार, दुग्ध चिस्यान केन्द्र र साना उद्योग लगायतका पूर्वाधारहरु सञ्चालनमा कठिनाई भएको।

३.९ आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय

१ पृष्ठभूमि

सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको रहेको छ। राज्य शक्तिको प्रयोग सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले गर्ने संवैधानिक प्रावधान छ। संविधान बमोजिम सङ्घको एकल अधिकार अनुसूची-५ र साझा अधिकार अनुसूची-७ र ९, प्रदेशको एकल अधिकार अनुसूची-६ र साझा अधिकार अनुसूची-७ र ९ तथा स्थानीय तहको एकल अधिकार अनुसूची-८ र साझा अधिकार अनुसूची-९ मा उल्लिखित विषयमा निहित छ। धारा ५८ मा यस संविधान बमोजिम सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहको अधिकारको सूची वा साझा सूचीमा उल्लेख नभएको वा यो संविधानमा कुनै तहले प्रयोग गर्ने गरी नतोकिएको विषयमा सङ्घको अधिकार हुने गरी अवशिष्ट अधिकार (Residual Right) को प्रयोग गर्ने अधिकार भने सङ्घलाई प्रदान गरिएको छ। सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहको निर्वाचन सम्पन्न भए पश्चात नेपाल सरकारको मिति २०७४ साल माघ १० गतेको निर्णयानुसार कर्णाली प्रदेशमा सातवटा मन्त्रालयहरुको स्थापना गरिएको छ। आठवटा मन्त्रालयहरु मध्येको आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय पनि एक हो। साविक सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय सुर्खेतको भवनमा मिति २०७४/१०/१९ गते स्थापना भइ सञ्चालनमा रहेको छ। यसको गठन प्रदेशमा शान्ति सुरक्षा र सुव्यवस्था सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन, सूचना सङ्कलन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन तथा सङ्घसंस्थाको समन्वय र सहकार्य गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ यस मन्त्रालयको स्थापना भएको छ।

२ दीर्घकालीन सोच

"समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी" बनाउने दीर्घकालीन सोच कार्यान्वयन गर्न नागरिकको जीउ ज्यान, सम्पत्ति, स्वतन्त्रता र आधारभूत मानव अधिकारको संरक्षण एवम् शान्त र सुरक्षित प्रदेश।

३ उद्देश्य

३.१ शान्ति सुव्यवस्था र सुरक्षा कायम गरी जनताको जिउ, धन र स्वतन्त्रताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने।
३.२ विपद् व्यवस्थापन तथा प्रदेशस्तरीय सञ्चार क्षेत्रको नियमन गर्ने,
३.३ पारदर्शिता तथा सुशासनको लागि सूचना प्रविधिमैत्री शासन व्यवस्था सञ्चालन गर्ने,
३.४ प्रदेश सरकारको लागि आवश्यक पर्ने कानुनहरुको निर्माण गरी लोकतन्त्रको संरक्षण र कानुनी राज्यको स्थापना गर्ने।

४ कार्यक्षेत्र

४.१ प्रदेश शान्ति सुरक्षा र सु-व्यवस्था सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, नियमन, सूचना सङ्कलन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन तथा सङ्घसँगको समन्वय र सहकार्य,
४.२ अतिविशिष्ट व्यक्ति, महत्त्वपूर्ण भौतिक संरचना, संवेदनशील सार्वजनिक स्थल तथा समारोहको सुरक्षा,
४.३ सङ्घीय र प्रदेश सुरक्षा निकायसँगको सम्पर्क, सम्बन्ध, सूचना आदान-प्रदान र समन्वय,
४.४ सङ्घीय कानुन बमोजिम प्रदेश प्रहरी सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन,

४.५ प्रदेशभित्रको अपराध अनुसन्धान, सूचना सङ्कलन, रोकथाम, नियन्त्रण तथा समन्वय,

४.६ कानुन, न्याय तथा प्रदेश सभा मामिला सम्बन्धी,

४.७ प्रदेश सभामा पेश हुने विधेयक तर्जुमा र प्रमाणीकरण सम्बन्धी,

४.८ अन्तर्राष्ट्रिय सीमा क्षेत्रमा हुने अपराध र गतिविधिको सूचना सङ्कलन, विश्लेषण र उपयोग तथा अन्तर्राष्ट्रिय सीमा सुरक्षामा सहयोग,

४.९ आधारभूत मानव अधिकारको संरक्षण, नागरिक स्वतन्त्रताको रक्षा तथा प्रवर्द्धनमा सहयोग,

४.१० प्रादेशिक कारागार तथा हिरासतको व्यवस्थापन र सुरक्षा, थुनुवा तथा कैदीहरूको मानव अधिकारको संरक्षण र एक प्रदेशबाट अर्को प्रदेशमा अभियुक्त, थुनुवा वा कैदीको स्थानान्तरण सम्बन्धी,

४.११ सामुदायिक प्रहरी,

४.१२ प्रदेशभित्रको सडक सुरक्षा र ट्राफिक व्यवस्थापन,

४.१३ प्रदेशभित्र न्यायिक र अर्धन्यायिक निकायले गरेका फैसला कार्यान्वयन,

४.१४ प्रदेशभित्रका गैरसरकारी सङ्घ, संस्थाहरुको अभिलेख, समन्वय, अनुगमन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र नियमन,

४.१५ गुनासो र विवाद व्यवस्थापन,

४.१६ सङ्घीय मापदण्ड बमोजिम हातहतियार, खरखजाना तथा विष्फोटक पदार्थको नियमन,

४.१७ फौजदारी कार्यविधि कानुनको कार्यान्वयन,

४.१८ अपराध तथा यातना पीडितको पुनर्स्थापना र क्षतिपूर्ति,

४.१९ निवारक नजरबन्द र स्थान हद सम्बन्धी,

४.२० अन्तर प्रदेश सम्बन्ध,

४.२१ सरकारी प्रयोजनका लागि जग्गा अधिग्रहण तथा सम्पत्ति प्राप्ति सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा जग्गा विवाद समाधान,

४.२२ स्थानीय प्रशासनको सञ्चालन, व्यवस्थापन र समन्वय,

४.२३ पारिवारिक मामिला (विवाह, सम्पत्ति हस्तान्तरण, सम्बन्ध विच्छेद, अभिभावकविहीन बालबालिका, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री उत्तराधिकार र संयुक्त परिवार) सम्बन्धी नीति, कानुन र मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.२४ विपद् व्यवस्थापन, जोखिम न्यूनीकरण र विपद् प्रतिकार्य, प्रादेशिक विपद् कोष स्थापना र सञ्चालन, स्थानीय विपद् कोषमा सहयोग, तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान, विपद् जोखिम क्षेत्र नक्साङ्कन र बस्ती स्थानान्तरण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.२५ उपाधि, सम्मान तथा विभूषणको सिफारिस,

४.२६ प्रदेशस्तरमा सार्वजनिक बिदा, उत्सव, उर्दी आादिको व्यवस्थापन,

४.२७ प्रदेशस्तरमा दिगो शान्ति व्यवस्थापन तथा द्वन्द्वबाट पीडित तथा विस्थापित व्यक्तिको पुर्नस्थापन सम्बन्धी,

४.२८ सत्यनिरुपण तथा मेलमिलाप र वेपत्ता पारिएका व्यक्ति सम्बन्धी,

४.२९ प्रदेशस्तरको विद्युतीय सञ्चार माध्यम सञ्चालन सम्बन्धी नीति, कानुन र मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन तथा अनुमति, इजाजत र नवीकरण,

४.३० प्रदेशस्तरमा तारयुक्त र ताररहित ब्रोडब्याण्ड पूर्वाधारको विकास, व्यवस्थापन र नियमन,

४.३१ प्रदेशस्तरमा सूचना प्रविधिको प्रवर्द्धन, सूचना प्रविधि पार्कको निर्माण, सञ्चालन र नियमन,

४.३२ प्रदेशभित्र टेलिसेन्टर सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमन,

४.३३ प्रदेशस्तरका इन्टरनेट सेवा र अनलाइन तथा अन्य प्रविधिमा आधारित सञ्चार माध्यमको दर्ता, अभिलेख, अनुमति, नवीकरण, अनुगमन र नियमन,

४.३४ साइवर सुरक्षा अनुगमन,

४.३५ छापा सञ्चार माध्यमको दर्ता, अनुमति, आचार संहिता निर्धारण र अनुगमन, अभिलेखाङ्कन, वर्गीकरण, सञ्चालन र नियमन,

४.३६ प्रेस सूचना प्रवाह, सूचना सामग्रीको उत्पादन, प्रकाशन र वितरण,

४.३७ श्रमजिवी सञ्चारकर्मीहरुको न्यूनतम पारिश्रमिक अनुगमन,

४.३८ प्रदेशस्तरीय प्रेस रजिष्ट्रार सम्बन्धी,

४.३९ केबुल वितरणको इजाजत, नवीकरण र नियमन,

४.४० सूचनाको हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा र कार्यान्वयन,

४.४१ चलचित्र निर्माण, हल सञ्चालन तथा प्रदर्शन अनुमति र नियमन,

४.४२ प्रदेश सरकार अन्तर्गत रहेका सरकारी सवारी साधनको अभिलेख, नियन्त्रण, संरक्षण, व्यवस्थापन र समन्वय,

४.४३ अन्य कुनै पनि मन्त्रालयलाई गर्ने भनि स्पष्ट रुपमा नतोकिएको कार्य।

तालिका १४- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८०/८१		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	२५७४८३	४४५०६	१७.२९	२९९२२१	६६२७८	२२.१८	२५२३००	१३९०३	५.५१
पुँजीगत	४४४१०	११८९	२.६८	९०६२९	५०००	५.५२	४४१४०	८५२	१.९३
जम्मा	३०१८९३	४५६९५	१५.१४	३८९८५०	७१२७८	१८.२८	२९६४४०	१४७५५	४.९८

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २०- आ.व.२०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

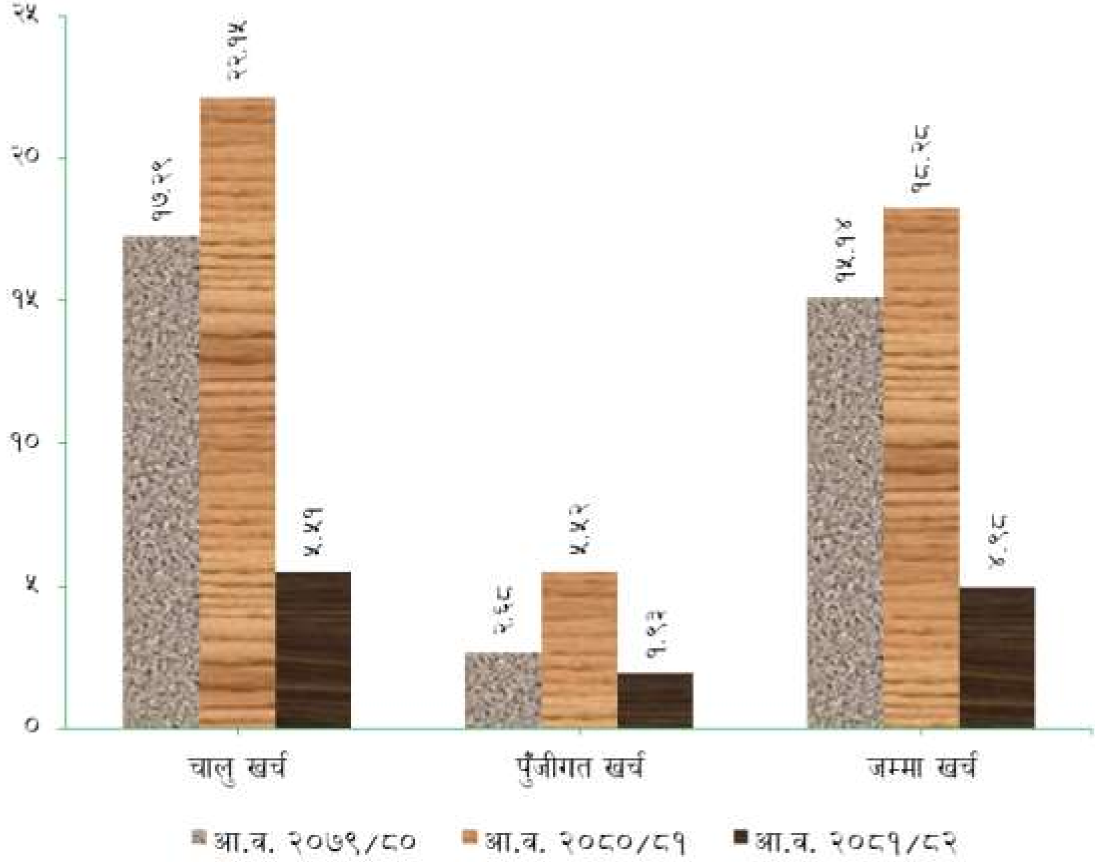

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २१- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

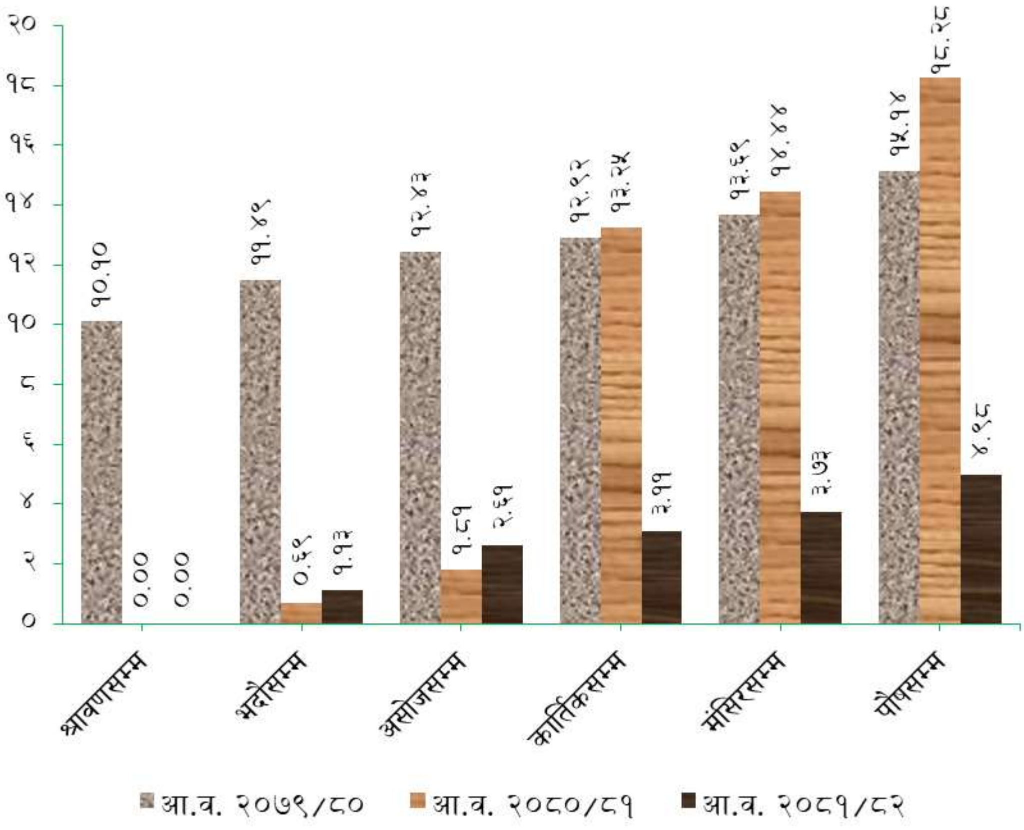

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५ समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु

५.१ संविधान दिवस, शहिद दिवस , प्रदेश स्थापना दिवस लगायतका विभिन्न दिवस मनाइएको,

५.२ प्रदेशसुरक्षा गोष्ठी कार्यक्रम सुर्खेतमा मंसिर २४ गते सम्पन्न भएको,

५.३ सुरक्षा निकायका पदाधिकारीसँग मिति २०८१/०८/२२ गते अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको,

५.४ मर्यादित यातायात सेवाका लागि सरोकारवालासँग मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को सभाहलमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

५.५ द्वन्द्व पीडित घाईते उपचार कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश अस्पातलसँग सम्झौता भइ कर्मचारी नियुक्त गरी कर्णाली प्रदेश अस्पताललाई रकम अख्तियारी दिइ सेवा प्रवाह भइरहेको,

५.६ प्रदेश मन्त्रालय र स्थानीय तहका प्रवक्ता, सूचना अधिकारीबिच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

५.७ रेडियो नेपाल प्रादेशिक प्रसारण केन्द्र मार्फत प्रदेश विशेष कार्यक्रम सञ्चालन रेडियो नेपाल प्रादेशिक प्रसारण केन्द्र सुर्खेतसँग सम्झौता भइ कार्यान्वयन भइरहेको,

५.८ प्रादेशिक पत्रकारिता पुरस्कार भाद्र ४ गते प्रदेश स्थापना दिवसमा सम्पन्न भएको,

५.९ एक वटा नियमावली , ६ वटा कार्यविधि बनाइएको, २१ वटा राजपत्र प्रकाशन गरिएको र २९ वटा विभिन्न कानुनी विषयमा रायपरामर्श दिइएको।

६ बजेट कार्यान्वयनबाट हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिहरु

६.१ द्वन्द्व पीडित घाईते उपचार कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश अस्पातलसँग सम्झौता भइ १५ जाना द्वन्द्व पीडितले प्रदेश अस्पतालवाट निशुल्क उपचार पाएको,

६.२ प्रदेश विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश सरकारवाट भएका कामहरु बारेमा रेडियो नेपालबाट प्रसाण भएको,

६.३ प्रदेश मन्त्रालयका ६० जना प्रवक्ता, सूचना अधिकारीहरुलाई सूचनाको हक बारेमा विद्यामान कानुनी व्यवस्थाका बारेमा राष्ट्रिय सुचना आयोगका प्रमुख आयुक्तले जानकारी गराउनु भएको,

६.४ दश जिल्लाका सुरक्षा अवस्था तथा सुरक्षा संवेदनशिलताका विषयका बारेमा छलफल भएको।

७ बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरू

७.१ सङ्घीय कार्यालय र स्थानीय तहमार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गराउँदा सम्बन्धित सङ्घीय मन्त्रालयको सहमति प्राप्तिमा समय लाग्ने गरेको,

७.२ तीनतहका सरकारबिच अधिकार क्षेत्र र जिम्मेवारीका सम्बन्धमा अस्पष्टता हुँदा मन्त्रालयको कार्यजिम्मेवारीका विषयमा कानुन तर्जुमा गर्न कठिनाई भएको,

७.३ पुर्वसम्भाव्यता अध्ययन र तयारी विनाका आयोजना कार्यक्रममा बजेट प्रस्ताव हुने गरेको,

७.४ विपद् व्यवस्थापनमा सबै विषयगत मन्त्रालय तथा क्षेत्रहरुले अपनत्व नलिएको,

७.५ सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड लचिलो नहुँदा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रक्रियागत जटिलता उत्पन्न भएको,

७.६ विनियोजित बजेट खर्च गर्ने कार्यमा कर्मचारीहरु उदासिन रहेका,

७.७ कर्मचारीमा उत्प्रेरणाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन नभएका,

७.८ कार्यसम्पादनको आधारमा कर्मचारीको मूल्याङ्कन हुने नगरेको।

८ आगामी दिनहरुमा बजेट कार्यान्वयनलाइ प्रभवकारी बनाउने उपायहरु

८.१ आवश्यक पूर्वतयारी भएका तथा मन्त्रालयबाट सम्पन्न गर्न सक्ने क्षमता भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने,

८.२ परियोजना बैङ्कलाई तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याई सो बैङ्कमा नपरेका आयोजनामा बजेट विनियोजन नगर्ने नीति लिनुपर्ने,

८.३ विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसँग समेत अन्तरक्रिया छलफल गरी बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने,

८.४ रकम अख्तियारी प्रदान गर्ने सम्बन्धी ऐन नियमहरु सरलीकृत गर्नुपर्ने,

८.५ अवण्डा राखिएका रकमहरु समयमै बाँडफाँट गरी कार्यान्वयन गर्ने तहमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने,

८.६ आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्तिको आँकलन गरी पदपुर्तिका लागि प्रदेश लोकसेवा आयोग सँग समन्वय गर्नुपर्ने,

८.७ आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न कार्यविधि, निर्देशिका तर्जुमा गर्नुपर्ने भएमा वा भएका कानुन संशोधन वा परिमार्जन गर्न आवश्यक भएमा तत्काल प्रक्रिया अगाडि बढाउनुपर्ने,

८.८ विपद् व्यवस्थापनको पुननिर्माण, पुन: स्थापनाका चरणमा सबै विषयगत मन्त्रालय वा निकायले अपनत्व लिई विपद् व्यवस्थापनका लागि प्राथामिकताका साथ बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने,

८.९ कर्मचारीको कार्यसम्पादनको आधारमा दण्ड पुरस्कार प्रणालीको व्यवस्था गर्नुपर्ने,

८.१० आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने,

८.११ कर्मचारीमा कार्यप्रति उत्प्रेरित हुनका लागि उत्प्रेरणाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने,

८.१२ मन्त्रालयभित्रका अन्तर शाखाबिच समन्वय कायम गर्नुपर्ने,

८.१३ सम्बन्धित निकायले कम्तीमा एक आर्थिक वर्षसम्म श्रीमान सचिवज्यू तथा अन्य कर्मचारीको सरुवा नगर्ने नीति लिनुपर्ने।

३.१० भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान लागु हुनुपूर्व भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात, सहरी विकास मन्त्रालय र सो अन्तर्गतका संरचनाहरूबाट सम्पादन हुँदै आएका कार्यक्रमहरू संविधान लागु भएपछि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट सम्पादन हुनुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था छ। उक्त व्यवस्था अनुसार प्रदेशस्तरका परिवहन, लोकमार्ग, प्रदेश सरकारी कार्यालयहरूको भौतिक व्यवस्थापन यस मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको छ। साथै सङ्घ र प्रदेशको साझा अधिकारको सूची, सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको सूची, कर्णाली प्रदेश सरकारद्वारा स्वीकृत प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ (संशोधित २०७८ समेत) मा उल्लिखित कार्यहरू यस मन्त्रालयको कार्य जिम्मेवारीमा राखिएको छ। उक्त नियमावली अनुसार प्रदेशस्तरको प्रदेश लोकमार्ग तथा यातायात, प्रदेशस्तरका सरकारी कार्यालयहरूको भौतिक व्यवस्थापन र निर्माण, सहरी विकास योजना तर्जुमा तथा पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन, मर्मत सम्भार लगायतका विषयको आवश्यक नीति, कानुन, गुरुयोजना, योजना निर्माण, मापदण्ड तयारी कार्य यस मन्त्रालयद्वारा सम्पादित हुनेछ। यस्ता भौतिक पूर्वाधारसँग सम्बन्धित आयोजनाहरूको निर्माण, सञ्चालन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, मर्मत-सम्भार एवम् आवश्यक समन्वय र नियमन, अध्ययन, अनुसन्धान लगायत मार्ग निर्देशनको कार्य यस मन्त्रालयबाट सम्पादन हुन्छन्।

२. दीर्घकालीन सोच

२.१ सडक पूर्वाधार र यातायातको विकासमार्फत् प्रदेशमा रहेका बस्तीमा पहुँच अभिवृद्धि गरी आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने,

२.२ प्रतिस्पर्धी, सर्वसुलभ, सुरक्षित र वातावरणमैत्री यातायात प्रणालीको विकास र व्यवस्थित सहरीकरणमार्फत् दिगो आर्थिक सामाजिक समृद्धि हुने,

२.३ सुरक्षित र सुविधायुक्त एकीकृत आवास तथा बस्ती विकासमार्फत् दिगो विकास गर्ने।

३. उद्देश्य

३.१ सडक सञ्जालको सन्तुलित विकास तथा विस्तार गरी कनेक्टिभिटी वृद्धि गर्ने,

३.२ वातावरणमैत्री, कम खर्चिलो, सुरक्षित र दिगो सडक पूर्वाधारको विकास एवम् विस्तार, भरपर्दो यातायात व्यवस्था र सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरी आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार गर्ने,

३.३ सङ्घ र प्रदेश, प्रदेश र प्रदेश, प्रदेश र स्थानीय तहबिचको सडक पूर्वाधार विकासको माध्यमद्वारा पहुँच स्थापना र अभिवृद्धिमार्फत् सेवा प्रवाहको गुणस्तर कायम गरी व्यापारिक सम्बन्ध विस्तार गर्नु,

३.४ सडक पूर्वाधारको उचित मर्मत सम्भार र संरक्षण गरी सहज सवारी आवागमनको सुनिश्चितता गर्ने,

३.५ यातायात सेवालाई प्रतिस्पर्धी, सर्वसुलभ, भरपर्दो, सुरक्षित र अनुशासित बनाई आवागमन र ढुवानीलाई सहज बनाउने,

३.६ विपद् प्रतिरोधी, मानव केन्द्रित, सुरक्षित, आर्थिक रूपमा गतिशील, स्वच्छ, सफा र व्यवस्थित सहर निर्माण गर्ने,

३.७ सहरको योजना, निर्माण, व्यवस्थापन, सुधार तथा विस्तारका लागि प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि र सहरी पूर्वाधार सुशासनको संस्थागत विकास गर्ने,

३.८ सबै आय वर्गका जनताको निम्ति उपयुक्त, सुरक्षित, वातावरणमैत्री, आधारभूत सुविधा सम्पन्न आवास निर्माण गर्ने,

३.९ भवन निर्माणमा उपयुक्त आधुनिक प्रविधि र स्थानीय वास्तुकलाको मिश्रणबाट नयाँ निर्माण सामग्रीको प्रयोग समेतलाई प्रोत्साहन गरी सुरक्षित, टिकाउ, सुलभ र किफायती भवनहरूको निर्माण गर्ने,

३.१० एकीकृत सरकारी भवन डिजाईन, निर्माण, प्रयोग तथा मर्मत सम्भार सम्बन्धमा एकद्वार नीति सहित भवन क्षेत्रको संस्थागत तथा कानुनी संरचनाको सुधार गर्ने।

४. कार्यक्षेत्र

प्रदेश सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ बमोजिम मन्त्रालयले सम्पादन गर्नु पर्ने कार्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन्:-

४.१ प्रदेशस्तरको यातायात सम्बन्धी नीति, कानुन मापदण्ड र योजनाको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, अध्ययन अनुसन्धान र नियमन,

४.२ प्रदेशभित्रको सवारी दर्ता र नवीकरण, चालक अनुमति र नवीकरण,

४.३ प्रदेशभित्र सार्वजनिक यातायातको रुट अनुमति, मापदण्ड, गुणस्तर र भाडा दर निर्धारण र अनुगमन तथा नियमन,

४.४ वातावरणमैत्री, अपाङ्गमैत्री र लैङ्गिकमैत्री यातायात प्रणालीको प्रवर्द्धन,

४.५ प्रदेश तहमा यातायात सुरक्षा र सवारी प्रदुषण नियन्त्रण सम्बन्धी योजना निर्माण र कार्यान्वयन,

४.६ रज्जुमार्ग, जलमार्ग, लगायतका वैकल्पिक यातायात प्रविधिको प्रवर्द्धन, सम्भाव्यता अध्ययन, आयोजना कार्यान्वयन, सञ्चालन र व्यवस्थापन,

४.७ प्रदेश लोकमार्ग सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र निर्माण, स्तरोन्नति, मर्मत सम्भार, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, सडक प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान, यातायात सुरक्षा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.८ प्रदेशस्तरका सरकारी कार्यालयहरुको भौतिक व्यवस्थापन र निर्माण सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.९ प्रदेशभित्रको सहरी विकास योजना तर्जुमा, सहरी पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन, मर्मत सम्भार र आवास तथा भवन सम्बन्धी योजनाहरुको कार्यान्वयन र मार्ग निर्देशन,

४.१० प्रदेशभित्र उपयुक्त भवन निर्माण प्रविधिको प्रवर्द्धन,

४.११ प्रदेशस्तरमा राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भवन निर्माण मापदण्डको कार्यान्वयन र नियमन,

४.१२ प्रदेशको राजधानी र प्रादेशिक सहरको विकास, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, संयोजन र पूर्वाधार निर्माण, सुरक्षित बसोबास र जग्गा एकीकरण सम्बन्धी नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन।

तालिका १५- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	२५३२८३	७८००७	३०.८०	२७९४६८	९१८०७	३२.८५	२८७२१५	९९९४०	३४.८०
पुँजीगत	१०८७५६००	८८०६६०	८.१०	९७१४३२१	७०२१३९	७.२३	१०१७८२२४	१०१९३७५	१०.०२
जम्मा	११९२८८८३	९५८६६७	८.६१	९९९३७८९	७९३९४६	७.९४	१०४६५४३९	१११९३१५	१०.७०

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २२- आ.व. २०७९/०८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

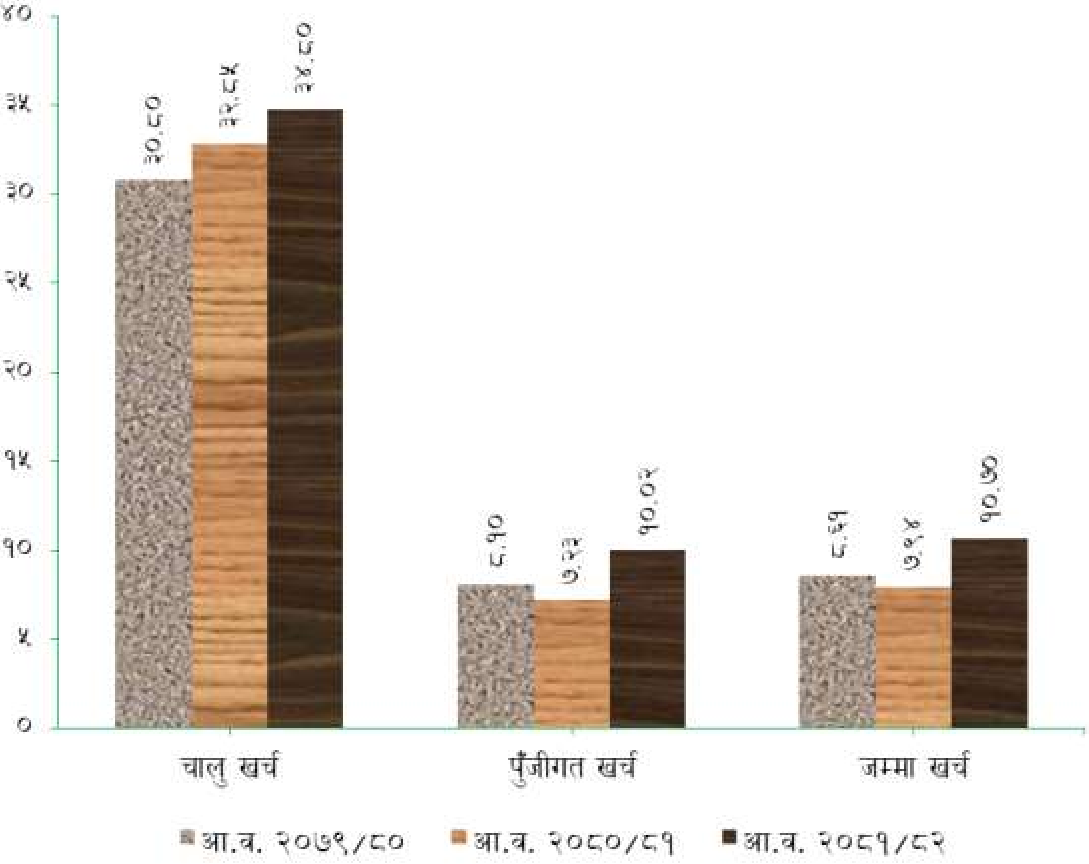

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २३- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

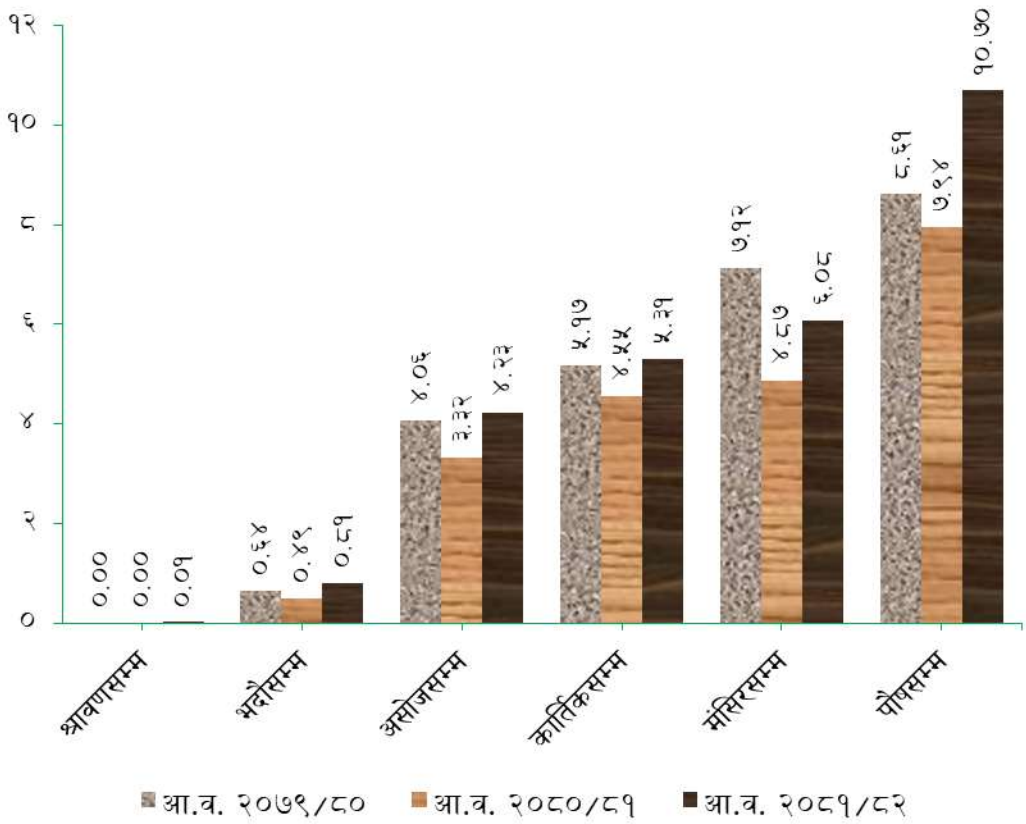

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५. यस अवधिसम्म सम्पादन भएका मुख्य कार्यहरू

५.१ अधिकांश नयाँ आयोजनाहरु समयमै खरिद प्रकृयामा गएका, सम्झौता भएका तथा केही स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त गर्न बाँकी सडकपुल र सडक आयोजनाहरू स्रोत सुनिश्चितता पश्चाता विवादित आयोजनहरुको विवाद समाधान गरी खरिद प्रकृयमा जाने तयारीमा रहेका,

५.२ प्रादेशिक सडक गुरूयोजना अद्यावधिक गरी स्वीकृतिको अन्तिम चरणमा पुगेको,

५.३ भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त सामुदायिक विद्यालय र सरकारी अस्पताहुको पुनःनिर्माणका लागि जाजरकोट, सल्यान र रूकुम पश्चिम जिल्लाका आयोजनाहरु छनोट भइ खरिद प्रक्रियामा गएका,

५.४ पटक पटक छलफल तथा ताकेता पश्चात केही आयोजनाहरुमा निर्माण कार्यले गति लिएको,

५.५ कर्णाली प्रदेश लोकमार्ग लगायतका प्रदेश सडकको निर्माण, विस्तार तथा मर्मत सम्भार गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधयेकको मस्यौदा तयार भएको,

५.६ कर्णाली प्रदेश सवारी तथा यातायात सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधयेक तयार भएको,

५.७ झोलुङ्गेपुल रणनीति २०८० को मस्यौदा तयार भएको,

५.८ प्रादेशिक सडक गुरुयोजना (PRMP)) अद्यावधिक गरी स्वीकृतिको अन्तिम चरणमा रहेको,

५.९ भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त भवन पुनःर्निर्माण सम्बन्धी कार्यविधि २०८१ स्वीकृत भएको,

५.१० मन्त्रालयको आ. व. २०८१/८२ को कार्यक्रम २०८१ साउन मसान्त भित्रै सबै जिल्लाका स्थानीय पालिकाहरुमा पत्रद्वारा तथा स्थलगत रूपमै सार्वजनिक गर्ने कार्य गरिएको,

५.११ प्रत्येक महिना कार्यालय प्रमुखहरूसँग प्रगति सम्बन्धमा भर्चुअल माध्यमबाट छलफल गर्ने गरिएको,

५.१२ डिजिटल सूचना बोर्ड तथा नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गरिएको। मन्त्रालय र सबै कार्यालयहरुको वेबसाइट अपडेट गर्ने तथा महत्वपूर्ण सूचना एवम् तथ्याङ्क वेबसाइटमा राख्ने गरिको। सवारीचालक परीक्षामा सिसि क्यामेरा जडान। विद्युतीय भुक्तानीको प्रवर्द्धन, सरोकारवालाहरुसँग छलफल गरी सुझाव सङ्कलन र कार्यान्वयन गर्ने गरिएको,

५.१३ यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत सडक सम्बन्धी ऐन तर्जुमा भइ संसदमा पेश भइसकेको र भवन सम्बन्धी ऐन कानुन तर्जुमा हुन बाँकी।

तालिका १६- समीक्षा अवधिमा भएको पूर्वाधार निर्माणको विवरण

क्र. सं.	कार्यक्रम	सुर्खेत	दैलेख	डोल्पा	हुम्ला	जाजरकोट	जुम्ला	कालिकोट	मुगु	सल्यान	रुकुम पश्चिम	हाल सम्म जम्मा	कैफियत
१	सडक निर्माण तर्फ												
	क. कालोपत्रे/पक्कि (कि.मि.)	६	०.५२४	०			०.५	०	०.१८	१४	०.७७	२१.४५	
	ख. ग्राभेल/खण्डस्मिय (कि.मि.)	३.५४	२.८८	०			२.२	०	१.७	७.५	०.८	१८.६२	
	ग. माटे (कि.मि.)	९.६	३१.३७	६	१३	१७.५	११.३	२.	९	१	३.२८	१०४.१	
	घ. अन्य: सडक स्तरोन्नति, नाला निर्माण आदि (कि.मि.)	८	७.३५	०	१.२	५.५	१.६	३.३	२	८.५	७.८५	४५.३	
२	पुल निर्माण (संख्या)												
	क. झोलुङ्गे पुल निर्माण (संख्या)	०	०	०	४		०	२	०		०	६	
	ख. सडक पुल निर्माण (संख्या)	१	०	०		१	०	१	१	१	०	५	
३	सार्वजनिक भवन (संख्या)	०	०	०		२	१				०	३	
४	जनता आवास (संख्या)												
	क. जनता आवास (संघ)	६८	०	०		५	०	१२९			०	२०२	
	ख. जनता आवास (प्रदेश)	७	०	४		३	०	०			०	१४	
५	विपन्नको घर कार्यक्रम (संख्या)	१२	०	४		३	०	८			०	२७	

स्रोत: भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

६. बजेट कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू

६.१ वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृतिको प्रक्रिया पुरा नगरी खरिद प्रक्रियमा गएका आयोजनाहरूको कारण निर्माण कार्यमा व्यवधान हुनु,

६.२ सङ्गठन संरचना वैज्ञानिक हुन नसक्नु, कार्यचापको तुलनामा प्राविधिक दरबन्दी अत्यनन्त न्यून हुनु,

६.३ सहरी क्षेत्रमा खानेपानी, बिजुली, टेलिफोन लगायतका पोल तथा पाइपहरु स्थानान्तरणमा ढिलाई हुँदा निर्माण कार्यमा समस्या भएको,

६.४ निर्माण व्यवसायीहरुले कामको सम्झौता गर्ने तर काम नगर्ने प्रवृतिले गर्दा काममा प्रगति नहुने, आयोजनारु रूग्ण हुँदै जाने,

६.५ **EVRS र** ELDVRS प्रणालीमैत्री कम्प्युटर तथा अन्य प्रविधिको अभावमा यातायात सम्बन्धी काम सञ्चालनमा कठिनाई।

७. तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू

७.१ प्रादेशिक सडक गुरुयोजनाको स्वीकृति र सडकहरूको प्राथमिकीकरण,

७.२ संसदमा टेबुल भएका प्रदेश लोकमार्ग विधेयक तथा प्रदेश यातयायात विधेयेकको स्वीकृति तथा तदनुरूपमा नियमावली तथा निर्देशिकाहरू निर्माण,

७.३ ट्रायल सेन्टर निर्माणमा भएको अवरोध हटाइ आफ्नै ट्रायल सेन्टरबाट सवारी चालक अनुमतिपत्र वितरण,

७.४ अस्थायी सवारी चालक अनुमति वितरण कार्य।

८. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन समयमै गर्ने उपायहरू

८.१ आयोजना बैङ्क बनाई सोही बमोजिम प्राथमिकता तथा आवश्यकताका आधारमा छनोट तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने, बजेट तर्जुमा प्रकृया वस्तुनिष्ठ र वैज्ञानिक हुनुपर्ने,

८.२ पूर्व तयारी भएका आयोजनाहरू मात्र छनोट गर्नुपर्ने,

८.३ आयोजना छनोट गर्दा Bottom Up Approach अवलम्वन गर्ने,

८.४ सङ्घ, प्रदेश तथा विभिन्न कार्यगत मन्त्रालय बिच समन्वय गर्नुपर्ने,

८.५ Material Testing Lab स्थापना गर्नुपर्ने।

३.११ सामाजिक विकास मन्त्रालय

१. पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको मिति २०७४/१०/१० को निर्णयानुसार ७ वटा विषयगत कार्यक्षेत्र समेट्ने गरी स्थापना भएको कर्णाली प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय साविक जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेतको भवनमा मिति २०७४/११/०२ गते स्थापना भइ सञ्चालनमा रहेको छ। प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७६/०५/०६ को निर्णयानुसार यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका २६ वटा कार्यालयमा कुल जम्मा १०७० स्थायी दरवन्दी स्वीकृत भएको थियो। हाल यस मन्त्रालय अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शिक्षा विकास निर्देशनालय, मानव संशाधन विकास केन्द्र, प्रदेश अस्पताल, प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, १० जन/स्वास्थ्य सेवा कार्यालयहरू, ९ सामाजिक विकास कार्यालयहरू, ९ आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्रहरू, प्रदेश संग्रहालय, मेहेलकुना अस्पताल र प्रदेश आयुर्वेद औषधालय गरी ३९ वटा कार्यालयहरू र कुल ११३६ स्वीकृत दरबन्दी रहेका छन्। मन्त्रालयमा प्रदेश सचिव (रा.प.प्रथम श्रेणी) को नेतृत्वमा ५ महाशाखा र १२ शाखाहरूमा गरि जम्मा ५२ स्थायी दरबन्दी रहेको छ।

२. दीर्घकालीन सोच

कर्णाली प्रदेशको स्वास्थ्य, शिक्षा र मानव संशाधन विकासमा सुधार, लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणमा सशक्तीकरण गर्दै विशिष्ट सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र सम्वर्द्धन गरी कर्णालीवासीको सामाजिक आर्थिक रूपान्तरण गर्ने।

३. उद्देश्य

३.१ कर्णालीबासीको स्वास्थ्य र पोषणको अवस्थालाई सुदृढ बनाउन गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने,

३.२ सभ्य र समृद्ध समाज निर्माणका लागि सबै तहका शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्दै गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने,

३.३ समाजमा विद्यमान सबैखाले विभेदको अन्त्य गर्दै समतामूलक र समावेशी विकासको प्रत्याभूति गर्ने,

३.४ उद्यमशील, सिपयुक्त, उत्पादनमूलक तथा स्वरोजगार उन्मुख मानव संशाधन विकासमा जोड दिने,

३.५ स्वस्थ मानव जीवनको अपरिहार्य आवश्यकताका रूपमा खेलकुद विकासलाई जोड दिने,

३.६ कर्णालीको विशिष्ट साँस्कृतिक सम्पदा र धरोहरको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने।

४. कार्यक्षेत्र

कर्णाली प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ बमोजिम यस मन्त्रालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन्ः-

४.१ प्रदेशस्तरको विश्वविद्यालय तथा उच्च शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.२ शैक्षिक परामर्श सेवाको मापदण्ड निर्धारण, अनुमति तथा नियमन,

४.३ प्रदेशस्तरमा पुस्तकालय, संग्रहालय, अभिलेखालय सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.४ प्रादेशिक शिक्षा, प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम र छात्रवृत्ति सम्बन्धी नीति, कानुन तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन तथा पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्यसामग्री निर्माण, उत्पादन र वितरण,

४.५ प्रदेशस्तरको मानव संसाधनको आवश्यकता प्रक्षेपण तथा शैक्षिक योजना निर्माण र कार्यान्वयन,

४.६ प्रदेशस्तरमा विद्यालय तहको शिक्षकको सेवा सर्त, योग्यता, क्षमता र शिक्षक व्यवस्थापनको मापदण्ड निर्धारण र नियमन,

४.७ माध्यमिक तहको परीक्षा व्यवस्थापन,

४.८ प्रदेशस्तरमा प्राज्ञिक अनुसन्धान तथा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन,

४.९ स्वास्थ्य सेवा तथा पोषण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.१० प्रदेशस्तरमा आवश्यक पर्ने प्रर्वद्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक तथा पुनर्स्थापनात्मक स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्थापन,

४.११ स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय प्राज्ञिक, व्यवसायिक र पेसागत सङ्घसंस्थाको दर्ता, सञ्चालन अनुमति र नियमन,

४.१२ प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर निर्धारण, अनुगमन र नियमन,

४.१३ राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम औषधीजन्य तथा स्वास्थ्य प्रविधि सम्बन्धी सामग्रीको उत्पादन तथा सञ्चय, अधिकतम खुद्रा मूल्य निर्धारण, अन्तिम बिसर्जन, गुणस्तर तथा मापदण्ड निर्धारण र त्यस्ता सामग्री उत्पादन गर्ने उद्योगको दर्ता, सञ्चालन, अनुमति र नियमन,

४.१४ राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरुप अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदान केन्द्र, उपचार केन्द्र र अन्य स्वास्थ्य संस्था तथा प्रयोगशालाको दर्ता, सञ्चालन, अनुमति र नियमन,

४.१५ खानेपानी, ध्वनि र हावाको गुणस्तर अनुगमन तथा लेखाजोखाको ढाँचा निर्माण एवम् गुणस्तरको मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन,

४.१६ राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्य बिमा लगायतका सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन तथा नियमन,

४.१७ प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य क्षेत्रको मानव स्रोत विकास र व्यवस्थापन,

४.१८ औषधी निगरानी (Pharmacy vigilance), औषधीको उचित प्रयोग र सुक्ष्म जीवनिरोधक प्रतिरोध (Antimicrobial Resistance) न्यूनीकरण,

४.१९ खोप र परिवार नियोजन,

४.२० संवेदनशील औषधी तथा अन्य स्वास्थ्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापन,

४.२१ प्रदेशस्तरमा स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान तथा सूचना प्रणाली, स्वास्थ्य लेखा पद्धतिको संस्थागत व्यवस्थापन, सूचना प्रवाह,

४.२२ प्रदेशस्तरीय जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स) व्यवस्थापन,

४.२३ सुर्ती, मदिरा र लागु पदार्थजन्य वस्तुको मापदण्ड, नियन्त्रण तथा नियमन,

४.२४ स्वास्थ्य क्षेत्रमा आपतकालीन अवस्था, विपद्, महामारी व्यवस्थापन, आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, आपतकालीन अवस्थाका लागि औषधी तथा औषधी जन्य सामग्रीको प्रादेशिक बफर स्टक व्यवस्थापन,

४.२५ सरूवा तथा नसर्ने रोग नियन्त्रण तथा रोकथाम,

४.२६ राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरुप स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन,

४.२७ स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन,

४.२८ आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका अन्य प्रचलित परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवा सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

४.२९ जनसङ्ख्या, बसाइसराइ र परिवार नियोजन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन तथा अनुसन्धान, सूचना प्रणालीको स्थापना र सञ्चालन, क्षमता अभिवृद्धि र राष्ट्रिय संस्थाहरुसँगको सम्पर्क र समन्वय,

४.३० महिला हक सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.३१ लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसार-पसार सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता र प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन, निरोधात्मक र संरक्षणात्मक उपाय र पुनर्स्थापना,

४.३२ महिला सशक्तिकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान,

४.३३ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट र लैङ्गिक परीक्षण,

४.३४ बालबालिकाको हक-हित संरक्षण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, अध्ययन, अनुसन्धान, बालमैत्री शासकीय प्रवन्ध र सेवा प्रवाह, बाल उद्धार कोष व्यवस्थापन र बाल सुधार तथा पुनर्स्थापना,

४.३५ समाज कल्याण र सङ्घ-संस्था सम्बन्धी कार्यहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,

४.३६ लोपोन्मुख, सीमान्तकृत, गरिब, जेष्ठ नागरिक लक्षित आवास सम्बन्धी नीति, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,

४.३७ सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्डको निर्माण तथा कार्यान्वयन, कोष व्यवस्थापन, नियमन, राष्ट्रिय र प्रादेशिक निकाय तथा सङ्घ-संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,

४.३८ विश्व-सम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्वका स्थल संरक्षण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी,

४.३९ भाषा, लिपि, संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.४० ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवम् कला र वास्तुकलात्मक दृष्टिकोणले महत्व बोकेका प्रादेशिकस्तरका दरबारहरुको संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान तथा व्यवस्थापन,

४.४१ प्रादेशिकस्तरमा संग्रहालयको स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,

४.४२ प्रदेशस्तरका पुरातात्विक महत्वका स्थल, ऐतिहासिक र धार्मिक सांस्कृतिक सम्पदा, प्राचीन स्मारक, संग्रहालय, सास्कृतिक धरोहर सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन एव संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान, उत्खनन् तथा पुनर्निर्माण,

४.४३ धर्म, परम्परा र गुठी अन्तर्गत चलिआएका विभिन्न जात्रा, पर्वहरुको सञ्चालन र व्यवस्थापन,

४.४४ संस्कृतिको विकास सम्बन्धी नीति तथा कानुन तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

४.४५ युवा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन, युवा वैज्ञानिक प्रोत्साहन,

४.४६ खेलकुद सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानुन तथा मापदण्ड निर्धारण, कार्यान्वयन र नियमन, खेलकुद तथा खेलकुद पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन,

४.४७ खेलकुद प्रशासन र सङ्घसंस्थाको समन्वय र नियमन,

४.४८ राष्ट्रिय र प्रादेशिक खेलकुद प्रतियोगिता तथा कार्यक्रम आयोजना र सहभागिता।

तालिका १७- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	३३५९२६६	७९३३०६	२३.६२	३२५००४७	९२७३९८	२८.५३	२९९६४६५	८९८७९४	३०.००
पुंजीगत	२७७४९६१	४८४३५५	१७.४५	२९०३९५५	४५५४४५	१५.६८	२७२७८५३	४०७२०३	१४.९३
जम्मा	**६१३४२२७**	**१२७७६६१**	**२०.८३**	**६१५४००२**	**१३८२८४३**	**२२.४७**	**५७२४३१८**	**१३०५९९७**	**२२.८१**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २४- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

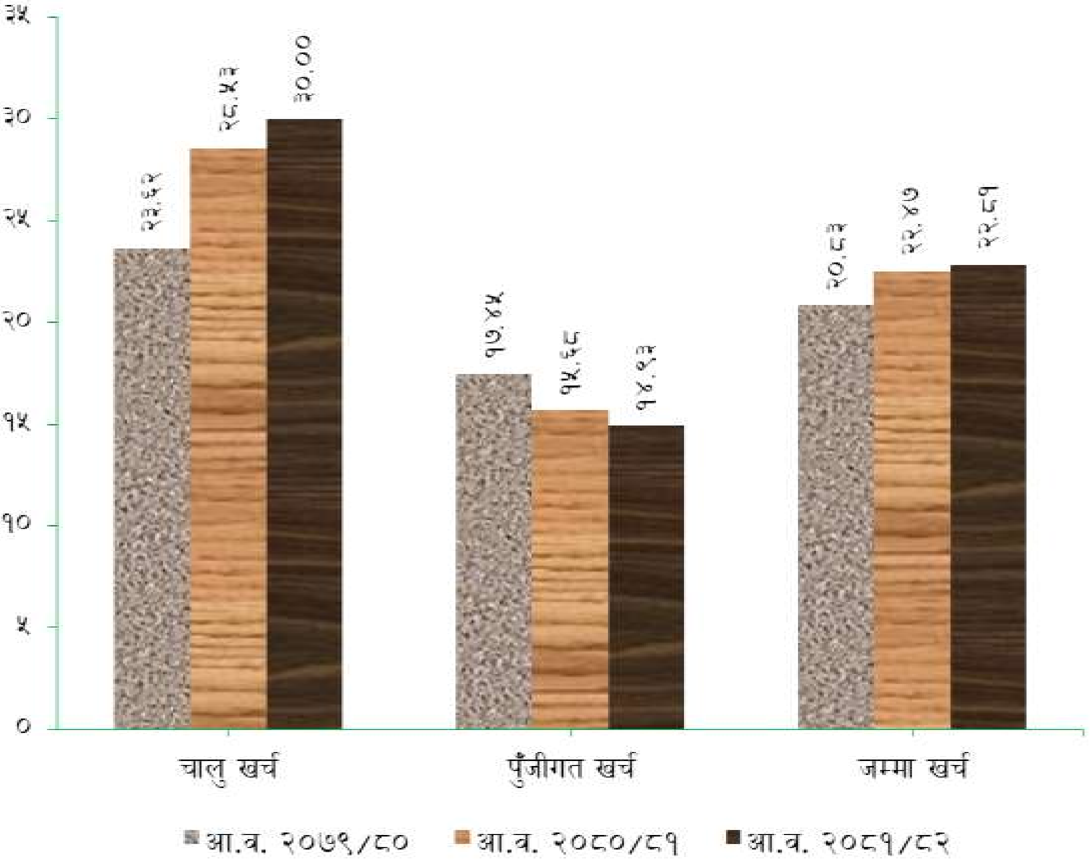

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २५- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

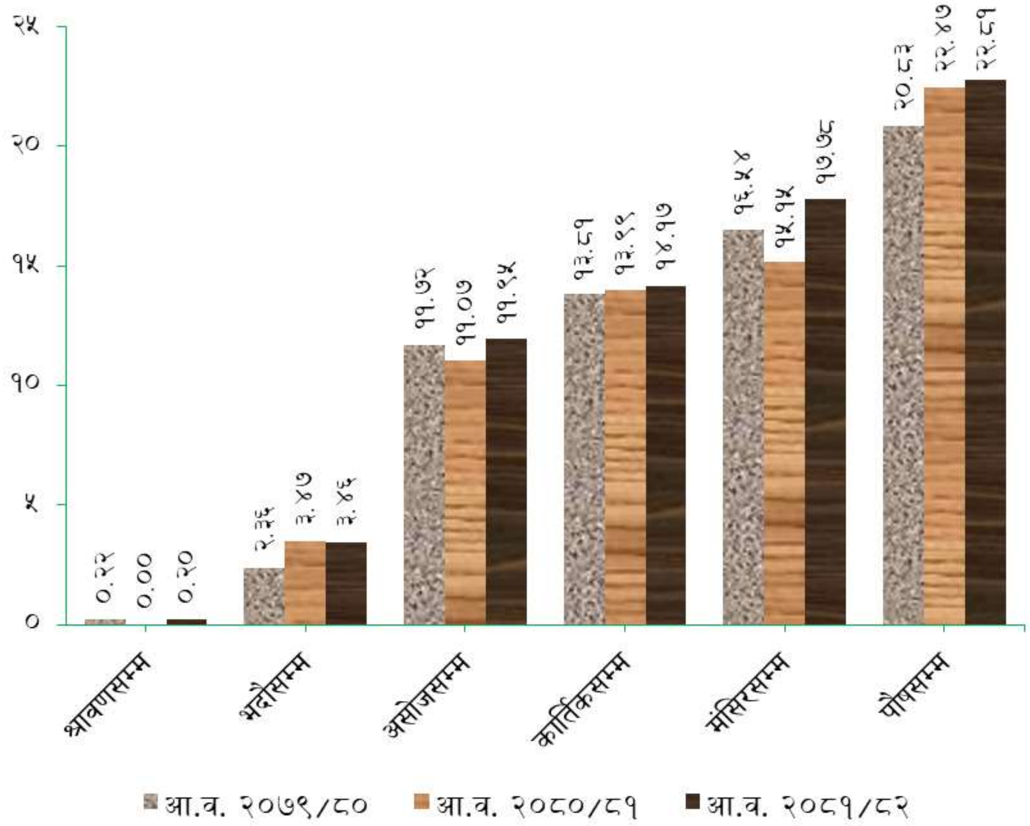

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

तालिका १८- प्रमुख स्वास्थ्य सूचकहरु

क्र.सं.	सूचक	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	श्रावण-पौष २०८१
१	जम्मा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मि सङ्ख्या (स्थानीय समेत)	२,६०८	३,२१२	४,०७०
२	पूर्णखोप प्राप्त गर्ने वालवालिकाको (प्रतिशतमा)	८८.६	८३	७६.०२
३	कम तौल भएका २ वर्ष मूनिका बालबालिकाको सङ्ख्या (प्रतिशतमा)	४.१	३.६	२.७
४	जम्मा नवजात मृत्युसङ्ख्या	१६८	१३२	४९
५	जम्मा ५ वर्षमूनिको मृत्यु सङ्ख्या	१०	८	६
६	जम्मा मातृमृत्यु सङ्ख्या	१७	१६	५
७	परिवार नियोजन साधन प्रयोगदर (प्रतिशतमा)	१६.१	२८.४	२८.४
८	४ पटक गर्भ जाँच गराउने (प्रतिशतमा)	८५.०	७६.८	७०.०

९	८ पटक गर्भ जाँच गराउने (प्रतिशतमा)	३१.४	४७.३	४६.४
१०	सुत्केरी पश्चात प्रोटोकल अनुसार ४ पटक जाँच गराउने आमा (प्रतिशतमा)	४१.७	४६.०	६२.४
११	संस्थागत प्रसूति (प्रतिशतमा)	८३.४	७२.१	६९.४
१२	दक्ष प्रसूतिकर्मीबाट प्रसूति भएको (प्रतिशतमा)	७४.५	५१.२	४४.०९
१३	जम्मा क्षयरोगका विरामी सङ्ख्या	१६५२	१५७२	७०७
१४	नयाँ कुष्ठरोगका विरामी सङ्ख्या	७३		३१
१५	जम्मा एच.आइ.भि. संक्रमित सङ्ख्या	५६		१५
१६	बहिरङ्ग स्वास्थ्य सेवा लिएका जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	८४.७	१२६	६१.२
१७	अस्पतालमा आकस्मिक सेवा लिएको जनसङ्ख्या (प्रतिशतमा)	३.४	४.०	२.५
१८	आधारभूत तह (१-८) मा खूद भर्नादर	९७.४	९५.४	९७.४
१९	माध्यमिक तहमा खूद भर्नादर	७२.२	७२.१	७२.१
२०	जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्या (कक्षा १-५)	२,८०,८७६	२७११९२	२७११९२
२१	जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्या (कक्षा ६-८)	१,४४,१००	१३८१२३	१३८१२३
२२	जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्या (कक्षा ९-१२)	१,४५,५२८	१३४२३५	१३४२३५
२३	जम्मा विद्यालय सङ्ख्या	३,०३४	३२३८	३२३८
२४	विद्यालय सङ्ख्या (कक्षा १ देखी ५ सम्म)	१,८५५	१९३१	१९३१
२५	विद्यालय सङ्ख्या (कक्षा १ देखि ८ सम्म)	५२९	५७५	५७५
२६	विद्यालय सङ्ख्या (कक्षा १ देखि १० सम्म)	३८५	३९९	३९९
२७	विद्यालय सङ्ख्या (कक्षा १ देखि १२ सम्म)	२७८	३३३	३३३
२८	प्राविधिक धारका विद्यालय	१४७	१५९	१५९

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

५. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाइ क्षेत्र

५.१ आ.ब. २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन दिग्दर्शन तयारी तथा स्वीकृत,

५.२ प्रदेशस्तरीय वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न,

५.३ डेङ्गी अन्तर्गत लार्भा खोज र नस्ट अभियान सञ्चालन,

५.४ डोल्पा, दैलेख र दुल्लु अस्पतालको पहिलो चरणको MSS सम्पन्न,

५.५ विभिन्न सर्भिलेन्स कार्य निरन्तरता,

५.६ प्रदेशमा रहेका साझेदार संस्थाहरुसँग नियमित बैठक बसी रणनीति तय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन (PHCT) तथा समन्वयात्मक रुपमा सामग्री तथा आवश्यक समयोगको लागि समन्वय,

५.७ तथ्याङ्क गुणस्तर सुधारका लागि जिल्लामा मासिक कमिटी बैठकपछि, पालिका र स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मीहरुसँग अनलाइन माध्यमबाट मासिक डाटा सम्बन्धी बैठक (दैलेख, डोल्पा, हुम्ला),

५.८ रुकुम पश्चिम, सल्यान, जाजरकोट, दैलेख, कालिकोट, जुम्ला, मुगु, सुर्खेत र डोल्पा जिल्ला स्थित मातहतका कार्यालयहरुको मन्त्री तथा सचिवस्तर अनुगमन,

५.९ कर्णाली प्रदेश अस्पताल स्तरोन्नति सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने उच्च स्तरीय अध्ययन समिति गठन,

५.१० बजेट बाँडफाँट (छात्रवृति करार, विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना, विद्यालय नाम संशोधन)

५.११ छात्रवृति करारका कर्मचारी व्यवस्थापन,

५.१२ प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति श्रृंखला व्यवस्थापन निर्देशिका २०८१ स्वीकृत,

५.१३ वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम,

५.१४ वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन दिग्दर्शन स्वीकृत,

५.१५ माननीय मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा निर्माण व्यवसायीहरुसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम,

५.१६ डोल्पा जिल्लाको त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिकामा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी करिब १५ सय जनालाई सेवा प्रवाह गरिएको,

५.१७ स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम (रुकुम पश्चिम, जुम्ला, जाजरकोट र डोल्पा जिल्ला),

५.१८ स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय सुर्खेतको आयोजनामा जिल्ला कारागार कार्यालय, सुर्खेतमा एच.आई.भि. तथा यौन रोग रोकथाम सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम (५५ जनालाई),

५.१९ जिल्ला कारागार सुर्खेतमा AI जडित डिजिटल पोर्टेबल एक्सरेको माध्यमबाट १५७ जनामा क्षयरोगको स्क्रिनिङ्ग भएकोमा १९ जना सम्भावित क्षयरोग बिरामीहरुको नमूना सङ्कलन गरी परीक्षणका लागि पठाईएको,

५.२० स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी MH Gap Module 2B कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

५.२१ स्वास्थ्य सेवा कार्यालय दैलेख र रुकुम पश्चिमको भवन निर्माणका लागि म्याद थप,

५.२२ कर्णाली प्रदेश अस्पताल स्तरोन्नति सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने उच्च स्तरीय अध्ययन समिति गठन भइ काम सुरु भएको,

५.२३ सङ्घीय सरकारद्वारा कर्णाली प्रदेशमा खटाईएका छात्रवृति करारका चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको व्यवस्थापन गरी मातहतका अस्पताल तथा कार्यालयहरूमा खटाइएको,

५.२४ अस्पतालमा मुख्य अप्रेसनहरु जस्तै Cesarean section, Appendectomy, Hydrocele, Minor orthopedic surgery गरिएको,

५.२५ SNCU सेवा सञ्चालन गरिएको,

५.२६ जनस्वास्थ्य सेवा मार्फत पोषण समीक्षा आमा सुरक्षा सम्बन्धी Onsite coaching and mentoring, Data verification onsite coaching and mentoring,खोप सम्बन्धी विभिन्न तालिम सञ्चालन

५.२७ Social Audit सञ्चालन,

५.२८ नागरिक स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि निर्माण,

५.२९ प्रदेश स्वास्थ्य आपुर्ति शृङ्खला कार्यविधि निर्माण तथा स्वीकृत,

५.३० प्रदेशस्तरीय स्वास्थ्य प्रोफाइल अपडेट सम्बन्धी छलफल तथा समिति गठन र बैठकद्वारा प्रोफाइलको अन्तिम ड्राफ्ट तयारी,

५.३१ विभिन्न संस्थाहरु तथा सङ्घ र स्थानीय तहका सरकारद्वारा सञ्चालित तालिमहरु, कार्यशाला गोष्ठीहरू तथा समीक्षाहरूमा समन्वय, सहकार्य र सहजीकरण गरिएको।

शिक्षा क्षेत्र

५.३२ आ.ब. २०८१/८२ मा सुर्खेत जिल्लाको लागि बजेट विनियोजन भएका आयोजना मध्ये ३० वटा आयोजना सम्झौता भइसकेको र ७ वटा आयोजनाका लागि टेन्डर आवहान गरिएको,

५.३३ विपद्मा क्षति भएका तथा निर्माण कार्य अधुरो रहेका विद्यालयहरूको विवरण सङ्कलन कार्य,

५.३४ नाम, ठेगाना फरक परेका विद्यालय आयोजनाहरूको विवरण सङ्कलन,

५.३५ मुख्यमन्त्री डिजिटल शिक्षाको लागि नमुना विद्यालय विकास सहयोग कार्यविधिको मस्यौदा तयारी,

५.३६ एस.ई.ई ग्रेड वृद्धि परीक्षा सञ्चालन,

५.३७ साक्षर जिल्ला घोषणा (मुगु जिल्ला),

५.३८ सार्वजनिक विद्यालयका कर्मचारीहरुको प्रशासनिक/प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन।

युवा तथा खेलकुद क्षेत्र

५.३९ प्रदेश रङ्गशालाको ९९ प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको,

५.४० युवा तथा खेलकुदसँग सम्बन्धित ऐन कानुन नियम निर्देशिका कार्यविधि दिग्दर्शन तयारी,

५.४१ युवा नीतिको मस्यौदा माथि सरोकारवालाहरूसँग छलफल एवम् प्राप्त राय सुझाव समावेश गरी संशोधन सहित तयार गरिएको,

५.४२ दशौं राष्ट्रिय खेलकुद तयारीका लागि खेलकुदका खेलाडी, प्रशिक्षक लगायत प्रदेशका सरोकारवालाहरूसँग छलफल तथा सुझाव सङ्कलन गरिएको।

सामाजिक क्षेत्र

५.४३ सहयोगापेक्षी मानव संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना साझेदारी कार्यक्रम कार्यविधि मस्यौदा तयारी,

५.४४ प्रदेश अपाङ्गता अधिकार समिति गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि मस्यौदा तयारी,

५.४५ वाल विवाह अन्त्यका लागि प्रादेशिक रणनीति मस्यौदा तयारी,

५.४६ महिला उद्यमी पुरस्कार वितरण कार्यविधि,

५.४७ हिंसा प्रभावितलाई व्यवस्थापनका लागि अन्तर तह, अन्तर संस्था समन्वय,

५.४८ लागु औषध दुर्व्यसनी सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन,

५.४९ बाल क्लबका पदाधिकारीको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन।

६. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरू

स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाई क्षेत्र

६.१ नागरिक स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालन,
६.२ स्वास्थ्य सेवा कार्यालय दैलेख, हुम्ला र सल्यानको भवन निर्माण कार्य,
६.३ विकास साझेदार संस्थाहरुको परिचालन एवम् सञ्चालनका लागि नियम कानुनको व्यवस्था नभएको,
६.४ नागरिक स्वास्थ्य परिक्षणका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय गरी परिचालन गर्नुपर्ने,
६.५ सुत्केरी पोषण कोशेलीको रकम स्थानीय तहमा मात्र भएकोले प्रदेश अन्तगतका संस्थामा प्रसूति हुने महिलाहरुलाई सो रकम भक्तानी हुन कठिनाई भएको।

शिक्षा क्षेत्र

६.६ नाम ठेगाना फरक परेका योजनाहरुको नाम ठेगाना परिमार्जनको कार्य समयमै नभएकोले कार्यान्वयनमा असर परेको,
६.७ उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन हुने योजनामा जनश्रमदान जुटाउन कठिन,
६.८ मुख्यमन्त्री डिजिटल शिक्षाको लागि नमूना विद्यालय विकास सहयोग कार्यक्रम सञ्चालनमा कठिनाई,

भाषा, धर्म तथा संस्कृति

६.९ संग्रहालय विकासको उपयुक्त गुरुयोजना एवम अवधारणा पत्र तयार हुन नसक्नु ,
६.१० आवश्यक मात्रामा संग्रहालयको प्रचार प्रसार हुन नसक्नु ,
६.११ प्रदेश सरकारको स्वीकृत सङ्गठन संरचना अनुसार सम्बन्धित (पुरातत्व/ संग्रहालय) क्षेत्रको जनशक्ति उपलव्ध नहुनु ,
६.१२ संग्रहालयको स्तरोन्नतिका लागि स्पष्ट नीति ऐन, कानुन र कार्यविधि निर्माण हुन नसक्नु ,
६.१३ मौजुदा मानव संशाधनको क्षमता विकासका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरी क्षमता विकासका उपयुक्त (Short term /Medium/ Long term) मोडेलका क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नसक्नु ,
६.१४ आन्तरिक/बाह्य पर्यटकका लागि आकषर्णका रुपमा विकास गर्ने गरी संग्रहालयको (प्रबर्द्धन, संरक्षण र प्रमोशन) गर्ने स्पष्ट नीतिगत ,कार्यक्रमगत, संस्थागत प्रवन्ध हुन नसक्नु ,
६.१५ अन्तर प्रदेश संग्रहालय भ्रमण, अध्ययन अवलोकन तथा अनुभव आदान प्रदान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुन नसक्नु ,
६.१६ संग्रहालयको लागि पर्याप्त भौतिक पूर्वाधारको अभाव ,
६.१७ पुरातात्विक सामग्री खरिद तथा निर्माणका लागि जिल्ला दररेट कायम नहुनु ,
६.१८ संग्रहालय विकासको रिडीजाइन अनुसार कार्यक्रमले निरन्तरता पाउन नसक्नु,
६.१९ संग्रहालय स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सीपयुक्त एवम् दक्ष जनशक्ति सहज रुपमा उपलव्ध नहुनु (डायरोमा र मोडेल)।

३.१२ कर्णाली प्रदेश योजना आयोग

१. पृष्ठभूमि

प्रदेशको दुरगामी सोच सहितको विकासको अवधारणा तयार गर्ने उद्देश्य तथा लक्ष्य निर्धारण गर्ने, दीर्घकालीन र अल्पकालीन नीति, रणनीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने र प्रदेश स्तरका महत्वपूर्ण नीति, कार्यक्रम र आयोजनाहरुको अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गरी प्राप्त सूचनाहरुको अध्ययन एवम् विश्लेषण गरी प्रदेश सरकारलाई आवश्यकता अनुसार सल्लाह सुझाव र सहयोग प्रदान गर्ने विज्ञ समूहको रुपमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोग (गठन तथा कार्य सञ्चालन) २०७५ बमोजिम प्रदेश योजना आयोगको मिति २०७५/०८/०४ गते गठन भएको हो। प्रदेश योजना आयोगको (गठन तथा कार्यसञ्चालन) आदेश, २०७५ को दफा ६ मा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिएका छन्।

२. दीर्घकालीन सोच

कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनामा देहाय दीर्घकालीन सोच रहेको छ।

नेपालको दीर्घकालीन सोच समृद्ध नेपालः सुखी नेपाली प्रदेशको दीर्घकालीन सोच समृद्ध कर्णालीःसुखारी कर्णालीवासी र सोह्रौं योजनाको सोचलाई समेत दृष्टिगत गरी दोस्रो पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाको सोच निम्न तय गरिएको छः-

सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्ध कर्णाली

३. लक्ष्य

कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनामा देहायको लक्ष्य रहेको छ।

नवप्रवर्तन, प्रविधि तथा मानवपुँजी प्रबर्द्धन, उत्पादनशील र रोजगारमूलक अर्थतन्त्र निर्माण, सामाजिक न्याय र सुशासन मार्फत समाजवाद उन्मुख समुन्नत कर्णाली निर्माण गर्ने।

४. उद्देश्य

४.१ प्रदेशको समग्र आर्थिक अवस्था, चालु योजना, प्रदेश प्राथमिकताका आयोजना र कार्यक्रमको कार्यान्वयनको प्रगति, समस्या र ती समस्या समाधानका उपायका बारेमा अध्यक्षलाई जानकारी गराउने,

४.२ प्रदेश मन्त्रालयहरुसँग समन्वय गरी प्रभावकारी ढंगले कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने,

४.३ प्रदेशको विकास सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तथा आयोजनाको कार्यान्वयनको अवस्था र प्रतिफल तथा प्रभावको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीको विकास गर्ने,

४.४ तहगत समन्वयका लागि सहजीकरण गर्ने,

४.५ अध्ययन, अनुसन्धान तथा अन्वेषण सम्बन्धी कार्य गर्ने,

४.६ लगानीका लागि वातावरण तयार गर्न सहजीकरण गर्ने,

४.७ प्रदेशको समृद्धिका लागि दूरगामी सोच सहितको दीर्घकालीन लक्ष्य, मार्गचित्र, नीति तथा योजना तर्जुमा र सहजीकरण गर्ने,

४.८ आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, पर्यावरणीय र सुशासनका क्षेत्रमा रणनीतिक प्रकृतिका आवधिक नीति तयार गर्न सहजीकरण गर्ने,

४.९ आयोजना बैङ्क तयार गर्ने,

४.१० प्रादेशिक स्रोतको अनुमान, प्रक्षेपण र वितरण, आयोजनाको आर्थिक, सामाजिक, वित्तीय, प्रविधि र वातावरणीय विश्लेषणका लागि मापदण्ड तयार गर्न सहजीकरण गर्ने,

४.११ प्रादेशिक योजनाको अध्यावधिक विवरण खुल्ने स्थिति पत्र तयार गर्ने,

४.१२ योजनाको वार्षिक तथा आवधिक प्रतिवेदन तयार गर्ने।

५. कार्यक्षेत्र

५.१ दीर्घकालीन सोच, तथ्यपरक नीति तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्य,

५.२ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य,

५.३ तहगत समन्वय सम्बन्धी कार्य,

५.४ अध्ययन, अनुसन्धान तथा अन्वेषण सम्बन्धी कार्य,

५.५ लगानीका क्षेत्रहरु पहिचान गरी लगानीको वातावरण तयार गर्न प्रदेश सरकारलाई सल्लाह सुझाव दिने।

तालिका १९- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिको खुद बजेट विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

बजेट शीर्षक	आ.व. २०७९/८०			आ.व. २०८०/८१			आ.व. २०८१/८२		
	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु	३२६०५	४२५२	१३.०४	४०८३७	६९७०	१७.०४	४१०००	९३८४	२२.८९
पुँजीगत	६९५	६	०.८६	१६६०	२२७	१३.६७	१०००	६२१	६२.०८
जम्मा	**३३३००**	**४२५८**	**१२.७९**	**४२४९७**	**७१९७**	**१६.९४**	**४२०००**	**१०००५**	**२३.८२**

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २६- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

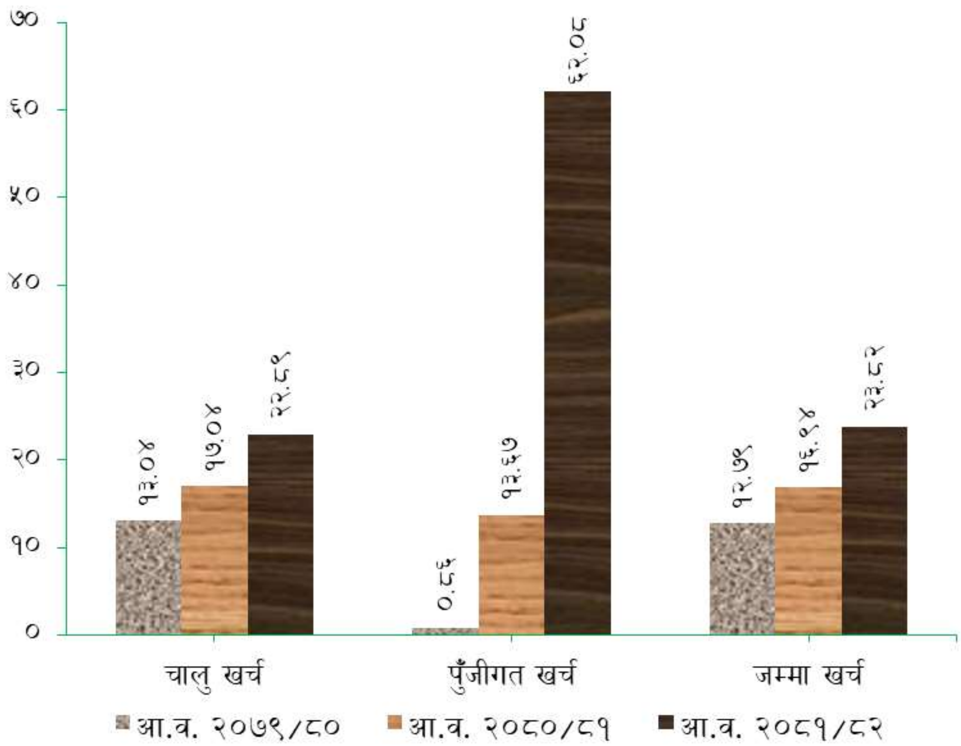

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र २७- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा खर्चको अर्धवार्षिक अवधिको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

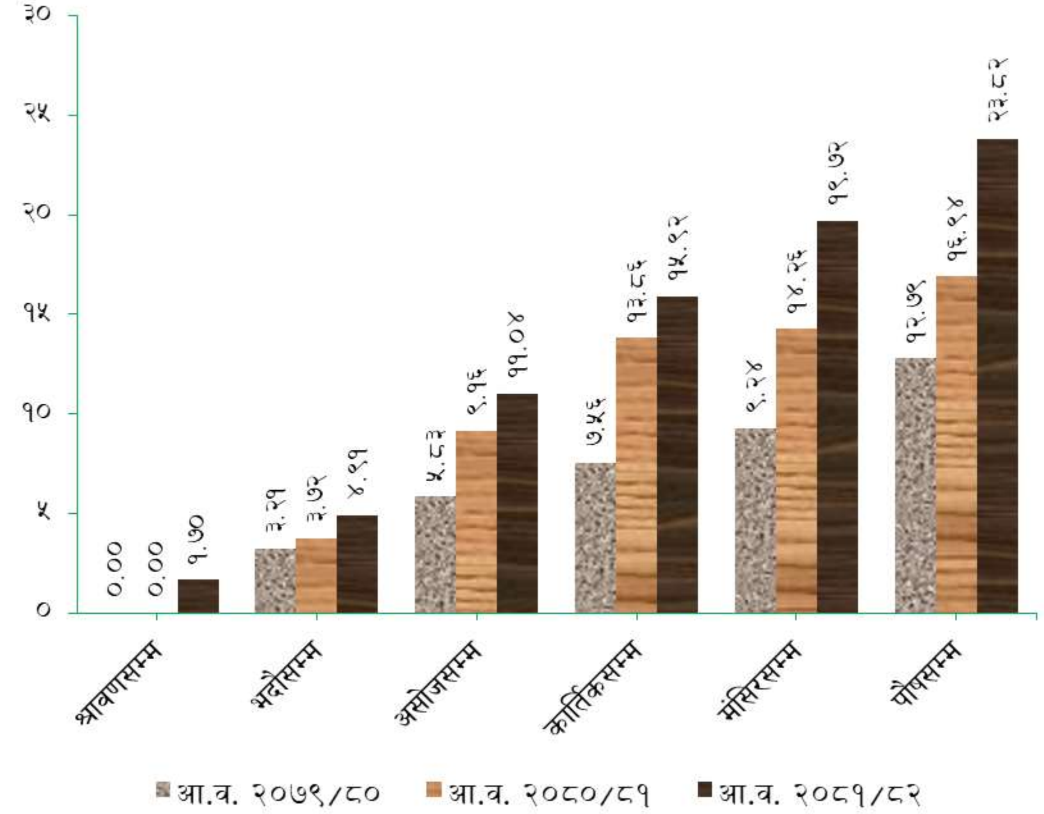

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

६. समीक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरू

६.१ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गरिएको,

६.२ दोश्रो पञ्चवर्षीय योजनाको मस्यौदा माथि प्रदेशका विभिन्न विषयगत मन्त्रालयका सचिवज्यूहरू र योजना महाशाखाका कर्मचारीहरूसँग राय, सुझाव एवम् प्रतिक्रिया लिने कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

६.३ नेपाल सरकारको नेतृत्व र विषयगत मन्त्रालय एवम् विकास साझेदार तथा सरोकारवालाहरुको सहकार्यमा बहुक्षेत्रीय पोषणसँग सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरुसँगको सहकार्य तथा अन्य सरोकारवालाहरुको समन्वयमा यूएसएआईडी एकीकृत पोषण परियोजना (USAID integrated Nutrition Project) सञ्चालन गर्ने सन्दर्भमा यस प्रदेशमा पोषण अवस्थाको सुधारका लागि प्रदेशका विशेष आवश्यकता र प्राथमिकता पहिचान गर्ने उद्देश्यले प्रदेशस्तरीय वार्षिक कार्य योजना निर्माण कार्यशाला (Annual Work Plan Co-Creation Workshop) आयोजना गरी सम्पन्न भएको,

६.४ कर्णाली प्रदेशमा सञ्चालन रहेका विश्व खाद्य कार्यक्रम, युएनडीपी, युनिसेफ लगायत विभिन्न विकास साझेदार संस्थाहरुको वार्षिक कार्य समीक्षा तथा भावी योजना सम्वन्धमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगमा संयुक्त रुपमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,

६.५ कार्यालयमा डिजिटल नागरिक बडापत्र जडान गरी सञ्चालनमा ल्याइएको,

६.६ नियमित रुपमा आयोगका कर्मचारीहरुसँग बैठक बस्नुका साथै यस आ.व. मा सम्पादन गरिने विभिन्न कार्यक्रमहरु बाँडफाँट गरी कर्मचारीहरुलाई कार्य जिम्मेवारी दिइएको,

६.७ आयोगका सूचनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा आम जनसमुदायसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यले सूचना प्रविधि विभागको पहलमा निर्माण गरिएको एकीकृत वेबसाइट व्यवस्थापन प्रणालीमार्फत आयोगको आधिकारिक वेबसाइटलाई सुधार र अध्यावधिक गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ। यस प्रणालीले आयोगका नीतिगत, योजनागत तथा अन्य प्रशासनिक सूचनाहरूलाई सजिलै पहुँचयोग्य बनाउन मद्दत गर्दछ। साथै, यसले नागरिकको सूचनाको हकलाई सुनिश्चित गर्दै आयोगको पारदर्शिता र उत्तरदायित्वलाई प्रवर्द्धन गर्न महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ। वेबसाइटमा नवीनतम प्रविधिहरूको उपयोग गरी, प्रयोगकर्तामैत्री डिजाइन र सूचना खोज तथा उपयोगमा सहजता प्रदान गरिएको,

६.८ कर्णाली प्रदेशका माननीय मुख्यमन्त्री तथा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगका अध्यक्ष श्री यामलाल कडेलज्यूको अध्यक्षतामा कर्णाली प्रदेशको दोश्रो पञ्चवर्षीय योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदामाथि कर्णाली प्रदेशसभाका सदस्यज्यूहरुसँग छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

६.९ कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, सुर्खेतको यस आर्थिक वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा सबै प्रदेशका नीति तथा योजना आयोगहरूबिच अन्तर प्रदेश सिकाइ आदान प्रदान गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत मिति २०८१ कार्त्तिक ११ र १२ गते सुदुरपश्चिमको धनगढीमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, सुर्खेत र नीति तथा योजना आयोग, सुदुरपश्चिमबिच सिकाइ आदान प्रदान कार्यक्रम आयोजना गरिएको,

६.१० मिति २०८१/०८/१० गते कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनाको मस्यौदामाथि कर्णाली प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका विकास साझेदारहरुसँगको अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम सञ्चालन,

६.११ मिति २०८१/०८/१२ गते कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनाको मस्यौदामाथि निजी क्षेत्र तथा वित्तीय संस्थाहरुसँग अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम सञ्चालन,

६.१२ मिति २०८१/०८/१४ गते कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजनाको मस्यौदामाथि बौद्धिक व्यक्तित्वहरुसँग अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,

६.१३ मिति २०८१/०८/२८ गते कर्णाली प्रदेशको तेस्रो प्रदेश विकास परिषद्को बैठक वीरेन्द्रनगर, सुर्खेतमा सम्पन्न भएको,

६.१४ कर्णाली प्रदेशको दोश्रो पञ्चवर्षीय योजना (२०८१/०८२-२०८५/०८६) को अन्तिम मस्यौदा कर्णाली प्रदेशको दोश्रो विकास परिषद्बाट अनुमोदन भइ मिति २०८१/०९/१९ गतेको मन्त्रीपरिषद्को बैठकबाट स्वीकृत भइ प्रकाशनको तयारीमा रहेको,

६.१५ कर्णाली प्रदेश सरकार तथा अन्तर्गतका निकायले सञ्चालन गर्ने बार्षिक आयोजनाको पहिचान, लेखाजोखा, छनोट र प्राथमिकीकरण गरी प्रविष्टी गर्न तथा वित्तीय अनुशासन कायम गरी बजेट प्रणालीलाई वास्तविक र वस्तुनिष्ठ बनाउन प्रदेश योजना आयोगमा प्रदेश आयोजना बैङ्क सूचना व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरिएको हुँदा उक्त आयोजना बैङ्कका बारेमा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगका कर्मचारीहरु तथा प्रदेशका विषयगत मन्त्रालयका कर्मचारीहरुलाई आयोजना बैङ्कलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालनको लागि मिति २०८१/०९/१७ र १८ गते कर्णाली प्रदेश योजना आयोगमा आयोजना बैङ्क सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,

६.१६ कर्णाली प्रदेश सरकार माननीय मुख्यमन्त्री तथा कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको अध्यक्षतामा आयोगको बैठक सञ्चालन।

७. बजेट कार्यान्वयनबाट हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिहरु

७.१ कार्यालयमा डिजिटल नागरिक बडापत्र जडान गरी सञ्चालनमा प्रथम त्रैमासिकमा ल्याइएको, जसले सेवाको प्रभावकारिता र पहुँचलाई सुधार गर्दछ,

७.२ अन्तर प्रदेश सिकाई आदान प्रदानबाट प्रदेशीय सरकारहरूकोबिचमा रणनीतिक साझेदारी र नीति समन्वयलाई प्रोत्साहित गर्दै, प्रभावकारी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि ज्ञानको आदानप्रदान, समावेशी विकासका लागि साझेदार संस्थाहरूसँग सहकार्यको विस्तार र विकास परियोजनाहरूमा वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कनमा सुधारका उपायहरूको पहिचान जस्ता विषयवस्तुहरुको सिकाईको लागि उपयुक्त देखिएको,

७.३ विभिन्न चरणहरुमा भएका राय सुझाव सङ्कलन कार्यक्रम, अन्तरक्रिया र छलफलबाट प्राप्त राय, सुझावहरुलाई समावेश गरी कर्णाली प्रदेशको दोश्रो आवधिक योजनालाई एक व्यवस्थित दस्तावेजको रुपमा निर्माण गर्न सहयोग पुगेको,

७.४ कर्णाली प्रदेशको तेस्रो विकास परिषद्बाट अनुमोदन भइ कर्णाली प्रदेश सरकारको मन्त्रिपरिषद्बाट समेत स्वीकृत भइ कर्णाली प्रदेशको दोस्रो पञ्चवर्षीय योजना (२०८१/०८२-२०८५/०८६) कार्यान्वयनको चरणमा पुगेको,

७.५ प्रदेश आयोजना बैङ्क व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको अभिमुखीकरण कार्यक्रमबाट आगामी आर्थिक वर्षबाट आयोजनाहरु प्रणाली प्रविष्ट भइ वित्तीय अनुशासन कायम गरी बजेट प्रणालीलाई वास्तविक र वस्तुनिष्ठ बनाउन सहयोग पुर्याउने।

८. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या/चुनौतीहरू

८.१ बजेटमा निर्धारित अनुदान र स्रोतहरूको अभावले कार्यान्वयनमा अवरोध पुर्याएको,

८.२ योजनाहरूको समयमै कार्यान्वयन नगर्नु र ढिलाइले बजेटको प्रभावकारितामा कमी ल्याएको,

८.३ दक्ष जनशक्तिको कमी,

८.४ अन्तरनिकायगत समन्वय र सहकार्य प्रभावकारी नभएको।

९. सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रहरू

९.१ आवश्यक निर्णहरु समयमा गर्नुपर्ने,

९.२ अन्तर निकायगत समन्वय र साझेदारी,

९.३ कर्मचारीहरुलाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि आवश्यक प्रशिक्षण गर्नुपर्ने।

परिच्छेद-चार
बजेट प्रणाली तथा सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा भएका सुधारका प्रयास

सीमित साधन स्रोतको अधिकतम परिचालन मार्फत समग्र प्रदेशको आर्थिक विकासको लागि योजनाबद्ध रूपमा कार्यक्रमहरू छनोट तथा बजेट विनियोजन मार्फत समग्र वित्तीय अनुशासन कायम गर्न आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले सुधारका विभिन्न प्रयासहरू जारी राखेको छ।

नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरेको सहकार्य, सहअस्तित्व र समन्वयको मूल मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै यस मन्त्रालयले प्रदेशको क्षेत्राधिकार भित्रको बजेट प्रणाली तथा सार्वजनिक वित्तसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गरिरहेको छ। यसका लागि प्रदेशको आर्थिक कार्यप्रणालीसँग सम्बन्धित नीति/नियमहरूको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, यससँग सम्बन्धित विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग तथा सुधार गरी सक्षम सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनका लागि कार्यहरू भइरहेका छन्।

प्रदेशले सञ्चालन गर्ने बहुवर्षीय प्रकृतिका आयोजना/कार्यक्रममा स्रोतको सुनिश्चितता मार्फत कार्यक्रम/आयोजनाहरूको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरी व्यवस्थित गर्ने उद्देश्यका साथ प्रदेशको बहुवर्षीय आयोजना सम्बन्धित मापदण्ड स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। सोको पहिलो संशोधन गरी समयानुकूल बनाइएको छ। साथै बजेट तर्जुमा, छलफल, कार्यक्रम संशोधन/रकमान्तर लगायत मन्त्रालयको बजेट, योजना तथा कार्यक्रम महाशाखा सम्बन्धित कार्यलाई सुव्यवस्थित बनाउन बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। यसैगरी प्रदेशको आर्थिक कार्यप्रणालीलाई समयानुकूल बनाउन तथा विद्यमान ऐन/नियमलाई सङ्घीय ऐन/नियम अनुकुल हुने गरी तयार गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐनको मस्यौदा मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भइ प्रदेश सभामा पेश गर्ने वातावरण तयार भएको छ। वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत प्रदेशबाट प्रदेशभित्रका स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने ससर्त अनुदानलाई व्यवस्थित गर्न तथा आन्तरिक आय कम भएका स्थानीय तहलाई विकास कार्यक्रममा बढी सहभागी गराउन प्रदेश ससर्त अनुदान सम्बन्धी कार्यविधिको तयारीको लागि समिति गठन भइ कार्यविधिको मस्यौदा तयार भएको छ।

वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गतका समपूरक तथा विशेष अनुदान प्रस्ताव तथा छनोट प्रक्रियालाई प्रणालीकृत गरी थप व्यवस्थित गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगसँगको सहकार्यमा समपूरक तथा विशेष अनुदान माग सम्बन्धी अनलाईन प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ।

सीमित साधन स्रोतबाट अधिकतम जनअपेक्षा तथा आयोजना/कार्यक्रमको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आजको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै यस चुनौती व्यवस्थापनको लागि पूर्वतयारी नभएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन नगर्ने परपाटीको विकासका लागि कार्य थालनी भएको छ। यसका लागि राष्ट्रिय योजना आयोगसँगको सहकार्यमा आयोजना बैङ्कको प्रणाली प्रदेशमा सञ्चालन गर्ने तयारी सुरू भएको छ। यसका साथै आय तथा व्ययको प्रक्षेपणलाई प्रणालीगत गरी आयोजना तथा कार्यक्रमलाई मध्यमकालीन संरचना भित्र राख्न मध्यमकालीन खर्च संरचनाको प्रणाली समेत प्रदेशगत रूपमा सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगसँग सहकार्य गरिएको छ। यस्ता प्रयासहरूबाट सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा सुधार भइ प्रदेशले सञ्चालन गर्ने समग्र आर्थिक क्रियाकलाहरू पारदर्शी, व्यवस्थित भइ वित्तीय सुशासन अभिवृद्धि हुँदै जाने कुरामा विश्वस्त हुन सकिन्छ।

४.१ वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयन र वित्तीय हस्तान्तरण

१. नेपालको संविधान, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, कर्णाली प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण ऐन, २०७५, कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८० लगायत वित्तीय हस्तान्तरणसँग सम्बन्धी विभिन्न कानुन तथा कार्यविधिहरूको आधारमा वित्तीय हस्तान्तरण तोकिएको समयमा भएको छ।

२. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने बजेट तथा कार्यक्रमका सम्बन्धमा समपूरक तथा विशेष अनुदानको कार्यविधि समसामयिक बनाइएको छ।

३. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गतका बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूलाई मार्गदर्शन प्रदान गरिएको छ।

४. वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको एक चौथाईले हुन आउने रकम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट स्थानीय सञ्चित कोषमा क्रमशः भदौ ७ गते, कार्तिक ७ गते, माघ ७ गते र वैशाख ७ गते गरी चार किस्तामा दाखिला गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ।

५. वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च भएको रकमको विवरण स्थानीय तहले प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय मार्फत प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको कार्तिक ५ गते, माघ ५ गते, बैशाख ५ गते र वार्षिक आर्थिक विवरण अर्को आर्थिक वर्षको साउन मसान्तभित्र पेश गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

६. स्थानीय तहले ससर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान बापत हस्तान्तरण भएको रकम जुन विषय क्षेत्रको आयोजना वा कार्यक्रमको लागि प्राप्त भएको हो सोही आयोजना वा कार्यक्रमको लागि मात्र खर्च गर्ने गरी कार्यान्वयन हुने अवधि, कार्यान्वयनको प्रक्रिया, खर्चको अनुमान सहितको कार्ययोजना, मासिक नगद प्रवाहको विवरण र सम्बन्धित गाउँ/नगर सभाले पारित गरेको राजस्व र व्ययको अनुमान श्रावण मसान्तभित्र प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय मार्फत प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

७. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गतका ससर्त, समपूरक तथा विशेष अनुदानका स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा आर्थिक वर्ष भित्र खर्च नभइ बचत भएको रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गर्नुपर्ने हुन्छ। यसरी बचत रकम फिर्ता दाखिला नभएमा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयले त्यस्तो रकम अर्को आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट कट्टा गरी समायोजन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

८. प्रदेशका मन्त्रालय र विभिन्न निकायहरूमा वित्तीय स्रोतको उपयोगमा हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने उद्देश्य वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ।

९. प्रदेशको बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, लेखाङ्कन र प्रतिवेदनका लागि नेपाल सरकारको समन्वयमा प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Province Line Ministry Budget Information System-PLMBIS) प्रयोग गरिएको छ। प्रदेशस्तरीय बजेट सूचना प्रणालीलाई परिमार्जन गरी Web-Based बनाई प्रयोगकर्तामैत्री बनाइएको छ।

४.२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने अख्तियारी तथा मार्गदर्शन

(क) अख्तियारी, कार्यक्रम स्वीकृति तथा बजेट बाँडफाँटः-

१. प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Province Line Ministry Budget Information System; PLMBIS) मा समावेश भएको बजेट तथा कार्यक्रमलाई नै स्वीकृत कार्यक्रम र खर्च गर्ने अख्तियारी मानी प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय र सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयबाट रकम निकासा लिने र खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२. अनुदान संकेत नं. ५०१ अर्थ वित्तीय व्यवस्था र ६०२ अर्थ विविध बाहेकका कुनै निकायमा एक भन्दा बढी निकायबाट खर्च गर्ने गरी एकमुष्ट रुपमा रकम विनियोजन भएको भए त्यस्तो रकम बाँडफाँटका लागि क्रियाकलाप सहित कार्यक्रमको विवरण र त्रैमासिक विभाजन सहित प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) मा प्रविष्ट गरी २०८१ असोज मसान्तभित्र स्वीकृतिका यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ। यस अवधिभित्र कुनै कारणवस बाँडफाँट गर्न नसकेमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई २०८१ मंसिर मसान्तभित्र बाँडफाँटको लागि कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको सिफारिस सहित यस मन्त्रालयमा पेस गर्नु हुनेछ।

३. बुँदा नं. २ अनुसार एकमुष्ट रूपमा विनियोजित रकम २०८१ मंसिर मसान्तभित्र बाँडफाँट नभएमा त्यस्तो रकम स्वतः समर्पण भएको मानिनेछ र त्यस्तो रकम रोक्का राखी आवश्यकता अनुसार यस मन्त्रालयले अन्य निकाय वा कार्यमा परिचालन गर्न सक्नेछ।

४. वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमका लागि विनियोजित बजेट सम्वत् २०८१ फागुन मसान्तसम्म खर्च नभइ बाँकी रहेको वा चालु आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसक्ने भएमा त्यस्तो रकम सम्वत् २०८१ चैत्र १५ गतेभित्र यस मन्त्रालयमा समर्पण गर्नु हुनेछ।

(ख) बजेट निकासा तथा बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी व्यवस्थाः

५. कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालनको लागि विनियोजित रकम र स्वीकृत बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितताको सीमा भित्र रही खरिद प्रक्रिया सुरुवात गर्नु हुनेछ। कार्यक्रम वा आयोजनामा विनियोजित बजेटको सीमा भन्दा बढी आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने गरी खरिद तथा ठेक्का व्यवस्थापनका विषयमा निर्णय गर्नुहुने छैन। अप्रत्यासित वा विशेष परिस्थिति परी प्रदेश सरकारलाई थप आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने कुनै नयाँ काम गर्नुपर्ने भएमा वा आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने गरी प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मा प्रस्ताव पेस गर्दा यस मन्त्रालयको पूर्व सहमति अनिवार्य रुपमा लिनु हुनेछ। यस विपरित कुनै जिम्मेवार पदाधिकारीबाट निर्णय भएमा सो पदाधिकारी र लेखा उत्तरदायी अधिकृत नै सृजित दायित्वप्रति जवाफदेही हुनु पर्नेछ। यस मन्त्रालयको सहमति बिना भएको निर्णयबाट सिर्जित दायित्व भुक्तानीमा यस मन्त्रालय जिम्मेवार हुने छैन।

६. बजेट तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि समयसीमा सहितको स्पष्ट कार्ययोजना बनाई सम्वत् २०८१ साउन मसान्तभित्र जिम्मेवार पदाधिकारीबाट स्वीकृत गराई सोही कार्ययोजना बमोजिम वर्षभरी नै कार्य सम्पादन गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

७. प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा समावेश भएको कुनै कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न मौजुदा कानुनी व्यवस्था अपर्याप्त भइ छुट्टै कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड आवश्यक पर्ने भएमा कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा १२ को उपदफा (१) बमोजिम आवश्यक कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड तर्जुमा गरी कर्णाली प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट सम्वत् २०८१ असोज मसान्तभित्र स्वीकृत गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

८. सार्वजनिक भवन तथा यस्तै प्रकृतिका पूर्वाधारसम्बन्धी संरचना निर्माण गर्दा कसैको निजी जग्गा समेत उपयोग गर्नुपर्ने भएमा भूमिसम्बन्धी प्रचलित कानुनबमोजिम जग्गा प्राप्तिको कार्य सम्पन्न भएपश्चात मात्र खरिद कार्य सुरु गर्नु हुनेछ। कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयनका लागि प्रारम्भिक चरणका कार्यहरू (विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन, जग्गा प्राप्ति, बोलपत्र सम्बन्धी कागजात तयारी लगायतका कार्य) यथाशीघ्र सम्पन्न गर्नु पर्नेछ। रकम विनियोजनको सीमा अनुरूप आर्थिक वर्षको सुरूमा नै वार्षिक खरिद योजना वा खरिद गुरूयोजना तयार गरी सोही अनुसार खरिद कारवाही गर्नु हुनेछ। खरिद सम्झौता गर्दा निर्माण व्यवसायीको कार्यदक्षता, विगतमा सम्पन्न गरेको कामको गुणस्तर र समय, कार्यानुभव लगायतका विषय समेतलाई ध्यान दिनु हुनेछ।

९. नेपाल सरकारको नाममा रहेको सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा प्रदेश सरकार, स्थानीय तहहरू लगायत सरकारी निकायहरूले प्रचलित कानुनअनुसार आफ्नो नाउँमा भोगाधिकार कायम नगर्दै सार्वजनिक संरचना निर्माण गर्ने कार्यको प्रक्रियाहरू थालनी गर्नुहुने छैन। नेपाल सरकारको नाउँमा रहेको सरकारी वा सार्वजनिक जग्गाको उपभोग गर्ने प्रयोजनार्थ खरिद प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पूर्व भूमिसम्बन्धी कानुनको अलावा अन्य प्रचलित कानुनको पूर्ण पालना गर्नु/गराउनु हुनेछ।

१०. बजेट सूचना प्रणालीमा समावेश भएको कार्यक्रमको त्रैमासिक विभाजनमा संशोधन गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित निकायले विषयगत मन्त्रालयमार्फत् यस मन्त्रालयको स्वीकृति लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

११. कुनै एक बजेट उपशीर्षकको क्रियाकलापमा विनियोजित रकम खर्च नहुने वा बचत हुने अवस्था तथा अर्को कुनै बजेट उपशीर्षकको क्रियाकलापमा न्यून भएको वा थप रकम आवश्यक पर्ने देखिएमा रकम बचत हुने शीर्षकबाट रकम आवश्यक पर्ने शीर्षकमा रकमान्तर गर्ने प्रयोजनका लागि अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट सोको आवश्यकता र औचित्यता पुष्टि हुने प्रमाण सहित कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको सिफारिसमा यस मन्त्रालयबाट कार्यक्रम संशोधन सहित स्वीकृत गराउनु पर्नेछ। यसरी संशोधन प्रस्ताव गर्दा नयाँ आयोजना वा क्रियाकलाप थप हुने गरी पेस गर्नु हुने छैन।

१२. बजेट कार्यान्वयन गर्दा प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Province Line Ministry Budget Information System; PLMBIS) मा भएको क्रियाकलाप, इकाइ, रकम, आयोजनाको नाम र स्थान निश्चित गरी सोही बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। विनियोजित बजेटको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन स्वीकृत बजेट खर्च शिर्षक र रकममा फरक नपर्ने तथा क्रियाकलापमा तात्विक रूपमा फरक नपर्ने गरी प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट भएका क्रियाकलापको नाम, ठेगाना तथा अन्य सामान्य भाषिक शब्दावलीमा भएको त्रुटि सच्याउनु पर्ने भएमा आवश्यक पुष्ट्याई कागजात राखी प्रक्रिया अपनाई चैत मसान्तभित्र यस मन्त्रालयबाट क्रियाकलाप संशोधन गराई कार्यान्वयन गर्नु हुनेछ।

१३. प्रदेश सरकारको नीति अनुसार विभिन्न निकायबाट प्रदान गरिने अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा नेपाल सरकार, स्थानीय तह र अन्य कुनै गैरसरकारी सङ्घ संस्थाको कार्यक्रममा दोहोरो नपर्ने गरी आवश्यकता र उपयोगितामा आधारित भइ औचित्यपूर्ण तवरले खर्च गर्नु हुनेछ।

१४. प्रदेश सरकारका सबै सार्वजनिक निकायहरूले सार्वजनिक खरिद सम्झौता अनुसार काम भए नभएको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी गराइ चालु आर्थिक वर्षभित्रै भुक्तानी हुने प्रवन्ध मिलाई अर्को आर्थिक वर्षमा दायित्व नसार्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

१५. श्रम प्रधान, रोजगारमूलक, स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिमा आधारित तथा स्थानीय नागरिक प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाहरू मात्र उपभोक्ता समितिमार्फत गराउन सकिनेछ। यसरी उपभोक्ता समितिमार्फत कार्यान्वयन गराउनु पर्दा आयोजना/कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित समुदायको आर्थिक तथा भौतिक

सहभागिता सुनिश्चित गर्नु/गराउनु हुनेछ। यस्ता आयोजनामा ठूला मेशिन/ उपकरणको समेत प्रयोग नगर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

१६. राजनैतिक दलका स्थानीय पदाधिकारी, जनप्रतिनिधि र निजका परिवार, निर्माण व्यवसायी र राष्ट्रसेवक कर्मचारी उपभोक्ता समितिमा रहन नपाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन गर्ने गरी सम्झौता भएको आयोजनालाई प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा निर्माण व्यावसायीमार्फत गराउन पाइने छैन। रू. ३० लाख भन्दा बढी रकम विनियोजन भएका आयोजनाहरू उपभोक्ता समितिमार्फत कार्यान्वयन नगरी खुला बोलपत्रमार्फत खरिद गर्नु पर्नेछ। कुनै विशेष कारणवस खुला बोलपत्रमार्फत खरिद हुन नसक्ने भएमा सोको स्पष्ट कारण र आधार खुलाई सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतबाट सहमति लिई आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ।

१७. कर्णाली प्रदेश बहुवर्षीय ठेक्का बन्दोबस्त सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ (पहिलो संशोधन समेत) मा उल्लिखित सर्त र प्रक्रिया पूरा नभएका आयोजनाहरूको लागि बहुवर्षीय आयोजनाको रुपमा स्रोत सुनिश्चितताको लागि प्रस्ताव गर्नुहुने छैन। साथै स्रोत सुनिश्चितता र बहुवर्षीय ठेक्का सहमति माग गर्दा चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजित बजेटको चार गुणा भन्दा बढी रकम तथा तीन वर्ष भन्दा बढी अवधिको स्रोत सहमति माग गर्नुहुने छैन।

१८. प्रदेश गौरव वा प्राथमिकताका आयोजना बाहेक अन्य आयोजना वा कार्यक्रमको हकमा स्रोत सहमतिको अवधि बढीमा ३ वर्षको रहनेछ। स्रोत सहमति प्रदान गरेको मितिले छ महिनाभित्र ठेक्का सम्झौता नभएमा सहमति स्वतः रद्द हुनेछ। यस अघि यस मन्त्रालयबाट स्रोत सहमति दिइएका मध्ये छ महिना पूरा भइ हालसम्म बोलपत्र आह्वान नभएका वा यस आर्थिक वर्षको बजेटमा रकम विनियोजन नगरिएका आयोजनाहरूको स्रोत सुनिश्चितता वा सहमति खारेज गरिएको छ।

१९. कर्णाली प्रदेश सरकारबाट बजेट विनियोजन भएका प्रदेशभित्रका आयोजना वा कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि चालु आर्थिक वर्षको कार्तिक महिनाभित्र ठेक्का सम्झौता हुने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। सो समयावधिमा खरिद प्रक्रिया अगाडि नबढेका आयोजना वा कार्यक्रममा विनियोजित रकम यस मन्त्रालयले रोक्का गर्न सक्नेछ।

२०. निर्माण व्यवसायीले ठेक्का सम्झौता गरेपछि सम्झौता बमोजिमका सबै वा केही कार्यका लागि सहायक ठेक्का सम्झौता गर्ने भएमा अनिवार्य रुपमा सम्बन्धित आयोजना प्रमुखको लिखित रुपमा पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। अति आवश्यक कार्यका लागि बाहेक एक तहभन्दा बढी तहमा सहायक ठेक्का सम्झौता गर्न नपाइने व्यवस्था गर्नु हुनेछ। निर्धारित समय र लागतमा काम सम्पन्न गर्न र गुणस्तर कायम गर्न आयोजना प्रमुख तथा निर्माण व्यवसायीलाई उपलब्धिप्रति जवाफदेही हुने प्रणालीको विकास गर्नु/गराउनु हुनेछ। तोकिएको गुणस्तर कायम नगर्ने, समयभित्र कार्य सुरु नगर्ने, कार्ययोजना अनुरुप काम नगर्ने र कार्यसम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानुन बमोजिम कारबाही गरी निर्माण व्यवसायीसँगको ठेक्का सम्झौता रद्द गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२१. आयोजना प्रमुख लगायत अन्य कर्मचारीलाई स्पष्ट कार्यविवरण, कार्य सम्पादन सूचक, आवश्यक अधिकार एवम् जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व सहित आयोजनामा खटाउनु हुनेछ। यसरी कर्मचारी खटाउँदा कर्मचारीको योग्यता, क्षमता, अनुभव, इमान्दारिता र आयोजना कार्यान्वयनमा विगतमा हासिल गरेको उपलब्धिको अभिलेखलाई आधार बनाउनु हुनेछ।

२२. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश सरकारको कुनै निकायबाट कार्यान्वयन हुने गरी रकम विनियोजन भएको कुनै आयोजना वा कार्यक्रमलाई कुनै कारणवस स्थानीय तहमार्फत्

कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएमा प्रदेश सरकारको स्वीकृतिमा अख्तियारीको रुपमा सर्त सहित कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२३. नेपाल सरकारले तोकेकोमा बाहेक सङ्घीय ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको रुपमा प्रदेश सरकारलाई प्राप्त आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि स्थानीय तहमा अख्तियारी दिनु हुने छैन।

२४. नेपाल सरकारबाट प्राप्त ससर्त अनुदानमा सञ्चालन हुने कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्न कुनै द्विविधा भएमा यस मन्त्रालय र सङ्घीय सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयसँग समन्वय गर्नु हुनेछ र यसमा निकास भए अनुसार गर्नु हुनेछ।

२५. कार्यक्रम वा आयोजनाको भौतिक प्रगति र गुणस्तर समेतका आधारमा भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। पहिलो त्रैमासिक निकासा/भुक्तानीको लागि भौतिक प्रगति आवश्यक पर्ने छैन। दोस्रो त्रैमासिक भुक्तानी निकासाको लागि ३० प्रतिशत र तेस्रो त्रैमासिक भुक्तानी निकासाका लागि अघिल्लो त्रैमासिकसम्मको भौतिक प्रगति न्यूनतम ५० प्रतिशत भएको हुनु पर्नेछ। सोभन्दा कम भौतिक प्रगति भएको अवस्थामा सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिवबाट आगामी त्रैमासिक अवधिमा भौतिक प्रगति पूरा गर्ने प्रतिबद्धता प्राप्त गरी निकासा भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२६. यस आर्थिक वर्षमा कृषिसँग सम्बन्धित, सामान्य मर्मत सम्भार, अधुरा र क्रमागत आयोजना एवम् सङ्घीय सरकारबाट ससर्त अनुदानमा हस्तान्तरित आयोजना बाहेक अन्य निर्माणका आयोजनाको हकमा रू. १५ लाख मुनिका र सडक तथा भवन निर्माणतर्फ रू. ३० लाख मुनिका नयाँ आयोजनाहरू प्रदेश सरकारले सञ्चालन नगर्ने नीति रहेको हुँदा कुनै कारणवस यस प्रकृतिका आयोजनामा रकम विनियोजन भएको भए सोको विवरण यस मन्त्रालयमा पेस गरी निकासा भए अनुसार गर्नु हुनेछ।

(ग) बजेट खर्च, रकमान्तर तथा प्रतिवेदनः

२७. बजेट तथा कार्यक्रमको बाँडफाँट र खर्च गर्दा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रकाशित एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४, अर्थ मन्त्रालयबाट प्रकाशित कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ लगायत अन्य सम्बन्धित प्रचलित कानुनको परिपालना गर्नु हुनेछ।

२८. वैदेशिक स्रोत तर्फको बजेट रकम खर्च गर्नु पूर्व उक्त स्रोतबाट रकम प्राप्त गर्ने सुनिश्चितता गरेर मात्र खर्चको निर्णय गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२९. नेपाल सरकारले क्रियाकलापमा आधारित लेखा प्रणाली (Activity Based Accounting System) अपनाएको हुँदा एकीकृत आर्थिक सङ्केत वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ बमोजिम कुनै मिल्दो खर्च शीर्षकमा रकम विनियोजन भएतापनि स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमको क्रियाकलाप (PLMBIS) मा नभएको कुनै पनि कार्यको लागि खर्च गर्नु/गराउनु हुने छैन। यस्तो खर्चलाई स्थापित प्रणाली विपरित अनियमित खर्च मानिनेछ।

३०. पुँजीगत खर्चतर्फ विनियोजित रकम चालु खर्चमा रकमान्तर गर्न सकिने छैन। कुनै कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयनमा रहेको अवस्थामा विनियोजित रकम खर्च नहुने स्पष्ट कारण र पुष्ट्याई बेगर अन्य आयोजनामा रकमान्तरको लागि प्रस्ताव गर्नु हुने छैन। कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ९ को उपदफा (८) मा भएको व्यवस्था बमोजिम एकमुष्ट रुपमा विनियोजन भएको रकम एक पटक बाँडफाँट गरेपछि पुनः रकमान्तर वा कार्यक्रम संशोधन प्रस्ताव गर्नु हुने छैन। कुनै क्रियाकलापमा निकासा वा रकमान्तरबाट थप भएको रकम पुनः अन्य क्रियाकलापमा सार्न वा रकमान्तर गर्न नपाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। कुनै पनि क्रियाकलापमा रकमान्तर, कार्यक्रम संशोधनबाट एक पटक घटाउने निर्णय भएपछि पुनः सोही क्रियाकलापमा थप बजेट व्यवस्थापन (थप निकासा, रकमान्तर वा कार्यक्रम संशोधन) हुने छैन।

३१. बजेट विनियोजन नभएको खर्च शीर्षकमा रकमान्तर गर्न नपाइने र चालु आर्थिक वर्षको असोज महिनासम्म एवम् असार महिनामा रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन नगर्ने व्यवस्था गरिएकाले उक्त व्यवस्था विपरित रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन प्रस्ताव गर्नुहुने छैन। बहुवर्षीय तथा स्रोत सुनिश्चितता भएका आयोजनामा बाहेक अन्य क्रियाकलापमा सुरु विनियोजन भन्दा बढी नहुने गरी र बहुवर्षीय तथा स्रोत सुनिश्चितता भएका आयोजनामा विनियोजित रकम अन्य बहुवर्षीय तथा स्रोत सुनिश्चितता भएका आयोजना बाहेक अन्यत्र रकमान्तरको लागि प्रस्ताव गर्नु हुने छैन।

३२. एकै अनुदान सङ्ख्याभित्रको एकभन्दा बढी बजेट उपशीर्षकमा बाँडफाँट भएको देहायको एकै खर्च शीर्षकको रकम एक बजेट उपशीर्षकबाट घटाइ अर्को बजेट उपशीर्षकमा थप गर्नुपर्ने भएमा वा एउटै बजेट उपशीर्षक अन्तर्गत एकै खर्च शीर्षकको रकम एक निकायबाट घटाइ अर्को निकायमा थप गर्नुपर्ने भएमा थप गरिने खर्च शीर्षकमा सुरू विनियोजित बजेटको पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा क्रियाकलाप परिवर्तन नहुने गरी रोक्का राखी खर्च शीर्षकमा स्वीकृत दरबन्दीभित्र रही सम्बन्धित निकायको लेखा उत्तरदायी अधिकृतले रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधनको निर्णय गरी बजेट सूचना प्रणालीमा अद्यावधिकका लागि यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछः-

देहाय

क्र.सं.	**खर्च सङ्केत**	**खर्च शीर्षक**
१	२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी
२	२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी
३	२११२१	पोशाक
४	२११२२	खाद्यान्न
५	२११३१	स्थानीय भत्ता
६	२११३२	महङ्गी भत्ता
७	२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा
८	२१२१२	योगदानमा आधारित निवृत्तीभरण तथा उपदान खर्च
९	२१२१३	योगदानमा आधारित बिमा कोष खर्च

३३. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा कुनै आयोजना वा कार्यक्रमका लागि विनियोजन भएको रकमबाट बोलपत्र वा अन्य विधिबाट खरिद कार्य गर्दा विनियोजित रकमभन्दा कम लागतमा सम्पन्न हुने गरी खरिद सम्झौता भइ पुरै रकम खर्च नभइ बचत हुने स्थितिमा सो रकम सोही आयोजना वा अन्य कुनै नयाँ कार्यमा खर्च नगरी त्यसको विवरण अविलम्ब यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ।

३४. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ९ को उपदफा (१२) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको खण्ड (ग) बमोजिम उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित आयोजनामा रकम थप गर्ने गरी रकमान्तर गर्न नपाइने व्यवस्था रहेकाले विनियोजित रकमको सीमाभित्र रही खरिद व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ।

३५. सबै सरकारी निकायहरूले यस आर्थिक वर्षको पदाधिकारी र कर्मचारीको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा लगायत उपभोग खर्च (पोशाक, खाद्यान्न, पानी तथा बिजुली, सञ्चार महसुल र घरभाडा) लाई आगामी आर्थिक वर्षमा दायित्व नसर्ने गरी मितव्ययी तवरले खर्च व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ।

३६. कार्यालयको मौजुदा स्थायी कर्मचारीबाट काम हुन नसक्ने अवस्थामा मात्र स्वीकृत दरबन्दीभित्रका पदमा विनियोजित बजेटको परिधिभित्र रहेर प्रचलित कानुन बमोजिम मात्र सेवा करार व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ। सेवा

करारको खर्च लेख्दा खर्च शीर्षक नं. २२४१३ बाट मात्र खर्च लेख्नु हुनेछ। कार्यालयले नियमित रुपमा गर्नुपर्ने मुख्य कार्य (Core Busines) सम्पादनका लागि परामर्श सेवामा कर्मचारी नियुक्ति गरी रकम भुक्तानी गर्नु हुने छैन। यस मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति बिना कुनै प्रकारको नयाँ दरबन्दी सिर्जना हुने गरी सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण नगर्ने, नयाँ सङ्गठन संरचना तथा दरबन्दी थप नगर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। कुनै पनि निकायमा स्वीकृत दरबन्दी बेगर सेवा करारमा कर्मचारी नियुक्ति गरेमा वा स्वीकृत दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारी खटाएमा त्यस्तो पदमा नियुक्ति गर्ने वा खटाउने पदाधिकारी नै जवाफदेही हुनु पर्नेछ। यस्ता कार्यबाट सिर्जित आर्थिक दायित्व वहन गर्न यस मन्त्रालय बाध्य हुने छैन।

३७. पारिश्रमिक भुक्तानी गर्दा स्थायी लेखा नम्बर (PAN) अनिवार्य गर्नु हुनेछ। आयकर ऐनको व्यवस्था अनुसार भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टी गरी समयमा नै कर दाखिलाको व्यवस्था मिलाउनुका साथै कार्यालयले अनिवार्य रुपमा e-TDS गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

३८. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ८ को उपदफा (१) बमोजिम सङ्घीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको अनुदानमा निर्माण गरिने सामुदायिक भवन तथा यस्तै प्रकृतिका सार्वजनिक उपयोगका संरचना व्यक्तिगत वा निजी जग्गामा निर्माण नगर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। यस्ता संरचनाहरू कुनै व्यक्तिगत वा दलगत वा निजी व्यापारिक उद्देश्यले प्रयोग वा सञ्चालन गर्न पाइने छैन। यी संरचनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफलमा सबै नागरिकको समान हिस्सेदारी हुने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

३९. सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त ससर्त अनुदानमार्फत् सञ्चालन हुने कार्यक्रमको बजेट निकासा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट खर्च विवरणका आधारमा आवधिक रुपमा प्राप्त हुने हुँदा तहाँ मन्त्रालय र मातहतका निकाय समेतको खर्चको विवरण मासिक रुपमा र भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन त्रैमासिक रुपमा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय र यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ।

४०. सार्वजनिक निर्माण, मालसामान, परामर्श सेवा वा अन्य सेवा खरिद र तालिम, गोष्ठी तथा सेमिनार सञ्चालन गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४, कर्णाली प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ एवम् कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका, २०७५ र कर्णाली प्रदेश बहुवर्षीय ठेक्का बन्दोबस्त सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ मा भएका व्यवस्थाको परिपालना गर्नु हुनेछ।

४१. प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम लोक कल्याणकारी विज्ञापनलाई एकद्वार प्रणालीमार्फत आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयबाट सबै प्रकारका विज्ञापन र सूचना सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमभित्र रहेका आवश्यकता र औचित्यता पुष्टि हुने गरी विज्ञापन गर्नु हुनेछ। आर्थिक वर्षको अन्त्यमा वर्षभरी भएका विज्ञापन र सूचनाको अभिलेख सार्वजनिक गर्नु हुनेछ।

४२. परामर्श सेवा खरिद गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ को व्यवस्था विपरित नहुने र कार्यालयमा रहेका जनशक्तिको अधिकतम् उपयोग गरी कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। विशेषज्ञ सेवा मार्फत कार्य गराउँदा स्पष्ट कार्य विवरण र अवधि समेत खुलाई बजेट एकिन गरेर मात्र परामर्श सेवा लिनु हुनेछ। कार्यालयका विद्यमान जनशक्तिबाट सम्पादन हुन सक्ने कामका लागि समेत बाह्य निकाय/संस्था/व्यक्तिबाट परामर्शदाता नियुक्ति गरी कार्यसम्पादन गराउने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्नु हुनेछ।

४३. जिन्सी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्दा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (Public Assets Management System; PAMS) को पूर्ण परिपालना गर्नु हुनेछ। नयाँ स्थापना हुने कार्यालय बाहेक अन्य कार्यालयका लागि थप कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद गर्दा पुरानो तथा उपयोग विहीन सामग्रीको प्रचलित कानुन बमोजिम लिलाम गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

४४. आफू र मातहतका निकायमा जीर्ण अवस्थामा रहेका सवारी साधनहरू यो आर्थिक वर्षभित्र लिलाम गरी लगत कट्टा गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। साथै अन्य प्रदेशमा दर्ता भइ यस प्रदेशमा प्रयोगमा रहेका सरकारी सवारी साधन अनिवार्य रुपमा यसै प्रदेशको यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

४५. कार्यालयका लागि सवारी साधन खरिद गर्दा मितव्ययिता र उपयोगिताको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्नु हुनेछ। चारपाङ्ग्रे सवारी साधन खरिद गर्नुपूर्व यस मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति लिई सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली तथा कर्णाली प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिकामा भएका व्यवस्था अनुसार खरिद तथा उपयोग गर्नु हुनेछ।

४६. कार्यालयको लागि आवश्यक पर्ने वस्तु तथा सेवा खरिद तथा आपूर्ति, भण्डारण र वितरणलाई पारदर्शी, मितव्ययी र अनुमानयोग्य बनाउनु हुनेछ। सङ्घीय सरकार तथा प्रदेशले कार्यान्वयनमा ल्याएका सफ्टवेयर प्रणाली बाहेक अन्य कुनै प्रणाली तथा सफ्टवेयर खरिद गर्नु परेमा आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको सहमति लिनु हुनेछ।

४७. सरकारी कार्यालयहरूले कार्यालय प्रयोजनका लागि सकेसम्म खाली भएका सरकारी भवन उपयोग गर्न प्राथमिकता दिनुपर्नेछ। खाली भवन उपलब्ध हुन नसकेमा व्यापारिक क्षेत्र र प्रमुख सडक/मार्गमा घर बहालमा नलिने र न्यूनतम् आवश्यकता र सुविधा भएको घर बहालमा लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

४८. सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी तथा प्रभावकारी बनाउने नीति बमोजिम सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने प्रदेश सरकारको नीति अनुरुप पानी, बिजुली, सञ्चार महसुल, घरभाडा, इन्धन, मर्मत खर्च तथा कार्यालय सामग्री खर्च, भत्ता, तालिम गोष्ठी, सेवा शुल्क, भ्रमण खर्च लगायतका प्रशासनिक खर्चमा अधिकतम रुपमा मितव्ययिता अपनाई खर्च गर्नु हुनेछ।

४९. सरकारी खर्चमा सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, सेमिनार, अन्तर्क्रिया जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्भव भएसम्म सरकारी निकायकै सभा हल प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। सरकारी सभा हल उपलब्ध हुन नसक्ने अवस्थामा अधिकतम मितव्ययी हुने प्रकारले कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

(घ) <u>वित्तीय पारदर्शीता, जवाफदेहिता र अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>

५०. प्रदेश सरकारलाई दीर्घकालीन रुपमा आर्थिक भार पर्ने गरी कुनै पनि सङ्घ, संस्था, समिति, परिषद् तथा अन्य संरचना स्थापना वा भइ रहेका निकायमा थप दरवन्दी सिर्जना नगर्ने नीति लिनु हुनेछ। कुनै कारणवस नयाँ निकाय वा दरवन्दी थप गर्नै पर्ने भएमा सोको पर्याप्त आधार र कारण खुलाई यस मन्त्रालयमा पूर्वसहमतिका लागि पेस गर्नु हुनेछ। यसो नगरी कुनै संरचना वा दरवन्दी थप गर्ने निर्णय गरेमा यसबाट सिर्जित थप व्ययभारका लागि वित्तीय स्रोत व्यवस्थापन गर्न यस मन्त्रालय बाध्य हुने छैन।

५१. कर्णाली प्रदेशमा उपलब्ध बिरुवा, बिऊ बिजन, भौतिक संरचना निर्माणमा प्रयोग हुने सामग्री र कोसेली तथा उपहारमा आफ्नै प्रदेशको उत्पादित मालसामानको प्रयोगको व्यवस्था मिलाउने गरी खरिद व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ।

५२. सार्वजनिक निकायमा स्वदेशी वस्तुको उपयोग गर्ने सम्बन्धी प्रचलित कानुनी व्यवस्था अनुसार सरकारी निकायले स्वदेशी वस्तुहरूको मूल्य प्रचलित बजार मूल्यभन्दा १५ प्रतिशतसम्म बढी भए पनि खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्थाको पालना गराउनु हुनेछ।

५३. कर्णाली प्रदेश सरकारका सबै निकायहरूले आफ्नो आर्थिक कारोवारको अनिवार्य रुपमा आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराइ लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औंल्याइएका बेरुजुहरू तत्काल सम्परीक्षण गरी फस्योंटको ब्यवस्थाका लागि तदारुकता देखाउनु हुनेछ। लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा दिएका सुझाव अनुरुप आफ्ना कामकारवाहीहरूलाई परिमार्जन तथा सुधार गर्नु हुनेछ। प्रचलित कानुनी तथा कार्यविधिगत व्यवस्थाको परिपालना गर्दै तोकिएको समयमा वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

५४. चालु तथा पुँजीगत शीर्षकमा विनियोजित बजेट खर्च गर्दा मितव्ययी तवरले दक्ष र प्रभावकारी ढङ्गले गर्नु गराउनु हुनेछ। कार्यालय सञ्चालन खर्च शीर्षकमा थप रकम निकासा नगरिने नीति रहेको हुँदा विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रही मितव्ययी रूपले खर्च व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ।

५५. मन्त्रालय, सचिवालय, आयोग लगायत सरकारी कार्यालयहरू र अनुदान जाने निकायहरूको आम्दानी खर्चको विवरण मासिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

५६. सार्वजनिक निर्माण कार्यको सम्बन्धमा निर्माण स्थलमा सो कामसँग सम्बन्धित आयोजनाको विवरण (आयोजनाको नाम, लागत, कार्य सुरु भएको मिति, कार्य सम्पन्न हुने मिति, ठेक्का सम्झौता अङ्क, ठेक्का लिनेको नाम तथा ठेगाना, काम सम्पन्न भए पछि हुने अपेक्षित उपलब्धि आदि) काम सम्पन्न नभएसम्म सर्वसाधारणले देख्ने स्थानमा सूचना पाटी (होर्डिङ्ग बोर्ड) राखी सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

५७. स्रोत सहमति तथा अन्य कारणबाट सिर्जित दायित्वको यथार्थ विवरण तयार गर्नु हुनेछ। CGAS मा प्रतिबद्धता रकमको प्रविष्टि गरेर मात्र रकम भुक्तानी गर्नु पर्ने भएकाले खरिद सम्झौता बापतको रकम भुक्तानी निकासा गर्दा प्रतिबद्धताको अभिलेख प्रविष्टि पश्चात मात्र भुक्तानी निकासा गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। यस मन्त्रालयबाट बहुवर्षीय ठेक्का तथा स्रोत सहमति भएका आयोजनाको कुल लागत, ठेक्का सम्झौता रकम, हालसम्मको भुक्तानी रकम, ठेक्का सम्झौता मिति, सम्पन्न गर्नु पर्ने मिति आदि विवरणहरू CGAS र प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा २०८१ असोज मसान्त भित्र अनिवार्य रुपमा प्रविष्ट गर्नु हुनेछ। विगत आर्थिक वर्षहरूमा खरिद सम्झौता भइ कार्यसम्पन्न नभएका खरिद सम्झौताको हकमा समेत सोही बमोजिम प्रतिबद्धताको अभिलेख राख्नु पर्ने विषयलाई अनिवार्य रुपमा कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ।

५८. बजेट कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा समीक्षा गर्दा कर्णाली प्रदेश अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०७५ बमोजिम हुने गरी क्षेत्रगत उपलब्धि सूचक सहितको प्रगति विवरण, कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या तथा तिनका कारणहरू र समाधानका उपायहरू उल्लेख गरी यस मन्त्रालयमा त्रैमासिक रूपमा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

५९. कार्यक्रम/आयोजनाको सञ्चालनमा आएका समस्या समाधानको लागि नियमित रुपमा मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (MDAC) को बैठक आयोजना गर्नु हुनेछ। यस समितिमा छलफल भइ समाधान हुन नसकेका समस्या प्रदेशस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (PDAC) मा पठाई छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाई यस समितिबाट निकास भए अनुसार गर्नु गराउनु हुनेछ।

६०. प्रचलित कानुन बमोजिम स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिनुपर्ने व्यक्ति, फर्म वा संस्थालाई रू. पाँचहजार भन्दा बढी भुक्तानी गर्दा अनिवार्य रुपमा स्थायी लेखा नम्बर उल्लेख गरी भुक्तानी गर्ने र त्यसको जानकारी भुक्तानी आदेशमा समेत उल्लेख गर्ने व्यवस्थाको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नु हुनेछ।

६१. नगद कारोबार गर्दा हुन सक्ने जोखिम कम गर्न निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, सेवा प्रदायक र परामर्शदाताको अनिवार्य रुपमा सम्बन्धित बैङ्क खातामा विद्युतीय प्रणालीमार्फत् भुक्तानी (EFT) गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। प्रदेश सरकारका निकायहरू तथा प्रदेश सरकारबाट बजेट निकासा लिई खर्च गर्ने स्थानीय तह लगायतका अन्य निकायहरूले आफ्नो सम्पूर्ण आर्थिक कारोबार बैङ्किङ प्रणालीमार्फत् मात्र गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

६२. उपभोक्ता समिति/लाभग्राही समुहबाट सञ्चालन हुने विकास कार्यक्रम, लागत साझेदारीमा सञ्चालन हुने कार्यक्रम र अनुदान/सहायता/प्रोत्साहन/साझेदारीबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम वा आयोजनाको अन्तिम बिल भुक्तानी गर्दा कार्यसम्पादन/कार्य स्वीकार प्रतिवेदन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक लेखापरीक्षण र प्राविधिक परीक्षण प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा संलग्न राख्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

६३. प्रदेश सरकारको नीति अनुरूप प्रदान गरिने विभिन्न प्रकारका अनुदान, सहायता, प्रोत्साहन, सहुलियत लगायतका सुविधाहरू प्राप्त गर्ने लाभग्राही (व्यक्ति, संस्था, समूह, फर्म, सहकारी आदि) को जिल्लागत विवरण समेत खुल्ने गरी सो सेवा सुविधा प्रदान गर्ने तालुक निकायले आफू र मातहतको कार्यालयबाट प्रदान गरिएका यस्ता सेवा सुविधाको एकीकृत तथा वर्गीकृत अभिलेख राखी सोको विवरण आफ्नो वेबसाइटमा समेत प्रकाशित गर्नु हुनेछ। त्यस्ता अनुदान तथा सहायताको उपयोग उद्देश्य अनुरूप भए नभएको नियमित रूपमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। साथै आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणका बखत यस्ता सहायताको अनिवार्य परीक्षण गराउनु हुनेछ।

६४. अनुदान/सहायता/प्रोत्साहन/साझेदारीमा सञ्चालन हुने कार्यक्रममा कुनै निश्चित लाभग्राही मात्र लाभान्वित हुने गरी नाम वा सीमित स्थान किटान गरी बिना प्रतिस्पर्धा निश्चित व्यक्ति, संस्था वा समूहका लागि लक्षित गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पाइने छैन। निर्णयकर्ता वा निर्णय प्रक्रियामा संलग्न पदाधिकारी वा निजको नजिकको नातेदारलाई मात्र प्रत्यक्ष रुपमा लाभ पुग्ने गरी सरकारी अनुदान वा सहायता वितरण गर्न पाइने छैन। स्वार्थको द्वन्द्व हुने अवस्था आएमा तालुक निकायमा जानकारी गराइ निकासा भए बमोजिम गर्नु हुनेछ। यस प्रकारको अनुदान वा सहायता दिँदा पटक-पटक एकै व्यक्ति समूह, सहकारी वा फर्मले पाउन नसक्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

६५. बजेट वक्तव्यमा उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रम र रू. १० करोड भन्दा बढी रकम विनियोजन भएका आयोजनाहरूको चौमासिक रूपमा यस मन्त्रालयमा समीक्षा गरिने भएकोले सोही बमोजिम प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी उक्त समीक्षामा सक्रिय सहभागिता जनाउनु हुनेछ।

६६. कर्णाली प्रदेश वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनको लेखाजोखा तथा खर्च प्रगतिका आधारमा मन्त्रालयहरूको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा निर्धारण गरिने भएकोले सोको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

६७. प्रदेश बेरूजु व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गरी आफू र मातहत निकायको बेरुजु फर्स्योट कार्यलाई तदारुकता साथ सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। महालेखा परीक्षकबाट लेखापरीक्षण भइ प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा औंल्याइएका बेरुजुका सम्बन्धमा बेरुजुको सूचना प्राप्त भएको ३५ दिनभित्र सम्बन्धित कार्यालयले तोकिएबमोजिम फर्स्योट गरी सम्परीक्षण गर्नु/गराउनु हुनेछ।

६८. कार्यालय प्रमुख तथा आयोजना प्रमुखसँग साउन मसान्तभित्र वार्षिक कार्यसम्पादन करार गर्नुहुनेछ। आयोजना/कार्यालय प्रमुखको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनलाई आयोजना/कार्यालयको प्रगतिसँग आबद्ध गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

६९. आफू र मातहतमा राम्रो कार्यसम्पादन भएका कर्मचारीलाई उचित सम्मान र पुरस्कृत गर्नु हुनेछ। तोकिएको जिम्मेवारी पुरा नगर्ने कर्मचारीलाई प्रचलित कानुन बमोजिम विभागीय कारवाही समेत गर्नु हुनेछ।

७०. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट तथा कार्यक्रमसँग सम्बन्धित प्रकाशनहरू यस मन्त्रालयको वेबसाइट moeap.karnali.gov.np बाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।

४.३ हालसम्म गरिएका प्रयास

४.३.१ समपूरक र विशेष अनुदान सम्बन्धी प्रणाली

प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने समपूरक तथा विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रम तथा आयोजनाको प्रस्तावका लागि समपूरक तथा विशेष अनुदान सम्बन्धी प्रणाली

http://karnali.csgrants.gov.np/ अद्यावधिक गरी अनलाईन प्रणाली मार्फत कार्यक्रम तथा आयोजना प्रस्ताव गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा रहेको छ।

४.३.२ प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) मा सुधार

प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) लाई मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) समयानुकूल परिमार्जन गरी Web-based मा आधारित बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।

४.३.३ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनमा गरिएका अन्य सुधारहरू

१. बहुवर्षीय प्रकृतिका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको बजेट सुनिश्चिततालाई व्यवस्थित गरी निर्दिष्ट समयमा नै आयोजना तथा कार्यक्रमहरू सम्पन्न गर्न बहुवर्षीय आयोजनाहरूको व्यवस्थापनको लागि निश्चित आधार तथा मापदण्डसहितको प्रदेश आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी निर्देशिका (पहिलो संशोधन), २०८० कार्यान्वयनमा रहेको छ। सो मापदण्डलाई समयानुकूल परिमार्जन गरिएको छ।

२. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यक्रम संशोधन, रकमान्तर, मूल्याङ्कन लगायतका बजेट, योजना तथा कार्यक्रम महाशाखासँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्नका लागि प्रदेश बजेट कार्यसञ्चालन निर्देशिका तर्जुमा गर्ने कार्यक्रम रहेको छ।

३. प्रदेशको आर्थिक कार्यप्रणालीमा समयानुकूल सुधार गर्न तथा सङ्घीय आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन अनुकूल हुनेगरी यस अवधिमा प्रदेशको आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन तर्जुमा गरी स्वीकृतिको लागि प्रदेशसभामा पेश गर्न मन्त्रिपरिषद्‌बाट स्वीकृति प्राप्त भएको छ।

परिच्छेद-पाँच

स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण तथा खर्चको स्थिति

५.१ स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण

५.१.१. कर्णाली प्रदेश सरकारबाट समानीकरण, समपूरक, विशेष र ससर्त अनुदानको रुपमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८१/८२ सम्म १० जिल्लाका ७९ स्थानीय तहमा रू. २३ अर्ब ४ करोड २५ लाख ६९ हजार विनियोजन भएको छ।

५.१.२. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कर्णाली प्रदेशभित्रका स्थानीय तहहरुलाई सुरु विनियोजन मार्फत वित्तीय समानीकरण, ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदान गरी कुल रू. ४ अर्ब ८३ करोड वित्तीय हस्तान्तरण गरिएको छ। कर्णाली प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०८१/८२ सम्म हस्तान्तरण भएको बजेटको तुलनात्मक विवरण देहायको तालिकाबाट प्रष्ट पारिएको छः-

तालिका २०- कर्णाली प्रदेश सरकारबाट ७ आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहको लागि विनियोजन गरिएको अनुदान सम्बन्धी विवरण

(रू. हजारमा)

क.सं.	अनुदान/आ.व.	बार्षिक बजेट				
	आर्थिक वर्ष	समपूरक	विशेष	ससर्त	समानीकरण	जम्मा
१	२०७५/७६				४०००००	४०००००
२	२०७६/७७	१००००००	३०००००	५०००००	८०००००	२६०००००
३	२०७७/७८	१०५८०००	३५२५००	७८६०००	८०००००	२९९६५००
४	२०७८/७९	१००००००	३०००००	१२९९९००	८०००००	३३९९९००
५	२०७९/८०	५१२०००	३०५०००	२३९८७२९	८०००००	४०१५७२९
६	२०८०/८१	८४२५००	२७५५००	२८८२४४०	८०००००	४८००४४०
७	२०८१/८२	६७८२९०	३०००००	३०५१७१०	८०००००	४८३००००
	जम्मा	५०९०७९०	१८३३०००	१०९१८७७९	५२०००००	२३०४२५६९
	प्रतिशतमा	२२.०९	७.९५	४७.३९	२२.५७	१००

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

५.१.३. आ.व. २०७९/८० मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. ५१ करोड २० लाख समपूरक अनुदान हस्तान्तरण भएको थियो भने आ.व. २०८०/८१ मा रू. ८४ करोड २५ लाख हस्तान्तरण भएको थियो।

५.१.४. आ.व. २०८१/८२ मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. ६७ करोड ८२ लाख ९० हजार समपूरक अनुदान हस्तान्तरण भएको छ।

चित्र २८- कर्णाली प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्म जिल्लागत रूपमा स्थानीय तहमा समपूरक अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

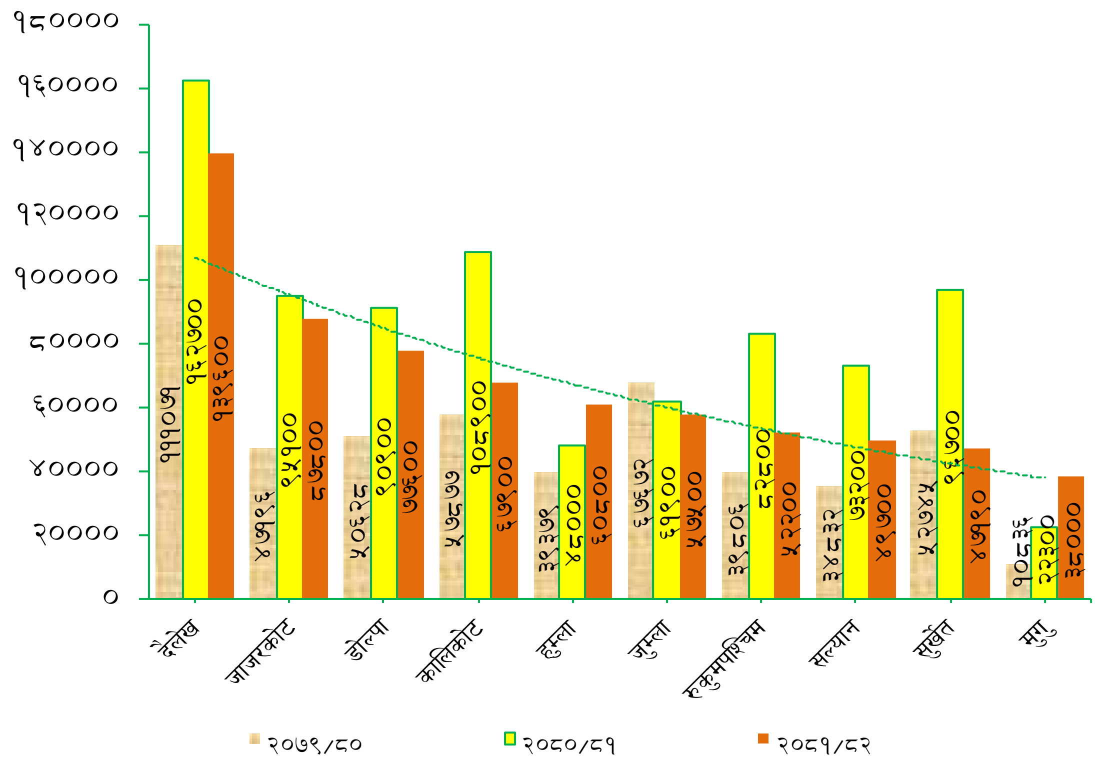

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

५.१.५. आ.व. २०७९/८० मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. ३० करोड ५० लाख विशेष अनुदान हस्तान्तरण भएको थियो भने आ.व. २०८०/८१ मा रू. २७ करोड ५५ लाख हस्तान्तरण भएको थियो।

५.१.६. आ.व. २०८१/८२ मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. ३० करोड विशेष अनुदान हस्तान्तरण भएको छ।

चित्र २९- कर्णाली प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्म जिल्लागत रूपमा स्थानीय तहमा विशेष अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

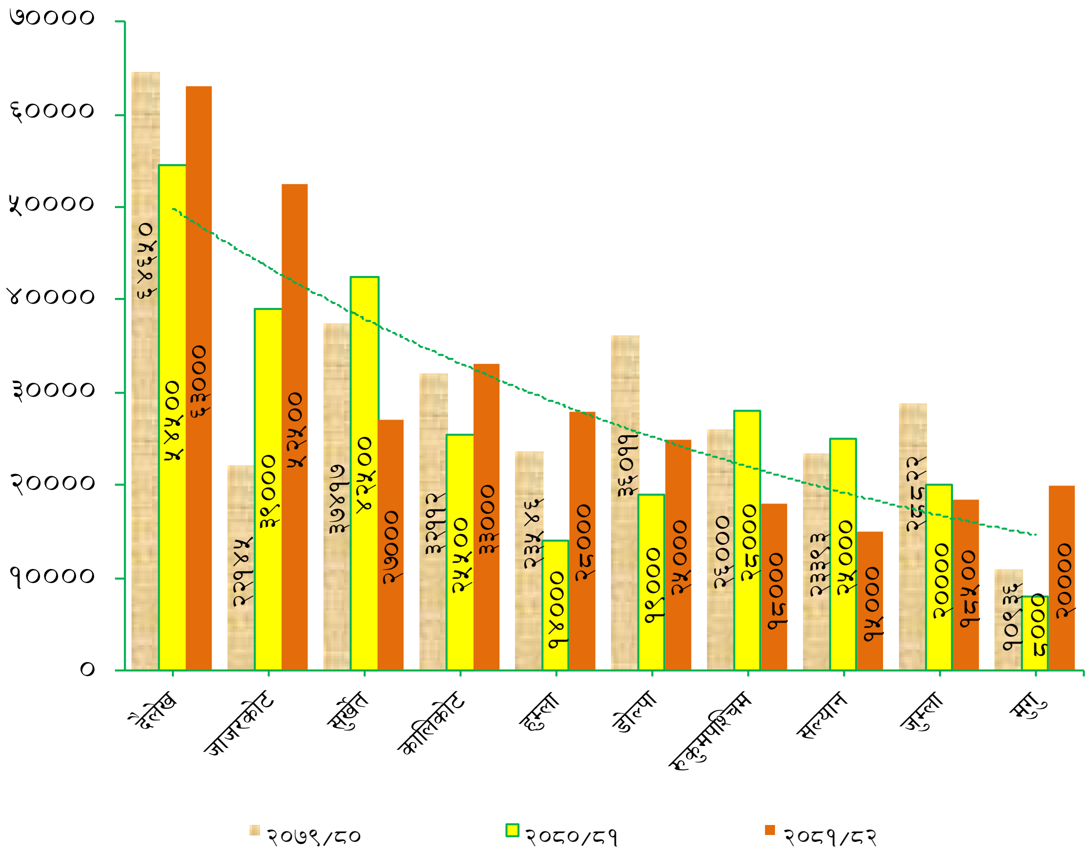

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

५.१.७. आ.व. २०७९/८० मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. २ अर्ब ३९ करोड ८७ लाख २९ हजार ससर्त अनुदान हस्तान्तरण भएको थियो भने आ.व. २०८०/८१ मा रू. २ अर्ब ८८ करोड २४ लाख हस्तान्तरण भएको थियो।

५.१.८. आ.व. २०८१/८२ मा कर्णाली प्रदेश सरकारबाट विभिन्न स्थानीय तहमा रू. ३ अर्ब ५ करोड १७ लाख १० हजार ससर्त अनुदान हस्तान्तरण भएको छ।

चित्र ३०- कर्णाली प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्म जिल्लागत रूपमा स्थानीय तहमा ससर्त अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

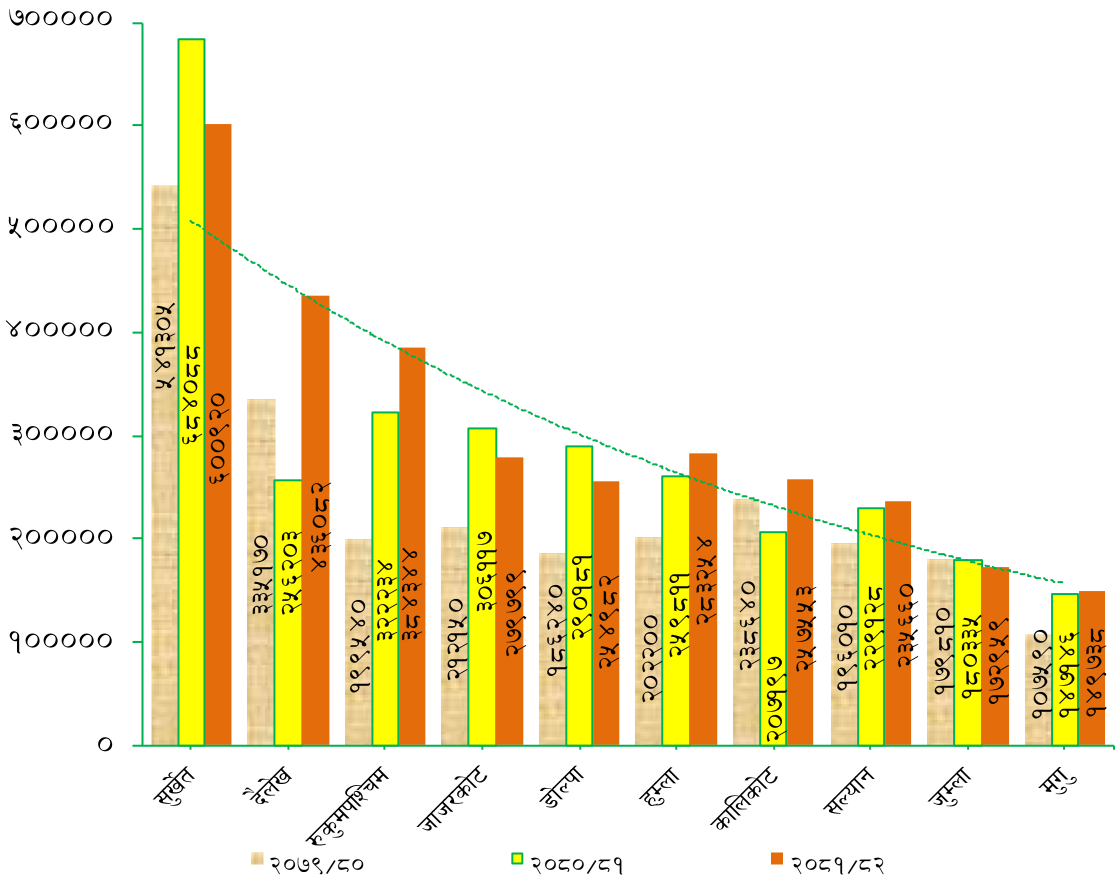

स्रोत: आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कर्णाली प्रदेशका स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण, ससर्त, विशेष र समपूरक अनुदान गरी कुल रू. ४ अर्ब ८३ करोड ३५ लाख ८१ हजार वित्तीय हस्तान्तरण गर्ने अनुमान गरिएको छ। जुन प्रदेश सरकारको कुल विनियोजित बजेटको १५.३९ प्रतिशत हुन आउँछ। गत आर्थिक वर्षमा भने त्यस्तो अनुदान कुल विनियोजित बजेटको १४.३८ प्रतिशत रहेको थियो। प्रदेश सरकारबाट गत आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण र चालु आ.व. को अर्धवार्षिक अवधिमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २१- स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण (रु. हजारमा)

अनुदानको प्रकार	विनियोजन			पहिलो ६ महिनाको वित्तीय हस्तान्तरण			विनियोजनको तुलनामा वित्तीय हस्तान्तरण (प्रतिशतमा)		
	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२
समानीकरण	८००००००	८००००००	८००००००	३०५८२३	३५६६४९	३४५२६५	३८.२३	४४.५८	४३.१६
ससर्त	२३९८६५५	२८८२४४०	३०५५२९१	३११९०९	६३२०९८	८५६४९१	१३.००	२१.९३	२८.०३
समपूरक	५१२०४२	८४२५००	६७८२९०	११०६२	१२४५९	३६५६७	२.१६	१.४८	५.३९
विशेष	३०५०३२	२७५५००	३००००००	१४१६९	४२७०	३६४६२	४.६५	१.५५	१२.१५

जम्मा	४०१५७२९	४८००४४०	४८३३५८१	६४२९६३	१००५४७५	१२७४७८५	१६.०१	२०.९५	२६.३७

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

१. चालु आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिमा वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत विनियोजित कुल रकमको ४३.१६ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको छ। गत आ.व. को सोही अवधिमा विनियोजित कुल रकमको ४४.५८ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको थियो।

२. त्यस्तै आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिमा समपूरक अनुदान अन्तर्गत विनियोजित कुल रकमको ५.३९ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको छ। गत आ.व. को सोही अवधिमा विनियोजित रकमको कुल १.४८ प्रतिशत रकम मात्र हस्तान्तरण भएको थियो।

३. ससर्त अनुदानको हकमा सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय/निकायहरूबाट प्रस्ताव भइ आएका आयोजनाहरूमा विनियोजित कुल रकम रु. ३ अर्ब ५ करोड ५२ लाख मध्ये २८.०३ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको छ। गत आ.व. को सोही अवधिमा विनियोजित कुल रकमको २१.९३ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको थियो।

४. त्यस्तै आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिमा विशेष अनुदान अन्तर्गत विनियोजित कुल रकमको १२.१५ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको छ भने गत आ.व. को सोही अवधिमा विनियोजित कुल रकमको कुल १.५५ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको थियो।

५. समग्रमा चालु आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिसम्म वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत विनियोजित कुल रकमको २६.३७ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको छ। गत आ.व. को सोही अवधिमा विनियोजित कुल रकमको २०.९५ प्रतिशत रकम हस्तान्तरण भएको थियो।

चित्र ३१- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को अर्धवार्षिक अवधिमा सुरू विनियोजनको तुलनामा स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

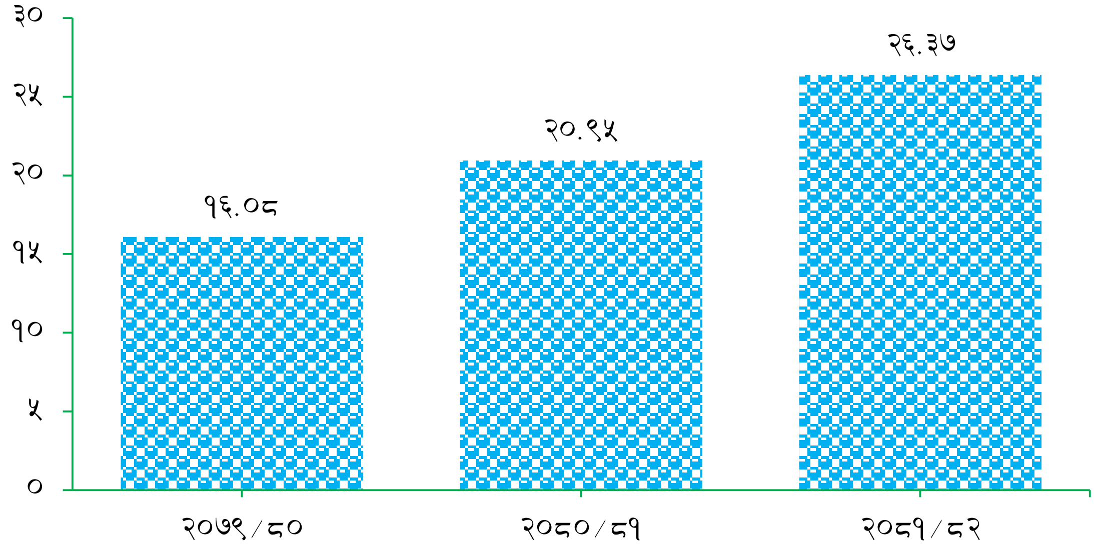

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

चित्र ३२- आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ को मासिकरूपमा स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणको तुलनात्मक विवरण (प्रतिशतमा)

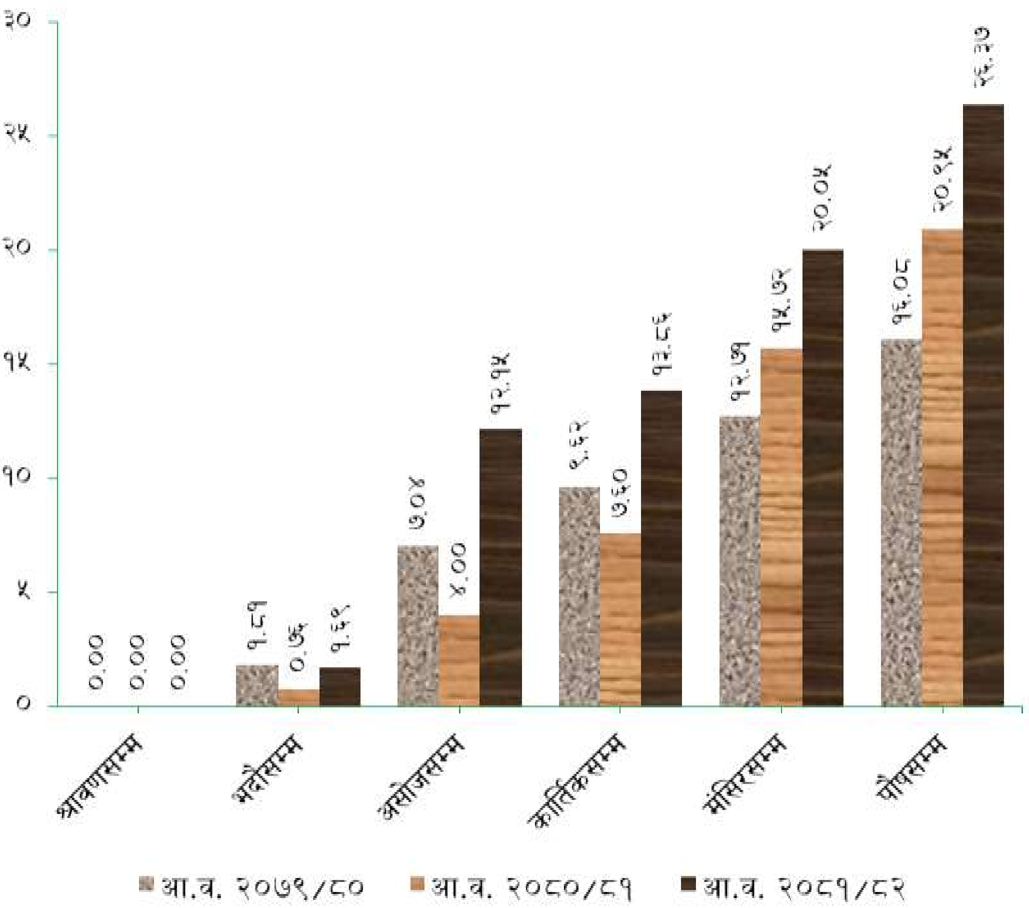

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

५.२ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी मार्गदर्शन

(क) अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणः

१. वित्तीय समानीकरण अनुदान रकमको एक चौथाईले हुन आउने रकम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट स्थानीय सञ्चित कोषमा क्रमशः भाद्र ७ गते, कार्तिक ७ गते, माघ ७ गते र वैशाख ७ गतेभित्र चार किस्तामा निकासा हुनेछ।

२. वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च भएको रकमको विवरण स्थानीय तहले सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा क्रमशः कार्तिक ५ गते, माघ ५ गते, वैशाख ५ गते र वार्षिक आर्थिक विवरण साउन मसान्तभित्र बुझाउनु पर्नेछ। त्यस्तो विवरण प्राप्त नभएसम्म वित्तीय समानीकरण अनुदान वापतको बाँकी रकम स्थानीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरिने छैन।

३. मुलुकमा विपद् वा अन्य कुनै असामान्य परिस्थिति उत्पन्न भइ लक्ष्य अनुरुप राजस्व सङ्कलन नभएमा वा सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरण हुने रकममा अनुमान गरे अनुरूप प्राप्त हुन नसकेमा वित्तीय समानीकरण

अनुदानको पहिलो किस्ता बाहेक अन्य किस्ता र सो बापतको रकम सङ्कलित राजस्वको अनुपातका आधारमा प्रदेश सरकारले पुनः निर्धारण गरी हस्तान्तरण गर्नेछ।

४. ससर्त अनुदान रकमको एक चौथाईले हुन आउने रकम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयले स्थानीय सञ्चित कोषमा प्रत्येक वर्षको भाद्र ७ गतेभित्र हस्तान्तरण गर्नेछ। यसरी हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदानको रकमको खर्च प्रगतिको आधारमा थप रकम हस्तान्तरण गरिनेछ।

५. ससर्त अनुदान वापत हस्तान्तरण भएको रकम जुन आयोजना वा कार्यक्रमको लागि प्राप्त भएको हो सोही आयोजना वा कार्यक्रमको लागि मात्र खर्च गर्ने गरी कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयन हुने अवधि, कार्यान्वयनको प्रक्रिया, खर्चको अनुमानको कार्ययोजना, मासिक नगद प्रवाहको विवरण र सम्बन्धित सभाले पारित गरेको राजस्व र व्ययको अनुमान साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेस गर्नु पर्नेछ।

६. बुँदा नं. ५ बमोजिम पेस भएको कार्ययोजना अनुसार खर्च भएको रकमको विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहले प्रत्येक आर्थिक वर्षको क्रमशः मंसिर १५ गते, चैत्र १५ गते, असार २५ गतेभित्र र वार्षिक आर्थिक विवरण आगामी आर्थिक वर्षको साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेस गर्नु पर्नेछ।

७. बुँदा नं. ६ बमोजिमको खर्चको विवरणको आधारमा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयले बुँदा नं. ४ बमोजिम हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदानको रकम समायोजन गरी थप रकम सोधभर्ना निकासा दिनेछ।

८. बुदा नं. ६ बमोजिमको खर्चको विवरण प्राप्त नभएसम्म ससर्त अनुदान वापतको थप रकम सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरिने छैन।

९. समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान सम्बन्धमा कर्णाली प्रदेश समपूरक अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ (संशोधन सहित) र कर्णाली प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ (संशोधन सहित) को आधारमा हस्तान्तरित कार्यक्रम/आयोजना छनोट गरिएको र सोही बमोजिम अनुदान रकम उपलब्ध गराइने हुँदा सोको कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।

१०. ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको रकम आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभइ बचत भएमा त्यस्तो बचत रकम कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ५ को उपदफा (९) बमोजिम सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय वा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत् आगामी आर्थिक वर्षको साउन १५ गतेभित्र प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नु पर्नेछ। अघिल्लो आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण भएको त्यस्तो अनुदान वापतको बचत रकम फिर्ता दाखिला नगर्ने स्थानीय तहलाई चालु आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने अनुदान रकमबाट कट्टा गरी बाँकी रहेको अनुदान रकम पठाइनेछ।

११. वित्तीय हस्तान्तरणको उपयोग नेपालको संविधान, दिगो विकास लक्ष्य, नेपालको सोह्रौं योजना र कर्णाली प्रदेशको आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका क्षेत्र र मार्गदर्शन बमोजिम गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

(ख) राजस्व बाँडफाँटसम्बन्धी व्यवस्थाः

१२. स्थानीय तहले उठाएको राजस्व, बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व र हस्तान्तरण भएको अनुदान रकम सम्बन्धित स्थानीय तहबाट स्वीकृत कानुन तथा प्रचलित कानुन बमोजिम खर्च गर्नु पर्नेछ।

१३. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, विज्ञापन कर र मनोरञ्जन करबाट सङ्कलन हुने राजस्व रकम साठी प्रतिशत सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिका र चालीस प्रतिशत रकम मासिक रुपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

१४. प्रदेश सरकारबाट सङ्कलन हुने सवारी साधन कर बापतको राजस्व रकमको चालीस प्रतिशतले हुन आउने रकम राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट निर्धारण गरे बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा दाखिला गरिनेछ।

१५. ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र दहत्तर बहत्तर सङ्कलनबाट उठेको शुल्क मध्येबाट साठी प्रतिशतले हुने रकम स्थानीय तहले आफ्नो सञ्चित कोषमा राखी चालीस प्रतिशतले हुने रकम मासिक रुपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरी नियमित रुपमा सो को प्रतिवेदन गर्नु पर्नेछ।

१६. प्रदेश सरकारले निर्माण गरी सञ्चालनमा रहेका पर्यटकीय स्थल तथा क्रियाकलाप र पर्यापर्यटनमा कर्णाली प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८१ को अनुसूची-५ बमोजिम शुल्क लगाई असुल उपर गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। पर्यटन शुल्क वापत उठेको रकम मध्येबाट साठी प्रतिशतले हुने रकम स्थानीय तहले आफ्नो सञ्चित कोषमा राखी बाँकी चालीस प्रतिशतले हुने रकम मासिक रुपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरी नियमित रुपमा सो को प्रतिवेदन यस मन्त्रालय, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयमा गर्नु पर्नेछ।

(ग) **योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयनसम्बन्धी व्यवस्थाः**

१७. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश सरकारको कुनै निकायमा विनियोजन भएको कार्यक्रम वा आयोजनाको कार्यान्वयन स्थानीय तह मार्फत गराउँदा सर्त सहित पठाएकोमा उक्त सर्तको स्थानीय तहले अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ।

१८. कुनै स्थानीय तहको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएको कार्यक्रम वा आयोजना कुनै कारणवस प्रदेश सरकार मातहतको निकायमार्फत् कार्यान्वयन गराउनु पर्ने भएमा तहाँको अनुरोधमा प्रदेश सरकारको विषयगत मन्त्रालय र यस मन्त्रालयको स्वीकृतिमा सम्बन्धित कार्यालय मार्फत् कार्यान्वयन गराउन सकिनेछ।

१९. स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएका ससर्त अनुदान कार्यक्रमको संशोधन गर्नु पर्ने भएमा विषय क्षेत्र तथा विनियोजित रकम परिवर्तन नहुने गरी सोको स्पष्ट कारण र पुष्ट्याई सहित कायम हुने आयोजनाको लागत अनुमान र सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यपालिकाको निर्णय समेत पेस गर्नु पर्नेछ। यस मन्त्रालयले त्यस्तो संशोधन **चैत्र मसान्त**सम्म गर्न सक्नेछ। आर्थिक वर्षकोबिचमा अख्तियारीको रुपमा वा वित्तीय हस्तान्तरणमार्फत कार्यान्वयनका लागि पठाइने आयोजना तथा कार्यक्रम संशोधन गरिने छैन। साथै एक पटक संशोधन गरिएका आयोजना तथा कार्यक्रम पुनः संशोधन गर्न सकिने छैन।

२०. समपूरक, ससर्त र विशेष अनुदान तर्फका कुनै आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा बोलपत्र वा अन्य विधिबाट खरिद कार्य गर्दा विनियोजित रकमभन्दा कम लागतमा सम्पन्न हुने गरी खरिद सम्झौता भइ पुरै रकम खर्च नभइ बचत हुने स्थितिमा सो रकम सोही आयोजना वा अन्य कुनै नयाँ कार्यमा खर्च नगरी त्यसको विवरण अविलम्ब यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ।

२१. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ९ को उपदफा (१२) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको खण्ड (ग) बमोजिम उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालित आयोजनामा रकम थप गर्ने गरी रकमान्तर गर्न नपाइने व्यवस्था रहेकाले विनियोजित रकमको सीमाभित्र रही खरिद व्यवस्थापन गर्नु हुनेछ।

२२. ससर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम वा आयोजना कार्यान्वयनका लागि कुनै द्विविधा पर्न गएमा सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय र कर्णाली प्रदेश सरकारका सम्बन्धित मन्त्रालयसँग समन्वय गर्नु हुनेछ।

२३. हस्तान्तरण भएका आयोजना वा कार्यक्रमको स्थान नखुलेको अवस्थामा सम्बन्धित स्थानीय तहले आवश्यकताको आधारमा स्थान छनोट गरी प्रदेश मन्त्रालयको मार्गदर्शन समेतको आधारमा कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

२४. राजनैतिक दलका स्थानीय पदाधिकारी, जनप्रतिनिधि र निजका परिवार, निर्माण व्यवसायी र राष्ट्रसेवक कर्मचारी उपभोक्ता समितिमा रहन नपाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन गर्ने गरी सम्झौता भएको आयोजनालाई प्रत्यक्ष वा परोक्ष रुपमा निर्माण व्यावसायीमार्फत गराउन पाइने छैन।

२५. सार्वजनिक भवन तथा यस्तै प्रकृतिका पूर्वाधारसम्बन्धी संरचना निर्माण गर्दा कसैको निजी जग्गा समेत उपयोग गर्नुपर्ने भएमा भूमिसम्बन्धी प्रचलित कानुनबमोजिम जग्गा प्राप्तिको कार्य सम्पन्न भएपश्चात मात्र खरिद कार्य सुरु गर्नु हुनेछ। नेपाल सरकारको नाउँमा रहेको सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा प्रचलित कानुनअनुसार आफ्नो नाउँमा भोगाधिकार कायम गरी सार्वजनिक संरचना निर्माण कार्यको थालनी गर्नु हुनेछ।

२६. कर्णाली प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ८ को उपदफा (१) बमोजिम सङ्घीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको अनुदानमा निर्माण गरिने सामुदायिक भवन तथा यस्तै प्रकृतिका सार्वजनिक उपयोगका संरचना व्यक्तिगत वा निजी जग्गामा निर्माण नगर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। यस्ता संरचनाहरू कुनै व्यक्तिगत वा दलगत वा निजी व्यापारिक उद्देश्यले प्रयोग वा सञ्चालन गर्न पाइने छैन। यी संरचनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफलमा सबै नागरिकको समान हिस्सेदारी हुने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

(घ) **लेखाङ्कन, प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षणः**

२७. प्रदेश सरकारबाट खर्च हुने गरी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै आयोजना वा कार्यक्रम कुनै कारणवस स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गराउनु पर्ने भएमा त्यस्तो रकमको खर्च गर्ने, लेखा राख्ने, प्रतिवेदन गर्ने, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गर्ने लगायतका कार्य प्रदेश सरकारको प्रचलित कानुन बमोजिम गराउनु पर्नेछ।

२८. बुँदा नं. १८ बमोजिमका आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने तहले वार्षिक आर्थिक विवरण तयार गरी प्रमाणित गराई त्यस्तो आर्थिक विवरण अख्तियारी प्रदान गर्ने तहको निकायमा साउन मसान्तभित्र पठाउनु पर्नेछ।

२९. ससर्त अनुदान अन्तर्गत सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमको भौतिक र वित्तीय प्रगति विवरण सम्बन्धित आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकायले सम्बन्धित प्रदेश मन्त्रालय/निकायमा त्रैमासिक रुपमा पठाउनु पर्नेछ।

३०. महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न भइ प्रतिवेदन प्राप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र उक्त प्रतिवेदनको एक प्रति प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेरूजु फस्यौंट तथा सुझाव कार्यान्वयनमा तदारूकता दिनु हुनेछ।

(ङ) **वित्तीय अनुशासनः**

३१. प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयले आय र व्ययको एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गरी महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पेस गर्नुपर्ने हुँदा निर्धारित ढाँचामा स्थानीय तहको आय व्ययको विवरण सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयमार्फत् पठाउने व्यवस्था गर्नु हुनेछ।

३२. आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को आम्दानी र खर्चको प्रतिवेदन तोकिएको ढाँचामा साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ। गत आर्थिक वर्षको यस्तो प्रतिवेदन प्राप्त नभइ चालु वर्षको राजस्व बाँडफाँट र अनुदान बापतको रकम हस्तान्तरण हुने छैन।

३३. समपूरक, विशेष र ससर्त अनुदानतर्फका स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रमको लागि विनियोजित बजेटको ठेक्का वा अन्य प्रक्रियाबाट खरिद कार्य गर्दा बजेट भन्दा कम लागतमा ठेक्का सम्झौता वा उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता भएका कारण वा अन्य कुनै कारणले बचत हुने रकम अर्को ठेक्का तथा उपभोक्ताबाट सोही आयोजनामा वा अन्य नयाँ कार्यक्रम वा आयोजनाका लागि खर्च गर्न नपाउने व्यवस्था मिलाई त्यस्तो बचत रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गरी बजेट अनुशासन पालना गर्नु हुनेछ।

३४. समपूरक, विशेष र ससर्त अनुदानका आयोजनाको प्रगति विवरण पेस गर्दा आयोजनामा विनियोजित रकम, लागत अनुमान, सम्झौता रकम, बाँकी रकम, कार्य सम्पन्न हुने अवधि लगायतका अन्य विषय खुल्ने गरी छुट्टै विवरण फागुन मसान्तभित्र यस मन्त्रालयमा पेस गर्नु पर्नेछ।

३५. सार्वजनिक निर्माण कार्यको सम्बन्धमा निर्माण स्थलमा सो कामसँग सम्बन्धित विवरण (आयोजनाको नाम, लागत, कार्य शुरु भएको मिति, कार्य सम्पन्न हुने मिति, ठेक्का अङ्क, ठेक्का लिनेको नाम तथा ठेगाना, काम

सम्पन्न भए पछि हुने अपेक्षित उपलब्धि आदि) काम सम्पन्न नभएसम्म सर्वसाधारणले देख्न सक्ने गरी आयोजनाको जानकारी दिने आयोजना तथा कार्यक्रम सूचना पाटी (होर्डिङ्ग बोर्ड) राखी सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

३६. आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेटसँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू यस मन्त्रालयको website: www.moeap.karnali.gov.np मा हेर्न र डाउनलोड गर्न सकिनेछ।

५.३ वित्तीय सङ्घीयता कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा भएका उपलब्धी र समीक्षा

१. कर्णाली प्रदेश सरकारले आफ्नो स्थापना काल देखि नै यस प्रदेश भित्रका सबै स्थानीय तहलाई वित्तीय हस्तान्तरण गरिरहेको छ। वित्तीय हस्तान्तरणका आयोजना/कार्यक्रम छनोट तथा सोको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा कर्णाली प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण (व्यवस्थापन) ऐन, २०७५, कर्णाली प्रदेश समपूरक तथा विशेष अनुदान कार्यविधि, २०८१ तर्जुमा भएको।

२. स्थानीय तहमा ससर्त अनुदानका रूपमा हस्तान्तरण गरिने आयोजना/कार्यक्रमको प्रस्ताव, छनोट लगायत सोको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित बनाउनका लागि ससर्त अनुदान सम्बन्धी कार्यविधिको मस्यौदा तयारीको लागि समिति गठन भइ प्रारम्भिक मस्यौदा तर्जुमा भएको।

३. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग, नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग लगायतका निकायहरूसँग अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँटका सम्बन्धमा समन्वय, सहकार्य भइरहेको।

४. राष्ट्रिय योजना आयोगको समन्वय र सहकार्यमा आगामी आर्थिक वर्षमा छनोट हुने समपूरक तथा विशेष अनुदानको प्रस्तावका लागि विद्युतीय प्रणाली विकासको प्रक्रिया अगाडि बढाई सञ्चालनमा ल्याइएको।

५. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत विभिन्न अनुदानहरू हस्तान्तरणका सम्बन्धमा हासिल भएको उपलब्धि सन्तोषजनक रहे पनि योजना तर्जुमा, सोको कार्यान्वयन तथा वित्तीय अनुशासनको पालना लगायतका विषयहरूमा आगामी दिनमा थप कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ।

६. विभिन्न योजना/कार्यक्रमको कार्यान्वयनको गुणस्तरीयता, प्रभावकारिताको विषयमा पर्याप्त अनुगमन मूल्याङ्कन हुन आवश्यक रहेको। यसका लागि आगामी दिनमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन संयन्त्रहरूलाई बलियो बनाउन जरुरी देखिन्छ।

७. नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको राज्यको संरचनाको समन्वय, सहकार्यको एक महत्त्वपूर्ण औजारको रूपमा वित्तीय सङ्घीयतालाई लिइन्छ। सोको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि तीनै तहको सरकारबिच निरन्तर रूपमा समन्वय सहकार्य हुनुपर्ने तथा विभिन्न तहका सरकारबाट निर्धारित कार्यक्षेत्र अनुरूप मात्र आयोजना/कार्यक्रम छनोट भइ बजेट विनियोजन हुनुपर्ने आवश्यकता रहेको।

५.४ वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्याहरू

१. वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयन तथा वार्षिक बजेट कार्यान्वयनको लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहमा पर्याप्त जनशक्तिको अभावका कारण अपेक्षित लक्ष्य हासिलमा कठिनाई भएको।

२. प्रदेश समपूरक तथा विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ बमोजिम ठेक्का सम्झौताको विवरण सम्झौता सम्पन्न भएको सात दिनभित्र सम्बन्धित स्थानीय तहले आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय र प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा प्रेषित गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा सो अनुसारको विवरण सबै स्थानीय तहबाट प्राप्त नभएको।

३. प्रदेश विनियोजन ऐन तथा मन्त्रालयबाट जारी गरिने विभिन्न परिपत्र तथा मार्गदशर्नको पालनामा ध्यान नपुगेको। कतिपय स्थानीय तहले वित्तीय हस्तान्तरणका आयोजनाहरूको आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि विनियोजन ऐन अनुसार फिर्ता गर्नुपर्ने रकम फिर्ता नगरेको।

४. समपूरक अनुदानका आयोजनाहरूको हकमा कतिपय स्थानीय तहले आयोजना प्रस्ताव गर्दा महत्त्वकांक्षी ढङ्गले प्रस्ताव गर्ने तर तोकिए बमोजिमको स्रोत सम्बन्धित स्थानीय तहले व्यवस्थापन गर्न नसक्दा व्यवहारमा आयोजना कार्यान्वयन नै नहुने वा ढिलाई हुने तथा संशोधनको लागि समेत अनुरोध गर्ने गरेको।

५. समपूरक र विशेष अनुदानका आयोजनामा पूर्व तयारीका चरण सम्पन्न भइसकेका आयोजना प्रस्ताव गर्नुपर्नेमा सो नगरी आयोजना अन्तिम चौमासिकमा ठेक्का सम्झौता गरी कार्यान्वयनमा ढिलाई गर्ने लगायतका कारण उक्त आयोजना/कार्यक्रमको दायित्व अर्को आर्थिक वर्षमा सर्ने र उक्त दायित्व व्यवस्थापन नगर्दा आयोजना/कार्यक्रम अधुरो रहने स्थिति देखिएको।

६. प्रदेश विनियोजन ऐन तथा बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी मार्गदर्शनमा समेत जुन आयोजना/कार्यक्रमको लागि बजेट विनियोजन भएको हो सोही आयोजना/कार्यक्रममा खर्च गर्नुपर्ने र बचत रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा बचत रकम स्वीकृत आयोजना/कार्यक्रम बाहेकका आयोजना/कार्यक्रमा खर्च गर्ने गरेको।

७. ससर्त अनुदानतर्फ आयोजना छनोटको निश्चित मापदण्ड नहुँदा टुक्रे प्रकृतिका आयोजनाको सङ्ख्या बढ्न गई स्रोत र साधनको प्राथमिकतापूर्ण र दक्षतापूर्ण उपयोग हुन नसकेको।

८. कतिपय स्थानीय तहमा ससर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने आयोजना/कार्यक्रम स्थानीय तहको आवश्यकता बमोजिम नभएको भनी उक्त आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयनमा तदारूकता नहुँदा सोको सट्टामा अन्य योजना/कार्यक्रममा सो रकम रकमान्तर गर्नका लागि अनुरोध गर्ने गरेको।

९. ससर्त अनुदानका आयोजनाहरूको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा विषयगत मन्त्रालयहरूबाट पनि समयमै कार्यविधि/मापदण्ड/मार्गदर्शन स्थानीय तहमा प्रेषित नहुँदा आयोजना/ कार्यक्रम कार्यान्वयनको विधि र प्रक्रियाका सम्बन्धमा द्विविधा उत्पन्न भएको।

१०. कर्णाली प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८१ मा तोकिएको समयमा सबै स्थानीय तहबाट राजस्व बाँडफाँटको रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला नभएको। यसका साथै स्थानीय तहबाट दहत्तर बहत्तर शुल्क बापत सङ्कलन भएको राजस्व कतिपय स्थानीय तहले प्रदेश सञ्चित कोषमा प्रदेश आर्थिक ऐन बमोजिम दाखिला नगरेको।

११. वार्षिक बजेट तर्जुमा पश्चात समेत योजना/कार्यक्रममा गैरबजेटरी रकमका लागि प्रस्ताव गर्ने प्रवृत्ति देखिएको।

१२. प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली **(PLMBIS) र SUTRA (Sub-national treasury regulatory application)** बिच **Real time** आबद्धता नहुँदा प्रतिवेदन प्राप्तिमा समस्या देखिएको।

१३. कतिपय स्थानीय तहले **SUTRA** प्रणालीमा पूर्ण रूपमा बजेट तथा खर्च प्रविष्टि नगर्दा स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरणको रूपमा उपलब्ध गराइएको रकमको यथार्थ खर्च विवरण प्राप्ति तथा सोका आधारमा खर्च विश्लेषण तथा प्रतिवेदन प्रणाली व्यवस्थापनमा कठिनाई भएको।

१४. स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्ने कतिपय आयोजनाहरूमा दोहोरोपना देखिएकोले सो आयोजना/कार्यक्रममा विनियोजित रकम नयाँ आयोजना/कार्यक्रममा रकमान्तरका लागि प्रस्ताव गर्ने गरेका।

५.५ समाधानका उपायहरू

१. प्रदेश तथा स्थानीय तहको बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कुशलतामा वृद्धिका लागि पर्याप्त र दक्ष जनशक्तिको परिचालन गर्नुपर्ने। यसका लागि कर्मचारीको पदपूर्ति, क्षमता अभिवृद्धि लगायतका विषयमा ध्यान दिनुपर्ने।

२. प्रचलित कानुन बमोजिम उपलब्ध गराउनुपर्ने प्रतिवेदन समयमै पेश गर्न सम्बन्धित सबै निकाय जिम्मेवार हुनुपर्ने।

३. प्रदेश विनियोजन ऐन तथा मन्त्रालयबाट जारी गरिने विभिन्न परिपत्र तथा मार्गदर्शन लगायत प्रचलित कानुनको पालनामा ध्यान दिई वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुपर्ने।

४. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गतका विभिन्न अनुदानको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा सम्बन्धित ऐन, कानुन, कार्यविधि तथा मापदण्डमा तोकिएको कार्यान्वयन विधि लगायतका विषयहरूको अधीनमा रही आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने।

५. वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत अनुदानका कार्यक्रमहरूको माग/छनोट कार्यलाई प्रणालीसँग आवद्ध गर्दै लैजाने र स्वचालित प्रतिवेदन प्रणालीको विकास गर्ने।

६. अनुदान हस्तान्तरण गर्दा मानव विकास सुचकाङ्क, राजस्व उठाउने क्षमता, कार्यान्वयन दक्षता लगायतका विषयमा ध्यान दिई विकट भौगोलिक अवस्थितिमा रहेका स्थानीय तहलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने।

७. स्वीकृत आयोजना/कार्यक्रम तोकिएको समयमै सम्पन्न गर्नका लागि सोको कार्यान्वयनमा तदारुकताका साथ लाग्नुपर्ने।

८. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट ससर्त अनुदान प्रदान गर्दा पालना गर्नुपर्ने आधार तथा सिफारिसको अधीनमा रही स्थानीय तहहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा हस्तान्तरण गर्नुपर्ने।

९. ससर्त अनुदानका आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयनका सम्बन्धमा सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालयबाट समयमै कार्यविधि/मापदण्ड/मार्गदर्शन स्थानीय तहमा प्रेषित गरी आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्विनयको विधि र प्रक्रियाका सम्बन्धमा स्पष्ट गर्नुपर्ने।

१०. प्रचलित आर्थिक ऐन बमोजिम राजस्व बाँडफाँट तोकिएको समयमै सम्बन्धित सञ्चितकोषमा दाखिला गरी राज्यका विभिन्न तहहरूबिच समन्वय र सम्पर्क बढाउनुपर्ने।

११. विपद्जन्य अवस्थाको व्यवस्थापन बाहेक अन्य आयोजना/कार्यक्रमका लागि वार्षिक बजेट तर्जुमाको समयमा नै बजेट प्रस्ताव र विनियोजन गर्ने परिपाटीको विकास गर्नुपर्ने।

१२. वार्षिक बजेट तर्जुमा, सोको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा हुने खर्च/प्रगति, राजस्व सङ्कलन लगायतका विषयलाई थप व्यवस्थित गर्नका लागि विकास गरिएको प्रणालीहरूमा अनिवार्य रूपमा विवरण प्रविष्टि गरी प्रतिवेदन प्रणालीको सुदृढीकरणका लागि सबै तहले ध्यान दिनुपर्ने।

१३. आयोजना/कार्यक्रममा देखिएका दोहोरोपना हटाउनका लागि केन्द्रीय तथ्याङ्क प्रणाली/परियोजना बैङ्कको विकास गर्नुका साथै पूर्वतयारी, सम्भाव्यता अध्ययन, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन लगायतका चरण पूरा भएका आयोजना/कार्यक्रममा मात्र सबै तहले आफ्नो कार्यजिम्मेवारी अनुरूप बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने।

१४. कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान प्रणालीको अवलम्वन गरी स्थानीय तहमा आर्थिक अनुशासन र खर्च गर्ने क्षमतामा वृद्धि गर्नुपर्ने।

१५. अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत हस्तान्तरित आयोजना/कार्यक्रम, राजस्व बाँडफाँट लगायतका विषयहरू र सोको कार्यान्वयन प्रचलित कानुन बमोजिम भए/नभएको सम्बन्धमा अनुगमन मूल्याङ्कन गरी सो को पृष्ठपोषणका आधारमा कार्यान्वयन प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने।

१६. सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहबिचको समन्वय र सहकार्य चुस्त दुरुस्त बनाउनका लागि संविधान, प्रचलित कानुन बमोजिम व्यवस्था भएका अन्तर समन्वय परिषद्हरुको समयमै बैठक हुनुपर्ने र तीनै तहमा देखिएका नीतिगत तथा कार्यात्मक बाधा व्यवधानका विषयमा अन्तरक्रिया र छलफलबाट बाधा फुकाउनु पर्ने।

परिच्छेद-छ

बजेट कार्यान्वयन र स्रोत व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने प्रयासहरू

चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो ६ महिनाको बजेट कार्यान्वयनको आधारमा कर्णाली प्रदेशको बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका कमजोरीहरू हटाई सार्वजनिक स्रोतको कुशलतापूर्वक परिचालन गरी दक्षता अभिवृद्धि गर्न देहाय बमोजिमका सुधार गर्नु पर्ने देखिन्छ।

६.१ तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू

६.१.१ बजेट कार्यान्वयन

१. चालु आ.व. को पहिलो ६ महिनाको खर्च न्यून देखिएकाले आगामी अवधिको लागि संशोधित कार्ययोजना बनाई बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने।

२. बिना अध्ययन र पूर्व तयारी नगरी बजेट विनियोजन गरिएका कार्यक्रम र आयोजना कार्यान्वयनमा जान सक्ने वा नसक्ने सम्बन्धमा तत्काल निक्यौंल गरी कार्यान्वयनमा जान नसक्ने देखिएका आयोजना/कार्यक्रममा विनियोजित बजेट समर्पण गर्ने वा कुनै आयोजना वा कार्यक्रममा बजेट नपुग भएमा प्रचलित कानुन बमोजिम रकमान्तर प्रस्ताव गर्ने।

३. आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा कुनै समस्या देखिएमा तत्काल समाधानका उपाय खोज्ने/आयोजना प्रमुखबाट समस्या समाधान हुन नसक्ने भएमा मन्त्रालय वा विकास समस्या समाधान समितिबाट समाधानको उपाय खोज्ने।

४. आयोजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न कार्यविधि, निर्देशिका आवश्यक पर्ने भएमा यथाशीघ्र तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लैजानु पर्ने।

५. कार्यक्रम/आयोजनाको मासिक रूपमा समीक्षा गर्ने।

६. चालु आर्थिक वर्षमा सिर्जित दायित्व यसै वर्ष भुक्तानीको व्यवस्था मिलाउने।

७. आयोजनाको स्थलगत अनुगमनमा जोड दिने।

८. आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले विभिन्न मन्त्रालयहरूबाट माग गरिएको थप निकासा/रकमान्तर/कार्यक्रम संशोधनमा तत्काल निर्णय दिने। कार्यविधि, निर्देशिकाको समेत अध्ययन गरी समयमै राय/सुझाव उपलब्ध गराउने।

९. रणनीतिक महत्त्वका आयोजना/कार्यक्रममा विनियोजित बजेटमा मात्र थप रकम आवश्यक भएमा रकमान्तर/थप निकासा माग गर्ने।

१०. ठुला रणनीतिक महत्त्वको आयोजना/कार्यक्रमबाट साना/खुद्रे कार्यक्रम/ आयोजनामा रकमान्तर प्रस्ताव नगर्ने।

११. सङ्घीय सरकारबाट ससर्त अनुदानमा सञ्चालित आयोजनामा थप रकम आवश्यक पर्ने भए सो को विवरण तयार गरी सङ्घीय अर्थ मन्त्रालयमा तत्काल अनुरोध गर्ने।

१२. आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सहमति बिना दीर्घकालीन दायित्व सिर्जना हुने गरी कार्यक्रम सञ्चालन नगर्ने।

१३. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका बखत नै वस्तुपरक ढङ्गबाट विनियोजन कुशलता कायम गरी रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधनलाई निरुत्साहित गर्ने।

६.१.२ राजस्व व्यवस्थापन

१. गैरकर राजस्व वा सम्भावित राजस्वका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सङ्कलनको अवस्थाबारे अनुगमन गर्ने।

२. घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क सङ्कलनमा देखिएका समस्या र आवश्यकताबारे मालपोत कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी समाधानका प्रयास गर्ने।

३. कर्णाली प्रदेश आर्थिक ऐन २०८१ को परिपालना भए नभएको सम्बन्धमा सम्बद्ध निकायहरूको अनुगमन गर्ने।

४. सवारी साधन कर र यातायात क्षेत्रबाट सङ्कलन हुने राजस्व सङ्कलनमा चुहावट र अनियमितता हुन नदिन निरन्तर अनुगमन गर्ने।

५. ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदान तर्फ खर्च नभएको रकम नियमानुसार प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता नगर्ने स्थानीय तहलाई फिर्ता गर्न लगाउने।

६. ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, दहत्तर, बहत्तर बापतको स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको राजस्वको ४० % प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा नगर्ने स्थानीय तहको नियमित अनुगमन गर्ने।

७. मनोरञ्जन कर र विज्ञापन कर बापतको प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा हुनुपर्ने रकम प्राप्त भएको देखिदैन, सोको अनुगमन गर्ने।

६.२ दीर्घकालमा गर्नुपर्ने कार्यहरू

६.२.१ बजेट तर्जुमा

१. आवश्यक पूर्वतयारी भएका आयोजनालाई मात्र बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने। परियोजना बैङ्कलाई थप प्रभावकारी बनाइ सो बैङ्कमा नपरेका आयोजनामा बजेट विनियोजन नगर्ने नीति लिने।

२. सञ्चालन विधि स्पष्ट भएका कार्यक्रमहरूलाई मात्र बजेटमा समावेश गर्ने।

३. विगतमा बहुवर्षीय ठेक्का, क्रमागत र अधुरा आयोजनामा आवश्यक पर्ने रकम पर्याप्त विनियोजन गरेर मात्र नयाँ कार्यक्रम/आयोजना प्रस्ताव गर्ने।

४. कर्णाली प्रदेश बहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी निर्देशिका, २०८० बमोजिम बहुवर्षीय आयोजनाका लागि पर्याप्त रकम विनियोजन गर्नुपर्ने।

५. बजेट छलफल गर्दा प्रदेश तहबाट स्थानीय तहलाई ससर्त अनुदान दिनुपर्ने आयोजना/कार्यक्रमको समेत पर्याप्त तयारी गरी बजेट विनियोजन गर्ने।

६. आयोजना प्रस्ताव गर्दा मध्यमकालीन खर्च संरचनामा समावेश गरी तीन वर्षको खर्च अनुमान गर्ने।

७. बजेट तर्जुमा र आयोजना छनोट सम्बन्धमा प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐनको व्यवस्था पूर्ण परिपालना गर्ने।

८. बजेट विनियोजन गर्दा संवैधानिक दायित्व, नेपालका आवधिक योजना, प्रदेशको आवधिक योजनाका उद्देश्यहरू हासिल हुने गरी बजेट विनियोजनमा कुशलता हासिल गर्ने।

९. बजेट प्रस्ताव गर्दा अवण्डा राख्ने गरी प्रस्ताव नगर्ने। स्थानीय तह मार्फत गर्नुपर्ने कामको लागि बजेट तर्जुमा गर्दा नै वित्तीय हस्तान्तरण प्रस्ताव गर्ने।

१०. औचित्य नभइ नयाँ सङ्गठन संरचना स्थापना र दरबन्दी सिर्जना नगर्ने। दोहोरो जिम्मेवारी देखिएका निकायहरू एक आपसमा गाभ्ने वा खारेज गर्ने।

११. कुनै खास आयोजना/कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थायी संरचना खडा नगरी विद्यामान सङ्गठन संरचनाबाट नै कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

१२. नतिजा वा उत्पादनसँग आवद्ध गरेर पारदर्शी तरिका अपनाउने गरी मात्र व्याज अनुदान दिने नीति अवलम्बन गर्ने।

६.२.२ बजेट कार्यान्वयन

१. प्रदेश सभाबाट बजेट स्वीकृत हुनु अगावै बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाउने र पूर्व तयारीका कामहरू सुरु गर्ने। बजेट कार्यान्वयनका लागि तयार गर्नुपर्ने कार्यविधि तथा मापदण्डहरू यथाशीघ्र स्वीकृत गराउने।

२. अवण्डा राखिएका रकमहरू विनियोजन ऐनले तोकेको समयभित्र बाँडफाँट गरी सक्नुपर्ने।

३. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएका बाहेक कुनैपनि नयाँ आयोजना/कार्यक्रम प्रस्ताव नगर्ने। आकस्मिक र विशेष परिस्थिति बाहेक आर्थिक वर्षकोबिचमा नयाँ आयोजनामा रकमान्तर/कार्यक्रम संशोधन नगर्ने।

४. कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र विषयगत मन्त्रालयको प्रतिनिधित्व हुने गरी संयुक्त अनुगमन टोली बनाई ठुला आयोजना/ कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गर्ने। यसरी अनुगमनका क्रममा देखिएका समस्याको तत्काल समाधान गर्ने।

५. बजेट कार्यान्वयनमा अन्तर निकाय समन्वय र सहजीकरणलाई प्रभावकारी बनाउने।

६. कर्णाली प्रदेश बहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी निर्देशिका, २०८० बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी बहुवर्षीय ठेक्कामा लैजानु पर्ने आयोजनामा स्रोतको सहमति माग गर्ने।

७. आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सहमति विना कुनै पनि निकायले विनियोजित बजेट भन्दा बढीको दायित्व सिर्जना नगर्ने।
८. व्यक्ति, समुदाय, सहकारीलाई अनुदान दिंदा विगतको कार्य प्रभावकारिताको विश्लेषण गर्ने।
९. विशेष कारण बाहेक आयोजनाको सिर्जित दायित्वको भुक्तानी समयमा नगरी अर्को वर्ष दायित्व सार्ने पदाधिकारी उपर कारवाही गर्ने।
१०. क्रियाकलापमा आधारित बजेट तर्जुमा तथा खर्च प्रणालीलाई थप व्यवस्थित र उपयोगमैत्री बनाउने।
११. बहुवर्षीय र ठेक्कामा रहेको आयोजनामा खर्च हुन नसक्ने बजेट अन्य आयोजनामा खर्चको लागि सिफारिस गर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहन गर्ने।
१२. स्थानीय तहबाट समपूरक अनुदानमा सञ्चालित आयोजनाहरूमा स्थानीय तहले योगदान गरे नगरेको अनुगमन गर्ने।
१३. निर्माण सामग्री परीक्षणको लागि प्रादेशिक गुणस्तर परीक्षण प्रयोगशालाको व्यवस्था गर्नुपर्ने।
१४. बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना, खरिद योजना/गुरुयोजना अनुसार कार्य गर्नुपर्ने।

६.२.३ स्रोत व्यवस्थापन

१. प्रदेशको क्षेत्राधिकारमा परेका नयाँ कर, गैरकरका क्षेत्रहरू पहिचान गरी दायरा विस्तार गर्ने।
२. प्रदेशको आर्थिक क्रियाकलापलाई प्रोत्साहन गर्ने वा प्रणालीको माध्यमबाट उत्प्रेरणा दिने नीति लिने।
३. कर दाखिलालाई सुत्र प्रणालीमा आवद्ध गर्ने।
४. खर्च गरी बचत रहेको ससर्त, समपूरक र विशेष अनुदान आर्थिक वर्षको अन्त्यमा फिर्ता नगर्ने स्थानीय तहलाई अर्को वर्ष हस्तान्तरण गरिने समानीकरण अनुदान दिंदा फिर्ता गर्नुपर्ने बरावरको रकम कटौति गर्ने।
५. राजस्व बाँडफाँटबाट स्थानीय तहले प्रदेश सञ्चित कोषमा राजस्व जम्मा नगर्ने स्थानीय तहलाई ससर्त अनुदानका आयोजना नदीने प्रणाली विकास गर्ने।
६. गैरकर राजस्वका दरहरू पुनरावलोकन गरी समसामयिक बनाउने।
७. आन्तरिक आयको क्षेत्र पहिचान गरी आय स्रोत बढाउन पहल गर्ने।
८. नेपालको संविधानमा भएको व्यवस्था, प्रदेशको एकल अधिकार वा साझा अधिकार सूचिमा रहेका राजस्व सङ्कलन र प्राप्तिमा पहलकदमी बढाउनुपर्ने।
९. सङ्घीय कायक्रम संशोधन तर्फ प्रदेश आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयलाई उद्देश्यमा फरक नपर्ने गरी कार्यक्रम संशोधन गर्न सक्ने अनुमति प्राप्त हुनुपर्ने।
१०. मनोरञ्जन कर, विज्ञापन करको दायरा विस्तार गर्ने।
११. वन पैदावर बिक्री शुल्क र पर्यटन शुल्कमा विविधीकरण गर्नुपर्ने।
१२. कृषि आयमा लाग्ने करको अध्ययन गर्नुपर्ने।
१३. प्रदेशको आन्तरिक राजस्व सीमित भएको र खर्चको आवश्यकता बढिरहेको अवस्थामा प्रदेशलाई प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान र राजस्व बाँडफाँटको दायरा बढाउन पहल गर्नुपर्ने।
१४. वैदेशिक स्रोत समावेश भएका आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन, बजेट रोक्का/फुकुवा, प्रगति विवरण र शोधभर्ना माग सम्बन्धमा ससर्त अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धित निकाय र कार्यान्वयन गर्ने प्रदेश अन्तर्गतका कार्यालयहरूबिच पर्याप्त समन्वय हुनुपर्ने।
१५. स्थानीय तह र राजस्व सङ्कलन गर्ने सरकारी कार्यालयको राजस्वको तथ्याङ्क अद्यावधिक र नियमन गर्ने प्रणालीको व्यवस्थापन गर्ने।
१६. प्रदेशमा पहिचानमा रहेका पर्यटकीय स्थलहरूमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन विकास र पर्यटन तथा पदयात्रा शुल्क सङ्कलनका लागि स्थानीय तहसँग साझेदारी गर्ने।

१७. बैङ्क तथा वित्तीय संस्था, बिमा, धितोपत्र लगायतमा प्रदेशको कार्यक्षेत्र र समन्वय स्पष्ट हुनुपर्ने।
१८. मालपोतबाट हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क निर्धारण वास्तविक कारोबार मूल्यमा मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने।
१९. कर्णाली प्रदेशको राजस्व परिचालनमा प्राप्त प्रतिवेदनका सुझावहरू कार्यान्वयनमा ल्याउने।

६.२.४ वित्तीय उत्तरदायित्व र जवाफदेहिताको परिपालना

१. विनियोजित बजेट भन्दा बढीको खरिद प्रक्रिया अगाडि नबढाउने।
२. आर्थिक दायित्व हुने विषयमा निर्णय गर्दा वा मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्दा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति वा सहमति अनिवार्य रूपमा लिने।
३. आम्दानी, खर्च, अनुदानको विवरण मासिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने।
४. आयोजना कार्यान्वयन कार्ययोजना, आयोजनाको विवरण सार्वजनिक गर्ने।
५. भौतिक प्रगतिको आधारमा मात्र भुक्तानी गरिने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने।
६. कार्यक्रम संशोधन, स्रोत व्यवस्था र **PLMBIS** मा बजेट स्वीकृत भएपछि मात्र कार्य सुरु गर्ने।
७. विनियोजन ऐन र बजेट कार्यान्वयनका लागि जारी भएको मार्गदर्शनको परिपालना गर्ने।
८. सबै निकायले बजेट कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने।
९. चौमासिक रूपमा मन्त्रालयले विकास समस्या समाधान समितिको बैठक बसी समाधान गर्न नसकिने समस्याहरू प्रदेशस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिमा पेश गर्ने।
१०. बेरुजु फर्स्योट अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको निर्देशन अनुसार आ-आफ्नो निकायको बेरुजु फर्स्योटका लागि पहल गर्ने।

६.२.५ सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने कार्यहरु

१. वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रमले निर्धारण गरेका लक्ष्य प्राप्तिको लागि कार्यान्वयन गर्न आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने।
२. कार्यालय र दरबन्दी सङ्ख्यालाई छरितो बनाउन र सूचना प्रवधिको प्रयोग गरी समय/लागत घटाउन पहल गर्नुपर्ने।
३. प्रदेश अन्तर्गतका जनशक्तिबाट सम्पादन हुन सक्ने कार्यको लागि सेवा परामर्शमा खर्च नगर्ने।
४. क्षेत्रगत कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि विषयगत मन्त्रालयहरूसँगको समन्वय र सहकार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाउनुपर्ने।
५. अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई विकास मापनको प्राथमिकतामा राखी अनुगमन संयन्त्रको विकास गरी नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने।
६. मातहतका कार्यलय नभएका र प्राविधिक जनशक्ति आवश्यक पर्ने मन्त्रालय/निकायको कार्यक्रम प्रभावकारी कार्यान्वयका लागि अन्तरनिकाय समन्वय गर्नुपर्ने।
७. अन्तरनिकाय समन्वयका लागि अन्तरनिकाय, अन्तर मन्त्रालय नियमित समन्वय बैठक गरी सहजीकरण गर्नु पर्ने।
८. पुराना सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर लगायतका सामग्रीको लिलाम प्रक्रिया अगाडि बढाउने।

६.२.६ सूचना प्रविधिको प्रयोग

१. डिजिटल प्रदेशको अवधारणा कार्यान्वयन गर्न प्रणालीहरूको **Integration** मा समन्वय गर्ने।
२. प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली **(PLMBIS)** को स्तरोन्नति, क्षमता विकास र सेक्युरिटि अडिट गर्नुपर्ने।
३. प्रदेशको एकीकृत सम्पति विवरण तयार गर्न **Public Asset Management System (PAMS)** को प्रयोगलाई प्रभावकारी बनाउने।
४. स्थानीय तहमा बजेट व्यवस्थापनका लागि प्रयोगमा रहेको **Sub-National Treasury Regulatory Application (SuTRA)** र प्रदेशले प्रयोग गर्ने प्रणालीबिच **Application Programming Interface(API**) विकास गर्ने। राजस्व, बजेट एवम् लेखाङ्कन सम्बन्धी सूचना प्रणालीहरूबिच एक अर्कासँग आवद्धता कायम गर्ने।
५. बजेट तर्जुमा गर्दा तयार गरिने वार्षिक खरिद योजनालाई **Public Procurement Monitoring Office (PPMO)** को विद्युतीय सरकारी खरिद प्रणाली (e-GP) सँग आवद्धता गर्न पहल गर्ने।
६. प्रदेश सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याएको प्रदेश बेरुजु व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा बेरुजुको सबै अभिलेख अद्यावधिक गर्ने।
७. प्रदेशका सबै कार्यालयमा प्रयोग हुने समान प्रकृतिका सामग्री खरिदमा एकरूपता कायम गर्न, सामग्रीको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न र खरिद कार्यलाई सहजीकरण गर्नका लागि त्यस्ता सामग्रीहरूको **Specification Bank** तयार गर्ने।
८. प्रदेशको बजेट, लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनको लागि **Database** तयार गर्नुपर्ने वा प्रयोगमा रहेको प्रणालीहरूमा उच्चतहको पहुँच प्राप्त गर्ने।
९. प्रदेशको सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित सबै सूचना प्रणालीहरू एकीकृत गर्ने।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१
राजस्व तथा अनुदान प्राप्ति

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	आ. व. २०७९/८०	आ. व. २०८०/८१	आ. व. २०८१/८२	२०७९/८० को तुलनामा २०८०/८१ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)	आ.व. २०८०/८१ को तुलनामा २०८१/८२ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)	आ.व. २०७९/८० को तुलनामा २०८१/८२ मा परिवर्तन (प्रतिशतमा)
१	१११४-कृषि आयमा लाग्ने कर						
२	११३१५-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२६६७५	३८६१४	४७५५७	४४.७६	२३.१६	७८.२८
३	११४११-बाँडफाँट भइ प्राप्त हुने मूल्य अभिबृद्धि कर	२२१६५५४	२५७९०६४	२७६२६५३	१६.३५	७.१२	२४.६४
४	११४२१-बाँडफाँट भइ प्राप्त हुने अन्तः शुल्क	७१२५५३	७९०९३४	९५३२३८	११.००	२०.५२	३३.७८
५	११४५१-सवारी साधन कर (साना सवारी)			८०			
६	११४५२-वस्तुको उपयोग तथा उपयोगको अनुमतिमा लाग्ने कर	१	५७	३०	५६००.००	-४७.७२	२८८०.००
७	११४५६-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर			४६३१९			
८	११४७१-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर			०			
९	११४७२-बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर			८६२			
१०	११६११-व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	६३४	७१६	५५०	१२.९३	-२३.१८	-१३.२५
११	१३३११-समानीकरणअनुदान	५३६३१००	५०८२०५०	५१८३१५०	-५.२४	१.९९	-३.३६
१२	१३३१२-ससर्त अनुदान चालु		११५३४२५	६२३५६२		-४५.९४	
१३	१४१५१-सरकारी सम्पतिको बहालबाट प्राप्त आय	१०	४४५	५३३	४४४०.८२	१९.७३	५३३६.८४
१४	१४१५७-बाँडफाँट भइ प्राप्त दहत्तर बहत्तरको बिक्रीबाट पाप्त हुने आय	४३९१	८९५८	११९५३	१०४.०१	३३.४३	१७२.२२
१५	१४१५९-अन्य स्रोतबाट प्राप्त बाँडफाँट नहुने रोयल्टी	२३८	१४१	२९२	-४०.७६	१०७.०४	२२.६६
१६	१४१९१-पर्यटन शुल्क		५३			-१००.००	
१७	१४२११-कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	१६५	१०३	६३६	-३७.५८	५१७.५७	२८५.५२
१८	१४२१२-सरकारी सम्पतिको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	६	१४१	३८	२१७४.१९	-७३.१६	५१०.४८
१९	१४२१३-अन्य बिक्रीबाट प्राप्त रकम	१३४१	१४	४७	-९८.९६	२३५.७१	-९६.५०
२०	१४२१९-अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री			१६			
२१	१४२२३-शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	३०४	२४३	१९७	-२०.०७	-१८.९३	-३५.२०
२२	१४२२४-परीक्षा शुल्क	३७७७६	५१८०	४८७७	-८६.२९	-५.८५	-८७.०९
२३	१४२२५-यातायात क्षेत्रको आम्दानी	३९१९	४०१६	५२१०	२.४८	२९.७३	३२.९४
२४	१४२२९-अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	९९६९	११२०३	१४७२५	१२.३८	३१.४४	४७.७१
२५	१४२५३-व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	६५३०	७१८३	३४५७	१०.००	-५१.८८	-४७.०७
२६	१४२५४-रेडियो/एफ.एम.सञ्चालन दस्तुर	७०१	२५६	१२२	-६३.४८	-५२.३४	-८२.५९
२७	१४२५५-टेलिभिजन सञ्चालन दस्तुर		११०				

२८	१४२५६-चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (ब्लुबुक) सम्बन्धी दस्तुर	२४४०१	३२९२६	२५४०९	३४.९४	-२२.८३	४.१३
२९	१४२६४-वन क्षेत्रको अन्य आय	१७५७	१४९१९	९८९८	७४९.१२	-३३.६६	४६३.३५
३०	१४३११-न्यायिक दण्ड, जरिवाना र जफत	४०	५	१३०	-८७.५०	२५००.६०	२२५.०८
३१	१४३१२-प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	२२१२	१८६७८	२६९१०	७४४.३९	४४.०७	१११६.५५
३२	१४५२९-अन्य राजस्व	१४०३	७७	५६	-९४.५१	-२७.०१	-९५.९९
३३	१५१११-बेरुजु	२९५२३	२२०१८	१८९६७	-२५.४२	-१३.८६	-३५.७६
३४	१५११२-निकासा फिर्ता	२३१७४	३७९९०	१३३०५	६३.९३	-६४.९८	-४२.५९
३५	१५११३-अनुदान फिर्ता	४६७१८	१०५०६१	४१५९	१२४.८८	-९६.०४	-९१.१०
३६	३३३४१-सवारी साधन कर	९४४०३	१२०२०५	१३०९९९	२७.३३	८.९८	३८.७७
३७	३३३६१-वन क्षेत्रको रोयल्टी	२३१७१	३०२५८	४९६६६	३०.५९	६४.१४	११४.३५
	कुल जम्मा	**८६३१६६९**	**१००६५०४३**	**९९३९६०२**	१६.६१	-१.२५	१५.१५

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

अनुसूची-२

आ.व. २०७९/८०, २०८०/८१ र २०८१/८२ मा खुद विनियोजित बजेट र खर्चको तुलनात्मक विवरण (पौषसम्म), (रु. हजारमा)

क्र. सं.	मन्त्रालय/कार्यालय	२०७९/०८०			२०८०/०८१			२०८१/०८२		
		बजेट	खर्च	खर्च (प्रतिशतमा)	बजेट	खर्च	खर्च (प्रतिशतमा)	बजेट	खर्च	खर्च (प्रतिशत मा)
१	प्रदेश व्यवस्थापिका	१७१९७९	३४८९८	२०.२९	१५०९१८	४८०७१	३१.८५	१४५०००	४८१७२.७	३३.२२
२	प्रदेश लोक सेवा आयोग	११५४४८	३७७५२	३२.७०	११०१०५	२८६६१	२६.०३	९९०००	३४३७६.५	३४.७२
३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	१८६३६	६३८७	३४.२७	१७८२९	६७८९	३८.०८	१७७००	७०९४.२३	४०.०८
४	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	६७३५९९	७७३५३	११.४८	१९७७०७०	९३४४८	४.७३	३८१२९०	४९२६१	१२.९२
५	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२१८०९१	६२६८३	२८.७४	१९३८०७	५५६२०	२८.७०	१७५३५५	६२०४५	३५.३८
६	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२१८७६९०	३००५५६	१३.७४	२१९२८५३	३२६३४८	१४.८८	१९४४७८६	३२५६५८	१६.७५
७	जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	४०४७८७३	३९९०५१	९.८६	३५३९७३८	२९२७८८	८.२७	२८६८४१६	२३०८९०	८.०५
८	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२४१४०९२	२५६२५७	१०.६२	२१४९२९८	२६८९३३	१२.५१	१८६७२१६	२७२३०६	१४.५८
९	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	३०१८९३	४५६९५	१५.१४	३८९८५०	७१२७८	१८.२८	२९६४४०	१४७५५.४	४.९८
१०	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	१११२८८८३	९५८६६७	८.६१	९९९३७८९	७९३९४६	७.९४	१०४६५४३९	१११९३१५	१०.७०
११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	६१३४२२७	१२७७६६१	२०.८३	६१५४००२	१३८२८४३	२२.४७	५७२४३१८	१३०५९९७	२२.८१
१२	कर्णाली प्रदेश योजना आयोग	३३३००	४२५८	१२.७९	४२४९७	७१९७	१६.९४	४२०००	१०००५	२३.८२
१३	अर्थ - वित्तीय व्यवस्था	२५००००		०.००	२५००००		०.००	२५००००		०.००
१४	अर्थ - विविध	३४२५०३		०.००	१४४८३६४		०.००	२२९९५००		०.००
१५	स्थानीय तह	४९३३७२९	७९३४६३	१६.०८	४८०५७४०	१००६६२८	२०.९५	४८३३५८१	१२७४७८६	२६.३७
	जम्मा	३२९७१९४३	४२५४६८१	१२.९०	३३४१५८६०	४३८२५५०	१३.१२	३१४१००४१	४७५४६६३	१५.१४

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

अनुसूची-३

कर्णाली प्रदेश सरकारबाट आ.व. २०८१/८२ को माघसम्म स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको अनुदान सम्बन्धी विवरण (रु. हजारमा)

सि.नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	विनियोजित अनुदान रकम					२०८१ माघसम्म हस्तान्तरण भएको अनुदान रकम					२०८१ माघसम्म हस्तान्तरण भएको अनुदान रकम (प्रतिशतमा)			
			समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपुरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपुरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपुरक
१	डोल्पा	ठूलीभेरी नगरपालिका	८६१४	४१७५५	२०००	५६००	५७९६९	४३०७	४६१५	६००		९५२२	५०	११.०५	३०.००	
२	डोल्पा	त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका	९२८६	३८७२८	०	०	४८०१४	४६४३	११४७४			१६११७	५०	२९.६३		
३	डोल्पा	काईके गाउँपालिका	४८७७	३५६८३	५०००	२२५००	६८०६०	२४३९	९२०६		४९६५.५	१६६१०	५०	२५.८०		२२.०७
४	डोल्पा	जगदुल्ला गाउँपालिका	४१७३	२०१४५	५०००	१४९००	४४२१८	२०८७	२५००			४५८६.५	५०	१२.४१		
५	डोल्पा	मुड्केचुला गाउँपालिका	६२६०	५१८३८	०	०	५८०९८	३१३०	१३५६९			१६६९९	५०	२६.१८		
६	डोल्पा	डोल्पोबुद्ध गाउँपालिका	३२६९	१५३१५	८०००	१४९००	४१४८४	१६३५	२४०७.५			४०४२	५०	१५.७२		
७	डोल्पा	शे-फोक्सुण्डो गाउँपालिका	४१९९	३३४३५	५०००	०	४२६३४	२१००	२६००	५५०		५२४९.५	५०	७.७८	११.००	
८	डोल्पा	छार्कताङसोङ गाउँपालिका	३००९	१८०८३	०	१९७००	४०७९२	५१३.४	५०७.४२९			१०२०.८३	१७.०६	२.८१		
	डोल्पा जिल्लाको जम्मा		४३६८७	२५४९८२	२५०००	७७६००	४०१२६९	२०८५२	४६८७८.९	११५०	४९६५.५	७३८४६.८	४७.७३	१८.३९	४.६०	६.४०

९	सल्यान	बनगाँड कुपिण्डे नगरपालिका	१२८९७	३३५३०	५०००	०	५१४२७	६४४९				६४४८.५	५०			
१०	सल्यान	शारदा नगरपालिका	१३३३३	४५३८८	०	१४४००	७३१२१	६६६७	६१७.९९			७२८४.४९	५०	१.३६		
११	सल्यान	सिद्धकुमाख गाउँपालिका	७२५२	११०४५	०	०	१८२९७	३६२६				३६२६	५०			
१२	सल्यान	कपुरकोट गाउँपालिका	८८२३	११४५२	०	०	२०२७५	४४१२				४४११.५	५०			
१३	सल्यान	कुमाख गाउँपालिका	१०७५२	२३२३५	५०००	१२५००	५१४८७	५३७६	३५०			५७२६	५०	१.५१		
१४	सल्यान	छत्रेश्वरी गाउँपालिका	१००२९	२११३३	५०००	५०००	४११६२	५०१५	१४८.७१	११००		६२६३.२१	५०	०.७०	२२.००	
१५	सल्यान	बागचौर नगरपालिका	१३१७४	३१६८४	०	१००००	५४८५८	६५८७		१४५०		८०३७	५०			
१६	सल्यान	कालिमाटी गाउँपालिका	१०२६८	१८५६५	०	७८००	३६६३३	५१३४	५०७.४२९			५६४१.४३	५०	२.७३		
१७	सल्यान	दार्मा गाउँपालिका	९३३७	२६७१०	०	०	३६०४७	४६६९	६५०			५३१८.५	५०	२.४३		
१८	सल्यान	त्रिवेणी गाउँपालिका	८३६६	१२९१८	०	०	२१२८४	४१८३	३४४.०३			४५२७.०३	५०	२.६६		
	सल्यान जिल्लाको जम्मा		१०४२३१	२३५६६०	१५०००	४९७००	४०४५९१	५२११६	२६१८.१६	२५५०		५७२८३.७	५०	१.११	१७.००	
१९	दैलेख	डुङ्गेश्वर गाउँपालिका	८,३०१	३५०२३	१०,०००	१९,२००	७२,५२४.००	५,२४९.५५	१७५११.५०	२,८५०	३,१८८.५६	२८,७९९.६२	६३.२४	५०.००	२८.५०	१६.६१
२०	दैलेख	नौमुले गाउँपालिका	९,३४५	४१०६०		९,८००	६०,२०५.००	४,६७२.५०	१०२६५.००			१४,९३७.५०	५०.००	२५.००		
२१	दैलेख	गुराँस गाउँपालिका	१०,१५९	३३३१८	५,०००.००	१०,०००	५८,४७७	५,०७९.५०	८३२९.५०			१३,४०९	५०	२५		
२२	दैलेख	भैरवी गाउँपालिका	९,५७३	४१२१८	८,०००.००	१५,०००	७३,७९१	४,७८६.५०	१०३०४.५०			१५,०९१	५०	२५		
२३	दैलेख	दुल्लु नगरपालिका	१४,४३२	५८,५७०	३,०००	५,६००	८१,६०२	९,१२७	२९,२८५			३८,४१२	६३.२४	५०		
२४	दैलेख	आठवीस नगरपालिका	११,१३९	७२,२४८	५,०००	१५,०००	१०३,३८७	५,५७०	२५,९९४			३१,५६४	५०	३५.९८		
२५	दैलेख	नारायण नगरपालिका	११,७६९	४४,३५४	७,०००	१५,०००	७८,१२३	७,४४३	२२,३७६	१३५	४४१	३०,३९४	६३.२४	५०.४५	१.९३	२.९४
२६	दैलेख	ठाँटीकाँध गाउँपालिका	८,५२०	२७,०४३	५,०००	१०,०००	५०,५६३	४,२६०	६,७६१	१,०००	३१०	१२,३३०	५०	२५	२०	३.१०
२७	दैलेख	महाबु गाउँपालिका	९,०२०	३१,७२५	७,०००	१०,०००	५७,७४५	४,५१०	८,८९४	१,०००		१४,४०४	५०	२८.०३	१४.२९	
२८	दैलेख	चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिका	१०,५४८	३७,०८८	३,०००	२०,०००	७०,६३६	६,६७१	१८,५४४			२५,२१५	६३.२४	५०		
२९	दैलेख	भगवतीमाई गाउँपालिका	८,७८४	१४,४३५	१०,०००	१०,०००	४३,२१९	४,३९२	७,२१८	१,२३८	१,६००	१४,४४८	५०	५०	१२.३८	१६.००
	दैलेख जिल्लाको जम्मा		१११,५९०	४३६,०८२	६३,०००	१३९,६००	७५०,२७२	६१,७६०	१६५,४८१	६,२२३	५,५३९	२३९,००३	५५.३५	३७.९५	९.८८	३.९७
३०	रुकुम पश्चिम	आठविसकोट न.पा.	१२,१५८	९३,५१५	०	५,०००	११०,६७३	९,११९	२४,६९०			३३,८०८	७५	२६.४०		
३१	रुकुम पश्चिम	मुसिकोट न.पा.	१३,३३२	७८,३२८	३,०००	१४,५००	१०९,१६०	६,६६६	२०,५२६			२७,१९२	५०	२६.२०		
३२	रुकुम पश्चिम	चौरजहारी न.पा.	११,३१३	६१,६७०	३,०००	५,०००	८०,९८३	५,६५७	१६,०१८			२१,६७४	५०	२५.९७		
३३	रुकुम पश्चिम	बाँफिकोट गा.पा.	८,८८६	६२,६३३			७१,५१९	४,४४३				४,४४३	५०			
३४	रुकुम पश्चिम	सानीभेरी गा.पा.	९,७५३	३७,९१५		५,२००	५२,८६८	७,३१५	५३८			७,८५२	७५	१.४२		
३५	रुकुम पश्चिम	त्रिवेणी गा.पा.	९,३३३	५०,२८३	१२,०००	२२,५००	९४,११६	४,६६७	१३,०१७			१७,६८३	५०	२५.८९		
	रुकुम पश्चिम जिल्लाको जम्मा		६४,७७५	३८४,३४४	१८,०००	५२,२००	५१९,३१९	३७,८६५	७४,७८७			११२,६५२	५८.४६	१९.४६		
३६	हुम्ला	अदानचुली गाउँपालिका	६,८४२	४०,७३५	५,०००	१०,०००	६२,५७७	३,४२१	१०,१८४			१३,६०५	५०	२५		
३७	हुम्ला	खार्पुनाथ गाउँपालिका	६,४०५	३१,५३५	०	८,२००	४६,१४०	३,२०३	१५,७६८			१८,९७०	५०	५०		
३८	हुम्ला	सिमकोट गाउँपालिका	१०,३७४	४८,७५०	०	०	५९,१२४	५,१८७	२०,०७१			२५,२५८	५०	४१.१७		
३९	हुम्ला	चखेली गाउँपालिका	६,१५०	२७,११८	८,०००	५,०००	४६,२६८	०	६,७८०			६,७८०		२५		

४०	हुम्ला	ताजाकोट गाउँपालिका	६,२३३	६५,६७८	५,०००	१७,६००	९४,५११	२,११९	३८,७५०			४०,८६९	३४	५९		
४१	हुम्ला	सर्केगाड गाउँपालिका	८,५४८	४५,१६५	१०,०००	१०,०००	७३,७१३	४,२७४	११,२९१			१५,५६५	५०	२५		
४२	हुम्ला	नाम्खा गाउँपालिका	४,९६१	२४,२७३	०	१०,०००	३९,२३४	२,४८१	१२,१३७			१४,६१७	५०	५०		
	हुम्ला जिल्लाको जम्मा		४९,५१३	२८३,२५४	२८,०००	६०,८००	४२१,५६७	२०,६८४	११४,९८०			१३५,६६४	४१.७८	४०.५९		
४३	कालिकोट	खाँडाचक्र नगरपालिका	१३,८८८	३६,१९३	५,०००	१८,४००	७३,४८१	६,९४४	६००			७,५४४	५०	१.६६		
४४	कालिकोट	तिलागुफा नगरपालिका	१३,७१६	२५,१९८	१०,०००	१५,०००	६३,९१४	६,८५८				६,८५८	५०			
४५	कालिकोट	राष्कोट नगरपालिका	११,३७२	२७,८८८	५,०००		४४,२६०	५,६८६				५,६८६	५०			
४६	कालिकोट	शुभकालिका गाउँपालिका	१०,५१३	२२,४५५	३,०००	६,०००	४१,९६८	५,२५७	७९०		५००	६,५४७	५०	३.५२		८.३३
४७	कालिकोट	नरहरीनाथ गाउँपालिका	११,३७९	३०,८८५			४२,२६४	५,६९०				५,६९०	५०			
४८	कालिकोट	महावै गाउँपालिका	७,८३१	२०,६५८	५,०००	१३,५००	४६,९८९	५,८७३	५,००८	१,८८०	२००	१२,९६१	७५	२४.२४	३७.६०	१.४८
४९	कालिकोट	सान्त्रिवेणी गाउँपालिका	९,९५३	३२,१८८			४२,१४१	२,४८८				२,४८८	२५			
५०	कालिकोट	पचालझरना गाउँपालिका	९,६६९	३६,२४५			४५,९१४	४,८३५				४,८३५	५०			
५१	कालिकोट	पँलाता गाउँपालिका	१०,५४२	२५,८४३	५,०००	१५,०००	५६,३८५	२,६३६				२,६३६	२५			
	कालिकोट जिल्लाको जम्मा		९८,८६३	२५७,५५३	३३,०००	६७,९००	४५७,३१६	४६,२६६	६,३९८	१,८८०	७००	५५,२४४	४६.८०	२.४८	५.७०	१.०३
५२	जाजरकोट	भेरी नगरपालिका	१२,८२७	५०,१९०	९,५००	१९,४००	९१,९१७	६,४१४	२५,०९५	९,५००	७,७६०	४८,७६९	५०	५०	१००	४०
५३	जाजरकोट	नलगाड नगरपालिका	१०,१४१	५३,३३८	१५,०००	७,५००	८५,९७९	५,०७१	२६,६६९	१५,०००	३,०००	४९,७४०	५०	५०	१००	४०
५४	जाजरकोट	छेडागाड नगरपालिका	१२,५६६	४०,८५८		१५,०००	६८,४२४	६,२८३	२०,४२९		६,०००	३२,७१२	५०	५०		४०
५५	जाजरकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	९,२१४	४३,०२०	९,०००	१६,२००	७७,४३४	४,६०७	२१,५१०	३,६००	६,४८०	३६,१९७	५०	५०	४०	४०
५६	जाजरकोट	कुशे गाउँपालिका	९,३०३	२४,३१३	१३,०००	९,७००	५६,३१६	४,६५२	१२,१५७	५,२००	३,८८०	२५,८८८	५०	५०	४०	४०
५७	जाजरकोट	शिवालय गाउँपालिका	७,७१५	३३,३७५	६,०००	२०,०००	६७,०९०	३,८५८	१६,६८८	२,४००	८,०००	३०,९४५	५०	५०	४०	४०
५८	जाजरकोट	बारेकोट गाउँपालिका	८,३२२	३४,७०५			४३,०२७	४,१६१	१७,३५३			२१,५१४	५०	५०		
	जाजरकोट जिल्लाको जम्मा		७०,०८८	२७९,७९९	५२,५००	८७,८००	४९०,१८७	३५,०४४	१३९,९००	३५,७००	३५,१२०	२४५,७६४	५०	५०	६८	४०
५९	सुर्खेत	बराहताल गाउँपालिका	११,३४३	६६,३९०			७७,७३३	५,६७२	३३,१९५			३८,८६७	५०	५०		
६०	सुर्खेत	सिम्ता गाउँपालिका	११,३४७	२४,६२६	१०,०००	१२,९९०	५८,९६३	५,६७४	६,७५४	७६९	१,३६८	१४,५६४	५०	२७.४२	७.६९	१०.५३
६१	सुर्खेत	पञ्चपुरी नगरपालिका	१२,६७१	५५,४१२			६८,०८३	६,३३६	१३,८५३			२०,१८९	५०	२५.००		
६२	सुर्खेत	चिङ्गाड गाउँपालिका	८,५२९	२०,१३६			२८,६६५	४,२६५	१३,३२०			१७,५८५	५०	६६.१५		
६३	सुर्खेत	चौकुने गाउँपालिका	१०,८७८	३३,०८८	५,०००	१४,२००	६३,१६६	५,४३९	२,९५३	३३६	१,३८७	१०,११५	५०	८.९३	६.७१	९.७७
६४	सुर्खेत	गुर्भाकोट नगरपालिका	१५,६७२	३३,७०४	६,०००	१०,०००	६५,३७६	७,८३६	८,९५३	१,५३८		१८,३२७	५०	२६.५६	२५.६३	
६५	सुर्खेत	बीरेन्द्रनगर नगरपालिका	२९,९१४	२८१,३३८			३११,२५२	१४,९५७	१६६,०३०			१८०,९८७	५०	५९.०१		
६६	सुर्खेत	भेरीगंगा नगरपालिका	१५,०६६	५८,०२२	६,०००	१०,०००	८९,०८८	३,७६७	२९,७१३			३३,४७९	२५	५१.२१		
६७	सुर्खेत	लेकवेशी नगरपालिका	१२,८५१	२८,२०४			४१,०५५	६,४२६	७,०५१			१३,४७७	५०	२५		
	सुर्खेत जिल्लाको जम्मा		१२८,२७१	६००,९२०	२७,०००	४७,१९०	८०३,३८१	६०,३६९	२८१,८२१	२,६४३	२,७५५	३४७,५८७	४७.०६	४६.९०	९.७९	५.८४
६८	मुगु	छायाँनाथ रारा नगरपालिका	१४,१९८	४८,८३३		९,६००	७२,६३१	७,०९९	२४,४१७		४,८१२	३६,३२८	५०	५०		५०.१३
६९	मुगु	खत्याड गाउँपालिका	१२,३४९	३०,७५५	५,०००	१८,७००	६६,८०४	३,०८७	७,६८९			१०,७७६	२५	२५		
७०	मुगु	मुगूम कार्मारोङ	५,८३५	२८,७०५	७,०००	९,७००	५१,२४०	२,९१८	१४,३५३			१७,२७०	५०	५०		

		गाउँपालिका														
७१	मुगु	सोरु गाउँपालिका	१०,०२५	४१,४४५	८,०००		५९,४७०	५,०१३	२०,७२३	८००		२६,५३५	५०	५०	१०	
	मुगु जिल्लाको जम्मा		४२,४०७	१४९,७३८	२०,०००	३८,०००	२५०,१४५	१८,११६	६७,१८०	८००	४,८१२	९०,९०९	४२.७२	४४.८७	४	१२.६६
७२	जुम्ला	चन्दननाथ नगरपालिका	१५,०९३	२५,६४८			४०,७४१	३,७७३	२,६६२			६,४३५	२५	१०.३८		
७३	जुम्ला	तिला गाउँपालिका	१०,६१७	१६,९९५	१०,५००	७,७००	४५,८१२	२,६५४	४,२४९			६,९०३	२५	२५		
७४	जुम्ला	गुठीचौर गाउँपालिका	९,०७४	१८,६७५			२७,७४९	२,२६९	२,७९४			५,०६२	२५	१४.९६		
७५	जुम्ला	पातारासी गाउँपालिका	१०,८३९	२४,५५८	३,०००	१२,०००	५०,३९७	२,७१०	१२,१४०			१४,८४९	२५	४९.४३		
७६	जुम्ला	हिमा गाउँपालिका	९,१३४	१९,९७५		१२,०००	४१,१०९	२,२८४	४,९९४			७,२७७	२५	२५		
७७	जुम्ला	तातोपानी गाउँपालिका	११,२३०	२२,८१५			३४,०४५	२,८०८	६,६८५			९,४९३	२५	२९.३०		
७८	जुम्ला	सिंजा गाउँपालिका	१०,०५५	१७,५१३	५,०००	२५,८००	५८,३६८	२,५१४	४,३७८			६,८९२	२५	२५.००		
७९	जुम्ला	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	१०,५३३	२६,७८०			३७,३१३	२,६३३	३,६९५			६,३२८	२५	१३.८०		
	जुम्ला जिल्लाको जम्मा		८६,५७५	१७२,९५९	१८,५००	५७,५००	३३५,५३४	२१,६४४	४१,५९६			६३,२४०	२५	२४.०५		
	कुल जम्मा		८००,०००	३,०५५,२९१	३००,०००	६७८,२९०	४,८३३,५८१	३७४,७१५	९४१,६४०	५०,९४६	५३,८९१	१,४२१,१९२	४६.८४	३०.८२	१६.९८	७.९५

स्रोत: प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय, कर्णाली प्रदेश।

अनुसुची-४
हालसम्म स्वीकृत बहुवर्षीय आयोजनाको विवरण

१. भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय

क्र.सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
१	कुइने जामु बाबियाचौर भक्तरी जगलघाट सडक (बाबियाचौर देखि ११+५००)	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७/२/१३	४ वर्ष							२५	
२	कुइने जामु बाबियाचौर भक्तरी जगलघाट सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७/२/१३	३ वर्ष							१०	
३	प्रदेश राजधानी वीरेन्द्रनगर प्लानिङ क्षेत्र सहरी सडक (प्याकेज १)	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७/२/१३	२ वर्ष							८५	
४	प्रदेश राजधानी वीरेन्द्रनगर प्लानिङ क्षेत्र सहरी सडक (प्याकेज १) ०७८/०७९	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६/०९/२०	३ वर्ष							२५	
५	रानिघाट तेलपानी सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७/०३/१६	२ वर्ष							१०	
६	झ्यान झ्याने खोला पक्की पुल निमार्ण चौकुने ९	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०५/२०	४ वर्ष							१५	
७	मंगलगढी कंक्रिबिहर सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०८/१४	४ वर्ष							२०	
८	कर्णाली राजमार्गको सहकारी चोकवाट ठौरी जाने वाटोको काठकुवा देखि मझगाँउ वाट ठौरी जाने वाटो स्तरोन्ती	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०३/०७	स्रोत सुनिश्चितता							४०	

क्र.सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
९	रत्नराजमार्ग देखि हरिदिल भुमी स्कुल	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०७/३०	स्रोत सुनिश्चितता							३०	
१०	भेडाबारी आँपगैरा खेल्नेचौर सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	३ वर्ष								
११	मगलगढी गणेश चोक सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०५/१७	स्रोत सुनिश्चितता							५	
१२	बड्डीचौर-विम्रेनी-वावियाचौर-विद्यापुर सडक निर्माण आयोजना	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		३	२१ करोड २५ लाख	४ करोड	२३ करोड ७१ लाख			८४ करोड ९६ लाख ८४ हजार		स्वीकृत भएको
१३	घाटगाउँ- साल्मा कोरलावास कुल्लिमारी सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	३ वर्ष								समपुरक अनुदान
१४	दोमुख तरापानी गमगढी नाक्चे लाग्ना सडक	मुगु	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०२/२७	३ वर्ष								
१५	झुगला मोटोरेबल पुल निर्माण आयोजना	मुगु	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०९/३०	४ वर्ष								
१६	दोमुख मोटोरेबल पुल निर्माण आयोजना	मुगु	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०९/१४	४ वर्ष								
१७	कालिमाटी खालचौर नेटिलेख सडक खण्डको सक्ला खारि बयाले लिम्सा सडक	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०६/१८	५ वर्ष								
१८	छेडा थलह सनाखोला चांदे जुम्ला सडक (सनाखोला चांदे जुम्ला सडक खण्डको ३० कि.मि.)	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०९/०५	५ वर्ष								
१९	सालमा खोला पुल	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०४/२९	४ वर्ष								
२०	बारेकोट-८ सागुतरा र नलगाड-५ सिर्के जोड्ने सडक मोटरेबल पुल	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०४/२९	स्रोत सुनिश्चितता								
२१	कैना सौंट सडक पुल योजना नलगाड न.पा.नि. क्षे.-१	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	स्रोत सुनिश्चितता								
२२	कल्याण खोला पक्कि पुल योजना	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	स्रोत सुनिश्चितता								
२३	भैसेडी खोला पक्कि पुल	जाजरकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	स्रोत सुनिश्चितता								
२४	दैलेख सदरमुकाम देखि नौमुले गा.पा. १ देखि ४ हुदै जुनी जाजरकोट जिल्ला जोड्ने सडक	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	५ वर्ष								
२५	माथिल्लो डुगेश्वोर दुल्लु बेउली कालिकोट सडक	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	५ वर्ष								
२६	रामाघाट-ठाटीकाध-सिहासैना-पिपलकोट हुदै कालिकोट मोटर बाटो ग्राभेल	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	५ वर्ष								
२७	सांगेतडा-ब्रिन्दासैनी-चामुण्डा बाटो निर्माण	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	स्रोत सुनिश्चितता								
२८	रबट छामघाट खोला पक्कि पूल	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	३ वर्ष								
२९	जुम्ला एयरपोर्ट उर्थु खाली न्यौरिघाट बुलबुले मुगु सडक	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	२ वर्ष								
३०	खोप्टि दिप रह मलारानी सी सडक	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	२ वर्ष								
३१	जुम्ला दानसाघु चोत्र	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार	२०७७	५ वर्ष								

क्र. सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
	काईगाउ डोल्पा सडक		तथा सहरी वि मं.										
३२	त्रिबेणी-नर्कु- सर्मि-लुलेक-जुम्ला सडक योजना	डोल्पा	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	३ वर्ष								
३३	दुनै सरस्वती मन्दिर देखि तिप्ला गाउँ हुँदै थरगाउँ काँडाताली सम्म सडक	डोल्पा	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.		स्रोत सुनिश्चितता								
३४	मौरे रिमि काईगाउँ सिम्लाग्ना सडक	डोल्पा	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.		स्रोत सुनिश्चितता								
३५	पातिहाल्ना देखि परिला रह आँखेखोला हुँदै फोक्शुन्डो सम्म सडक	डोल्पा	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.		स्रोत सुनिश्चितता								
३६	क्याटु साल्दांग धो सडक योजना	डोल्पा	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.		स्रोत सुनिश्चितता								
३७	लालिबगर औलथाली मोटोरेबल पूल, हुम्ला	हुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	५ वर्ष								
३८	यान्चु बगर पालिका केन्द्र देखि तुम्लिंग मोटोरेबल पुल	हुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	५ वर्ष								
३९	सर्केगाड मारघोर खार्पुनाथ सिमिकोट सडक	हुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	४ वर्ष								
४०	कालिकोट सेरी पान्तडी पदमघाट जुम्ला सडक	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	२ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको; हालै म्याद थप भएको
४१	बरातु सियाला रेंगिल सडक	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	२ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
४२	सेरी पान्तडी पादम्घाट जुम्ला सडक	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	४ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
४३	कालिकोट लाली लैफु कोटबाडा रुपषा सडक	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	४ वर्ष								
४४	सान्नीगाड सिपखाना सडक	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	४ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
४५	बालुवा संग्रहि कुपिन्डे खलंगा सडक	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७६	३ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
४६	थारमारे बडागाउँ चौरजहारी सडक सल्यान	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	स्रोत सुनिश्चितता								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
४७	बागचौर - पातीहाल्ना जंघारखोला मोटोरेबल पुल	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	३ वर्ष								५ कि.मि Back Cutting सम्पन्न, २ कि.मि नाला सम्पन्न, २ कि.मि Sub base सम्पन्न र बाँकी निर्माण कार्य भइरहेको
४८	रिम सोलावांग सडक, सल्यान	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	स्रोत सुनिश्चितता								२ कि.मि Premix सम्पन्न, ३ कि.मि Base सम्पन्न. १ कि.मि RCC Pavement सम्पन्न र बाँकि निर्माण सम्पन्न कार्य हुँदै
४९	कालीमाटी रामपुर लुहाम सडक, सल्यान	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७७	स्रोत सुनिश्चितता								Foundation को Earthwork Excavation कार्य भइरहेको
५०	काभ्रा रामवजार संखपिपल जोड्ने सारदा नदी जोड्ने	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	स्रोत सुनिश्चितता								२४ कि.मि Track मा २०० मिटर जोड्न

क्र. सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/ ७७	आ.व. ०७७/ ७८	आ.व. ०७८/ ७९	आ.व. ०७९/ ८०	आ.व. ०८०/ ८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
	मोटेरपुल जोड्ने पुल												बाँकी र निर्माण कार्य सञ्चालन हुँदै
५१	चिसापानी राडी नदुवा मुसिकोट सडक	रुकुम-पश्चिम	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०२/०३	३ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
५२	झुल्नेटा नुवाकोट अर्मा पेदि गराईला सल्लीचौर घापागार सडक	रुकुम-पश्चिम	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०३/१	स्रोत सुनिश्चितता								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
५३	छेरावगर पक्कीपुल निर्माण	रुकुम-पश्चिम	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०३/२४	३ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
५४	नयाँगाउँ बैरागीठाँटी सडक पुल	रुकुम-पश्चिम	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८/०३/२४	स्रोत सुनिश्चितता								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
५५	देवस्थल-कैनडाडा-चौरजहारी-डोल्पा सडक	रुकुम-पश्चिम	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी वि मं.	२०७८	३ वर्ष								निर्माणको प्रकृयामा रहेको
५६	खार्पुनाथ चुवाखोला टापुलेक सडक	हुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		५	८ करोड	२० करोड ३ लाख	१ करोड ५२ लाख	७ करोड ५७ लाख	१४ करोड ७१ लाख	५१ करोड ८४ लाख २१ हजार		
५७	ढोरचौर छापडांडा गैरीकटेरी मैदुपोखरी सल्लीबजार सडक	सल्यान	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		४	४ करोड ८३ लाख	७ करोड ८३ लाख	८ करोड	४ करोड ३१	०	२४ करोड १४ लाख ५४ हजार		
५८	जलजला गोठिज्यूला जलजला थालाचौर गोठेलवाडा बडु कालाकांडा मुगु खत्याड सडक	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		४	५ करोड	७ करोड	५ करोड	७ करोड ९९ लाख	०	६३ करोड ६३ लाख ५० हजार		
५९	भेँसेडी पक्की मोटेरेवल पुल	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		३	२ करोड ५० लाख	३ करोड	८६ लाख ३५ हजार	०	०	३९ करोड ९१ लाख ७७ हजार		
६०	जुम्ला एयरपोर्ट उर्थुखालि न्याउरीघाट बुलबुले मुगु सडक	जुम्ला	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		४	८ करोड	८ करोड	१० करोड	६ करोड ५१ लाख	०	३१ करोड ३० लाख १ हजार		
६१	धरमपोखरा अवलचिङ्ग ढाडखेत रानीवास रहकुल वादासाल छिन्चु जाजरकोट सडक	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत	२०७७/०६/२१	३	१०००००	१५००००	८४७००	०	०	२०३८३०	८०	
६२	छान्ना ओखरवास उनपाटा सडक	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		५	३ करोड ६० लाख	४ करोड २१ लाख	४ करोड २१ लाख	४ करोड २१ लाख	४ करोड १५ लाख	४१ करोड ९९ लाख १९ हजार		
६३	कोप्ची कट्टी वेस्तडा रुम चौराठा देउली दैलेख सडक	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		५	६ करोड ३०	११ करोड	११ करोड	११ करोड	२ करोड ६९ लाख	२३ करोड ८९ लाख १२ हजार		
६४	ताराघाट खरिगैरा गैंडावाज रानीवन टांकुरी कांशिकांध सडक	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		५	३ करोड ७० लाख	५ करोड	५ करोड	५ करोड	५ करोड १९ लाख			
६५	सान्तडा मेहलतोली पातिहाल्ना जाजरकोट सडक (शहिद मायांराम मार्ग)	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत		५	५ करोड २२ लाख	७ करोड	८ करोड	७ करोड	७ करोड ६२ लाख	३४ करोड ८५ लाख १२ हजार		
६६	नारायण नगरपालिका रिङ्गरोड दैलेख	दैलेख	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय सुर्खेत			३ करोड	३ करोड		१६९९४३०००.		१९ करोड ९९ लाख ४३ हजार		स्रोत सुनिश्चितता भएको
६७	भैरवस्थानचौक देखि वि.न.न.पा ४ हुँदै प्रादेशिक सहिद पार्क सम्म सडक कालोपत्रे	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय						१ करोड ४० लाख	१ करोड ३९ लाख ७५ हजार	२ करोड ७० लाख ७५ हजार		स्रोत सुनिश्चितता भएको
६८	शंकरचोकदेखि पृतना गेटसम्म सडक स्तरोन्नति	सुर्खेत	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय						१ करोड ४० लाख	१ करोड ४८ लाख ८४ हजार	२ करोड ८८ लाख ८४ हजार		
६९	सालागारखोला मोटरेवल पुल		भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास						१ करोड २० लाख	१ करोड ३७ लाख	२ करोड ५७ लाख ७८ हजार		

क्र. सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
			मन्त्रालय							७८ हजार			
७०	सेतीगाडखोला पक्की पुल		भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय						७० लाख	६४ लाख ५९ हजार	१ करोड ३४ लाख ५९ हजार		
२. जल स्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय													
७१	शान्तेडाँडा गाउँ खानेपानी योजना	जाजरकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट	२०७७/२/१३	२ वर्ष	६०००	१६१७५				२२७१८	९०	कार्यान्वयन भइरहेको
७२	फुलबारी मुहान रोकायगाउँ खा पा बारेकोट २ र ३	जाजरकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट	२०७७/२/१३	३ वर्ष	३५००	१७५००	१००९६			३९८३०	८०	कार्यान्वयन भइरहेको
७३	काफलकाँडा देखि लामाकार्टिंया बोर्रनेटा खानेपानी योजना भे.न.पा.—९	जाजरकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट	२०७७/२/१३	३ वर्ष	१५००	१५०००	७०५६			२९४५६	८५	कार्यान्वयन भइरहेको
७४	नौफेरी सिँचाइ योजना	जाजरकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट	२०७७/०२/१५	४ वर्ष	४५००	२००००	२००००	१५०००		४९८५९	४०	कार्यान्वयन भइरहेको
७५	बिमल देखि खातिगाँउ खानेपानी जुनिचाँदे-५		खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट										सम्पन्न भएको
७६	तुम्च सिँचाइ सर्केगाड हुम्ला	हुम्ला	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय हुम्ला	२०७७/०२/१५	३ वर्ष	४०००	३००००	१२५००	१००००		४६५००	२५	कार्यान्वयन भइरहेको
७७	पाक्टसा देखि ताकु सिँचाइ योजना	हुम्ला	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यलय हुम्ला	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	१०००	२१६००	०	०		२२६००		
७८	चिनराङसी देखि काँडाताली थरगाउँ सिँचाइ ठुलीभेरी ६	डोल्पा	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यलय डोल्पा	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	१००००	२५८७३		८०००		३५८७३	५०	कार्यान्वयन भइरहेको
७९	पिनारा पानी धार देखि स्यालासम्म तटबन्धन त्रिपुरासुन्दरी २ डोल्पा	डोल्पा	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय डोल्पा	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	१०००	९३००				१०३००		
८०	भेरेखोला देखि घट्टेखोला सम्म सिँचाइ नरहरीनाथ	कालीकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय कालीकोट	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	२५००	२८००	८०००			३७२००	५०	चालु आ.व. मा योजना सम्पन्न हुने
८१	घोटेना सिँचाइ योजना दाहा १, २ र ३	कालीकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय कालीकोट	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	८४६	८००	८०००			२२९५१	८०	चालु आ.व. मा योजना सम्पन्न हुने
८२	खार्दु तटबन्धन पचालझरना	कालीकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय कालीकोट	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	३०००	५२७१८				५५७१८		बहुबर्षीय स्वीकृत भएता पनि सोही अनुसार हालसम्म ल.ई स्वीकृत नभएको
८३	मजाउ जिउला त्रिवेणी ६ खानेपानी आयोजना	सल्यान	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सल्यान	२०७६/१२/२५	२ वर्ष	२०००	७५००				९५००	१००	कार्यान्वयन भइरहेको
८४	बागचौर खानेपानी आयोजना	सल्यान	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सल्यान	२०७६/१२/२५	३ वर्ष	४०००	१७०००	१००००	०		३६०४३	७०	कार्यान्वयन भइरहेको
८५	हारेमाझ सिँचाइ कुलो निर्माण	सल्यान	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सल्यान	२०७६/१२/२५	३ वर्ष	४०००	१५८००	१००००	०		४१०४०	८५	कार्यान्वयन भइरहेको
८६	लेख पोखरा बृहत छत्रेश्वरी खानेपानी आयोजना	सल्यान	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सल्यान	२०७६/१२/२५	३ वर्ष	४०००	१६६००	८८१६	०		३६८३४	८०	कार्यान्वयन भइरहेको
८७	देउताखोला गरायला ज्यूला वेलटाकुरे	रुकुम-पश्चिम	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	३०००	३११५०	०	०		३४१५०		

क्र. सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
	सिँचाइ योजना		कार्यालय रुकम-पश्चिम										
८८	गिजागार चौर सिँचाइ योजना आठबिसकोट रुकुम-पश्चिम	रुकुम-पश्चिम	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय रुकम-पश्चिम	२०७७/०२/१५	२ वर्ष	२५००	७७९४	०	१०२९४		१०२९४		
८९	हाँकु डाँगिवाडा हरिजिउला सिँचाइ योजना तातोपानी २ जुम्ला	जुम्ला	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जुम्ला	२०७७/११/१६	३ वर्ष	०	१०७००	१३५००	३०००		४८३३१.५	९०	कार्यान्वियन भइरहेको
९०	दानसाँगु माडु सिँचाइ योजना चन्दननाथ न.पा. जुम्ला	जुम्ला	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जुम्ला	२०७७/११/१६	३ वर्ष	०	५०००	१००००	२०००		२९८९८.४	८५	कार्यान्वियन भइरहेको
९१	ठुलो खोला गैरागाउँ सिँचाइ महाबु१ दैलेख	दैलेख	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय दैलेख	२०७७/११/१७	३ वर्ष	२०००	११३००	१२९६८	३०००		२६२६८	५५	कार्यान्वियन भइरहेको
९२	भाव्र खरिगैरा दवडा सिँचाइ महाबु १ दैलेख	दैलेख	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय दैलेख	२०७७/११/१८	३ वर्ष	१०००	१३७५०	१२३५०	६५००		२७१००	५०	कार्यान्वियन भइरहेको
९३	चामुन्दाबिन्द्रसैनी आठबिस थाटिकाधा ग्रामीण बिधुतीकरण	दैलेख	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय दैलेख	२०७७/११/१९	३ वर्ष		१०००००	१०००००	२५०००		२५००००	५०	कार्यान्वियन भइरहेको
९४	शान्तेडाडा गाउँ खानेपानी योजना छेडागाड न.पा.	जाजरकोट	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय जाजरकोट	२०७६/१२/२५	२ वर्ष	६०००	१६१७५				२२७१८	९०	कार्यान्वियन भइरहेको
९५	निकास खोला नियन्त्रण वि.न.पा. २ र ९	सुर्खेत	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सुर्खेत	०७६/७७	२ वर्ष	१००००	२९९५१				३९९५०.६८	९०	COVID-19 को कारण बिगतमा काममा ढिला भए पनि चालु आ.ब.मा सम्पन्न हुने अबस्थामा रहेको
९६	भेरी नदी देखि सेराघारी लिफ्ट सिँचाइ, गुर्भाकोट न.पा.-१३	सुर्खेत	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सुर्खेत	०७६/७७	२ वर्ष	४०००	११३३०		१५००		१५३३०.२१	८०	आगामी आ.व. मा सम्पन्न हुने
९७	गोछे खोला सिरेनी लिफ्ट सिँचाइ, गुर्भाकोट न.पा.-०७	सुर्खेत	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सुर्खेत	२०७६/७७	२ वर्ष	४०००	१२११६	०	१५००		१६१६०.४३	८०	आगामी आ.व. मा सम्पन्न हुने
९८	तरंगा बृहत खानेपानी योजना	सुर्खेत	खाने पानी सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालय सुर्खेत	२०७६/७७	२ वर्ष	२५०००	७५०००		१५००		१२६५२७.६	८०	आगामी आ.ब. मा सम्पन्न हुने
३. सामाजिक विकास मन्त्रालय													
९९	वीरेन्द्रनगर सुर्खेत प्रदेश रंगशाला निमार्ण	सुर्खेत	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७८/०३/२८	३ वर्ष			४०००००	७०००००			७ प्रतिशत	काम भइरहेको
१००	शहिद नेत्रलाल अभागी प्राविधिक शिक्षालय सल्यान	सल्यान	सामाजिक विकास मन्त्रालय		३ वर्ष	१००००						१० प्रतिशत	काम भइरहेको
१०१	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय दैलेखको, अस्पताल भवन निमार्ण	दैलेख	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७७/५/१५	३ वर्ष	३००००						१० प्रतिशत	काम भइरहेको
१०२	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय हुम्ला, अस्पताल भवन निमार्ण	हुम्ला	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७७/५/१५	३ वर्ष	३००००						१० प्रतिशत	काम नभएको
१०३	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय डोल्पा, अस्पताल भवन निमार्ण	डोल्पा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७७/५/१५	३ वर्ष	३००००	१०००००	९१९९८.३६				शून्य प्रतिशत	काम भइरहेको
१०४	स्वास्थ्य सेवा सल्यानको भौतिक सुविधा विस्तार (खानेपानी, अस्पताल	सल्यान	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७७/५/१५	३ वर्ष	३००००	१३००००	१२००००.				१२ प्रतिशत	काम भइरहेको

क्र. सं.	बहुवर्षीय आयोजनाको नाम	जिल्ला	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय	आयोजना स्वीकृत मिति	आयोजनाको अवधि	आ.व. ०७६/७७	आ.व. ०७७/७८	आ.व. ०७८/७९	आ.व. ०७९/८०	आ.व. ०८०/८१	लागत अनुमान	भौतिक प्रगति	हालको अवस्था
	भवन निमार्ण												
१०५	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय रुकुम पश्यिम भौतिक सुविधा विस्तार (खानेपानी अस्पताल भवन निमार्ण	रुकुम पश्मि	सामाजिक विकास मन्त्रालय	२०७७/५/१५	३ वर्ष	३००००	१३००००	१२९१५४.८					सुचना प्रकाशन भएको
४. उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय													
१०६	काँक्रिविहार वरिपरि कम्पाउन्ड वाल निर्माण	सुर्खेत	डि.व.का. सुर्खेत		४ वर्ष						११,८५,४२,५६२,४७/-	११८५४२ ५६२.४७	उच्च अदातलको स्टे अर्डरले काम रोकिएको
१०७	रारा ताल वरिपरि साइकल परिपथ	मुगु	डि.व.कामुगु		४ वर्ष							४६४२१२ ०००	ठेक्का आहान भइ प्राविधिक प्रस्ताव मूल्याङ्कन भइरहेको
१०८	दुनैभेरी टापु पर्यटन पूर्वाधार निर्माण	डोल्पा	डि.व.का.डोल्पा		४ वर्ष							४४१५०० ००	हालसम्म काम शुरु नभएको
१०९	कार्यालयभवन निर्माण	सुर्खेत	डि.व.का सुर्खेत सुर्खेत		३ वर्ष			१करोड	१ करोड ३५ लाख			३६७४४६ २४.९४	ठेक्का आह्रान
११०	कार्यालय भवन निर्माण	सुर्खेत	डि.व.का भेरी		३ वर्ष	१करोड		१करोड	१करोड			३६७४४६ २४.९४	ठेक्का आह्रान
१११	कार्यालय भवन निर्माण	सुर्खेत	प्रदेशवन निर्देशनालय		३ वर्ष	१करोड		१करोड				३६७४४६ २४.९४	ठेक्का आह्रान
११२	कार्यालय भवन निर्माण	सुर्खेत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र		३ वर्ष			१करोड				२४९६ ८०००	ठेक्का आह्रान
११३	एक जिल्ला एक पर्यटकिय उपज (खारा जनयुद्द संग्राहालय)	रुकुम पच्शिम	उधोग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत		५	३० करोड	४ करोड	४ करोड	४ करोड	४ करोड ९७ लाख	१९ करोड ९७ लाख २६ हजार ७ सय ९१ पैसा		सहमति प्राप्त भएको
११४	त्रिवेणीवडिमालिका पर्यटकिय गुरु योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन	कालिकोट	उधोग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत		३	२० करोड	२ करोड ७० लाख	२ करोड ३६ लाख			६७ करोड ४८ लाख ८ हजार		
११५	पचाल झरना पर्यटकिय पूर्वाधार विकास	कालिकोट	उधोग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत		४	२० करोड	२४ करोड ४० लाख	२ करोड ४४ लाख	२ करोड ९१ लाख	०	९७ करोड ५८ लाख ५७ हजार ४९ पैसा		
११६	पिली यूद्द संग्राहलय अध्ययन कार्यान्वयन	कालिकोट	उधोग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत		५	२० करोड	२१ करोड ६० लाख	२ करोड १६ लाख	२ करोड १६ लाख	२ करोड ७० लाख	१० करोड ८१ लाख ४३ हजार ८ सय ७८ पैसा		
५. मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय													
११७	प्रदेश सुशासन केन्द्रको भवन निर्माण	सुर्खेत	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय						१ करोड	१ करोड ८६ लाख ३७ हजर	१४ करोड ३१ लाख ८५ हजार		

आ.व. २०७९/८० मा थप भएका बहुवर्षीय आयोजनाहरुको विवरण

(रू. हजारमा)

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	आयोजनाको कूल लागत	आ.व. २०७९/८० मा विनियोजित बजेट	आगामी आ.व.हरुको लागि स्रोत सुनिश्चितता दिइएको रकम	आयोजनाको अवधि	स्वीकृत मिति
११८	प्रदेश अस्पताल सुर्खेतको तला थप	१८३५६२७	३९२५००	१४४३१२७	३ वर्ष	२०७९/०९/१८
११९	डिभिजन वन कार्यालय दैलेखको भवन निर्माण कार्यक्रम	४५०६०	५०००	४००६०		२०८०/०१/२०
१२०	भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय जुम्लाको भवन निर्माण कार्यक्रम	३०१८६	५०००	२५१८६		२०८०/०१/२४
१२१	खुर्पाखोला पक्की पुल जाजरकोट	४८२९८	७५००	४०७९८		२०८०/०१/२६
१२२	दार्मा खोला फारुलाबजार पक्की पुल दार्मा गा.पा.	४७८६२	१५००	४६३६२		२०८०/०१/२६
१२३	माझचौर बेलिब्रिज खत्याड ४ र ७ मुगु	२४४०७	८०००	१६४०७		२०८०/०१/२६
१२४	रानीघाट तेलपानी भुरीगाउँ सडक आयोजना, सुर्खेत	१९९९९८	४००००	१५९९९८		२०८०/०२/१७
१२५	भर्तागाड रिंगी पक्की पुल निर्माण शुभकालिका गा.पा. कालिकोट	४८५४४	१००००	३८५४४		२०८०/०२/१७
१२६	लोतिखोला बेलिब्रिज चंखेली २, ४ हुम्ला	४४४६०	२००००	२४४६०		२०८०/०३/१३
१२७	प्रदेश सुशासन केन्द्र नयाँ भवन निर्माण	२३१००९	४७०००	१८४००९		२०८०/०३/२४
	जम्मा	**२५५५४५१**	**५३६५००**	**२०१८९५१**		

आ.व. २०८०/८१ मा थप भएका बहुवर्षीय आयोजनाहरुको विवरण

जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय (रु. हजारमा)

क्र. सं.	आयोजनाको नाम	आयोजनाको कुल लागत	आ.व.२०८०/०८१ मा विनियोजित बजेट	आ.व.२०८१/०८२ मा आवश्यक बजेट	आ.व.२०८२/०८३ मा आवश्यक बजेट	आयोजना सम्पन्न हुन लाग्ने वर्ष	कैफियत
१२८	निकास खोला नियन्त्रण आयोजना, वी.न. पा. २ र ९, सुर्खेत	४९९३९	१४५००	३५४३९	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१२९	राक्से सिँचाइ योजना, सिम्ता गा.पा. सुर्खेत	२२५८०	७०००	१५५८०	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३०	कार्यालय भवन तथा आवास सुधार कार्यक्रम, खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा विकास निर्देशनालय, सुर्खेत	१८४४१	५०००	१३४४१	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३१	समैचे भ्यागुते सिँचाइ योजना, पञ्चपुरी सुर्खेत	१९७१७	५०००	१४७१७		२	स्रोत सुनिश्चितता
१३२	धारापानी लिफ्ट खानेपानी योजना, बागचौर न.पा.-५	११८१८	३०००	८८१८	-	२	स्रोत सुनिश्चितता

	सल्यान						
१३३	शान्तिटोल तटबन्ध, ठूलीभेरी-३ डोल्पा	१९७९५	५०००	७०००	७७९५	३	स्रोत सुनिश्चितता
	जम्मा	**१४२२९०**	**३९५००**	**९४९९५**	**७७९५**		

भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय (रु. हजारमा)

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	आयोजनाको कुल लागत	आ.व. २०८०/०८१ मा विनियोजित रकम	आ.व. २०८१/०८२ मा आवश्यक बजेट	आ.व. २०८२/०८३ मा आवश्यक बजेट	आयोजना सम्पन्न हुन लाग्ने वर्ष	कैफियत
१३४	सांगेतडा-चामुण्डा विन्द्रासैनी सडक खण्डको डौसुर देखि चामुण्डा विन्द्रासैनी ०८ भोटेचौतारा मध्यपहाडी जोड्ने सडक स्तरोन्नति	६७२५३	३००००	३७२५३	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३५	सुर्खेत विमानस्थल ढल निकास तथा सडक स्तरोन्नति, वी.न.पा.-१२ सुर्खेत	१०९१३८	२००००	६००००	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३६	गोठीखोला ज्युका सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति, मुगु	२३९९७	६०००	१७९९७	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३७	टोप्ला इमिल्चा जाजरकोट सडक, जुम्ला	९९१३७	२५०००	७४१३७	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३८	जुम्ला गच्छेसाँगु जलजला गोठि जिउला सडक, जुम्ला	८७९५८	२२०००	६५९५८	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१३९	नेहरघाट बेलिब्रिज सोरु ५ मुगु	४९९९३	२५०००	२४९९३	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४०	माथिल्लो डुङ्गेश्वर दुल्लु बेउली कालीकोट सडक खण्डको दह वडाडाँडादेखि बैङ्क बजार सम्म सडक स्तरोन्नति, दैलेख	५९९९९	१५०००	४४९९९	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४१	सुन्तला पकेट क्षेत्र कोटमौला किमिरे पोखरी खोरबारे परीलेख सडक स्तरोन्नति, सल्यान	३९९९२	१००००	२९९९२	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४२	स्वीकोट नेटा मर्म परिकाँडा जिमाली चौरपानी जोड्ने सडक स्तरोन्नति	१५९९२	४०००	११९९२	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४३	चिला खेरा बेलीब्रिज पुल निर्माण, डोल्पा	२९७५२	१००००	१९७५२	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४४	जिउखोर खोला देखि सुँ हुँदै रंग गाउँ सडक त्रिपुरासुन्दरी, डोल्पा	९८१६०	२५०००	७३१६०	-	२	स्रोत सुनिश्चितता

१४५	सेपुखोला कोल्यानी बण्डाला सुवाकोट लुहाग धुम तोल्खाना दह हुँदै जुम्ला सडक जाजरकोट, जुम्ला	९९७९८	२५०००	७४७९८	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४६	काउली बेलिब्रिज पुल बारेकोट गा.पा.-५ जाजरकोट	३१९९८	८०००	२३९९८	-	१.५	स्रोत सुनिश्चितता
१४७	पिना देखि गमगढी सडक, मुगु	१९९९९	५०००	१४९९९	-	१.५	स्रोत सुनिश्चितता
१४८	शान्तिनगर बुलबुले टोल जोड्ने सडक पुल, वी.न.पा.-१० सुर्खेत	१८६०४	५०००	१३६०४	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१४९	सेपुखोला बेलिब्रिज पुल, बारेकोट-८ जाजरकोट	३८०८०	१००००	२८०८०	-	१.५	स्रोत सुनिश्चितता
१५०	धरमपोखरा पातिकान्ला ठाँटिचौर मौलेहाले तिप्लाकाँध खनेटा सडक स्तरोन्नति, सुर्खेत	३९९९६	१००००	२९९९६	-	२	स्रोत सुनिश्चितता
१५१	ताराघाट खोला मोटरेवल पुल महाबु गा.पा.	४९९९७	९०००	३००००	१०९९७	३	स्रोत सुनिश्चितता
१५२	डिमुरे खोला पुल, सल्यान	४११७५	५०००	३६१००		२	स्रोत सुनिश्चितता
१५३	न्याउरीगाट पक्की पुल, कनकासुन्दरी जुम्ला	७१८७७	१८०००	३५०००	१८८००		बहुवर्षीय
१५४	लुम पक्की पुल, पातारासी जुम्ला	७१९२०	१८०००	३५०००	१८९००		बहुवर्षीय
१५५	दुनै कालिका मन्दिर देखि जिल्ला अस्पताल जोड्ने बेलिब्रिज पुल	५८८९४	२००००	३८८९४	-		बहुवर्षीय
१५६	सल्यान खलङ्गा कालिमाटी घुइयाबारी काप्रेचौर खर्कबार कोहलपुर सडक	३९९९५७	१२००००	१५००००	१३००००		बहुवर्षीय
१५७	कृष्ण प्रसाद भट्टराई स्मृति प्रतिष्ठान भवन निर्माण, लेकवेंशी १ सुर्खेत	१२३०३५	३६२५०	५००००	३६७८५		बहुवर्षीय
	जम्मा	**१७४६७०१**	**४८१२५०**	**१०२०७०२**	**२१५४८२**		

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय (रु. हजारमा)

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	आयोजनाको कुल लागत	आ.व. २०८०/०८१ मा विनियोजित बजेट	आ.व. २०८१/०८२ मा आवश्यक बजेट	आ.व. २०८२/०८३ मा आवश्यक बजेट	आयोजना सम्पन्न हुन लाग्ने वर्ष	कैफियत
१५८	कृषि विकास कार्यालय मुगुको कार्यालय भवन निर्माण	२५४२७	६५००	९४६३	९४६३	३	स्रोत सुनिश्चितता

१५९	तरल नाइट्रोजन	७१८७७	१८०००	३५०००	१८८००	२	बहुवर्षीय
	जम्मा	९७३०४	२४५००	४४४६३	२८२६३		

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।

आ.व. २०८१/८२ मा थप भएका बहुवर्षीय तथा स्रोत सुनिश्चिता प्राप्त आयोजनाहरुको विवरण

सि.नं.	जिल्ला	मन्त्रालय	आयोजनाको नाम	लागत अनुमान	विनियोजित बजेट	आ.व. २०८२/८३ मा आवश्यक	आ.व. २०८३/८४ मा आवश्यक	वर्ष	कैफियत
१	कालिकोट	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय	मुलखोला झोपु पचालझरना गापा ५	६७५७.८५	१५००	५२५७.८५		२	स्रोत सुनिश्चतता
२	कालिकोट	”	खाडाचक्र ८ मा दलित टोलको छायाढुङ्गी खोलामा झो.पु. निर्माण योजना	५०१५.३९	२५००	२५१५.३९		२	” ”
३	कालिकोट	”	डोग्रे खोलाको तारे ढुङ्गामा झो.पु. निर्माण रास्कोट - ३	४४९६.८४	२५००	१९९६.८४		२	” ”
४	कालिकोट	”	फुगाड पक्की पुल निर्माण कालिकोट	४९१६६.१४	८०००	२६२००	१४९६६.१४	३	” ”
५	जाजरकोट	”	छेडागाड मनाघाट बेलिब्रिज छेडागाड न.पा. १ र १२, जाजरकोट	२३४७४.७२	३०००	२०४७४.७२		२	” ”
६	जाजरकोट	”	नलगाड खारा बेली ब्रिज पुल नलगाड ५ र बारेकोट ८, जाजरकोट	१९२३३.२९	२७००	१६५३३.२९		२	” ”
७	जाजरकोट	”	लामातडा बेली ब्रीज निर्माण छेडागाड ६ जुनिचादे ५	४१६७७.९०	१००००	३१६७७.९०		२	” ”
८	जाजरकोट	”	छान्नेखोला झोपु कुशे गापा ०९	४०७८.९५	१५००	२५७८.९५		२	” ”
९	जुम्ला	”	महादेव मा.वि. रुखेटा खोला झो.पु.	६०८८.७०	१५००	४५८८.७०		२	” ”
१०	जुम्ला	”	शेरादह झो.पु. हिमा १	४७७१.६७	१५००	३२७१.६७		२	” ”
११	जुम्ला	”	गिडीदह झो.पु. तातोपानी ४	५१४०.२४	१५००	३६४०.२४		२	” ”
१२	जुम्ला	”	रनुखाना झोपू सिंजा २	५५५६.३१	१५००	४०५६.३१		२	” ”
१३	डोल्पा	”	लाग्ना लाहारा माझफाल दुरगाउँ हुँदै ताली सडक डोल्पा	७९९९५	२००००	४००००	१९९९५	३	” ”
१४	डोल्पा	”	बादर खर्क खोला खो.पु. निर्माण,काइके गा.पा.र छार्कतोंग्सोंग गा.पा.जोड्ने ,काइके-०१	१२४३१.२५	१५००	१०९३१.२५		२	” ”
१५	डोल्पा	”	छेवार खोला झो.पु.,काइके गा.पा. र डोल्पोबुद्द जोड्ने झो.पु.निर्माण काइके -०५	८९५०.५०	२०००	६९५०.५०		२	” ”
१६	डोल्पा	”	थालबगर झो.पु. ,ठुलिभेरी -६	११४३६.७५	२०००	९४३६.७५		२	” ”
१७	डोल्पा	”	गोताचौर झो.पु.,मुड्केचुला-०४	५९६७.००	२०००	३९६७.००		२	” ”
१८	डोल्पा	”	थाजम खोला झो.पु.निर्माण,काइके -०५	३४८०.७५	२०००	१४८०.७५		२	” ”
१९	डोल्पा	”	सिम ओडार खोला ट्रस ब्रिज ,काइके -०५	३१८२.४०	२०००	११८२.४०		२	” ”
२०	डोल्पा	”	लोचाखोला ट्रस ब्रिज ,ठुलिभेरी-०२	३४८०.७५	२०००	१४८०.७५		२	” ”
२१	दैलेख	”	चिन्याथापा सडक पुल निर्माण आठविस १ दैलेख	४९९९०	१०९००	३९०९०		२	” ”

२२	दैलेख	”	मछयायीना सडकपुल निर्माण, चामुण्डाबिन्द्रासैनी न.पा.६ दैलेख	३१९६६.१७	१००००	२१९६६.१७		२	” ”
२३	दैलेख	”	तिपेडी खोला झो.पु. महाबु गा.पा. २,३	५०६६.३०	३०००	२०६६.३०		२	” ”
२४	दैलेख	”	नाइका टाकुरा झो.पु. डुङ्गेश्वर - ३, दैलेख	५३००	३०००	२३००		२	” ”
२५	दैलेख	”	चामुण्डा २ लहरे देखि ठाँटीकाँध ३ सुइया जोड्ने झो.पु., दैलेख	५७७२.१५	३०००	२७७२.१५		२	” ”
२६	दैलेख	”	त्रिवेणी दोवान झो.पु. निर्माण नारायण - ९ भवानी, दैलेख	५३०२.३०	२५००	२८०२.३०		२	” ”
२७	दैलेख	”	लयाँटा विरिया झुझ झोपु आठविस नपा १	७२१५.४६	३०००	४२१५.४६		२	” ”
२८	दैलेख	”	छेपाडी वाट पूर्छा जोड्ने झोपु आठविस नपा ९	५६९८.९१	३०००	२६९८.९१		२	” ”
२९	दैलेख	”	स्याउले गडाज्युला झोपु भैरवी ४	९२३४.२१	२५००	६७३४.२१		२	” ”
३०	दैलेख	”	भगभके पानी जुकानेपानी झो.पु. निर्माण योजना आठबिस - ९दैलेख	४५००	३०००	१५००		२	” ”
३१	मुगु	”	चाटेटवगर झो.पु.रारा छायाँनाथ न.पा.	१६७३०.९०	२७००	१४०३०.९०		२	” ”
३२	मुगु	”	लिव्रु खोला झोपु सोरु २	४०००	१५००	२५००		२	” ”
३३	मुगु	”	गोठीखोला जंसेली झोपु खत्याड ७ र ४	६८००	१५००	५३००		२	” ”
३४	मुगु	”	ढुङ्गेधारा वेलिवृज, मुगु	४९३८०.८०	९०००	४०३८०.८०		२	” ”
३५	मुगु	”	ताल्चा रारा सडक कालोपत्रे छायानाथ रारा न.पा. मुगु	९८७३५.२३	२५०००	५००००	२३७३५.२३	३	” ”
३६	रुकुम पश्चिम	”	खातुम खोला मोटरेवल पुल निर्माण (चिसापानी राडी नदुवा मुसिकोट सडक खण्ड अन्तर्गत) रुकुम पश्चिम	३६९३९	५०००	२००००	११९४०	३	” ”
३७	रुकुम पश्चिम	”	रिम्ना गराईला गाराघाट पिपल सडक रुकुम पश्चिम	८९२४४	२२०००	४४६२२	२२६२२	३	” ”
३८	रुकुम पश्चिम	”	वसनडाँडा टार्टके खोला झो पु सानीभेरी २	४९८४.१९	२०००	२९८४.१९		२	” ”
३९	रुकुम पश्चिम	”	तितिमिते चौतारा झोपु आठविसकोट नपा ०१	४७१३.५७	२०००	२७१३.५७		२	” ”
४०	सल्यान	”	थाराचौर झो.पु. वागचौर न.पा. ३ सल्यान	७४१३.५२	२०००	५४१३.५२		२	” ”
४१	सल्यान	”	चुकेपाखा मानडाँडा भलाखर्क ब कु न पा ६	५६२४.०५	३०००	२६२४.०५		२	” ”
४२	सल्यान	”	घुईयाबारी गंगटे जोड्ने झो.पू कालिमाटी ०७ सल्यान	२९३२५	४०००	२५३२५.००		२	” ”
४३	सल्यान	”	छत्रेश्वरी त्रिबेणी जोड्ने कारेवास रांसी झो.पु सल्यान	१९१२५	२०००	१७१२५.००		२	” ”
४४	सल्यान	”	राउचे सेरा शंखापिपल जोड्ने बन्गाड झो.पु. ब.कु.न.पा. ५	४६१६.८९	२०००	२६१६.८९		२	” ”
४५	सल्यान	”	खारखोला ठाकुरसम्म (सारदा नदी) झो.पु. कालिमाटी ०४	९२१३.५२	२०००	७२१३.५२		२	” ”
४६	सल्यान	”	गहरा स्कुल -गैरीकटेरी जोड्ने झो.पु. (बालुवा संग्रहि खोला) ब.कु.न.पा.	९६६६.६०	२०००	७६६६.६०		२	” ”
४७	सुर्खेत	”	लखरपाटा खम्बागाडे मुरमुरी जामु सुनगाढा सडक निर्माण आयोजना, पञ्चपुरी सुर्खेत	९९९८५	२५०००	७४९८५		२	” ”
४८	सुर्खेत	”	गणेशचोक खारखोली पुल निर्माण वी.न.पा ६, सुर्खेत	१७२०८	६०००	११२०८		२	” ”
४९	सुर्खेत	”	छेडागढी लेखगाउँ श्रीचौर कल्याण काँध सडक निर्माण, सुर्खेत	११९९९३	३००००	४४९९६	४४९९७.००	३	” ”
५०	सुर्खेत	”	जहरे लेकझिङ्गनी सडक निर्माण भेरीगंगा न.पा. ९, ६, ५	३९९५५.८९	१००००	१४९७७.९५	१४९७७.९५	३	” ”
५१	सुर्खेत	”	शिवशक्ति धाम चिउरीखेत झोलुङ्गे पुल निर्माण पंचपुरी २ सुर्खेत	८७१०	२०००	६५३५	०.००	२	” ”

५२	सुर्खेत	"	कालपानी खोला (जरायपानी र रातापानी जोड्ने)झोलुङ्गे पुल निर्माण भेरीगंगा २ सुर्खेत	८९१८	२०००	६९१८	०.००	२	" "
५३	सुर्खेत	"	गोपीतरा खोलामा झोलुँगे पुल, वि.न.पा. १६	२४००	२०००	३५२	०.००	२	" "
५४	सुर्खेत	"	भेरी लाग्ने ट्रस पुल चौकुने ७, सुर्खेत	२८००	२०००	७४४	०.००	२	" "
५५	सुर्खेत	"	प्रदेश लोकसेवा आयोग कार्यालय प्राङ्गण भित्र सेवाग्राही प्रतिक्षालय, सार्वजनिक शौचालय, स्तनपान कक्ष, परिक्षा तथा बैठक हल निर्माण	१७४६४	१००००	७४६४ (२०८१/८२)	०.००	१	" "
५६	सुर्खेत	"	कैलाशटोल करेखोला वडा कार्यालय जोड्ने देवस्थान टोल सुकौरा खोला पक्की पुल वी.न.न.पा.१३ सुर्खेत	१७५८४.१८	६५००	११०८४.१८	०.००	२	" "
५७	हुम्ला	"	हुन्गार खोला झोलुंगे पुल	९६४५.४२	२०००	७६४५.४२	०.००	२	" "
५८	हुम्ला	"	लिगे झो.पु. खार्पुनाथ १ र ३	१००३९.११	१०००	९०३९.११	०.००	२	" "
५९	हुम्ला	"	यांगार गेरिङ्गपानी तुक्कोट मुचु सडक खण्ड हुम्ला	४७९७२.९०	१२०००	२५९७२.९०	१००००	३	" "
६०	जुम्ला	"	अमगाडा बेली ब्रिज, जुम्ला	४७४८०.८३	८०००	२५०००	१४४८०.८३	३	" "
६१	जुम्ला	"	मोफ्ला लारदह पुल निर्माण हिमा ३क जुम्ला	४७५४०.४७	९०००	२५०००	१३५४०.४७	३	" "
६२	सुर्खेत	"	तिखाकुना पक्की पुल, पञ्चपुरी न.पा.	७९३६६.०९	२१०००	३५०२०	२३३४६.०९	३ वर्ष	बहुवर्षीय
६३	सुर्खेत	"	मुलपानी फलाँटे रानीघाट सडक स्तरोन्नती बी.न.पा २ र ३, सुर्खेत	३१८५४९	८००००	११९३००	११९३००	३	" "
६४	रुकुम पश्चिम	"	तिल्चाखोला मोटरेवल पुल बाँफिकोट ३, रुकुम-पश्चिम	८६९२८	२२०००	४३४६४	१८६११	३	" "
६५	डोल्पा	"	त्रिपुराकोट बगर वडा नम्वर ७ कार्यालय छलहुँदै मौरेलेख सम्म सडक निर्माण कार्य	२५९९६७.२०	६५०००	१५००००	४४९६७.२०	३	" "
६६	डोल्पा	जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	घट्टेखोला सिंचाई योजना जगदुल्ला ०४ डोल्पा	८०००	२०००	६०००		२	स्रोत सुनिश्चितता
६७	कालिकोट	"	रास्कोट बृहत खानेपानी प्रशोधन केन्द्र रास्कोट न.पा ४,५ र ६ कालिकोट	२७३९२	१००००	१७३९२		२	" "
६८	सुर्खेत	"	लखरपाटा खानेपानी आयोजना बराहताल गापा ७ सुर्खेत	९४३९	६०००	३४३९		२	" "
६९	सुर्खेत	"	डंगखोला भुँडेभावर सिँचाई योजना चौकुने गा.पा.०४ सुर्खेत	७४९३	४०००	३४९३		२	" "
७०	सुर्खेत	"	घागसे लिफ्ट सिँचाइ लेकवेसी न पा ९ सुर्खेत	१०७०३	४०००	६७०३		२	" "
७१	सुर्खेत	"	घोकेनी सिँचाइ योजना विरेन्द्रनगर न पा ९ सुर्खेत	९८६७	४०००	५८६७		२	" "
७२	सुर्खेत	"	तिलपुर सिँचाइ योजना विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७५९५	२५००	५०९५		२	" "
७३	हुम्ला	"	दहडिल देखि तोर्पा सिँचाइ योजना सिमकोट ३ हुम्ला	२३९६०	६०००	१७९६०		२	" "
७४	जाजरकोट	"	फुलवारी देखि जनजाती टोलसम्म खानेपानी योजना, जुनिचाँदे ६ जाजरकोट	७८८७	३०००	४८८७		२	" "
७५	जाजरकोट	"	भालमारे सिमेनी हुँदै जिम्ताला खानेपानी योजना, कुसे ८ जाजरकोट	५६०५	४०००	१६०५		२	" "

७६	जाजरकोट	"	कुलिबाँध देखि कार्कागाउँ खानेपानी योजना जुनिचाँदे गा.पा. ०१ जाजरकोट	५००५	१५००	३५०५		२	" "
७७	मुगु	"	कालैगाउँ खानेपानी योजना सोरु गा.पा. ०९ मुगु	५५७०	१५००	४०७०		२	" "
७८	मुगु	"	वडाभिर थुमबाडा बाम गाउँ खानेपानी योजना, छायानाथ रारा न.पा १४ मुगु	५७३३	१५००	४२३३		२	" "
७९	जाजरकोट	"	ओखता मुलपानी काँडा लिफ्ट खानेपानी छेडागाड नगरपालिका वडा नं.१२ जाजरकोट	२३७००	६५००	१७२५०		२	" "
८०	सुर्खेत	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	बुलबुले गुरुयोजना कार्यान्वयन सुर्खेत (क्रमागत)	२३०६९	१००००	१३०६९		२	स्रोत सुनिश्चितता
८१	सुर्खेत	"	बराहताल सव डिभिजन वन कार्यालय भवन निर्माण	४७४६	२०००	२४४६		२	" "
८२	सुर्खेत	"	काक्रेविहार मन्दिर परिसरमा पदमार्ग तथा विश्रामस्थल निर्माण	८०००	२०००	६०००		२	" "
८३	सुर्खेत	"	श्री चौहान पार्क निर्माण, वीरेन्द्रनगर सुर्खेत	४०००३.१०	१००००	१५०००	१५०००	३ वर्ष	बहुवर्षीय
८४	दैलेख	सामाजिक विकास मन्त्रालय	डुङ्गेश्वर गाउपालिका वडा नं. ६ स्वास्थ्य भवन निर्माण मर्मत सम्भार	१२०००	३०००	९०००		२	बहुवर्षीय
८५	सुर्खेत	"	श्री अमरज्योती मा.वि. विद्यालय वीरेन्द्रनगर १२ कुनाघाटमा डिपिआर/स्थानिय तहबाट स्वीकृत ड्इङ डिजाइन(नक्सा) अनुसारको विद्यालय भवन निर्माण	९३९५२	५००००	३००००	१३९५२	३	" "
८६	सुर्खेत	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	प्रादेशिक रिफरल भेटनरी अस्पताल निर्माण	१२९८६५	३२५००	६५०००	३२३६५	३	बहुवर्षीय
			जम्मा	२५४३०३१.३७	६८४३००	१३८९१३८.३५	४५८७९५.९२		

स्रोतः आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश।